Załącznik
do uchwały nr 922/18
Rady Miasta Torunia
z dnia 6 września 2018 r.

Gminny Program Rewitalizacji
pn.
Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023

Gmina Miasta Toruń

sierpień 2018 r.

Program został opracowany w ramach projektu pn.: *„Opracowanie Programu Rewitalizacji Torunia do roku 2020”,* współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW 4

1. WSTĘP 5

1.1. IDEA REWITALIZACJI 5
1.2. PODSTAWA PRAWNA 6
1.3. SŁOWNIK POJĘĆ 7

2. OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI 11

3. UPROSZCZONA DIAGNOZA MIASTA 18

4. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO 27

5. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI 40

6. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI 44

6.1. BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE 44
6.2. PODGÓRZ 60
6.3. STARE MIASTO 77
6.4. ZAGROŻENIE POWODZIOWE 91
6.5. BADANIE SPOŁECZNE MIESZKAŃCÓW OBSZARU 93

7. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZONEJ INTERWENCJI 95

8. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ 104

9. LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH 110

10. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI/ PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANIAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM 217

11. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI 222

11.1 UDZIAŁ INTERESARIUSZY REWITALIZACJI W PROCESIE TWORZENIA PROGRAMU 222
11.2 UDZIAŁ INTERESARIUSZY REWITALIZACJI W PROCESIE WDRAŻANIA PROGRAMU 229
11.3 KOMITET REWITALIZACJI 229

12. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH 231

13. STRUKTURA ZARZĄDZANIA ORAZ RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI 253

13.1 SYSTEM ZARZĄDZANIA 253
13.2 SYSTEM INFORMACJI I PROMOCJI 256
13.3 RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI 257

14. MONITOROWANIE I OCENA REALIZACJI 258

15. WYKAZ NIEZBĘDNYCH ZMIAN, OCEN I OPINII 261

ZAŁĄCZNIK 1. ZASADY AKTUALIZACJI LIST PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH 265

ZAŁĄCZNIK 2. PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI 271

SPIS TABEL 274

SPIS FOTOGRAFII 274

SPIS MAP 274

Wykaz skrótów

BTOF Bydgosko-Toruński Obszar Funkcjonalny

EFRR Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS Europejski Fundusz Społeczny

GMT Gmina Miasta Toruń

GUS Główny Urząd Statystyczny

IZ RPO Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

LGD Lokalna Grupa Działania „Dla Miasta Torunia"

LPR-T Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Torunia na lata 2007-2015

LSR Lokalna Strategia Rozwoju

MOPR Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu

NGO (non-governmental organisations) - organizacje pozarządowe

PINB Państwowy Inspektor Nadzoru Budowlanego Powiatu Grodzkiego w Toruniu

PMT Prezydent Miasta Torunia

PRT Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023

PUP Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia

RMT Rada Miasta Torunia

RPO WK-P Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

UMT Urząd Miasta Torunia

WSA Wydział Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Torunia

ZIT Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

1. Wstęp

1.1. Idea rewitalizacji

Rewitalizacja (pojęcie pochodzące z jęz. łacińskiego: *re* + *vita* – „przywrócenie do życia, ożywienie”) stanowi kompleksowy proces wyprowadzania obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego za pomocą zintegrowanych działań na rzecz społeczności lokalnej w przestrzeni i gospodarce. Działania te prowadzone są przede wszystkim przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu i wykazują terytorialne skoncentrowanie.

W perspektywie finansowej lat 2014–2020 niezwykle istotny staje się kontekst społeczny działań rewitalizacyjnych. Nie dopuszcza się realizacji wybiórczych inwestycji nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych. Celem działań rewitalizacyjnych są natomiast korzystne przekształcenia wyodrębnionego (pod względem społecznym, architektonicznym, planistycznym i ekonomicznym) obszaru gminy. Proces rewitalizacji zmierza do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez podejmowanie działań kompleksowych, co gwarantuje powiązanie ze sobą przedsięwzięć obejmujących kwestie społeczne z kwestiami dotyczącymi innych sfer: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej. Ponadto działania rewitalizacyjne muszą integrować interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, być skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany i zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Podstawę działań rewitalizacyjnych stanowi zrozumienie, że kwestie społeczne, przestrzenno-funkcjonalne, gospodarcze, techniczne lub środowiskowe są ze sobą nierozerwalnie powiązane. Kluczowe jest integrowanie działań wspierających lokalne społeczności z działaniami poprawiającymi jakość przestrzeni w której żyją, przy jednoczesnym zapewnianiu warunków do dalszego stałego rozwoju. Istotny element procesu rewitalizacji to partycypacja społeczna obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, poprzez których

rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

Działania rewitalizacyjne w Gminie Miasta Toruń prowadzone będą na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji pod nazwą *Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023* (PRT). Jest to dokument mający na celu zaprogramowanie i realizację procesu rewitalizacji. Stanowi wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego i stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, będący narzędziem planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Realizacja założonych projektów o charakterze społecznym i infrastrukturalnym pozwoli na osiągnięcie synergii efektów działań rewitalizacyjnych. Wpłynie także na osiągnięcie założonych celów rewitalizacji, a tym samym na rozwiązanie lub zminimalizowanie problemów stanowiących podstawę wyznaczenia obszaru działań rewitalizacyjnych.

1.2. Podstawa prawna

Gmina Miasta Toruń, przystępując do opracowania PRT, zdecydowała się na działanie zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2017 r. poz. 1023, poz. 1529, poz. 1566). Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Ponadto, działania rewitalizacyjne na terenie Gminy Miasta Toruń prowadzone będą zgodnie z poniższymi dokumentami:

- *Umowa Partnerstwa* podpisana przez Komisję Europejską w dniu 23 października 2017 r.;
- *Krajowa Polityka Miejska 2023*, przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 20 października 2015 r.;
- *Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia*, przedstawione przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju w czerwcu 2014 r.;
- *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020*, zatwierdzone przez Ministra Rozwoju w dniu 2 sierpnia 2016 r.;
- *Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020 (RPO WK-P)*, przyjęty przez Komisję Europejską w dniu 16 grudnia 2014 r.

wraz ze *Szczegółowym Opisem Osi Priorytetowych*, przyjętym Uchwałą nr 48/2190/17 Zarządu Województwa z dnia 29 listopada 2017 r.;

- *Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się ośrodki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020* z dnia 18 stycznia 2017 r. (dalej jako: Z*asady regionalne*).

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o rewitalizacji rada gminy wyznacza, w drodze uchwały, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Biorąc to pod uwagę, w dniu 29 grudnia 2016 r. Rada Miasta Torunia przyjęła uchwałę nr 513/16 o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Uchwalenie dokumentu poprzedziły konsultacje społeczne, które przeprowadzono zgodnie z zapisami ustawy. W uchwale można było zawrzeć zapis pozwalający gminie na zastosowanie dwóch specjalnych narzędzi na okres 2 lat od momentu przegłosowania uchwały. Pierwsze z nich to ustanowienie na rzecz gminy prawa pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji. Drugim narzędziem jest zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy dla wszystkich albo dla określonych zmian sposobu zagospodarowania terenu wymagających tej decyzji, w tym zmian sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, jeżeli stan zagospodarowania obszaru rewitalizacji oraz stopień jego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wykazują, że nieustanowienie zakazu może doprowadzić do niekorzystnych zmian w zagospodarowaniu obszaru rewitalizacji, pogłębiających negatywne zjawiska. Po przeanalizowaniu korzyści oraz ryzyka wynikających z zastosowania niniejszych udogodnień Gmina Miasta Toruń nie zdecydowała się na ich zastosowanie na obecnym etapie wdrażania procesu rewitalizacji.

1.3. Słownik pojęć

Ustawa o rewitalizacji wprowadza kategorie prawne dotyczące podstawowych pojęć procesu rewitalizacji. Dodatkowo przedstawiono terminy pochodzące z innych dokumentów, które są zgodne z zapisami ustawy o rewitalizacji i stanowią jej uzupełnienie. Najważniejsze z terminów to:

- rewitalizacja: proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy na podstawie gminnego programu rewitalizacji;
- interesariusze: uczestnicy procesu rewitalizacji, którymi w szczególności są: mieszkańcy obszaru rewitalizacji, właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego, inni mieszkańcy gminy, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą, podmioty prowadzące lub planujące prowadzić działalność społeczną (organizacje pozarządowe, grupy nieformalne), jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, organy władzy publicznej, inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa; zaprezentowany katalog interesariuszy procesu rewitalizacji nie jest katalogiem zamkniętym;
- stan kryzysowy: stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujący z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej (niski stopień przedsiębiorczości), środowiskowej (przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska), przestrzenno-funkcjonalnej (niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych), technicznej (degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz brak rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska);

- obszar zdegradowany: obszar gminy znajdujący się wstanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa wżyciu publicznym i kulturalnym, w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych (w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw) lub środowiskowych (w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska), lub przestrzenno-funkcjonalnych (w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych), lub technicznych (w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska);
- obszar rewitalizacji: obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk wyróżniających stan kryzysowy, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy;
- diagnoza: służy zidentyfikowaniu na terenie gminy występowania stanu kryzysowego, a następnie określeniu granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji;
- gminny program rewitalizacji: dokument przyjmowany w drodze uchwały przez radę gminy, sporządzony dla obszaru rewitalizacji;
- partycypacja społeczna: obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy;

- ewaluacja: zaplanowany proces badania uzyskiwanych przez poszczególne programy rezultatów (bezpośrednich, mierzalnych korzyści dla beneficjenta) oraz przeliczania tych rezultatów według przyjętego systemu wskaźników i wag, w celu oceny skuteczności realizacji całego programu rewitalizacji;
- integracja społeczna: z punktu widzenia jednostki to proces jej włączania społecznego, przełamywania jej wykluczenia, natomiast z punktu widzenia społeczeństwa to proces budowania spójności społecznej;
- monitoring: obserwowanie procesu i odnotowywanie jego zmieniającego się stanu w celu uzyskania wiedzy o jego przebiegu;
- niepełnosprawność: według Europejskiego Forum Niepełnosprawności osobą niepełnosprawną jest jednostka w pełni swoich praw, znajdująca się w sytuacji upośledzającej ją na skutek barier środowiskowych, ekonomicznych i społecznych, których z powodu występujących u niej uszkodzeń nie może przezwyciężyć;
- ubóstwo: zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny;
- włączenie społeczne: w odniesieniu do danej jednostki jej realna możliwość faktycznego uczestniczenia w relacjach społecznych (funkcjonowanie w kręgu znajomych, zawieranie przyjaźni, podejmowanie pracy itp.) oraz faktyczne korzystanie z tych możliwości przez jednostkę według jej własnych potrzeb;
- wykluczenie społeczne: doznawany przez jednostkę lub grupę faktyczny brak możliwości lub znaczne utrudnienie pełnienia ról społecznych dostępnych dla innych, nawiązywania normalnych relacji społecznych, korzystania z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenia zasobów i zdobywania dochodów w godny sposób.

2. Opis powiązań programu z innymi dokumentami

Program spełnia wymogi dotyczące zgodności z dokumentami strategicznymi, operacyjnymi i planistycznymi opracowanymi i uchwalonymi na szczeblu lokalnym i regionalnym. Tak integracyjne podejście zapewnia trwałe i efektywne zmiany na określonych obszarach miasta. Podejmowana interwencja wiąże się z wdrożeniem szeregu projektów rewitalizacyjnych integrujących działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i gospodarki.

Tabela 1. Powiązania PRT z dokumentami strategicznymi, operacyjnymi i planistycznymi

Poziom lokalny	Poziom regionalny
• Strategia Rozwoju Miasta Torunia do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy rozwoju do roku 2028 • Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia • Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Torunia na lata 2014–2020 • Lokalna Strategia Rozwoju dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Dla Miasta Torunia" • Miejski Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy do 2020 r.	• Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020– Plan modernizacji 2020+ • Założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014–2020 • Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020 • Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020 • Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 • Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego • Program Rewitalizacji Miast (opracowanie eksperckie dla ZIT) • Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego

Źródło: opracowanie własne

Tabela 2. Powiązanie PRT z dokumentami na szczeblu lokalnym

Nazwa dokumentu	Powiązania
Strategia Rozwoju Miasta Torunia do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy rozwoju do roku 2028	Strategia Rozwoju Miasta Torunia do roku 2020 została uchwalona przez Radę Miasta Torunia w dniu 4 listopada 2010 r. uchwałą nr 935/2010. Dokument został zaktualizowany Uchwałą Rady Miasta Nr 861/18 z dnia 17 maja 2018 r. uwzględniając perspektywę rozwoju miasta do roku 2028. W Strategii określono wizję miasta jako nowoczesnego, metropolitalnego ośrodka kultury, nauki, gospodarki i turystyki. Struktura Strategii Rozwoju Miasta Torunia zawiera 4 cele strategiczne, które ujmują wszystkie dziedziny życia: społeczeństwo, gospodarkę, oświatę, kulturę oraz turystykę. PRT jest zbieżny m.in. z następującymi celami strategicznymi: • Cel strategiczny 1. Toruń atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pracy, w tym cele operacyjne: 1.6. Aktywizacja i integracja osób oraz grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym; 1.7. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w integracji społecznej i zawodowej; • Cel strategiczny 2. Toruń miastem wysokiej synergii wykorzystania potencjału kulturowego, naukowego i gospodarczego, w tym cel operacyjny 2.10. Poprawa sytuacji na rynku pracy; • Cel strategiczny 3. Toruń miastem nowoczesnej infrastruktury, w tym cel

	operacyjny 3.1 Rozwój infrastruktury społecznej; 3.3. rewitalizacja obiektów zabytkowych i terenów zdegradowanych; • Cel strategiczny 4. Toruń miastem ładu przestrzennego, w tym cel operacyjny 4.2. Kontrolowany rozwój oraz poprawa estetyki przestrzeni miasta.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia. Studium, przyjęte zostało uchwałą nr 805/18 Rady Miasta Torunia z dnia 25 stycznia 2018 r. W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia, wskazano jako obszary zdegradowane – jednostki urbanistyczne w granicach tożsamych z granicami tych jednostek na załączniku graficznym Studium: V-Bydgoskie Przedmieście, VI-Stare Miasto, VIII-Jakubskie Przedmieście, XIV-Grębocin nad Strugą, XVIII-Rudak oraz XX-Podgórz. Jako dodatkowy obszar zdegradowany wymieniona została jednostka urbanistyczna IX-Mokre Przedmieście. Przy opracowywaniu *Programu Rewitalizacji Torunia do roku 2023* brano pod uwagę wymóg zgodności PRT z nowo opracowywanym Studium. Ponieważ oba dokumenty były opracowywane równolegle, w procesie skoordynowanym, nie zachodzi konieczność wprowadzania zmian w Studium instrumentami ustawy o rewitalizacji. Wobec powyższego PRT wykazuje zgodność z zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia.
Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Torunia na lata 2014-2020	Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Torunia na lata 2014-2020 została przyjęta przez Radę Miasta Torunia w dniu 21 listopada 2013 r. uchwałą nr 650/13. Dokument ten stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do integracji społecznej. Głównym zadaniem Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Torunia na lata 2014-2020 jest formułowanie wizji, której urzeczywistnienie stanowi o realizacji misji. Misja wskazana w Strategii brzmi: „Toruń miastem wspierającym rodzinę oraz dążącym w oparciu o partnerstwo publiczno-społeczne do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom poprzez ich aktywizację i integrację". W misji dokumentu wskazano na cztery najważniejsze priorytety, na których zamierza samorząd miasta Torunia skoncentrować lokalną politykę społeczną, tj.: • Rodzina, jako grupa pierwotna pełniąca liczne funkcje zarówno wobec swoich uczestników jak i otaczającej ją rzeczywistości społecznej, winna cieszyć się wsparciem w każdym obszarze jej funkcjonowania. Na szczególną uwagę zasługują rodziny niepełne, rodziny wielodzietne, rodziny z osobami niepełnosprawnymi - jako bardzo często żyjące na pograniczu ubóstwa; • Bezpieczeństwo socjalne m.in. poprzez pracę, determinującą rozwój kapitału społecznego, wiąże w swoim obszarze znaczeniowym nie tylko konieczność rozwiązywania kwestii bezrobocia, minimalizację ubóstwa, dając podstawę bytu Torunianom ale także aktywizację społeczności lokalnej, konieczność przygotowania jej uczestników do zatrudnienia w licznych obszarach wymagających zarówno wykształcenia wyższego jak i zawodowego. Dostosowanie oferty kształcenia do wymogów rynku pracy oznacza nieustanne podnoszenie, jakości kształcenia na wszystkich jego szczeblach, jak również kształtowanie odpowiedniej oferty programowej zarówno dla młodzieży jak i innych grup wiekowych, nie wyłączając także osób starszych; • Aktywizacja i integracja, zapewnia całej społeczności spójność, przeciwdziała ekskluzji społecznej prowadzącej do zupełnego zerwania naturalnych więzi we wspólnocie lokalnej. Przeciwdziałanie powstawaniu enklaw biedy, aktywizowanie osób w wieku senioralnym, rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, winno być udziałem nie tylko instytucji miejskich, ale także współdziałających w tym obszarze organizacji pozarządowych;

	• Partnerstwo oznacza istotną relację instytucji publicznych wobec organizacji pozarządowych. PRT wykazuje zgodność dokumentu z: • Celem strategicznym 1. Zintegrowany system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem, w tym celami operacyjnymi: 1.1. Wspieranie działań służących promowaniu wartości rodziny, małżeństwa i dzietności oraz wzmocnieniu trwałości rodziny; 1.2. Profilaktyka i wsparcie rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji; 1.3. Wzmacnianie systemu sprzyjającego rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych; 1.4. Rozwój zintegrowanego systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji oraz uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży oraz 1.5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie; • Celem strategicznym 2. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym celami operacyjnymi: 2.1. Aktywizacja rynku pracy; 2.3. Rozwój ekonomii społecznej i innych form na rzecz integracji społecznej; 2.4. Wsparcie i aktywizacja osób bezdomnych, zagrożonych bezdomnością i uzależnionych oraz 2.5. Reintegracja społeczna; • Celem strategicznym 3: Zintegrowany system wsparcia i aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych, w tym celami operacyjnymi: 3.2. Zwiększenie dostępu osób starszych i niepełnosprawnych do opieki medycznej i rehabilitacji; 3.3. Zintegrowanie osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem; • Celem strategicznym 4: Partnerstwo na rzecz aktywizacji podmiotów lokalnych i budowy kapitału społecznego, w tym celem operacyjnym 4.1. Zwiększenie udziału i roli sektora niepublicznego oraz aktywności mieszkańców w realizacji zadań społecznych.
Lokalna Strategia Rozwoju dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Dla Miasta Torunia”	Lokalna Strategia Rozwoju dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Dla Miasta Torunia”, przewiduje wsparcie dla inicjatyw w zakresie włączenia społecznego i aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. W dokumencie wskazano na 3 najważniejsze problemy, tj.: istnienie na terenie LSR obszarów (enklaw) o dużym nagromadzeniu problemów środowiskowych, niedopasowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy oraz istnienie wśród pracodawców stereotypów dotyczących osób wykluczonych społecznie, a także niewielka integracja osób wykluczonych społecznie ze społecznością lokalną i słaba aktywizacja tych osób. Te problemy bezpośrednio przełożono na cele ogólne, tj.: • Poprawa sytuacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym cele szczegółowe: 1.1. Zwiększenie efektywności realizacji działań o charakterze środowiskowym oraz 1.2. Wzrost aktywności społeczno-zawodowej i przedsiębiorczości wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru LSR; • Wzrost zintegrowanych działań w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej, w tym cele szczegółowe: 2.1. Zwiększenie efektywności realizacji działań w zakresie organizowania społeczności lokalnej oraz 2.2. Wzmocnienie potencjału animatorów i liderów w zakresie animacji społecznej. PRT wykazuje zgodność dokumentu z ww. celami.
Miejski Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy do 2020 r.	PRT wykazuje zgodność dokumentu z II Celem strategicznym - Efektywna i Zintegrowana Oferta Służb Zatrudnienia, Pomocy Społecznej I Organizacji Pozarządowych, w tym celem operacyjnym II.1. Systemowa integracja działań służb zatrudnienia oraz pomocy i integracji społecznej w obszarze wykluczenia społecznego, w ramach zadań: • II.1.A. Skonsolidowanie stałego systemu wymiany informacji nt. klientów pomiędzy PUPdMT i MOPR oraz organizacjami pozarządowymi; • II.1.B. Rozszerzenie zakresu wspólnego planowania i realizacji ścieżki aktywizacyjnej w ramach projektów – dla osób podlegających jednocześnie wsparciu PUPdMT i MOPR;

	• II.1.C. Przygotowanie partnerskich projektów finansowanych z funduszy unijnych w zakresie zmniejszenia skali wykluczenia społecznego z udziałem instytucji i organizacji pozarządowych.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 3. Powiązania PRT z dokumentami na szczeblu regionalnym

Nazwa dokumentu	Powiązania
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020– Plan modernizacji 2020+	Osią przewodnią Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+ jest modernizacja województwa, rozumiana jako zdecydowane działania skoncentrowane na wybranych dziedzinach, szczególnie ważnych dla jakości życia mieszkańców i konkurencyjności województwa. Celem Strategii jest zasadnicza poprawa sytuacji w tych właśnie wybranych dziedzinach, poprzez przełamanie dotychczasowych barier oraz przygotowanie społeczeństwa i przestrzeni województwa do nowych wyzwań rozwojowych, które zaistnieją w III dekadzie XXI wieku. W ramach obowiązującej Strategii wyodrębniono 4 priorytetowe obszary działań strategicznych: • Konkurencyjna gospodarka, • Modernizacja przestrzeni wsi i miast, • Silna metropolia, • Nowoczesne społeczeństwo. Program Rewitalizacji Torunia wykazuje pełną zgodność z zapisami Strategii, w szczególności z celem strategicznym: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi, w zakresie zakładanych kategorii interwencji: • rewitalizacja ukierunkowana na porządkowanie struktury miejskiej oraz rozwiązywanie problemów społecznych centrów miast; • rewitalizacja ukierunkowana na rozwój przestrzeni publicznych istotnych dla integracji społeczności lokalnych. Strategia wskazuje także na obszary strategicznych interwencji, dotyczących polityki miejskiej i rewitalizacji miast, gdzie kompleksowa polityka miejska polegać ma na zaangażowaniu miast wszystkich kategorii w rozwój społeczny i gospodarczy województwa, przy różnicowaniu działań w stosunku do poszczególnych kategorii miast adekwatnie do ich potencjału i oczekiwanej roli w rozwoju województwa. Zakłada się więc opracowanie szczegółowych założeń działań wobec każdej z kategorii miast jako podstawę polityki działań wobec nich. Kontynuacja procesów rewitalizacyjnych będzie się odbywać na podstawie odrębnych założeń szczegółowych (np. lokalnych programów rewitalizacji). W województwie kujawsko-pomorskim politykę miejską zamierza się prowadzić z szerokim wykorzystaniem instrumentu ZIT – zakładającego ścisłą integrację planowania na poziomie miast i obszarów funkcjonalnych, obejmującego przede wszystkim Bydgoszcz i Toruń. Działania zaplanowane do realizacji, a ujęte w PRT będą realizowały zapisy Strategii.
Założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020	Założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020, to dokument określający poziom planowania i wdrażania polityki terytorialnej. W dokumencie określono cztery poziomy planowania i wdrażania polityki terytorialnej: • poziom wojewódzki – obejmuje miasta Bydgoszcz i Toruń oraz obszar powiązany z nimi funkcjonalnie (ZIT wojewódzki); • poziom regionalny i subregionalny – obejmuje miasta Włocławek, Grudziądz i Inowrocław wraz z obszarami powiązanymi z nimi funkcjonalnie (OSI miast regionalnych/subregionalnych); • poziom ponadlokalny (powiatowy) – obejmuje obszar powiatu ziemskiego (Obszary Rozwoju Społeczno-Gospodarczego); • poziom lokalny – obejmuje rozwój w ramach realizacji idei rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lokalną (RLKS). W założeniach polityki terytorialnej przyjęto, że w procesie rozwoju regionalnego województwa kujawsko-pomorskiego istotne znaczenie odgrywa polityka

	terytorialna oparta na zintegrowanym podejściu do rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem relacji funkcjonalno-przestrzennych danego obszaru. Terytorialny wymiar polityki rozwoju realizowany jest przez określenie obszarów funkcjonalno-przestrzennych związanych z procesami gospodarczymi i społecznymi w celu optymalnego wykorzystania endogenicznych czynników rozwoju oraz wykreowania nowych form współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego. PRT wpisuje się we wskazane założenia.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Celem głównym jest uczynienie województwa kujawsko-pomorskiego konkurencyjnym i innowacyjnym regionem Europy oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców. Program ten zakłada wsparcie działań, które mają spowodować rozwój regionu pod względem społecznym oraz gospodarczym. Zgodnie z zapisami RPO WK-P 2014-2020, rewitalizacja społeczno-gospodarcza i przestrzenna, dotycząca zwłaszcza obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów. Działania zapisane w PRT, wpisują się przede wszystkim w założenia: • Osi Priorytetowej 6 Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry, w tym poniższy cel tematyczny: 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją: 9b. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich; • Osi Priorytetowej 8 Aktywni na rynku pracy, w tym poniższy cel tematyczny: 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników: 8i. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników oraz 8iv. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę; • Osi Priorytetowej 9 Solidarne społeczeństwo, w tym poniższy cel tematyczny: 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją: 9i. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie oraz 9iv. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym; • Osi Priorytetowej 11 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, w tym poniższy cel tematyczny: 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją: 9vi. Strategie rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność. Działania zaplanowane do realizacji w ramach PRT skoncentrowane są na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru poprzez m.in. aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób wżyciu społecznym i gospodarczym.
Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach miejskich i ich obszarach funkcjonujących stanowi interwencja zaplanowana w ramach: • Działania 6.4 Rewitalizacja oraz inwestycje w infrastrukturę edukacyjną w ramach ZIT, Poddziałanie 6.4.1 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonujących w ramach ZIT; • Działania 8.1 Podniesienie aktywności zawodowej osób bezrobotnych poprzez działania powiatowych urzędów pracy; • Działania 8.4 Godzenie życia zawodowego i rodzinnego, Poddziałanie 8.4.1 Wsparcie zatrudnienia osób pełniących funkcje opiekuńcze;

	• Działania 9.1 Włączenie społeczne w ramach ZIT, Poddziałanie 9.1.1 Aktywne włączenie społeczne w ramach ZIT; • Działania 9.2 Włączenie społeczne, Poddziałanie 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne; • Działania 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych, Poddziałanie 9.3.2 Rozwój usług społecznych; • Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR. W ramach PRT, zaplanowane są przedsięwzięcia wpisujące się w powyższe komponenty.
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Wizją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 jest uczestnictwo wszystkich mieszkańców w życiu społeczności lokalnych oraz społeczności regionu, natomiast misją - tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców wżyciu społecznym. Program Rewitalizacji Torunia wykazuje zgodność dokumentu z: • Celem strategicznym I Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu; • Celem strategicznym II Wzrost poziomu jakości życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych; • Celem strategicznym III Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym. Głównym celem Programu Rewitalizacji Torunia jest ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego oraz ubóstwa poprzez prowadzenie działań integracyjnych i animacyjnych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa. Działania te mają przyczynić się do poprawy jakości życia na obszarze rewitalizacji oraz wzrostu poziomu partycypacji wżyciu społecznym mieszkańców.
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego	Bydgosko-Toruński Obszar Terytorialny tworzy 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasta wojewódzkie Bydgoszcz i Toruń. Obszar realizacji ZIT został wyznaczony uchwałą Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 15/463/14 z dnia 8 kwietnia 2014 r. w sprawie wyznaczenia obszaru realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgoszczy, Torunia i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie. Nadrzędnym celem Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego jest konsolidacja potencjału partnerów ZIT na rzecz rozwoju nowoczesnych funkcji metropolitalnych BTOF. PRT wpisuje się bezpośrednio w cel strategiczny 3 Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy i wsparcie procesów inkluzji w BTOF.
Program Rewitalizacji Miast	Program Rewitalizacji Miast stanowi instrument zintegrowanego podejścia w zakresie rewitalizacji w miastach Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego, mający charakter ekspercki i pomocniczy. Program ma również charakter strategiczny (ze względu na wskazanie strategicznych kierunków działań), z elementami operacyjnymi (obejmującymi m.in. propozycję kryteriów oceny projektów do rewitalizacji). Program Rewitalizacji Miast obejmuje 9 miast wchodzących w skład gmin, które podpisały porozumienie w sprawie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego. Zgodnie z dokumentem rewitalizacja powinna mieć charakter kompleksowy, odnosić się do konkretnego, ograniczonego terytorium i łączyć wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwałe ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru. PRT wykazuje pełną zgodność z Programem Rewitalizacji Miast.
Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	Opracowanie to ma charakter ekspercki i pomocniczy. Studium stanowi kompendium wiedzy o obszarze, przez co spełnia także cel edukacyjny. Jest ono dokumentem przede wszystkim diagnostycznym, obejmującym obszar 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego imającym na celu głównie: • rozpoznanie struktury przestrzennej Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez opisanie zjawisk zachodzących w środowisku

	przyrodniczym i rolnictwie, zjawisk demograficznych i społecznych; • przedstawienie problemów, z którymi boryka się region; • określenie potencjałów gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych i kulturowych oraz - najważniejszych - drzemiących w zasobach ludzkich regionu; • analizę polityk przestrzennych poszczególnych gmin tworzących BTOF, pozwoli ona w późniejszym etapie określić spójną wizję zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego; • wspomaganie BTOF w opracowaniu wspólnej polityki zrównoważonego rozwoju. PRT wpisuje się we wskazane cele.

Źródło: opracowanie własne

3. Uproszczona diagnoza miasta

Sfera społeczna

Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2015 r. Toruń liczył 202 689 mieszkańców (z czego 53,5% stanowiły kobiety), średnia gęstość zaludnienia wynosiła 1 752 osoby na 1 km^2 i spadła w porównaniu z końcem roku poprzedniego o 4 osoby. W latach 2010-2015 liczba ludności Torunia spadła o 2 440 osób (1,2%). Warto podkreślić, że spadek liczby mieszkańców we wskazanym okresie był obserwowany także na poziomie województwa i kraju.

Tabela 4. Liczba mieszkańców Torunia na tle województwa i kraju w latach 2010-2015 (stan na 31.12.2015 r.)

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika (2010 = 100%)
Polska	38 529 866	38 538 447	38 533 299	38 495 659	38 478 602	38 437 239	99,76%
woj. kujawsko-pomorskie	2 098 711	2 098 370	2 096 404	2 092 564	2 089 992	2 086 210	99,40%
Toruń	205 129	204 921	204 299	203 447	203 158	202 689	98,81%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Na dzień 31.12.2015 r. Toruń zamieszkiwało 33 384 osób w wieku przedprodukcyjnym (co stanowi 16,5% – w porównaniu z 2010 r. spadek o 0,2%), 126 388 osób w wieku produkcyjnym (co stanowi 62,4% – w porównaniu z 2010 r. spadek o 3,8%) i 42 917 osób w wieku poprodukcyjnym (co stanowi 21,2% – w porównaniu z 2010 r. wzrost o 4,0%), zgodnie zdanymi GUS. Struktura demograficzna wg ekonomicznych grup wieku w sposób negatywny odbiega od średniej dla województwa i kraju. Przede wszystkim zwraca uwagę wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym – 21,2%, przy średniej dla województwa 19,1% i kraju 19,6%. Wskaźnik obciążenia demograficznego rozumiany jako udział ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 34 i przekracza średnią wartość dla województwa (30,4) i kraju (31,4). Wg prognoz GUS w 2050 r. w Toruniu osoby w wieku poprodukcyjnym mogą stanowić ponad 30% ogółu ludności.

Zgodnie z danymi GUS w 2015 r. odnotowano dodatni przyrost naturalny o wartości 39 (w 2014 r. i 2013 r. odnotowano ujemny przyrost, kolejno -5 i -63). W latach 2010-2012 przyrost naturalny był dodatni, lecz z widoczną tendencją spadkową, która doprowadziła do ujemnego przyrostu już w 2013 r. Spada także liczba nowo zawieranych małżeństw.

W 2013 r. można było zaobserwować niewielki wzrost ich liczby, jednak na przestrzeni lat 2010-2015 zwraca uwagę znaczący spadek. Co ważne, jest to spadek o ok. 10% większy niż ten obserwowany na terenie całego województwa i kraju.

Saldo migracji na 1000 osób wg danych GUS w Toruniu w 2014 roku wyniosło -2,1. Było wyraźnie niższe niż analogiczny wskaźnik dla całego województwa i kraju. Dynamika tego wskaźnika wciągu ostatnich 5 lat nie wskazuje wyraźnego trendu, a raczej cechuje się swoistą cyklicznością rokrocznych wzrostów i spadków (choć niezmiennie jest ujemna). W przypadku ośrodków o zbliżonej do Torunia charakterystyce ekonomicznej i społecznej ujemne saldo migracji nie musi być symptomem zjawisk negatywnych. W przypadku Torunia może być ono paradoksalnie wskaźnikiem sukcesu miasta, oznaczając przenoszenie się ludności, która osiągnęła wyższy status materialny, poza samo miasto.

Według danych GUS w Toruniu w 2015 r. liczba bezrobotnych wynosiła 6 247 osób, w tym 3 317 mężczyzn i 2 930 kobiet. Stopa bezrobocia była na poziomie 6,9%, co stanowi 1,3 pkt. % mniej niż w 2010 r. Wskaźnik ten jest zdecydowanie niższy niż stopa bezrobocia dla całego województwa kujawsko-pomorskiego (13,2%) i kraju (9,7%). W końcu grudnia 2015 r., podobnie jak w latach poprzednich, większą część bezrobotnych, tj. 3 317 osób (53,1% udziału) stanowiły kobiety (w 2014 r. było ich 52,9%). W skali roku liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 16,3%, a kobiet o 15,6%. Niepokojący jest wzrost udziału bezrobotnych kobiet szczególnie w wieku 24 lata i mniej z 45,8% w 2014 r. do 54,1% w 2015 r. oraz bardzo wysoki odsetek bezrobotnych kobiet w wieku 25–34, tj. 60,7% z tendencją rosnącą. Świadczy to o postępującej feminizacji bezrobocia w tej grupie wiekowej. Wśród bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy znaczącymi grupami były osoby długotrwale bezrobotne – 49,4% ogólnej liczby bezrobotnych (przed rokiem 57,7%) i bezrobotni powyżej 50 roku życia, którzy stanowili 32,3% ogółu bezrobotnych (wobec 36,7%) oraz do 30 roku życia – 23,0%. Bezrobotni posiadający co najmniej 1 dziecko do 6. roku życia – 17,2%, osoby do 25. roku życia – 10,3% (wobec 14,8%), a osoby niepełnosprawne – 7,7% (taki sam udział jak przed rokiem).

Istotnym problemem obrazującym sytuację społeczną miasta jest kwestia dotycząca wyroków eksmisyjnych. Postępowania eksmisyjne w szczególności są wszczynane w stosunku do osób, które zalegają z opłatami za zajmowane lokale mieszkalne. Niewydolność materialna, często dotykająca osoby bezrobotne, niepełnosprawne, w podeszłym wieku, samotne, rodziny wielodzietne, prowadzą do powstawania zaległości

w ponoszeniu opłat za mieszkania. Według danych Urzędu Miasta Torunia oraz Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Toruniu (ZGM), w 2015 r. w Toruniu objętych wyrokami eksmisyjnymi było 4 887 osób, co stanowiło 2,51% ogółu mieszkańców miasta (do obliczenia wskaźnika użyto danych dotyczących liczby mieszkańców miasta ogółem pozyskanych z Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta, stanowiącej sumę osób zameldowanych na pobyt stały i pobyt czasowy wmieście, które różnią się od danych GUS, przytaczanych powyżej).

Zgodnie z danymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Toruniu (MOPR) w 2015 r. w ramach zadań własnych i zleconych z pomocy skorzystało 5 454 rodzin , tj. 3,02% mniej niż w 2014 roku. Zdecydowanie największa liczba osób korzystała z zasiłków celowych, tę formę pomocy przyznano 4 519 rodzinom. Znaczna była również liczba osób i rodzin korzystających z zasiłków okresowych. Wynosiła ona 4 400 i w stosunku do roku 2014 nastąpił spadek o 7,68%. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej poza trudną sytuacją materialną dotknięte są różnymi dysfunkcjami, takimi jak: bezrobocie, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych i niepełnych, sieroctwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, samotność osób starszych, różnego rodzaju dysfunkcje i trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego. Najczęstszy powód przyznania pomocy stanowi ubóstwo oraz bezrobocie. W 2015 r. z tego powodu przyznano wsparcie 2 673 rodzinom i dotyczyło ono 6 102 osób wchodzących w skład tych rodzin. Znaczącymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej jest również długotrwała choroba (2 462 rodziny) oraz niepełnosprawność (1 758 rodzin).

Udział osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie mieszkańców Torunia w roku 2015 wynosił około 12,2%, co daje około 24 tys. niepełnosprawnych mieszkańców Torunia[1]. Z danych Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Toruniu zgromadzonych w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Osób Niepełnosprawnych (EKSMON) wynika, że w latach 2012-2016 wśród osób

[1]W polskim systemie prawnym funkcjonuje pięć systemów orzecznictwa, co skutkuje tym, że w obrocie prawnym istnieją różne kategorie orzeczeń stwierdzających niepełnosprawność do celów rentowych jak i poza rentowych. W związku z tym bardzo trudno jest określić rzeczywistą liczbę osób niepełnosprawnych w Toruniu. Przyjęty wskaźnik (12,2%) odnosi się do danych krajowych pozyskanych na podstawie spisu ludności. Dane obejmują osoby, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je od zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych.

niepełnosprawnych w wieku 16 lat i powyżej 20% uzyskało orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, 42% o umiarkowanym i 38% o lekkim. Wśród tych osób aktywnych zawodowo było odpowiednio w 2012 r. – 27%, 2013 r. – 25%, 2014 r. – 22%, w 2015 r. – 24%, w 2016 r. – 26%. Jest to dosyć niski stopień aktywności zawodowej. Dominującym powodem uzyskania orzeczenia są choroby narządu ruchu, układu oddechowego, krążenia, choroby neurologiczne i onkologiczne. Obserwuje się także wzrost liczby orzeczeń o niepełnosprawności z powodu chorób psychicznych.

Z danych MOPR wynika, że w latach 2012-2016 r. dwukrotnie wzrosła liczba zgłoszeń dotyczących przemocy domowej (z 217 interwencji w 2012 r. do 426 w 2016 r.). Choć ze względu na dużą liczbę niezgłaszanych przypadków przemocy jest to zjawisko trudne do pomiaru i analizy, to cenną przesłanką do określenia rozmiaru zjawiska jest liczba uruchomionych procedur Niebieskiej Karty. Według danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Problemów Przemocy w rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie w Toruniu w latach 2013-2015 liczba procedur wszczętych przez pomoc społeczną zwiększyła się czterokrotnie. Choć przemoc domowa nie jest wyłącznie związana z chorobą alkoholową któregoś z członków rodziny, to alkoholizm stanowi główny czynnik podwyższający ryzyko wystąpienia przemocy.

Zgodnie zdanymi zawartymi w raporcie ostanie miasta z roku 2016 – w 2015 r. stwierdzono 8 949 przestępstw wobec 5 753 odnotowanych w roku poprzednim, tj. więcej o 3 196 (55,7%). Największy wzrost zanotowano w przestępstwach o charakterze gospodarczym. W 2015 roku przestępstw o tym charakterze wykryto 2 796, natomiast w 2014 r. stwierdzono 1 164 przestępstwa (nastąpił wzrost o 1 632, tj. 140,2%).

Sfera gospodarcza

Zgodnie zdanymi GUS na dzień 31 grudnia 2015 r. w Toruniu ogółem zarejestrowanych było 25 937 podmiotów, w stosunku do 2006 r. wartość wzrosła o 690, tj. o 2,73%. Od roku 2010 obserwuje się stały wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej. Najwięcej, bo aż 24 896 było mikroprzedsiębiorstw, małych – 789, średnich – 208 i dużych, zatrudniających powyżej 250 osób – 44. Podział ze względu na klasyfikację działalności wskazuje, że najwięcej podmiotów istniało w sekcjach: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz budownictwo.

Toruń jest miastem przyjaznym dla biznesu. W wielu dogodnych lokalizacjach powstają nowoczesne i funkcjonalne przestrzenie biurowe. Na wsparcie mogą liczyć również początkujący przedsiębiorcy. Nowe firmy i startupy znajdują doskonałe warunki do rozwijania swojej działalności w jednym z pięciu inkubatorów przedsiębiorczości działających na terenie miasta: Business Link Toruński Inkubator Technologiczny, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości UMK, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości WSB, Regionalny Inkubator Przedsiębiorczości Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego Sp. z o. o., Inkubator Technologiczny EXEA Smart Space. Na tle porównywalnych pod względem wielkości miast pozytywnie wyróżnia Toruń także fakt, że jest on nie tylko prężnym ośrodkiem przemysłowym i naukowym, ale również miastem o wyjątkowych walorach turystycznych i kulturowych, co stanowi istotny czynnik wspierający rozwój branży turystycznej i kulturalnej. W 1997 r. toruński średniowieczny zespół miejski został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO, a od 2004 r. Toruń jest ogólnopolską siedzibą Stowarzyszenia „Liga Polskich Miast i Miejsc UNESCO". W rejestrze zabytków nieruchomych widnieje 321 zabytków; średniowieczny zespół staromiejski Torunia uznany został w 1994 r. za Pomnik Historii, co świadczy o wyjątkowości miasta oraz o szczególnie wysokim potencjale kulturowym.

W Toruniu na cele inwestycyjne przeznaczony jest szereg gruntów i budynków, będących w zarządzie miasta. Baza ofert inwestycyjnych jest na bieżąco rozszerzana o nowe lokalizacje. Powierzchnia miasta (z wyłączeniem wód i lasów) pokryta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego stanowi około 65% gruntów, a dla terenów objętych projektami planów stanowi około 6,5%.

Sfera środowiskowa

Według danych GUS użytki rolne na terenie Torunia zajmują 2 266 ha, co stanowi 19,6% powierzchni miasta. Lasy i grunty leśne to z kolei 2 847 ha, czyli 24,0% powierzchni Torunia. Występuje wyraźna tendencja uszczuplania się powierzchni użytków rolnych na rzecz terenów zabudowanych. Łączna powierzchnia terenów zieleni w Toruniu 2015 w roku wynosiła 1 458,40 ha. Największy udział w powierzchni terenów zieleni mają lasy gminne, a także parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej. W latach 2010-2015 największy udział zmiany powierzchni można zauważyć w zieleni ulicznej, której łączna powierzchnia wzrosła z 115,5 ha do 139,0 ha (wzrost o 20,3%).

Teren miasta Torunia położony jest w zasięgu obszarów podlegających ochronie prawnej. Do obszarów Natura 2000 znajdujących się w granicach administracyjnych miasta należy obszar Dolina Dolnej Wisły, obszary fortów w Toruniu, obszar Dolina Drwęcy i obszar Leniec w Barbarce. Na obszarze miasta znajdują się 2 rezerwaty przyrody: rezerwat leśny Kępa Bazarowa i rezerwat ichtiologiczny Rzeka Drwęca oraz fragmenty trzech obszarów chronionego krajobrazu, tj. obszar strefy krawędziowej Kotliny Toruńskiej, obszar chronionego krajobrazu Doliny Drwęcy i obszar wydmowy.

Położenie miasta na brzegach Wisły stwarza istotne zagrożenia, wynikające z niebezpieczeństwa powodzi. Jego analizy są przedmiotem map zagrożenia i ryzyka Powodziowego[2], sporządzonymi przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej - ich arkuszami objęto koryto rzeki i tereny przyległe. Wynika z nich, że Toruń jest objęty zagrożeniem wynikającym ze wszystkich trzech poziomów powodzi: o wysokim prawdopodobieństwie (raz na 10 lat), o średnim prawdopodobieństwie (raz na 100 lat) oraz o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia (raz na 500 lat). Ze względu na ukształtowanie miasta (położenie na systemie teras rzecznych) i sposób jego zagospodarowania, tereny narażone na zalanie są bardzo słabo zagospodarowane i nielicznie zamieszkane – są to fragmenty przyległe bezpośrednio do rzeki, za wałem przeciwpowodziowym, na terenie równiny zalewowej. Pełnią głównie funkcje środowiskowo-ekologiczne, rzadziej są wykorzystywane rolniczo. Niemniej jednak zagrożenie to jest brane pod uwagę przy wszelkich działaniach miasta, zarówno na poziomie organizacyjnym, planistycznym czy inwestycyjnym, również tych przewidzianych w PRT.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W Toruniu w 2015 r. działało 87 przedszkoli i punktów przedszkolnych sprawujących opiekę nad blisko 6 000 dzieci. Choć liczba przedszkoli i dostępnych w nich miejsc na przestrzeni lat 2010-2015 wzrosła, to wciąż pozostaje niewystarczająca. W 31 szkołach podstawowych w 2015 r. uczyło się 12 541 uczniów. Średnia liczba uczniów w oddziale wynosiła w badanych okresie od 21 do 22. W latach 2010-2015 liczba gimnazjów spadła z 34 do 30, lecz towarzyszył temu także stały spadek liczby uczących się w nich uczniów. W roku szkolnym 2016/2017 według danych Urzędu Miasta działa: 12 liceów ogólnokształcących, 10 szkół technicznych (techników), 7 zasadniczych szkół zawodowych,

[2] http://mapy.isok.gov.pl/imap/

1 ogólnokształcąca szkoła muzyczna II stopnia, 2 licea dla dorosłych (ogólnokształcące i uzupełniające), 2 technika dla dorosłych, 1 szkoła policealna dla dorosłych. Toruń posiada również szeroką ofertę kształcenia dla dorosłych. Poza tym jest miastem akademickim, jednym z czołowych polskich ośrodków naukowych.

W Toruniu funkcjonują 3 szpitale: Szpital Miejski im. Mikołaja Kopernika, Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Rydygiera, MATOPAT Szpital Specjalistyczny Niepubliczny. W ramach stacjonarnej opieki zdrowotnej w mieście działa również Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Psychiatrycznego. Dostępność świadczeń zdrowotnych uzależniona jest od kontraktów z Kujawsko-Pomorskim Oddziałem Wojewódzkim NFZ. Według danych Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Torunia w latach 2010-2015 liczba personelu służby zdrowia przypadająca na 10 000 mieszkańców wzrosła z 111,5 do 117,5.

Na terenie miasta funkcjonuje wiele teatrów, kin, galerii sztuki oraz placówek muzealnych. Placówki muzealne Torunia na tle miast porównawczych wyróżniają się wysoką liczbą organizowanych imprez oświatowych oraz liczbą osób zwiedzających ekspozycje. Według danych GUS w 2015 r. imprezy oświatowe organizowane w Toruniu stanowiły ponad połowę wydarzeń tego typu w woj. kujawsko-pomorskim. Podobnie kształtuje się liczba osób zwiedzających muzea.

Toruń jest miastem posiadającym cenne dziedzictwo kulturowe, bogaty zasób zabytków pełniących zarówno funkcje użyteczności publicznej, jak i mieszkalne. Miasto wspiera właścicieli zabytków wpisanych do rejestru poprzez stosowanie systemu dotacji konserwatorskich. Dotacje takie są przekazywane każdego roku, po wcześniejszym złożeniu przez wnioskodawcę wniosku do Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków.

Miasto od początku swojego istnienia pełniło istotną rolę strategiczną i handlową, dzięki korzystnemu położeniu. W bezpośrednim sąsiedztwie Torunia przebiega jeden z głównych szlaków komunikacyjnych Polski, Autostrada A-1 (północ-południe). Zważywszy na turystyczny charakter miasta, należy także zwrócić uwagę na stały przyrost długości ścieżek rowerowych. Zgodnie z danymi Miejskiego Zarządu Dróg na początku października 2016 r. długość dróg rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych i pasów rowerowych w Toruniu wynosiła około 102 kilometry, czyli o około 11 kilometrów więcej niż rok wcześniej.

Sfera techniczna

Według danych GUS w 2015 r. w Toruniu 81,8% mieszkańców korzystało z sieci gazowej. Jest to wskaźnik zdecydowanie wyższy niż przeciętna dla województwa i kraju. Dostęp do instalacji wodociągowej ma 98% mieszkańców Torunia. Ilość wody dostarczanej na jednego mieszkańca w Toruniu w 2015 r. wynosiła 33,6 m^3. Wartość ta spadła o 1,6 m^3 w przeliczeniu na osobę w porównaniu do roku 2010. Jednocześnie można zauważyć stały wzrost długości sieci wodociągowej. Do sieci kanalizacyjnej ma dostęp 98% mieszkańców Torunia. Odsetek ten zdecydowanie wzrósł na przestrzeni lat 2010-2015. Łączna liczba ścieków odprowadzanych w Toruniu w 2015 r. spadła w stosunku do roku 2010, z poziomu 10 065 dam^3 na 9 406.

Według danych GUS w Toruniu w 2015 r. oddano 5,46 nowych mieszkań na 1 000 mieszkańców. W mieście zarówno przeciętna powierzchnia mieszkań, która wynosi 58,6 m^2, jak też liczba izb w nich (3,49 izb w 1 mieszkaniu), jest niższa od analogicznych wskaźników dla całej Polski (odpowiednio 73,6 m^2 i 3,82 izb) i województwa kujawsko-pomorskiego (odpowiednio 69,6 m^2 i 3,77 izb). Najwięcej z oddanych mieszkań, bo aż 70,17%, stanowiły mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (4 094 mieszkań). Stosunkowo najmniej zarówno pod względem ilości, jak i powierzchni użytkowej oddano w tym okresie mieszkań komunalnych i społecznych czynszowych. Zgodnie zdanymi przekazanymi przez Wydział Geodezji i Kartografii Urzędu Miasta Torunia oraz Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego Powiatu Grodzkiego w Toruniu liczba budynków ogółem na terenie miasta wynosi 25 743, z czego 0,48%, tj. 124 budynki, objęte zostały decyzjami nakazowymi ze względu na zły stan konstrukcji, który ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie. Udział obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w ogólnej liczbie budynków jest w Toruniu bardzo wysoki, gdyż wynosi 9,03%. Istotny problem stanowi niska jakość mieszkań w zabytkowych kamienicach oraz degradacja zabytkowych budynków.

Wnioski

Za problemy główne miasta w kontekście procesu rewitalizacji należy uznać:

1. **Zaawansowanie procesu starzenia.**

   Miasto charakteryzuje wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, w okresie 2010-2015 udział seniorów w ludności ogółem wzrósł o 4%. Konieczne jest podjęcie działań w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych,

odpowiedniego kształtowania przestrzeni publicznej, a także zagospodarowanie ich czasu wolnego zapobiegające wycofaniu się z życia publicznego oraz przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia seniorów poprzez działania aktywizacyjne.

2. **Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności** oraz ich **niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna.**

   Pomimo notowania korzystnych wskaźników bezrobocia nie zmienia się negatywna sytuacji materialna ludności w dużej części korzystającej z systemu pomocy społecznej. Najczęstszym powodem przyznania pomocy jest nadal ubóstwo oraz bezrobocie. O problemie ubóstwa świadczy także wysoki udział osób objętych wyrokami eksmisyjnymi (2,51%). Konieczne jest podjęcie działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym korzystających z pomocy społecznej i trwających w niestabilnej sytuacji mieszkaniowej i ekonomicznej.

3. **Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.**

   W Toruniu można zaobserwować postępującą feminizację bezrobocia, zwłaszcza wśród kobiet młodych, w wieku 18-24 lata zanotowano wzrost na poziomie 8,3%, natomiast udział bezrobotnych kobiet w wieku 24-35 lat wynosi ponad 60%. Prawdopodobnie wiąże się to z trudnościami powrotu kobiet na rynek pracy po urodzeniu dziecka. Konieczne jest podjęcie działań aktywizacyjnych oraz rozwój poradnictwa zawodowego dla bezrobotnych kobiet.

4. **Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych.**

   Istotnym problemem związanym z substancją zabytkową miasta jest zły stan techniczny niektórych nieruchomości wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ) oraz pozostałych budynków, który ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie i wpływa na pogłębianie problemów i negatywnych zjawisk społecznych.

4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego oparto się na zapisach dwóch dokumentów - ustawy o rewitalizacji i *Zasad regionalnych*. Ustawa o rewitalizacji określa zasady delimitacji obszaru zdegradowanego, koncentrując się głównie na czynnikach wyróżniających ów obszar na tle gminy. Stosownie do art. 9 ust. 1 przedmiotowej ustawy obszar zdegradowany musi znajdować się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz występowania na nim co najmniej jednego z niekorzystnych zjawisk ze sfery: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Pozostałe zapisy rozdziału 3 ustawy dotyczą procedury przyjęcia uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy.

W związku z powyższym, konstruując metodę delimitacji obszaru zdegradowanego, postępowano zgodnie z uszczegółowionym w stosunku do ustawy o rewitalizacji opisem znajdującym się w *Zasadach regionalnych*. Uwzględniając fakt, iż Toruń jest jednym z największych miast województwa kujawsko-pomorskiego, zastosowano się do procesu wyznaczania obszaru zdegradowanego przedstawionego w rozdziale 6.4.1 *Zasad regionalnych*. Należy również podkreślić, że dane użyte do przeprowadzenia analiz na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a w dalszej kolejności obszaru rewitalizacji, są zgodne ze stanem faktycznym określonym na dzień 31 grudnia 2015 r.

Podział miasta na jednostki struktury przestrzeni miejskiej (dalej: jednostki strukturalne) musi spełniać niżej wymienione warunki:

- żadna z jednostek strukturalnych nie zajmuje więcej niż 20% powierzchni gminy;
- żadna z jednostek strukturalnych nie jest zamieszkiwana przez więcej niż 30% mieszkańców gminy;
- dla każdej z jednostek strukturalnych istnieje możliwość pozyskania danych;
- suma powierzchni wszystkich jednostek strukturalnych jest równa powierzchni gminy.

Na potrzeby delimitacji posłużono się istniejącym podziałem miasta na jednostki urbanistyczne, przedstawionym w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia*, stanowiącym załącznik nr 1 do Uchwały nr 805/18 Rady Miasta Torunia z dnia 25 stycznia 2018 r. Na obszarze miasta wyznaczono 20 jednostek urbanistycznych: Starotoruńskie Przedmieście, Barbarka, Wrzosy, Bielany, Bydgoskie

Przedmieście, Stare Miasto, Chełmińskie Przedmieście, Jakubskie Przedmieście, Mokre Przedmieście, Katarzynka, Grębocin przy Lesie, Rubinkowo, Bielawy, Grębocin nad Strugą, Na Skarpie, Kaszczorek, Czerniewice, Rudak, Stawki i Podgórz. Poniższa tabela przedstawia zestawienie powierzchni oraz liczby mieszkańców poszczególnych jednostek. Natomiast rycina obrazuje położenie poszczególnych jednostek urbanistycznych na terenie Torunia.

Tabela 5. Zestawienie jednostek urbanistycznych (stan na 31.12.2015 r.)

L.p.	Jednostka	Powierzchnia		Liczba mieszkańców	
		ha	%	osoby	%
1	Starotoruńskie Przedmieście	992,3	8,6%	258	0,1%
2	Barbarka	1 027	8,9%	7	0,0%
3	Wrzosy	1 026,5	8,9%	13 864	7,1%
4	Bielany	233,3	2%	5 770	3%
5	Bydgoskie Przedmieście	467,9	4%	26 291	13,5%
6	Stare Miasto	154,6	1,3%	6 089	3,1%
7	Chełmińskie Przedmieście	421,2	3,6%	35 778	18,4%
8	Jakubskie Przedmieście	422	3,7%	8 913	4,6%
9	Mokre Przedmieście	475,4	4,1%	15 208	7,8%
10	Katarzynka	755,1	6,5%	21	0,0%
11	Grębocin przy Lesie	725,1	6,3%	1 606	0,8%
12	Rubinkowo	256,7	2,2%	25 398	13%
13	Bielawy	202,3	1,7%	2 915	1,5%
14	Grębocin nad Strugą	251,7	2,2%	3 168	1,6%
15	Na Skarpie	566,8	4,9%	23 890	12,3%
16	Kaszczorek	632,3	5,5%	2 472	1,3%
17	Czerniewice	501,7	4,3%	2 249	1,2%
18	Rudak	551,1	4,8%	1 374	0,7%
19	Stawki	762,7	6,6%	9 181	4,7%
20	Podgórz	1 146,5	9,9%	10 323	5,3%
	Razem	**11 572,2**	**100%**	**194 775**	**100%**

Źródło: dane Urzędu Miasta Torunia

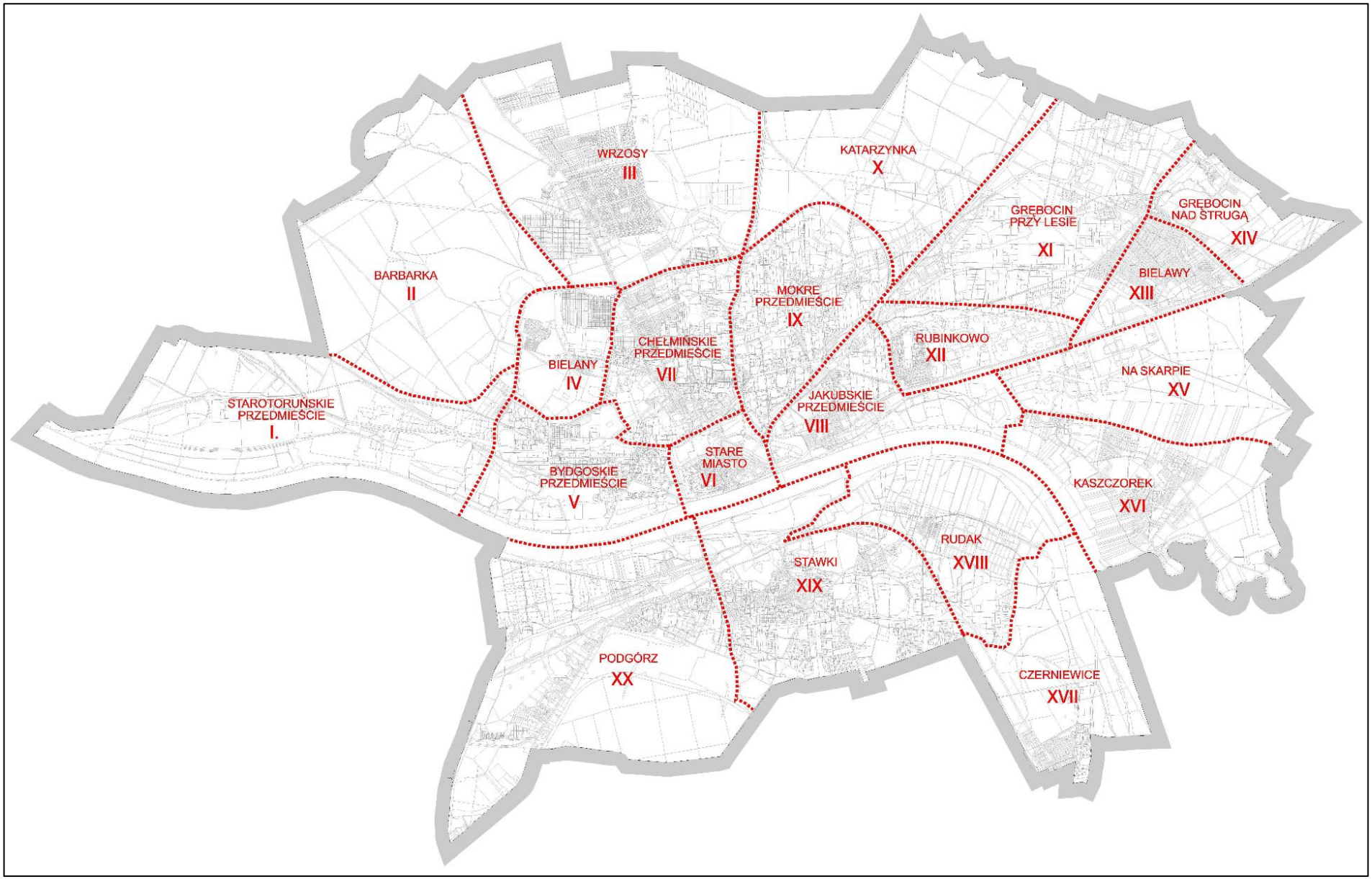

Rycina 1. Położenie jednostek urbanistycznych na terenie Torunia

Źródło: Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu

Za zastosowaniem niniejszego podziału miasta na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego przemawiają między innymi niżej wskazane argumenty:

- został on wykorzystany do diagnozy, wyznaczenia, a w dalszej kolejności przeprowadzenia interwencji w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji Torunia na lata 2007-2015* (LPR-T), przez co jest możliwe odniesienie poprzedniej perspektywy programowania europejskiego do obecnie planowanego procesu rewitalizacji; nawiązuje to również do specyfiki procesu rewitalizacji jako działań długoletnich i zapewnia komplementarność międzyokresową PRT;
- podział na jednostki urbanistyczne jest jasno określony z dokładnością co do numeru adresowego działki, co jednocześnie umożliwia pozyskanie i agregację danych;
- zastosowany podział nawiązuje do historycznych uwarunkowań i pełnionych funkcji poszczególnych części miasta oraz odpowiada istniejącym powiązaniom funkcjonalnym;
- diagnoza na potrzeby *Lokalnej Strategii Rozwoju dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Dla Miasta Torunia"* (dalej: LSR) również została przeprowadzona z zastosowaniem podziału na te same jednostki urbanistyczne, co jest istotne z punktu widzenia uzupełniania się dwóch funduszy, czyli Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Poddziałania 6.4.1 RPO WK-P oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach Działania 11.1 RPO WK-P (część projektów rewitalizacyjnych PRT jest finansowana w ramach LSR).

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego, należy zastosować odpowiedni zestaw wskaźników identyfikujących stan kryzysowy, występujący w poszczególnych jednostkach strukturalnych. Zgodnie z *Zasadami regionalnymi*, należy zastosować 5 wskaźników, z których co najmniej 3 pochodzą z *Listy wskaźników dla ujawnienia stanu kryzysowego w ustalonych obszarach analizy w mieście* (dalej: *Lista*) stanowiącej załącznik nr 3 do *Zasad regionalnych*, natomiast pozostałe 2 mogą być wskaźnikami autorskimi gminy, jednakże muszą być mierzalne, dane muszą pochodzić ze źródeł powszechnie uważanych za wiarygodne oraz cechować się możliwością systematycznego pozyskiwania danych. Ponadto, co najmniej 3 wskaźniki muszą dotyczyć sfery społecznej i co najmniej 1 wskaźnik musi dotyczyć sfery innej niż społeczna. Kierując się tymi wytycznymi, do analizy wybrano opisane poniżej wskaźniki. Po obliczeniu ich wartości zestawiono ze średnią wartością dla całego miasta i wyróżniono te jednostki, które wykazały wartości niekorzystne w stosunku do tej średniej.

Wskaźnik delimitacji 1. **Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze**: wskaźnik z *Listy*; dotyczy sfery społecznej i ujawnia stopień zaawansowania procesu starzenia się ludności. Do analizy użyto następujących danych z Wydziału Spraw Administracyjnych (WSA) UMT:

- liczba ludności ogółem (wielkość określona jako suma osób zameldowanych na pobyt stały i pobyt czasowy);
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym (suma liczby kobiet powyżej 60 roku życia i mężczyzn powyżej 65. roku życia) zgodnie z adresem zameldowania.

Obliczając wartość wskaźnika, podzielono liczbę osób w wieku poprodukcyjnym przez liczbę ludności ogółem, a wynik podano w procentach.

Tabela 6. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (stan na 31.12.2015 r.)

L.p.	Jednostka	Ogólna liczba ludności	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Wynik (%)
1	Barbarka	7	3	42,86
2	Bielany	5 770	949	16,45
3	Bielawy	2 915	498	17,08
4	Bydgoskie Przedmieście	26 291	5 928	22,55
5	Chełmińskie Przedmieście	35 778	8 071	22,56
6	Czerniewice	2 249	373	16,59
7	Grębocin nad Strugą	3 168	358	11,3
8	Grębocin przy Lesie	1 606	317	19,74
9	Jakubskie Przedmieście	8 913	1 386	15,55
10	Kaszczorek	2 472	388	15,7
11	Katarzynka	21	3	14,29
12	Mokre Przedmieście	15 208	4 521	29,73
13	Na Skarpie	23 890	5 760	24,11
14	Podgórz	10 323	1 412	13,68
15	Rubinkowo	25 398	7 146	28,14
16	Rudak	1 374	129	9,39
17	Stare Miasto	6 089	1 128	18,53
18	Starotoruńskie Przedmieście	258	11	4,26
19	Stawki	9 181	1 574	17,14
20	Wrzosy	13 864	2 431	17,53
	Średnia dla miasta	**194 775**	**42 386**	**21,76**

Źródło: dane Urzędu Miasta Torunia

Zgodnie z obliczeniami zaprezentowanymi w tabeli jednostkami strukturalnymi, dla których wartość wskaźnika jest mniej korzystna niż średnia wartość dla całego miasta, są: Barbarka, Bydgoskie Przedmieście, Chełmińskie Przedmieście, Mokre Przedmieście, Na Skarpie oraz Rubinkowo.

Wskaźnik delimitacji 2. **Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze:** wskaźnik z *Listy*; dotyczy sfery społecznej i ujawnia stopień uzależnienia ekonomicznego mieszkańców od systemu pomocy społecznej. Do analizy użyto następujących danych z WSA UMT oraz MOPR:

- liczba ludności ogółem (wielkość określona jako suma osób zameldowanych na pobyt stały i pobyt czasowy);
- liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (suma osób, które w roku 2015 co najmniej raz skorzystały z jakiejkolwiek formy świadczenia społecznego), zgodnie z oświadczeniem o miejscu zamieszkania.

Obliczając wartość wskaźnika, podzielono liczbę osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej przez ogólna liczbę mieszkańców, a wynik podano w procentach.

Tabela 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem(stan na 31.12.2015 r.)

L.p.	Jednostka	Ogólna liczba ludności	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Wynik (%)
1	Barbarka	7	4	57,14
2	Bielany	5 770	281	4,87
3	Bielawy	2 915	74	2,54
4	Bydgoskie Przedmieście	26 291	2 025	7,70
5	Chełmińskie Przedmieście	35 778	1 317	3,68
6	Czerniewice	2 249	176	7,83
7	Grębocin nad Strugą	3 168	457	14,43
8	Grębocin przy Lesie	1 606	122	7,60
9	Jakubskie Przedmieście	8 913	616	6,91
10	Kaszczorek	2 472	59	2,39
11	Katarzynka	21	63	300
12	Mokre Przedmieście	15 208	1 467	9,65
13	Na Skarpie	23 890	656	2,75
14	Podgórz	10 323	1 364	13,21
15	Rubinkowo	25 398	942	3,71
16	Rudak	1 374	88	6,40
17	Stare Miasto	6 089	1 000	16,42
18	Starotoruńskie Przedmieście	258	33	12,79
19	Stawki	9 181	512	5,58
20	Wrzosy	13 864	810	5,84
	Średnia dla miasta	**194 775**	**12 066**	**6,19**

Źródło: dane Urzędu Miasta Torunia

Zgodnie z obliczeniami zaprezentowanymi w tabeli, jednostkami strukturalnymi dla których wartość wskaźnika jest mniej korzystna niż średnia wartość dla całego miasta, są:

Barbarka, Bydgoskie Przedmieście, Czerniewice, Grębocin nad Strugą, Grębocin przy Lesie, Jakubskie Przedmieście, Katarzynka, Mokre Przedmieście, Podgórz, Rudak, Stare Miasto oraz Starotoruńskie Przedmieście.

Wskaźnik delimitacji 3. **Udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze:** wskaźnik autorski; dotyczy sfery społecznej i ujawnia problemy związane z bezrobociem. Gmina zdecydowała się na wybór wskaźnika autorskiego z tego powodu, że bezrobocie wśród kobiet szczególnie niepokoi – ze względu na to, że ma dodatkowe charakterystyki. Często jest to bezrobocie długotrwałe. Kobiety wypadają z rynku pracy łatwiej, na dłużej, dodatkowo powrót na rynek pracy stanowi dla nich rzecz trudniejszą. Jest to związane również z panującymi normami kulturowymi (większe przyzwolenie na brak aktywności zawodowej kobiet; nakładanie na nie tradycyjnych obowiązków domowych, zwłaszcza opieki nad dziećmi oraz osobami starszymi; stereotypy pracodawców co do dyspozycyjności kobiet), ale także ze względu na deficyty infrastrukturalne (brak miejsc opieki dla dzieci lub seniorów prowadzi do wyłączenia kobiet z rynku pracy). Do analizy użyto następujących danych z PUP:

- liczba osób bezrobotnych zgodnie z adresem zameldowania lub oświadczeniem w przypadku nieposiadania meldunku;
- liczba bezrobotnych kobiet zgodnie z adresem zameldowania lub oświadczeniem w przypadku nieposiadania meldunku.

Obliczając wartość wskaźnika, podzielono liczbę bezrobotnych kobiet przez liczbę osób bezrobotnych, a wynik podano w procentach.

Tabela 8. Udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych (stan na 31.12.2015 r.)

L.p.	Jednostka	Liczba osób bezrobotnych	Liczba bezrobotnych kobiet	Wynik (%)
1	Barbarka	0	0	0,0
2	Bielany	101	56	55,45
3	Bielawy	143	74	51,75
4	Bydgoskie Przedmieście	985	501	50,86
5	Chełmińskie Przedmieście	1 008	546	54,17
6	Czerniewice	74	41	55,41
7	Grębocin Nad Strugą	51	22	43,14
8	Grębocin Przy Lesie	66	27	40,91
9	Jakubskie Przedmieście	497	257	51,71
10	Kaszczorek	20	11	55,00
11	Katarzynka	0	0	0,00
12	Mokre Przedmieście	459	220	47,93
13	Na Skarpie	532	300	56,39
14	Podgórz	503	283	56,26

15	Rubinkowo	730	400	54,79
16	Rudak	9	5	55,56
17	Stare Miasto	462	242	52,38
18	Starotoruńskie Przedmieście	27	11	40,74
19	Stawki	220	127	57,73
20	Wrzosy	360	194	53,89
	Średnia dla miasta	**6 247**	**3 317**	**53,10**

Źródło: dane Urzędu Miasta Torunia

Zgodnie z obliczeniami zaprezentowanymi w tabeli jednostkami strukturalnymi, dla których wartość wskaźnika jest mniej korzystna niż średnia wartość dla całego miasta, są: Bielany, Chełmińskie Przedmieście, Czerniewice, Kaszczorek, Na Skarpie, Podgórz, Rubinkowo, Rudak, Stawki oraz Wrzosy.

Wskaźnik 4. **Udział osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ludności ogółem na danym obszarze:** wskaźnik autorski; dotyczy sfery społecznej i ujawnia problemy związane zarówno z ubóstwem, jak i zagrożeniem życia w substandardowych warunkach oraz zagrożeniem bezdomnością. Gmina zdecydowała się na wybór wskaźnika autorskiego z tego powodu, że postępowania eksmisyjne w szczególności są wszczynane w stosunku do osób, które zalegają z opłatami za zajmowane lokale mieszkalne. Niewydolność materialna, często dotykająca osoby bezrobotne, niepełnosprawne, w podeszłym wieku, samotne, rodziny wielodzietne, prowadzi do zaniechań w ponoszeniu opłat czynszowych. Należności czynszowe są przeważnie traktowane jako drugorzędne w zestawieniu z innymi potrzebami rodziny, takimi jak żywność, koszty leczenia itp. Zaniechanie ich płatności w efekcie prowadzi do rozpoczęcia przeprowadzania postępowania eksmisyjnego, kończącego się wydaniem wyroku eksmisyjnego. Osoby objęte wyrokiem eksmisyjnym mogą zostać skierowane do lokalu socjalnego, pomieszczenia tymczasowego, noclegowni lub przenieść się do innego lokalu, jeśli mogą w taki sposób zaspokoić swoje potrzeby mieszkaniowe. Takie rozwiązania mogą prowadzić do wzrostu poziomu wykluczenia społecznego. Przeniesienie do lokalu socjalnego, pomieszczenia tymczasowego bądź noclegowni przeważnie jest związane z obniżeniem standardów mieszkaniowych oraz stygmatyzacją społeczną. Toczące się postępowanie eksmisyjne oraz wyrok również zwiększają prawdopodobieństwo zaliczenia takich osób do grupy osób zagrożonych bezdomnością. Do analizy użyto następujących danych WSA i ZGM:

- liczba ludności ogółem (wielkość określona jako suma osób zameldowanych na pobyt stały i pobyt czasowy);
- liczba osób objętych wyrokami eksmisyjnymi;

- liczba wydanych wyroków eksmisyjnych.

Obliczając wartość wskaźnika dodano do siebie liczbę osób objętych wyrokami eksmisyjnymi i liczbę wydanych wyroków eksmisyjnych, po czym wynik podzielono przez liczbę ludności ogółem i podano w procentach.

Tabela 9. Udział osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ludności ogółem (stan na 31.12.2015 r.)

L.p.	Jednostka	Ogólna liczba ludności	Liczba osób objętych wyrokami eksmisyjnymi	Wynik (%)
1	Barbarka	7	0	0,00
2	Bielany	5 770	0	0,00
3	Bielawy	2 915	15	0,51
4	Bydgoskie Przedmieście	26 291	1 624	6,18
5	Chełmińskie Przedmieście	35 778	491	1,37
6	Czerniewice	2 249	51	2,27
7	Grębocin Nad Strugą	3 168	147	4,64
8	Grębocin Przy Lesie	1 606	43	2,68
9	Jakubskie Przedmieście	8 913	298	3,34
10	Kaszczorek	2 472	5	0,20
11	Katarzynka	21	0	0,00
12	Mokre Przedmieście	15 208	305	2,01
13	Na Skarpie	23 890	157	0,66
14	Podgórz	10 323	543	5,26
15	Rubinkowo	25 398	156	0,61
16	Rudak	1374	19	1,38
17	Stare Miasto	6 089	757	12,43
18	Starotoruńskie Przedmieście	258	4	1,55
19	Stawki	9 181	174	1,90
20	Wrzosy	13 864	98	0,71
	Średnia dla miasta	**194 775**	**4 887**	**2,51**

Źródło: dane Urzędu Miasta Torunia

Zgodnie z obliczeniami zaprezentowanymi w tabeli jednostkami strukturalnymi, dla których wartość wskaźnika jest mniej korzystna niż średnia wartość dla całego miasta, są: Bydgoskie Przedmieście, Grębocin nad Strugą, Grębocin przy Lesie, Jakubskie Przedmieście, Podgórz oraz Stare Miasto.

Wskaźnik 5. **Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru:** wskaźnik z *Listy*; dotyczy sfery infrastrukturalnej i pokazuje stan techniczny budynków. Nieruchomości ulegające nieuchronnej dekapitalizacji są obejmowane decyzjami nakazowymi wydawanymi przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego Powiatu Grodzkiego w Toruniu (PINB), który postępuje zgodnie z decyzjami prawa budowlanego określającymi dalsze kroki, jakie musi podjąć właściciel nieruchomości. Decyzje są wydawane

na podstawie przepisów Prawa budowlanego. Do analizy użyto następujących danych z Wydziału Geodezji i Kartografii (WGiK) UMT i PINB:

- liczba budynków;
- liczba wydanych decyzji nakazowych wydanych przez PINB na podstawie przepisów art. 66 (nakaz wykonania robót zabezpieczających), art. 67 (nakaz rozbiórki obiektu nienadającego się do odbudowy) oraz art. 68 (nakaz opróżnienia budynku ze względu na zagrożenie zawaleniem) prawa budowlanego (ustawa z dnia 7 lipca 1994 r., tekst jednolity: Dz. U. z 2017 poz. 1332 i poz. 1529, Dz. U. z 2018 poz. 12).

Obliczając wartość wskaźnika, podzielono liczbę wydanych decyzji nakazowych przez liczbę budynków, a wynik podano w procentach.

Tabela 10. Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów (stan na 31.12.2015 r.)

L.p.	Jednostka	Ogólna liczba budynków	Liczba budynków w złym stanie technicznym	Wynik (%)
1	Barbarka	25	0	0,00
2	Bielany	1 883	3	0,16
3	Bielawy	1 003	2	0,20
4	Bydgoskie Przedmieście	1 793	19	1,06
5	Chełmińskie Przedmieście	3 008	9	0,30
6	Czerniewice	517	2	0,39
7	Grębocin nad Strugą	321	3	0,93
8	Grębocin przy Lesie	1 323	1	0,08
9	Jakubskie Przedmieście	1 504	14	0,93
10	Kaszczorek	890	0	0,00
11	Katarzynka	74	0	0,00
12	Mokre Przedmieście	1 844	6	0,33
13	Na Skarpie	420	0	0,00
14	Podgórz	2 021	14	0,69
15	Rubinkowo	943	1	0,11
16	Rudak	229	2	0,87
17	Stare Miasto	1 287	35	2,72
18	Starotoruńskie Przedmieście	221	1	0,45
19	Stawki	2 102	5	0,24
20	Wrzosy	4 335	7	0,16
	Średnia dla miasta	**25 743**	**124**	**0,48**

Źródło: dane Urzędu Miasta Torunia

Zgodnie z obliczeniami zaprezentowanymi w tabeli jednostkami strukturalnymi, dla których wartość wskaźnika nr 5 jest mniej korzystna niż średnia wartość dla całego miasta, są: Bydgoskie Przedmieście, Grębocin nad Strugą, Jakubskie Przedmieście, Podgórz, Rudak i Stare Miasto.

Na tej podstawie wybrano jednostki strukturalne, które wchodzą w granice obszaru zdegradowanego zgodnie z niżej przedstawionymi regułami:

- za obszar zdegradowany mogą być uznane jednostki strukturalne, w których co najmniej 3 z 5 wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne niż średnia dla gminy;
- przynajmniej 1 ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną niż średnia dla gminy musi być wskaźnikiem spoza sfery społecznej;
- za obszar zdegradowany można uznać dowolną liczbę jednostek strukturalnych spełniających łącznie warunki 1 i 2.

Zgodnie z tym poniżej przedstawiono zestawienie wszystkich jednostek strukturalnych wraz z liczbą przekroczeń, dla których wartości wskaźników były mniej korzystne niż średnia dla miasta.

Tabela 11. Zestawienie jednostek strukturalnych z sumą przekroczonych średnich wartości dla miasta

L.p.	Jednostka	Liczba wskaźników ze sfery społecznej	Liczba wskaźników ze sfery infrastrukturalnej	Suma
1	Barbarka	2	0	2
2	Bielany	1	0	1
3	Bielawy	0	0	0
4	Bydgoskie Przedmieście	3	1	4
5	Chełmińskie Przedmieście	2	0	2
6	Czerniewice	2	0	2
7	Grębocin nad Strugą	2	1	3
8	Grębocin przy Lesie	2	0	2
9	Jakubskie Przedmieście	2	1	3
10	Kaszczorek	1	0	1
11	Katarzynka	1	0	1
12	Mokre Przedmieście	2	0	2
13	Na Skarpie	2	0	2
14	Podgórz	3	1	4
15	Rubinkowo	2	0	2
16	Rudak	2	1	3
17	Stare Miasto	2	1	3
18	Starotoruńskie Przedmieście	1	0	1
19	Stawki	1	0	1
20	Wrzosy	1	0	1

Źródło: dane Urzędu Miasta Torunia

Na podstawie przeprowadzonej analizy jako **obszar zdegradowany** wskazano następujące jednostki strukturalne: **Bydgoskie Przedmieście i Podgórz** (niekorzystne wartości 4 wskaźników) **oraz Grębocin Nad Strugą, Jakubskie Przedmieście, Stare Miasto oraz Rudak**

(niekorzystne wartości 3 wskaźników). Tak wyznaczony obszar zdegradowany zajmuje **25,9% powierzchni** gminy oraz jest zamieszkany przez **28,8% mieszkańców** gminy. W związku z tym, że Toruń prowadzi proces rewitalizacji w oparciu o przepisy ustawy o rewitalizacji, przedmiotowy obszar został przyjęty przez Radę Miasta Torunia Uchwałą nr 513/16 z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Torunia.

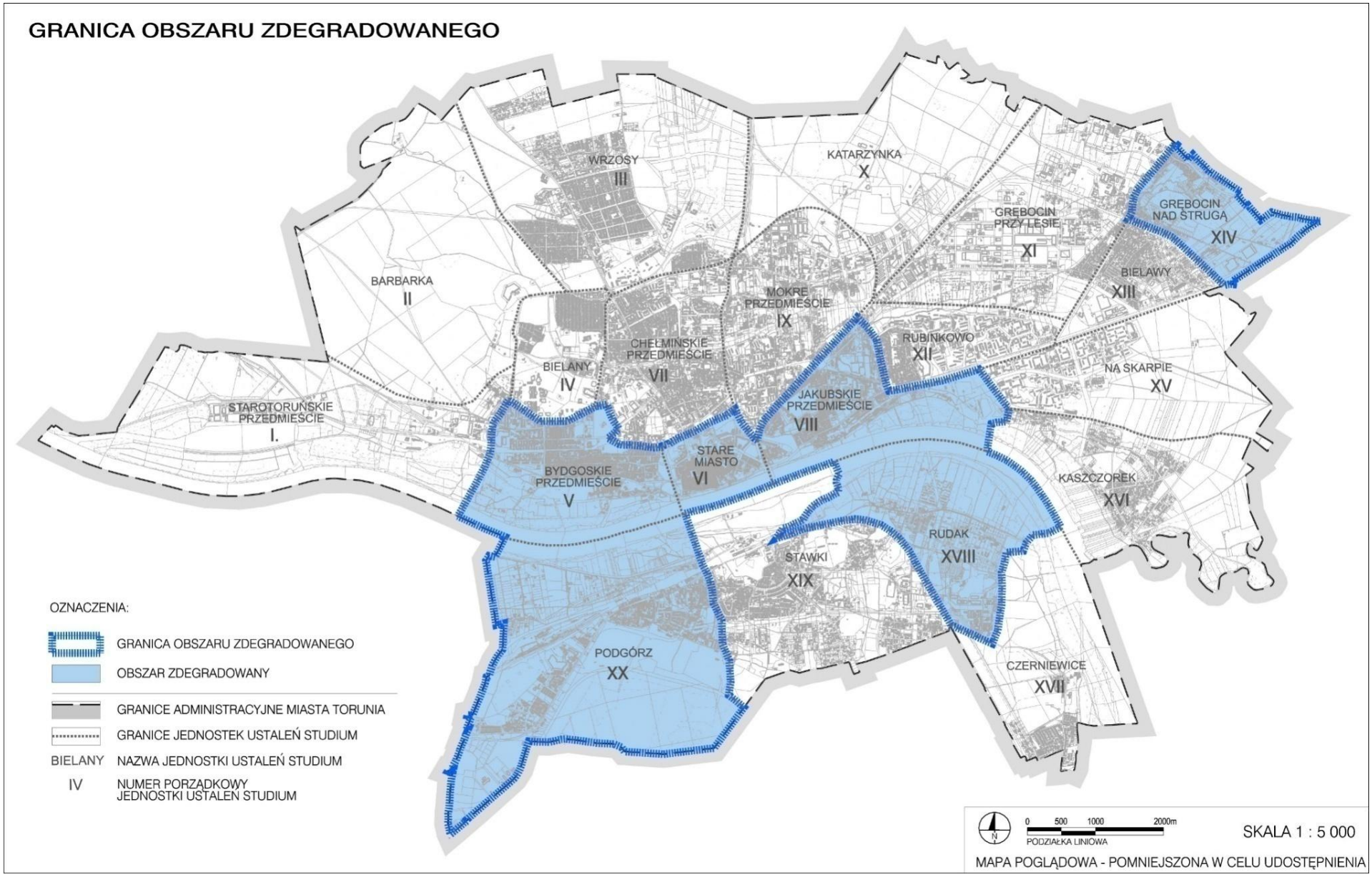

Mapa 1. Obszar zdegradowany na tle miasta

Źródło: Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu

5. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Za obszar rewitalizacji można uznać całość lub część obszaru zdegradowanego. Jest to teren cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk wyróżniających stan kryzysowy, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zmierza prowadzić rewitalizację. Zarówno ustawa o rewitalizacji, jak i *Zasady regionalne* wprowadzają ograniczenia przestrzenne i ludnościowe obszaru. Nie może być on większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy, ze względu na konieczność koncentracji działań i zwiększenia ich efektywności. Obszar rewitalizacji można podzielić na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji, tak jak i obszaru zdegradowanego, odbywa się w drodze uchwały podejmowanej przez gminę.

W przypadku gdy powierzchnia obszaru zdegradowanego przekracza wspomniane wartości, do obszaru rewitalizacji należy zaliczyć te jednostki strukturalne, w których liczba wskaźników z wartościami mniej korzystnymi od średniej dla gminy jest największa. Wówczas w pierwszej kolejności wybrane powinny być jednostki, w których w przypadku 5 wskaźników sytuacja jest mniej korzystna od średniej dla gminy, w drugiej kolejności jednostki strukturalne, w których w przypadku 4 wskaźników sytuacja jest mniej korzystna od średniej dla gminy, w trzeciej kolejności jednostki strukturalne, w których w przypadku 3 wskaźników sytuacja jest mniej korzystna od średniej dla gminy. Natomiast w przypadku równej liczby wskaźników, w zakresie których sytuacja jest mniej korzystna od średniej dla gmin, o kwalifikacji decyduje suma różnic (jako procent średniej wartości wskaźnika dla gminy) pomiędzy wartościami wykazywanymi a wartościami średnimi dla gminy w zakresie wskaźników mniej korzystnych od wartości średnich w porównywanych jednostkach strukturalnych.

W związku z tym, że wyznaczony obszar zdegradowany Torunia przekroczył wartości powierzchniowe wskazane w ustawie o rewitalizacji o 5,9%, na etapie wyznaczania obszaru rewitalizacji należy przeprowadzić jego zawężenie. Do obszaru rewitalizacji zakwalifikowano te jednostki strukturalne, dla których liczba przekroczeń jest równa 5, następnie 4 itd. Stosując się do tej zasady, za obszar rewitalizacji w pierwszej kolejności uznano te jednostki strukturalne, gdzie liczba wskaźników przekraczających średnią dla miasta wyniosła 4 z 5 możliwych. Są nimi: Bydgoskie Przedmieście i Podgórz. Pozostałe cztery jednostki, których

liczba wskaźników przekraczających średnie wartości dla miasta była równa 3, rankingowano na podstawie sumy różnic pomiędzy wartościami wykazywanymi a wartościami średnimi dla gminy w zakresie wskaźników mniej korzystnych od wartości średnich w porównywanych jednostkach strukturalnych. Na tej postawie, do obszaru rewitalizacji zaliczono również jednostkę Stare Miasto, bowiem wykazała ona zdecydowanie gorszą sytuację od pozostałych trzech jednostek.

Tabela 12. Ranking sumy różnic jednostek tworzących obszar zdegradowany

L.p.	Jednostka	Suma różnic jako % średniej wartości wskaźnika dla miasta
1	Stare Miasto	1 025,19
2	Grębocin nad Strugą	311,82
3	Rudak	89,33
4	Jakubskie Przedmieście	138,07

Źródło: opracowanie własne

Biorąc pod uwagę konieczność koncentracji interwencji, za **obszar rewitalizacji uznaje się następujące jednostki strukturalne: Bydgoskie Przedmieście, Podgórz oraz Stare Miasto**. Tak zidentyfikowany obszar zajmuje **15,2% powierzchni** gminy oraz jest zamieszkały przez **21,9% mieszkańców** Torunia. Wyznaczony obszar rewitalizacji zostaje podzielony na 3 podobszary zgodnie z podziałem miasta na jednostki strukturalne i zachowując ich nazwy.

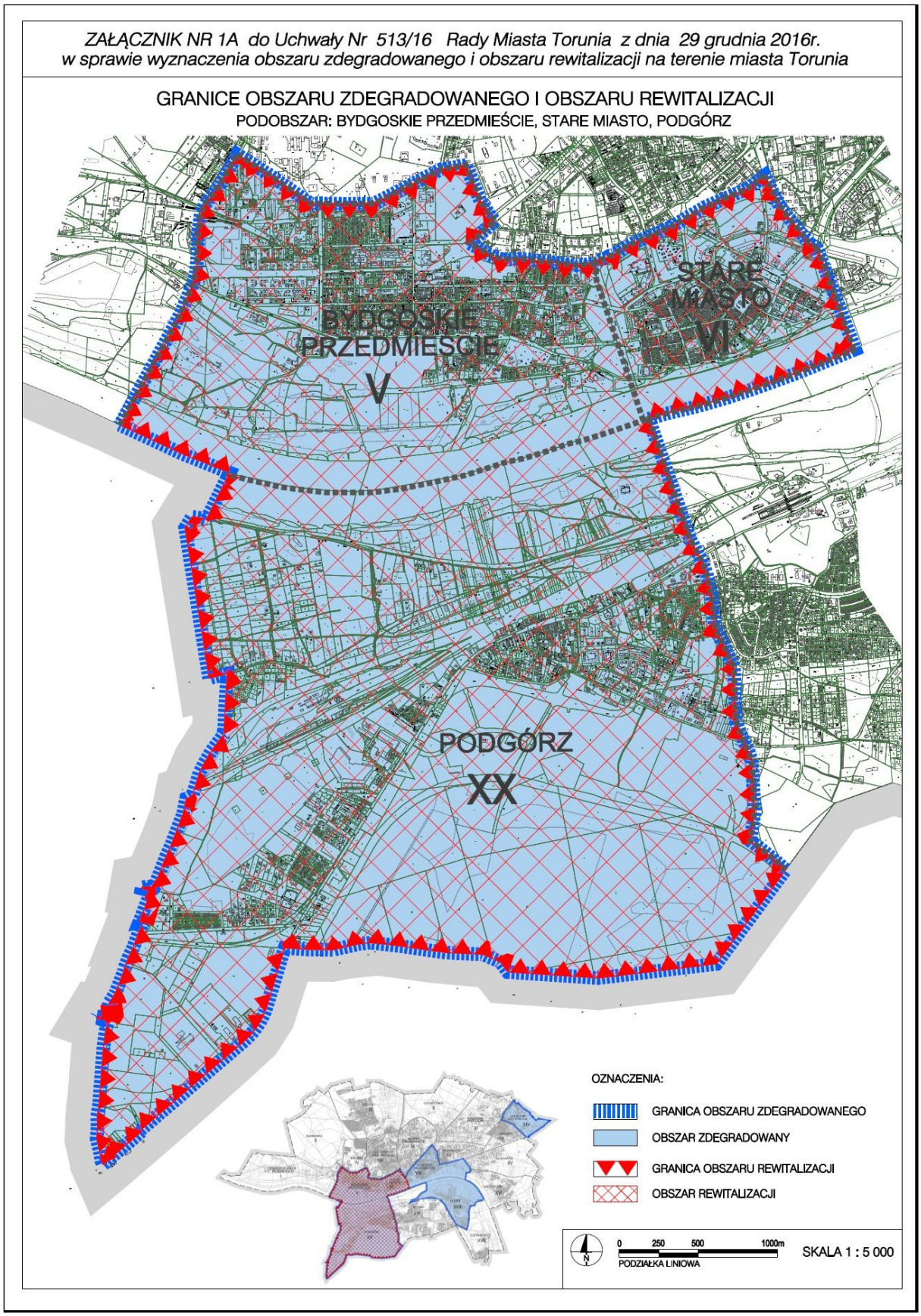

Mapa 2. Granice obszaru rewitalizacji

Źródło: Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu

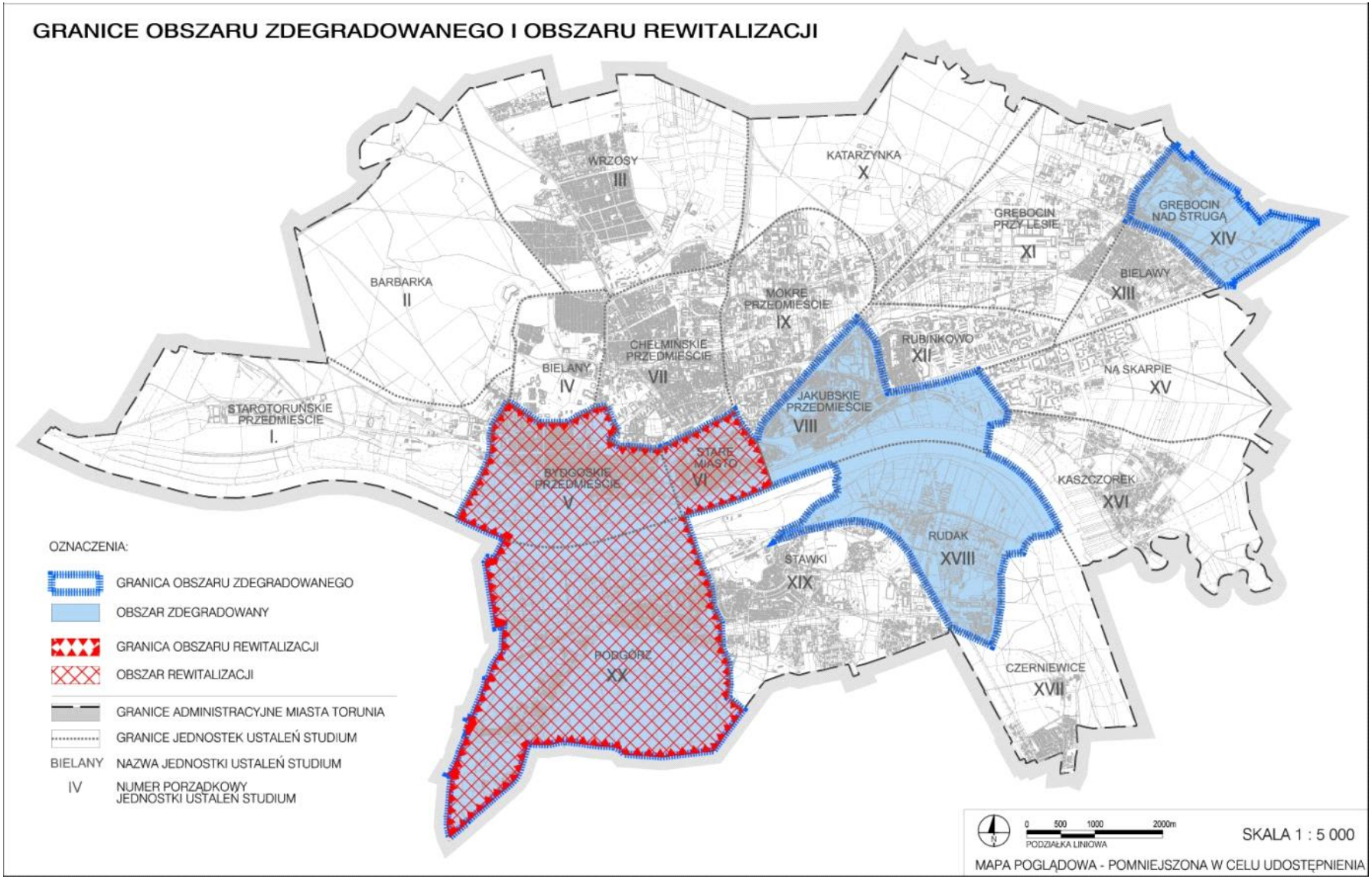

Mapa 3. Mapa obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego

Źródło: Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu

6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

6.1. Bydgoskie Przedmieście

Sfera społeczna

Jednostka ma niekorzystną strukturę demograficzną, 22,55% wszystkich mieszkańców to osoby w wieku poprodukcyjnym; gorzej niż średnia dla miasta. Oznacza to, że co czwarty dorosły mieszkaniec Bydgoskiego Przedmieścia jest w wieku poprodukcyjnym. Postępujące zmiany ekonomiczno-społeczne szybki postęp techniczno-informatyczny, wzrost stopy życiowej, rozwój medycyny, przyczyniają się do wydłużenia życia ludzkiego. Rezultatem tego jest szybszy wzrost liczby osób w podeszłym wieku w stosunku do liczby osób nowonarodzonych. Z problemem starzejącego się społeczeństwa wiążą się takie zjawiska jak: samotność, choroba, inwalidztwo, życie w ubóstwie i poczucie nieprzydatności.

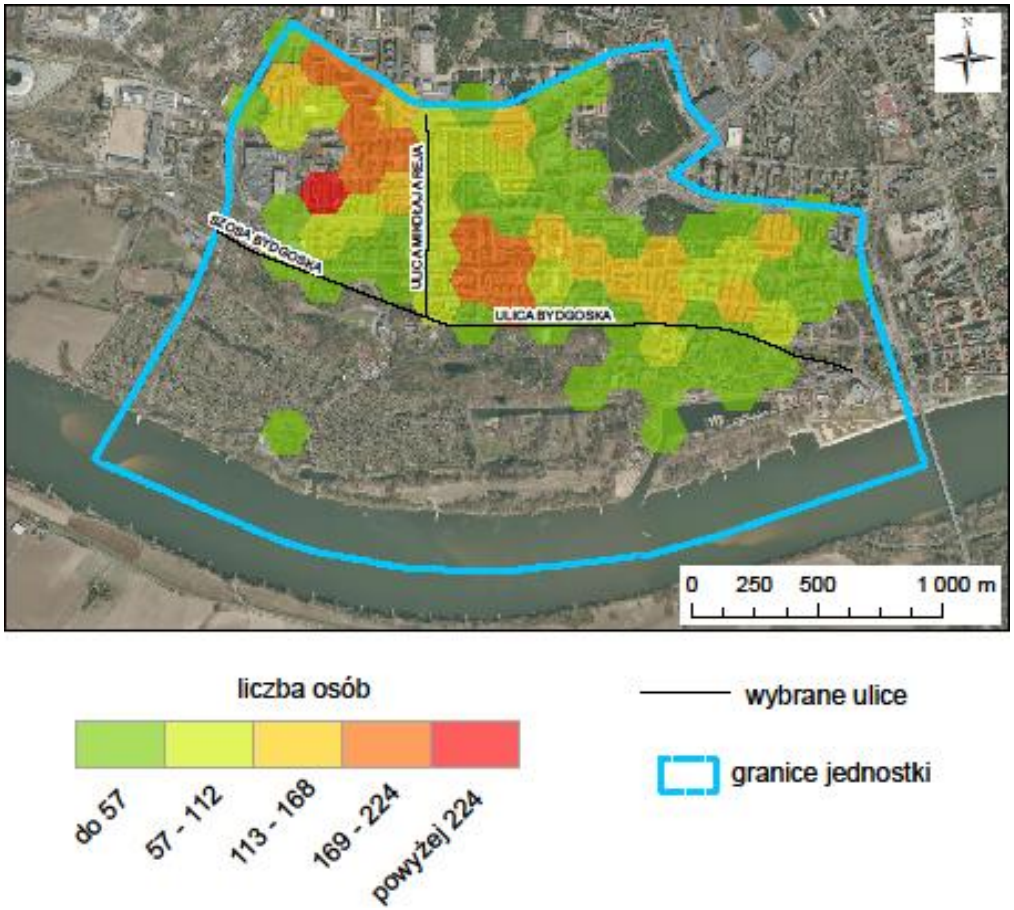

Rycina 2. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie Bydgoskiego Przedmieścia
Źródło: opracowanie własne

Badania i opinie osób w starszym wieku wskazują, że w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego są oni marginalizowani jako zbiorowość, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego. Starsi boją się nie tylko chorób i niepełnosprawności, ale także osamotnienia i nietolerancji. Po wycofaniu się z życia zawodowego mogą oni utracić autorytet w rodzinie i środowisku, a nagły nadmiar czasu wolnego może okazać się bardzo trudny do zagospodarowania, co w konsekwencji przyczynia się do ograniczenia aktywności, jak również do izolacji społecznej. Największym problemem społecznym ludzi starszych jest samotność. Często znajdują się oni w niekorzystnej sytuacji we własnej rodzinie. W toku licznych i szybkich przemian przeobrażeniu ulega także model rodziny. Znikają dwu-, trzypokoleniowe rodziny, w których osoby starsze mogły liczyć na opiekę i zainteresowanie. Dotychczas nie liczono się z potrzebami wyższego rzędu ludzi starszych, uważano, że zapewnienie warunków materialnych i opieki wystarcza - tymczasem mają oni również takie potrzeby, niekiedy bardziej rozwinięte niż u osób młodszych.

Na obszarze Bydgoskiego Przedmieścia funkcjonuje dzienny Dom Pomocy Społecznej oraz Środowiskowy Dom Samopomocy CARITAS Diecezja Toruńska. Ponadto w mieście działa uniwersytet trzeciego wieku, oferujący zajęcia osobom starszym. Spośród instytucji pomocowych mających na celu m.in. umożliwienie osobom starszym, w tym nie w pełni sprawnym i chorym psychicznie, zminimalizować i zapobiegać wykluczeniu społecznemu wymienić należy: przychodnię rejonową przy ul. Fałata oraz ul. Fredry; Szpital Psychiatryczny i Poradnię Zdrowia Psychicznego przy ul. Mickiewicza; wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego przy CARITAS DT przy Szosie Bydgoskiej 1, gdzie działa również stowarzyszenie osób niepełnosprawnych; Fundację Konsultingu i Rehabilitacji, pod koordynacją której znajdują się mieszkania chronione oferujące pomoc osobom niepełnosprawnym.

Kolejnymi badanymi wskaźnikami były „Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem” oraz „Udział osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ludności ogółem”. Aż 7,74% osób w gospodarstwach domowych (a więc co trzynasty mieszkaniec Bydgoskiego Przedmieścia) korzysta ze środowiskowej pomocy społecznej.

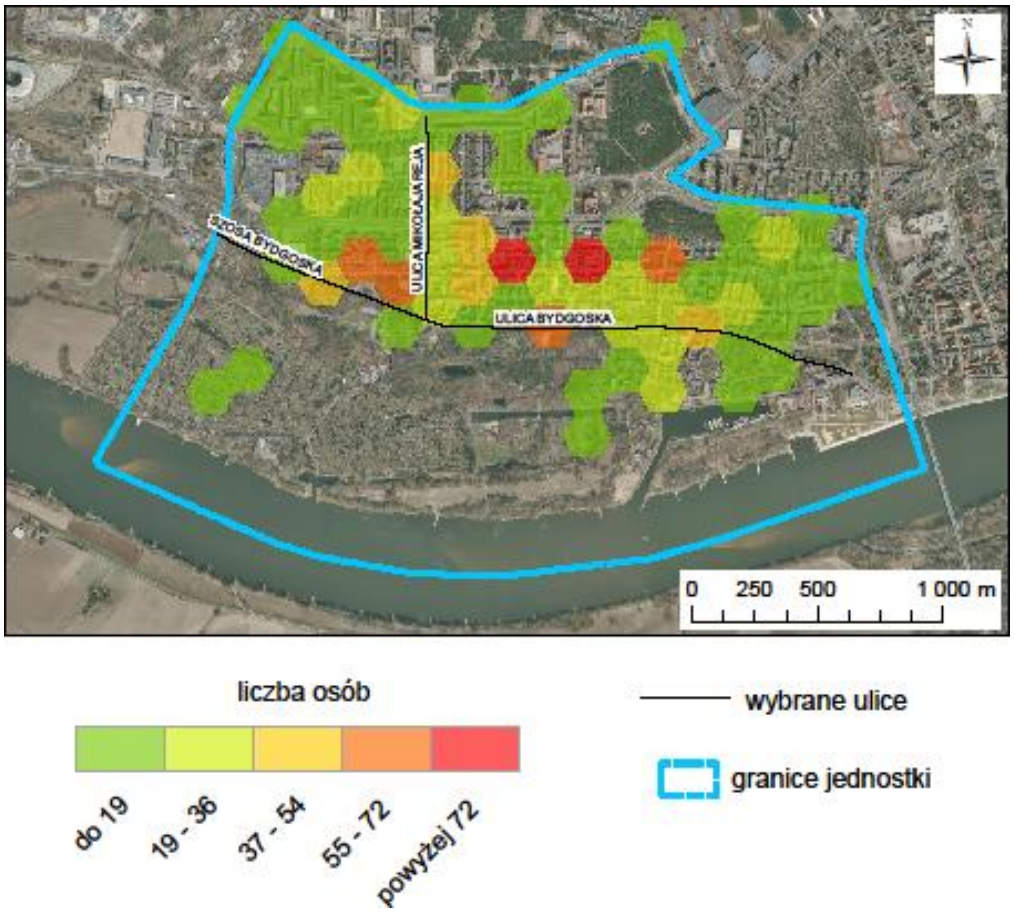

Rycina 3. Liczba osób korzystających z pomocy społ. na terenie Bydgoskiego Przedmieścia
Źródło: opracowanie własne

Ma to konsekwencje w postaci relatywnie wysokiego udziału osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ogóle ludności podobszaru (w samym 2015 r. wydano 33 wyroki eksmisyjne, ale łącznie w rejestrze pozostających do realizacji orzeczeń Sądu jest 401 i obejmują one ponad 1 200 mieszkańców). Pojawiające się problemy wynikające pierwotnie z braku pracy, tym samym z niewystarczających środków finansowych na godne życie, zmuszają do skorzystania ze wsparcia oferowanego przez miejskie instytucje świadczące pomoc społeczną. Posiadając niewielkie zasoby pieniężne mieszkańcy zmuszeni są zajmować lokale o niskim standardzie. Mimo iż niski standard mieszkań przekłada się na niewielkie koszty eksploatacji, społeczność dotknięta bezrobociem i ubóstwem często zalega z opłatami, co skutkuje kumulującymi się zadłużeniami, a w konsekwencji koniecznością wydania nakazu eksmisji i zjawiskiem wykluczenia społecznego.

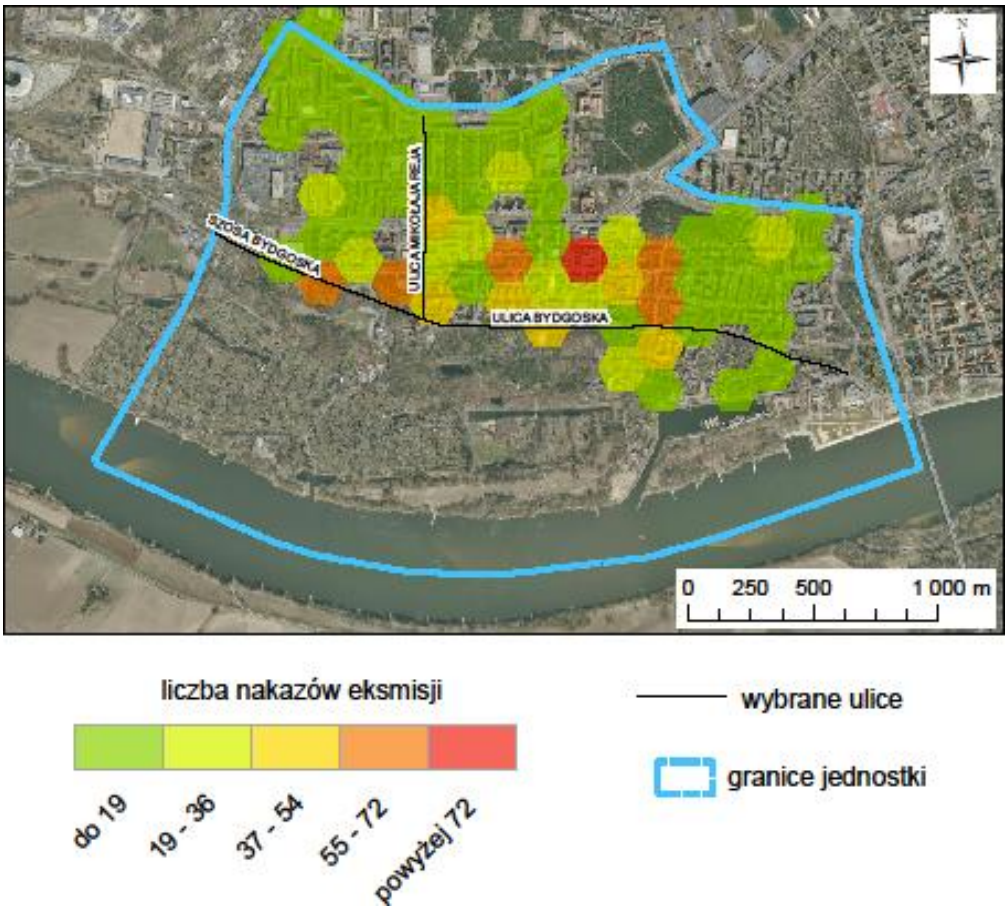

Rycina 4. Liczba nakazów eksmisji na terenie Bydgoskiego Przedmieścia
Źródło: opracowanie własne

Bydgoskie Przedmieście to jednostka, w której występuje natężenie negatywnych zjawisk o charakterze społecznym. Jednym z głównych powodów przyznawania pomocy społecznej jest bezrobocie. Jak wynika z danych MOPR (Tab. 13), w roku 2016 aż 442 osoby korzystały z pomocy społecznej właśnie z powodu bezrobocia. Stanowili oni 12,2% wszystkich korzystających z pomocy w tej jednostce i był to drugi najwyższy udział po ubóstwie (44,8%). Na Bydgoskiem niemal 6% mieszkańców to osoby bezrobotne. Ponad połowa z nich pozostaje bez pracy od ponad 12 miesięcy, co wskazuje na występujące tam długotrwałe bezrobocie. Bardzo wysoki jest też udział młodych w ogóle bezrobotnych – co 8 z bezrobotnych mieszkańców jednostki to osoba poniżej 25. roku życia. Bezrobocie dotyka zarówno kobiet, jak i mężczyzn – w stopniu porównywalnym do całego miasta. W latach 2013–2016 nastąpił znaczny spadek bezrobocia w tym rejonie, jednak jest to nadal problematyczne dla dużej części osób i rodzin korzystających z pomocy.

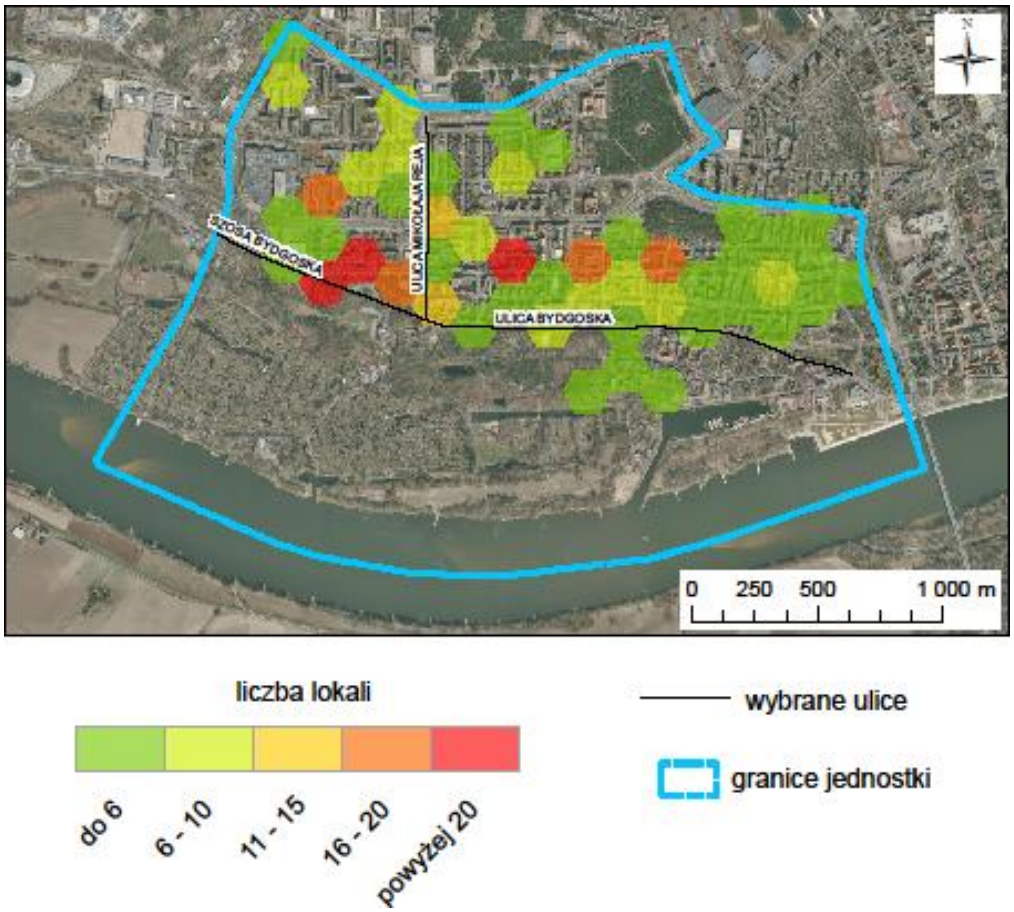

Rycina 5. Liczba lokali zadłużonych na terenie Bydgoskiego Przedmieścia
Źródło: opracowanie własne

Tabela 13. Przyczyny udzielania pomocy społecznej na terenie Bydgoskiego Przedmieścia w latach 2013-2016

Wyszczególnienie		Liczba							
		rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach
		2013		2014		2015		2016	
Ubóstwo		831	2068	622	1511	862	1958	712	1637
Potrzeba ochrony macierzyństwa		111	352	84	319	102	322	82	237
w tym wielodzietność		16	92	44	242	23	142	7	36
Bezrobocie		571	1474	431	991	499	1184	177	442
Niepełnosprawność		357	594	323	455	309	538	282	426
Długotrwała lub ciężka choroba		434	766	259	414	307	515	211	337
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych		195	596	133	598	143	428	97	281
w tym rodziny:	niepełne	155	426	124	458	103	277	68	163
	wielodzietne	43	244	55	418	48	253	22	94
Przemoc w rodzinie		16	25	21	62	21	68	84	193
Narkomania		7	13	4	6	4	11	3	4
Alkoholizm		44	60	25	28	52	91	35	63

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Toruniu

Pracownicy socjalni MOPR w Toruniu zauważają, iż duży procent tendencji spadkowej nie wynika z podjęcia zatrudnienia przez klientów pomocy społecznej, a jest on powodem utraty statusu osoby bezrobotnej na długi okres 90–270 dni. Zaobserwowane główne przyczyny pozostawania bez pracy to:

1. wyuczona bezradność (dziedziczenie stylu życia);
2. niski poziom wykształcenia i brak kwalifikacji;
3. niski poziom motywacji do zmiany sytuacji życiowej;
4. niskie kompetencje społeczne;
5. niechęć przed uczeniem się nowych umiejętności i podwyższenia kwalifikacji;
6. przyzwyczajenie się do stanu bezrobocia;
7. brak motywacji do pracy;
8. unikanie zatrudnienia spowodowane egzekucją komorniczą;
9. niewystarczający poziom motywacji do zmiany trudnej sytuacji życiowej;
10. możliwość pracy dorywczej (co stanowi trudność określenia faktycznej sytuacji ekonomicznej rodziny);
11. obawa utraty uprawnień do świadczeń pomocy społecznej.

Osoby zainteresowane podjęciem zatrudnienia mają trudności w powrocie na rynek pracy również z uwagi na wiek, stan zdrowia, uzależnienia, karalność, fakt samotnego wychowywania dzieci, szczególnie w rodzinach wielodzietnych (brak możliwości zapewnienia opieki dzieciom). Długotrwały okres pozostawania bez zatrudnienia powoduje ubóstwo, izolację społeczną, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i politycznym. Bezrobocie często powoduje brak poczucia bezpieczeństwa u dzieci i nie sprzyja rozwojowi cech społecznie pożądanych. Sytuacja ekonomiczna rodzin uległa zmianie wraz z pojawieniem się nowej formy wsparcia, jaką jest świadczenie wychowawcze. Możliwość otrzymania świadczenia demotywuje jednak do podjęcia pracy z obawy przed utratą świadczenia na pierwsze dziecko.

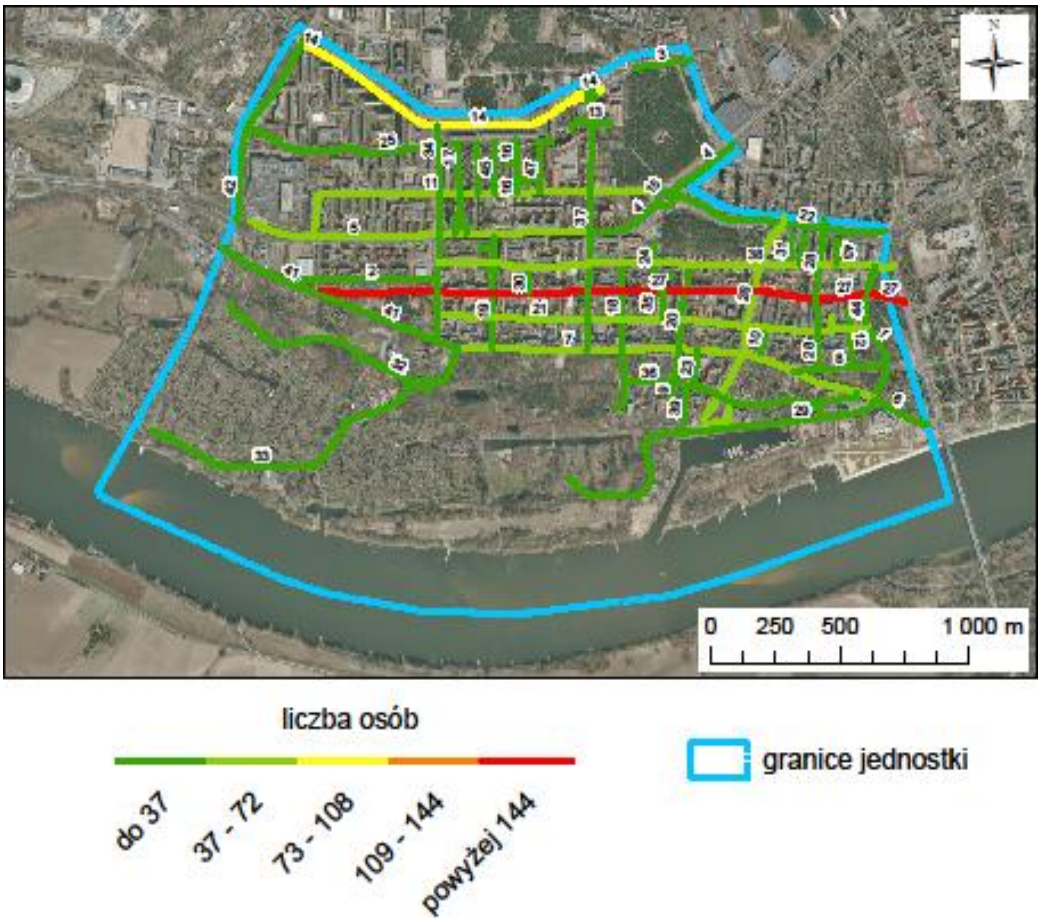

Rycina 6. Liczba osób bezrobotnych na terenie Bydgoskiego Przedmieścia wg ulic
Źródło: opracowanie własne

Kolejnym istotnym powodem przyznawania pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Jak wynika z danych MOPR, w roku 2016 aż 281 osób korzystało z pomocy społecznej właśnie z powodu bezradności (7,8% wszystkich beneficjentów). Osoby bezradne mają zwykle zaburzoną hierarchię potrzeb i brak umiejętności współżycia w grupie i społeczeństwie. Niskie umiejętności dysponowania własnymi zasobami finansowymi przyczyniają się do zaległości w opłatach mieszkaniowych i skutkują zajęciami komorniczymi. Nieumiejętność właściwego dysponowania budżetem domowym sprawia, że pieniądze nie są przeznaczane na potrzeby pierwszego rzędu. Osoby bezradne posiadają niskie umiejętności dbania o rodzinę, dom, otoczenie. Nie zwracają uwagi na to, że zajmowane lokale mieszkalne wymagają odmalowania lub drobnych napraw. Niejednokrotnie zdarza się, że rodziny nie umieją zorganizować w odpowiedni sposób przestrzeni życiowej dla domowników – stwierdza się np. brak podstawowych sprzętów gospodarstwa domowego. Nie zawsze jest to związane z brakiem środków finansowych, a z brakiem chęci do poprawy swoich warunków mieszkaniowych.

Na Bydgoskim stwierdza się podwyższone ryzyko wypadania młodzieży z systemu edukacyjnego. Obecnie udział dzieci w wieku 16–18 lat w takiej sytuacji jest niemal dwukrotnie wyższy niż średnia dla miasta, a ok. 2% uczniów nie otrzymało promocji w roku szkolnym 2014/2015. Rodzice wykazują brak lub ograniczenie podstawowych umiejętności wychowawczych. Zastrzeżenia dotyczą głównie niewielkiego zainteresowania opiekunów edukacją, rozwojem i problemami dzieci. Według rodziców wypełniają oni w odpowiedni sposób swoją rolę w tym zakresie, jednak w opinii pracowników socjalnych i pracowników szkół są to tylko działania pozorne. Zdarza się, że dzieci są zaniedbane emocjonalnie, a rodzice nie stanowią dla nich autorytetu i nie potrafią być konsekwentni w wypełnianiu swoich obowiązków rodzicielskich. Skutkiem takiego postępowania opiekunów jest między innymi wysoka absencja dzieci w szkole, ich pozostawanie pod negatywnym wpływem rówieśników, a nawet sięganie po środki odurzające. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny i brak wsparcia ze strony innych osób, w tym także pracowników MOPR, może spowodować, że dzieci nie będą potrafiły we właściwy sposób wypełniać ról społecznych, a w konsekwencji mogą się stać osobami wykluczonymi ze społeczeństwa.

Na Bydgoskim Przedmieściu istnieją instytucje wychodzące z ofertą różnych zajęć dla dzieci i młodzieży, dzięki którym mogą oni pożytecznie spędzać czas wolny, np. Oratorium na osiedlu Rybaki, świetlica środowiskowa działająca przy Caritasie, Społeczny Dom Kultury przy ul. Sienkiewicza. Mimo tego pracownicy socjalni zauważają, że oferta skierowana do dzieci nie jest adekwatna do potrzeb nastolatków wymagających indywidualnego podejścia.

Kolejnym negatywnym zjawiskiem będącym istotną przyczyną udzielania pomocy społecznej jest przestępczość i przemoc w rodzinie. Wskaźnik przestępstw kryminalnych na 1 000 mieszkańców jest nieznacznie wyższy niż poziom przestępczości mierzony dla całego miasta. W tej jednostce doszło do 485 wykroczeń i przestępstw w 2015 r., co stanowi 1/7 wszystkich tego typu czynów w mieście (3 455). Na Bydgoskim Przedmieściu występuje zjawisko przemocy w rodzinie, w latach 2012–2015 założono 77 Niebieskich Kart dla rodzin z tej jednostki (ogólna liczba Niebieskich Kart założonych w mieście dla rodzin w tym okresie to 644). Mimo iż liczby nie wykazują znacznych przekroczeń w stosunku do wartości średniej dla miasta, według badanych mieszkańców do innych negatywnych aspektów społecznych podobszaru należy niskie poczucie bezpieczeństwa, chuligaństwo, przestępczość, wandalizm i przemoc w rodzinie. Niskie poczucie bezpieczeństwa jest kluczowe z perspektywy osób

młodych (do 25. roku życia), zwłaszcza w przypadku tych, którzy zamieszkują Bydgoskie Przedmieście krótko, mniej niż 2 lata, oraz osób starszych (powyżej 55. roku życia), bez względu na długość rezydowania. Poczucie zagrożenia rośnie też wraz z wykształceniem, najczęściej na problem zwracały uwagę osoby z wykształceniem wyższym. Przestępstwa i przemoc w rodzinie są często efektem problemów alkoholowych. Alkoholizm jest jedną z najczęstszych dysfunkcji, czy nawet dezorganizacji rodziny skutkujących zagrożeniem ekonomicznym, a także społecznym i kulturowym. Atmosfera w rodzinach alkoholików wywiera negatywny wpływ na opiekę nad dziećmi i ich wychowanie. Alkohol ma związek z wieloma przypadkami łamania prawa, przestępczości i przemocy w rodzinie. Nadmierny stres i poczucie ciągłego zagrożenia nie sprzyjają kształceniu się czy wykonywaniu codziennych obowiązków szkolnych przez dzieci, doprowadzając do zaległości w nauce.

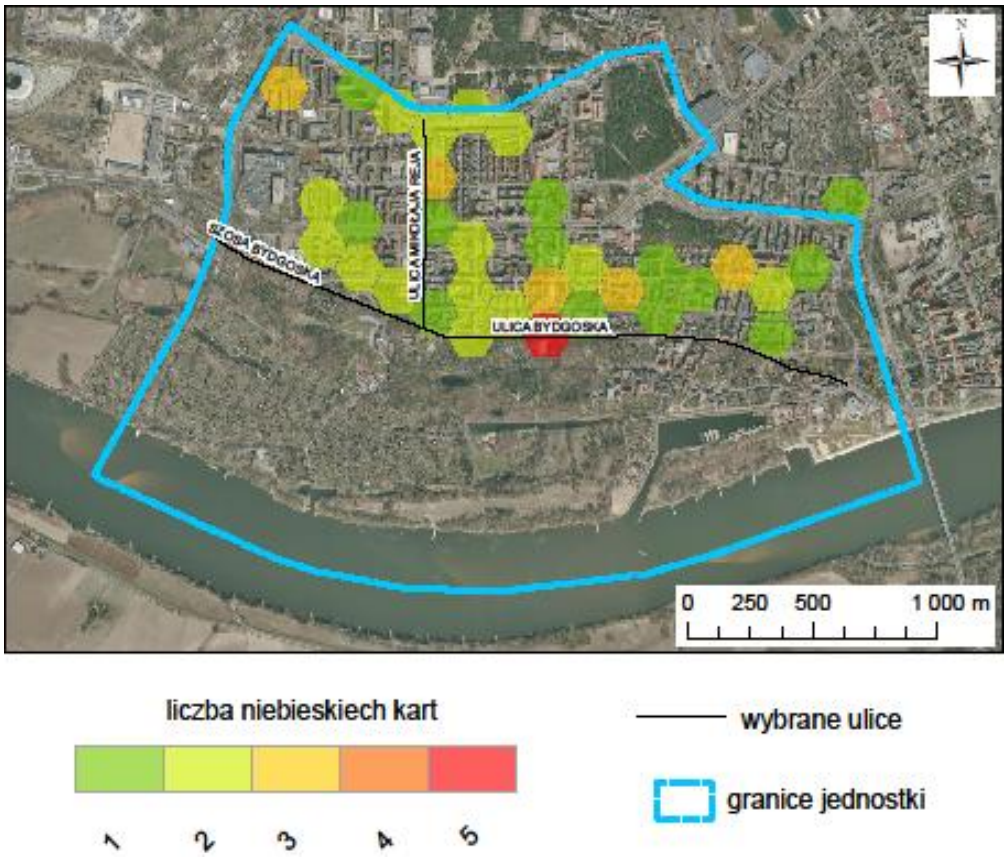

Rycina 7. Liczba wydanych niebieskich kart na terenie Bydgoskiego Przedmieścia
Źródło: opracowanie własne

Nieaktywni zawodowo oraz osoby z niskim wykształceniem zwracają uwagę na takie kwestie jak: dostęp do możliwości edukowania dzieci (i dorosłych), do infrastruktury publicznej, ale także możliwość zagospodarowania czasu wolnego oraz korzystania z oferty kulturalnej Bydgoskiego Przedmieścia. Osoby wskazujące na powyższe są mniej mobilne

i mają mniejsze możliwości finansowe, trudniej im korzystać z oferty usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych w bardziej odległych lokalizacjach miasta. Istotne jest, aby zapewnić warunki do opieki, edukacji, rozwijania potencjału zwłaszcza dzieci i młodzieży z obszaru objętego procesem rewitalizacji w pobliżu miejsca ich zamieszkiwania. Planując działania naprawcze, znaczna część interwencji dotyczyć powinna niwelowania ubóstwa i bezrobocia, co docelowo doprowadzi do zmniejszenia liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

Sfera gospodarcza

Z tematyką dotyczącą sfery gospodarczej wiąże się wysoki udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców Bydgoskiego Przedmieścia. Wskaźnikowo jednostka ta badana liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wykazuje cechy stanu kryzysowego, bowiem wartość ta jest niższa niż średnia dla miasta (średnia dla miasta – 0,37%, średnia dla Bydgoskiego Przedmieścia – 0,30%). Sytuacja ta została potwierdzona w badaniach jakościowych[3], w których przedsiębiorcy podkreślili jako kwestie do pilnego rozwiązania m.in. niekorzystne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej. Potrzebę poprawy sytuacji gospodarczej mieszkańcy potwierdzili, wskazując ten problem jako 6. spośród 13. Problem ten zauważyło 29,5% respondentów. Na koniec 2015 r. zarejestrowano 1 808 firm działających na terenie tej jednostki urbanistycznej. W stosunku do roku 2006 notuje się spadek aż o 1 244 podmioty gospodarcze.

W badaniach jakościowych mieszkańcy wskazywali również na brak dostępnych punktów gastronomicznych z infrastrukturą towarzyszącą, przyjazną dzieciom. Ponadto – mimo niedalekiego sąsiedztwa Starego Miasta – na Bydgoskim Przedmieściu brakuje miejsc oferujących noclegi turystom. Lokalizacja tej jednostki strukturalnej sprzyja powstawaniu punktów noclegowych, a więc bycia w tym zakresie alternatywą dla Starego Miasta. Działania podejmowane celem zniwelowania negatywnego trendu w sferze gospodarczej mają zainicjować projekty polegające na utworzeniu miejsc małej gastronomii, miejsc noclegowych prowadzonych przez Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ). Pobudzanie aktywności społecznej prowadzi często do rozwoju aktywności zawodowej i gospodarczej, jest efektem „kuli śnieżnej" i synergii.

[3] *„Program Rewitalizacji Torunia. Raport zbadania"*; Monika Kwiecińska-Zdrenka; wrzesień 2016

Sfera środowiskowa

Analizując strefę środowiskową w kontekście badania jakości powietrza, obecności odpadów stwarzających zagrożenie i in. nie stwierdzono stanu kryzysowego. Badanie jakościowe wskazało, że problemy dotyczące zanieczyszczeń środowiska (43,6%) i czystości przestrzeni (39,9%) nie przekraczają norm. Dokładnie 33,1% mieszkańców uznało, że występuje niskie lub średnie zagrożenie problemem zanieczyszczenia środowiska, natomiast 23,3% – że wysokie. W przypadku czystości powietrza 17,9% mieszkańców postrzega tę kwestię jako niskie lub średnie zagrożenie, a 42,2% jako zagrożenie wysokie. Innym istotnym czynnikiem obrazującym stan środowiska naturalnego jest udział i stan terenów zieleni w ogólnej powierzchni jednostki strukturalnej. Bydgoskie Przedmieście wypada poniżej średniej wartości dla miasta, tj. 38,3% w stosunku do 40,5% (dane na koniec 2015 r.). Dokładnie 39% pytanych uznaje tę sytuację za pilną do rozwiązania. Jest to jeden z aspektów, który ma wpływ na jakość życia mieszkańców, dlatego planując działania rewitalizacyjne, podjęte zostaną kroki zmierzające do poprawy jakości i funkcjonalności terenów zieleni poprzez zagospodarowanie podwórzy lub miejsc będących w bezpośrednim sąsiedztwie kamienic mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej. W tym celu warto wykorzystać potencjał największego w mieście Parku Miejskiego. W kwestii jakości powietrza, prowadzone są działania w postaci m.in. projektu *„Zmniejszenie niskiej emisji na terenie Torunia”* (POIiŚ) oraz *„Zero emisji na Starówce”* (którym w 2015 r objęto również Bydgoskie Przedmieście).

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Bydgoskie Przedmieście obejmuje fragment centralnej części miasta ograniczonej ul. Szosa Okrężna, ul. Gagarina, ul. Kraszewskiego, al. Jana Pawła II wraz z mostem i osią nurtu rzeki Wisły. Główną osią komunikacyjną jest tu ul. Mickiewicza i ul. Szosa Bydgoska. Jednostka graniczy od zachodu ze Starotoruńskim Przedmieściem, od północy z Bielanami i Chełmińskim Przedmieściem, od wschodu ze Starym Miastem, a od południa z rzeką Wisłą.

Na obszarze podobszaru ulokowany jest jeden z najstarszych parków w Polsce (jego początki sięgają przełomu lat 1817/1818). Granice parku wyznaczają od północy ul. Bydgoska, od południa Martwa Wisła, od wschodu ul. Konopnickiej, a od zachodu ul. Przybyszewskiego. W 1997 r., ze względu na niezaprzeczalne atuty tego miejsca i wartość

historyczną, przestrzeń parku wpisano do rejestru zabytków. Od lat 60. XX w. park ulegał stopniowej dewastacji i przekształceniom. Od roku 2004 do dziś jest sukcesywnie remontowany – część prowadzonych w parku prac została wykonana w ramach wdrażania LPR-T. Wówczas zrealizowano projekt pn. *Rewitalizacja zabytkowego Parku Miejskiego na Bydgoskim Przedmieściu w Toruniu*. Ze względu na wciąż istniejące potrzeby remontowe Gmina Miasta Toruń zamierza kontynuować prace w tej przestrzeni. Jest to jedno z najważniejszych miejsc spotkań mieszkańców. Planowane działania wynikają z przekonania, że w przyjaznej i dobrze zagospodarowanej przestrzeni publicznej łatwiej wejść w relacje z innymi ludźmi. Interakcja to często przyczynek do integracji mieszkańców i odradzania się lokalnych wspólnot obywatelskich, dlatego w najbliższej przyszłości podjęte zostaną kroki mające na celu przywrócenie dawnej świetności tego miejsca, także w ramach programu rewitalizacji.

We wschodniej części jednostki w 2 poł. XVII w. zlokalizowany był dworek z folwarkiem i ogrodem. Obecnie przestrzeń ta funkcjonuje jako Ogród Zoobotaniczny. Została ona objęta pracami w ramach LPR-T, mającymi na celu poprawę jej funkcjonalności. Pierwszy etap projektu pn. *Rewitalizacja elementów Ogrodu Zoobotanicznego na Bydgoskim Przedmieściu w Toruniu* miał miejsce w latach 2010–2013 i dotyczył doposażenia ogrodu w elementy małej architektury, pomosty widokowe, miejsca do prowadzenia zajęć dydaktycznych, infrastrukturę dla zwierząt, zwiększenia liczby ścieżek oraz rozbudowy placu zabaw.

Fotografia 1. Park Miejski na Bydgoskim Przedmieściu
Źródło http://www.torun.pl/pl/rewitalizacja-w-parku-na-bydgoskim

Badania jakościowe wykazały, że udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru wypada lepiej niż średnia wartość dla miasta (Bydgoskie Przedmieście – 5,2%, miasto – 9,5%). Obszar zdegradowany to 24,2 ha z 467,9 ha. Niemniej występujące tu przestrzenie publiczne wymagają interwencji, głównie ze względu na ich olbrzymi potencjał do niwelowania negatywnych zjawisk społecznych jednostki. Taką przestrzenią jest wspomniany już Park Miejski.

Zaobserwowane przez MOPR i potwierdzone w trakcie rozmów z mieszkańcami poczucie osamotnienia osób starszych należy likwidować m.in. zachęcając do korzystania z przestrzeni publicznej, w której przebywają ludzie z różnych przedziałów wiekowych i struktur społecznych- zadbana przestrzeń pozwala aktywnie zorganizować czas seniorom. Innym pomysłem mogącym przyciągnąć grupy defaworyzowane jest utworzenie ogrodu miejskiego, o który w sposób aktywny dbaliby mieszkańcy. Inną przyczyną pozostawania seniorów w domu jest niewystarczająca liczba mebli miejskich i małej architektury, dopasowanej do ich potrzeb i ograniczeń. Przy ograniczonej sprawności ruchowej, ławki mogą być czynnikiem przekonującym do przebywania w przestrzeni publicznej, ponieważ umożliwiają spoczynek podczas spaceru czy imprez dedykowanych społeczności lokalnej.

Na terenie jednostki działają liczne obiekty użyteczności publicznej. Spośród ważniejszych należy wymienić:

- żłobki: „Promyczek” przy ul. Klonowica 43/2; „Jagódka” przy ul. Gagarina 34a; „Bam-Bam UMK” przy Słowackiego 5/7; „U Artystów” przy Jaroczyńskiego 4a; „Lililaj” przy Bydgoskiej 14/2;
- przedszkola: Przedszkole Miejskie nr 4 przy ul. Bydgoskiej 34; Przedszkole Miejskie nr 9 przy ul. Gagarina 130; Przedszkole Miejskie nr 17 przy ul. Gagarina 210;
- szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa nr 11 przy ul. Gagarina 36; Szkoła Podstawowa nr 13 przy ul. Krasińskiego 45/47;
- szkoły średnie: V Liceum Ogólnokształcące przy ul. Sienkiewicza 34; Sala I Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Mickiewicza 15–17; Zespół Szkół nr 26 przy ul. Fałata 88/90 (szkoła specjalna dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością ruchową i intelektualną);
- szkoły wyższe: Uniwersytet Mikołaja Kopernika: Wydział Matematyki i Informatyki przy ul. Chopina 12/18 oraz Wydział Sztuk Pięknych przy ul. Sienkiewicza 30/32; Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Toruńskiej przy placu Frelichowskiego 1;

- placówki opiekuńczo-wychowawcze: Dom Dziecka „Młody Las” przy ul. Sienkiewicza 12, ul. Bydgoskiej 74, ul. Krasińskiego 74;
- obiekty kulturalne, rekreacyjne, opiekuńcze i edukacyjne: Społeczny Dom Kultury przy ul. Sienkiewicza 11/3; Oratorium im. bł. ks. Br. Markiewicza w Toruniu przy ul. Rybaki 59; Galeria „Piątki” przy ul. Sienkiewicza 34; Książnica Kopernikańska przy ul. Słowackiego 8, ul. Mickiewicza 61, ul.Fałata35; Ogród Zoobotaniczny przy ul. Bydgoskiej 7; Teatr Wiczy przy ul. Szymanowskiego 20/5; Galeria nad Wisłą przy ul. Przybyszewskiego 6; Galeria FORUM, Wydział Sztuk Pięknych UMK, ul. Sienkiewicza 30/32; Kino w Toruń PLAZA, ul. Broniewskiego 90;
- obiekty sportowe: Hala Olimpijczyk, ul. Słowackiego 114; przystań sportów wodnych AZS UMK, ul. Popiełuszki 1a; orliki przy ul. Gagarina 36, Szosa Bydgoska/Reja; siłownie zewnętrzne (park na Bydgoskim Przedmieściu, ul. Bulwar Filadelfijski, plac Hoffmana, Piekarskie Góry, ul. Słowackiego/ul. Kraszewskiego, ul. Reja/ul. Szosa Bydgoska); boisko wielofunkcyjne w Parku Miejskim na Bydgoskim Przedmieściu;
- placówki dające schronienie, posiłek, leki i materiały opatrunkowe, oferujące niezbędne ubrania i łaźnie: Toruńskie Centrum „Caritas” – noclegowania dla bezdomnych kobiet, ul. Szosa Bydgoska 1;
- placówki zdrowotne: Wojewódzki Szpital Obserwacyjno-Zakaźny, ul. Krasińskiego 4/4A; Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnień w Toruniu, ul. Szosa Bydgoska 1; Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Rydygiera w Toruniu, Oddział Psychiatryczny, ul. Mickiewicza 24/26; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Fredry” Sp. z o.o. w Toruniu, ul. Fredry 2/4; NZOZ „Przychodnia Rodzinna”, ul. Broniewskiego 21/2; Przychodnia Lekarska „Zdrowie”, ul. Fałata 36/46; Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Toruniu, ul. Gagarina 39; Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Toruniu, ul. Szosa Bydgoska 46; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Specjalistyczne Centrum Diagnostyczno-Rehabilitacyjne „Synapsa” w Toruniu, ul. Mickiewicza 130; Oddział Kujawsko-Pomorskiego Polskiego Związku Głuchych. Specjalistyczna Poradnia Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Uszkodzonym Słuchem w Toruniu. Poradnia Logopedyczna, ul. Krasińskiego 70; Optomedyk 1, ul. Gałczyńskiego 45; Zakład Rehabilitacji Naturalnej przy Fundacji Ducha w Toruniu, ul. Szosa Bydgoska 15.

Sfera techniczna

Stan techniczny budynków jest jednym z wyznaczników stopnia zdegradowania infrastrukturalnego danego obszaru. Wysoki poziom tego wskaźnika charakteryzuje historyczne śródmieścia oraz obszary, których stan przez liczne i kumulujące się zaniedbania ulegał stopniowemu pogarszaniu. Wartość tego wskaźnika dla Bydgoskiego Przedmieścia wynosi 1,06%, podczas gdy średnia dla miasta 0,48%. Wynik ten oznacza konieczność podjęcia interwencji w tym zakresie. Spośród zabytków na Bydgoskim Przedmieściu około 500 wpisanych jest do ewidencji i rejestru zabytków, z czego zdecydowana większość to budynki o cennej wartości historycznej pełniące funkcje mieszkalne. Aż 70% z nich jest w złym stanie technicznym i wymaga podjęcia prac konserwatorskich.

Fotografia 2. Kamienice przy ul. Bydgoskiej 50–52, widok od frontu, od ul. Bydgoskiej
Źródło:http://bydgoskie.blox.pl/2008/04/Rejestr-zabytkow-nieruchomych.html

Jednymi z najbardziej obrazowych dla tego problemu są dwie kamienice zlokalizowane przy ul. Bydgoskiej 50–52. Zbudowano je w latach 1907-1910 w konstrukcji szkieletowej. Kamienice mają bogaty wystrój architektoniczny zewnętrzny i wewnętrzny. Wyjątkowość kamienicy stawia ją w rzędzie najcenniejszych obiektów w zabudowie Bydgoskiego Przedmieścia, a także całego miasta. Obecnie budynki te są silnie zniszczone i zdewastowane, w związku z tym planuje się adaptację budynku na cele społeczne i kulturalne. Zakres prac remontowych wynika z potrzeb mieszkańców, którzy wskazują na niezadawalającą ofertę

spędzania czasu wolnego oraz niską integrację mieszkańców, nie wspominając o zniszczeniach i złym stanie zachowania substancji zabytkowej wymagającej natychmiastowej interwencji.

Istotnym elementem zagospodarowania jednostki z perspektywy mieszkańców jest obecność terenów zdewastowanych i opuszczonych. Inne obszary postrzegane jako problemowe to brak łączy internetowych, stanowiący utrudnienie dla osób aktywnych zawodowo i przedsiębiorców oraz zniszczona infrastruktura dróg i chodników. Zauważalne są również bariery architektoniczne, brak wystarczającej liczby boisk, ścieżek rowerowych i placów zabaw. Ponadto społeczność Bydgoskiego Przedmieścia zwraca uwagę na niewielką liczbę obiektów małej architektury, np. ławek wzdłuż ulicy, na których mogłyby odpocząć osoby starsze.

Lokalne potencjały podobszaru Bydgoskie Przedmieście:

- bezpośrednie sąsiedztwo centrum miasta;
- dostępność do terenów zieleni;
- obecność zabytkowego Ogrodu Zoobotanicznego oraz Parku Miejskiego i terenów nadwiślańskich w sposób, który umożliwiałby mieszkańcom aktywne spędzanie czasu;
- walory kulturowe (bogactwo obiektów zabytkowych), historyczne otoczenie architektoniczne;
- lokalizacja Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (bliskość uniwersytetu sprawia, że młode osoby chętnie zamieszkują tereny Bydgoskiego Przedmieścia; ich wzrastająca liczba stanowi przeciwwagę dla zwiększającej się liczby osób starszych);
- napływ młodszych wiekowo ludzi z różnych grup społecznych;
- dostępne nieruchomości, które mogłyby zostać zaadaptowane na działania prospołeczne.

6.2. Podgórz

Sfera społeczna

Pierwszy z użytych wskaźników dotyczył sfery społecznej badającej zaawansowanie procesu starzenia się ludności. Wskaźnik pn. „Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze" w przypadku Podgórza przyjął wartość na poziomie 13,68%, przy średniej dla gminy wynoszącej 21,76%. Zatem sytuacja demograficzna badanej jednostki urbanistycznej jest korzystna. Jednak trzeba mieć na uwadze czynniki wpływające na korzystny wynik przedmiotowego wskaźnika. Główną przyczyną tego jest rozwój budownictwa mieszkalnego, w tym komunalnego. W wyniku powstawania nowych osiedli mieszkaniowych napływający mieszkańcy są przeważnie w wieku produkcyjnym, w założeniu są to osoby młode z dziećmi lub te, które dopiero planują założenie rodziny. Z drugiej strony trend demograficzny związany ze starzeniem się społeczeństwa spowodowany wydłużeniem się długości życia każe założyć, że również w tej jednostce są osoby, których dotykają niedogodności związane z podeszłym wiekiem. Rozmieszczenie osób w wieku poprodukcyjnym zostało zobrazowane na poniższej rycinie, gdzie widać, że w obrębie ulic: Andersa, Poznańskiej i 63. Pułku Piechoty natężenie zamieszkiwania osób w wieku poprodukcyjnym przyjmuje wartości maksymalne (wartości przypadające na jeden heksagon mieszczą się w przedziałach od 67 do 88 oraz powyżej 88 osób).

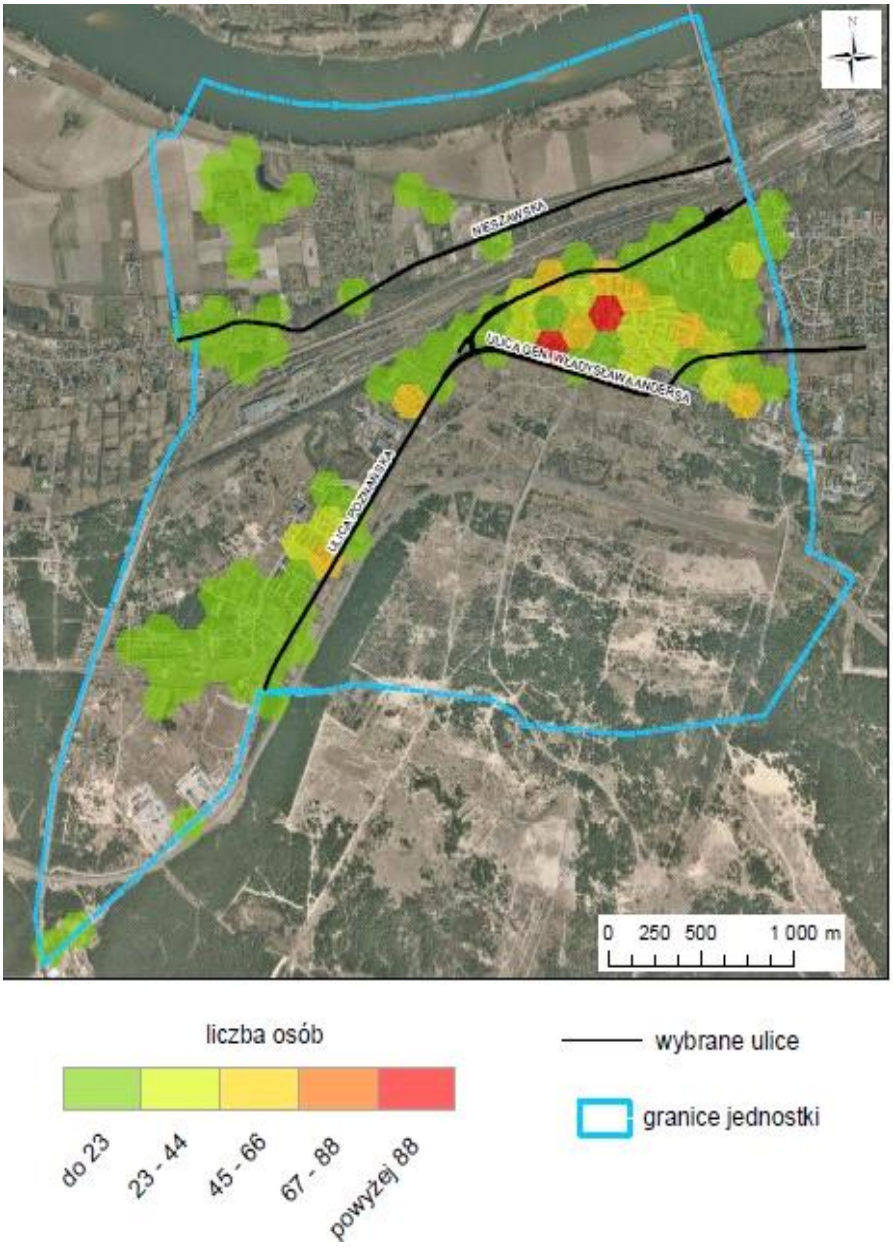

Rycina 8. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie Podgórza
Źródło: opracowanie własne

Problemy seniorów nierzadko wiążą ze sobą takie zjawiska jak samotność, niezaradność, izolacja i wykluczenie społeczne ze względu na wiek, chorobę czy niepełnosprawność. Należy, również zauważyć, iż osoby starsze częstokroć to ludzie ubodzy (potrzebujący dodatkowego wsparcia finansowego) i uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej. Przykładem pomocy dla osób w wieku poprodukcyjnym jest działający od 2016 r. na terenie Podgórza Klub Samopomocy dla Emerytów i Rencistów z siedzibą przy ul. Poznańskiej 46. Jego działalność skupia około 20 uczestników, przy czym wskazana liczba jest niewystarczająca, aby zaspokoić potrzeby starszych mieszkańców Podgórza. Dlatego,

planując działania pomocowe oferowane osobom starszym, modelowym rozwiązaniem jest umożliwienie im pobytu w dziennych domach pomocy. Dzięki temu seniorzy przy udziale wykwalifikowanego personelu (mimo utraty pełnej samodzielności), mogą w dalszym ciągu funkcjonować w dotychczasowym środowisku. Placówka taka oferuje różne zakresy pomocy, m.in.: terapie zajęciowe: plastyczne, informatyczne, teatralne czy muzyczne. W ośrodkach wsparcia odbywają się rozmaite imprezy kulturalne, uroczystości oraz spotkania okolicznościowe, np. z okazji świąt, w połączeniu ze świadczeniem usług opiekuńczych i rehabilitacyjno-zdrowotnych. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa nie jest wyzwaniem rewitalizacyjnym Podgórza, jednakże projektując dalsze działania należy uwzględnić potrzeby osób w podeszłym wieku, zachęcając je do uczestniczenia w projektach dotyczących integracji społecznej, zagospodarowania czasu wolnego oraz udzielać jak najszerszego wsparcia - aby mogły funkcjonować w swoim środowisku zamieszkania. Podjęcie takich działań w przyszłości przyczyni się do niwelowania przyczyn wykluczenia społecznego. Wsparcie osób w wieku poprodukcyjnym przełoży się na utrzymanie odpowiedniej jakości ich życia i w przyszłości opóźni potrzebę korzystania z systemu środowiskowej pomocy społecznej.

Drugą badaną kwestią był problem związany z rynkiem pracy. Wskaźnik pn. „Udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze" w przypadku Podgórza kształtuje się na poziomie 56,26%, przy średniej dla Torunia na poziomie 53,10%. W związku z tym, że problem związany z bezrobociem kobiet wykazuje cechy kryzysowe na obszarze Podgórza, przeprowadzono analizę dotyczącą udziału bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych z zastosowaniem podziału na ulice. W przypadku ulic: Poznańskiej, Hallera, 63. Pułku Piechoty, Okólnej, Witkowskiego i Drzymały można mówić o nasileniu występowania tego problemu. Wartym podkreślenia jest fakt, że w tych okolicach znajdują się też budynki komunalne. Na podstawie tych dwóch przesłanek należy założyć, że osoby zamieszkujące przedmiotowe osiedla są w wyższym stopniu narażone na problem związany z bezrobociem kobiet niż pozostali mieszkańcy podobszaru.

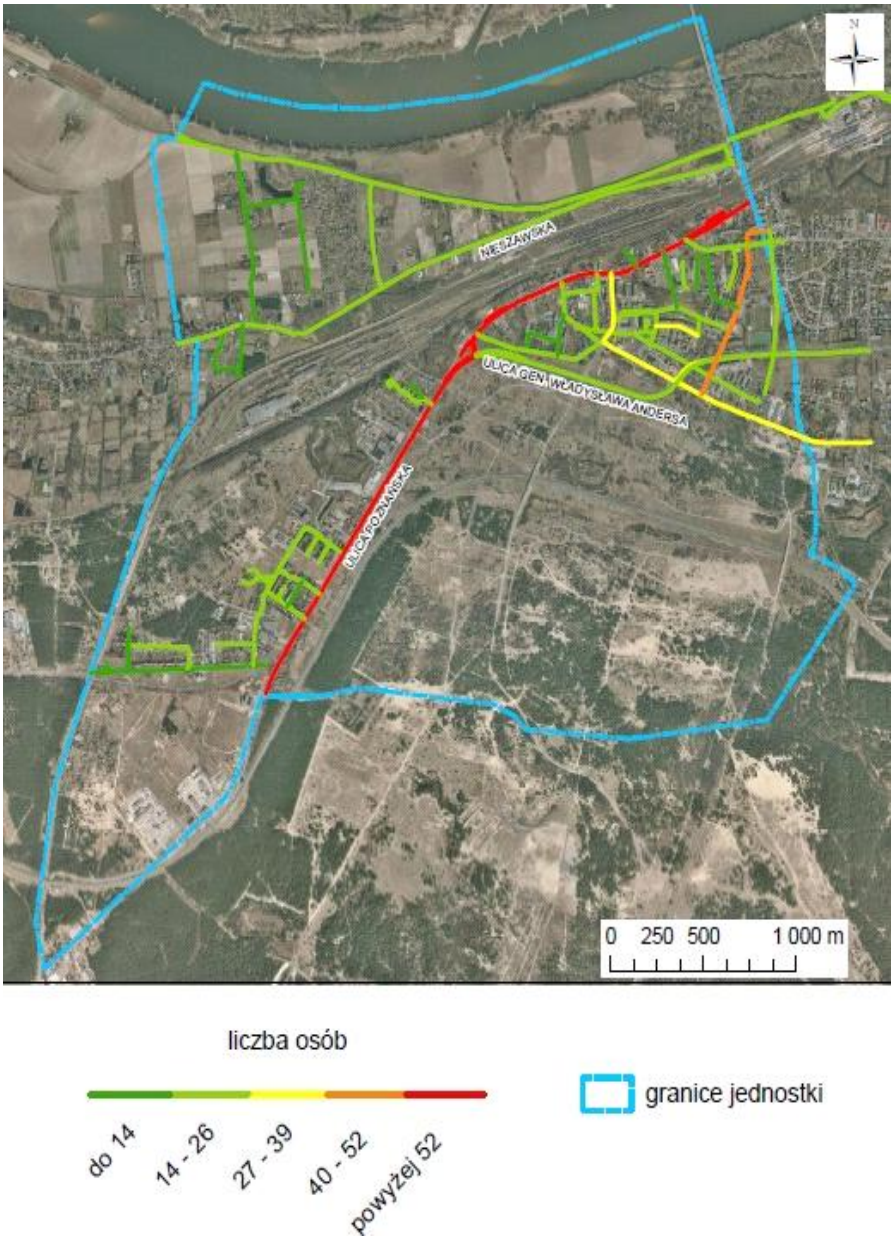

Rycina 9. Liczba bezrobotnych kobiet na terenie Podgórza wg ulic
Źródło: opracowanie własne

W znacznym stopniu wpływ na pogłębianie się problemu bezrobocia kobiet mają powszechnie przyjęte normy kulturowe nakładające na kobiety obowiązki związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego oraz sprawowaniem opieki zarówno nad dziećmi, jak i pozostałymi członkami rodziny. Co za tym idzie, również w przypadku kobiet panuje większe przyzwolenie na brak aktywności zawodowej, natomiast utrzymanie finansowe rodziny jest obowiązkiem partnera. Wymienione kwestie mają wpływ na długość trwania bezrobocia. W przypadku kobiet często bezrobocie ma charakter długotrwały. Kobiety w rodzinach sprawują opiekę nad dziećmi, która czasami może trwać nawet kilka lat i jest związana z pojawianiem się kolejnych potomków. Następnie zostaje to wzmocnione

powszechnie panującą akceptacją i zgodą na pozostanie w domu. Osoba chcąca wrócić po długiej przerwie na rynek pracy ma utrudnione zadanie ze względu na długi czas bycia nieaktywną zawodowo. Zatem kwestia długotrwałego bezrobocia jest sprawą jednoznacznie powiązaną z problemem bezrobocia kobiet. W związku z tym dokonano analizy udziału osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze. Analiza uwzględniała dane na koniec 2015 r. W badaniu tego zjawiska średnia dla miasta wyniosła 49,40%, natomiast dla Podgórza ponownie była powyżej średniej i kształtowała się na poziomie 53,08%. W przypadku ulic: Poznańskiej, Hallera i 63. Pułku Piechoty problem bezrobocia kobiet oraz bezrobocie długotrwałe nakładają się na siebie i są ze sobą ściśle powiązane.

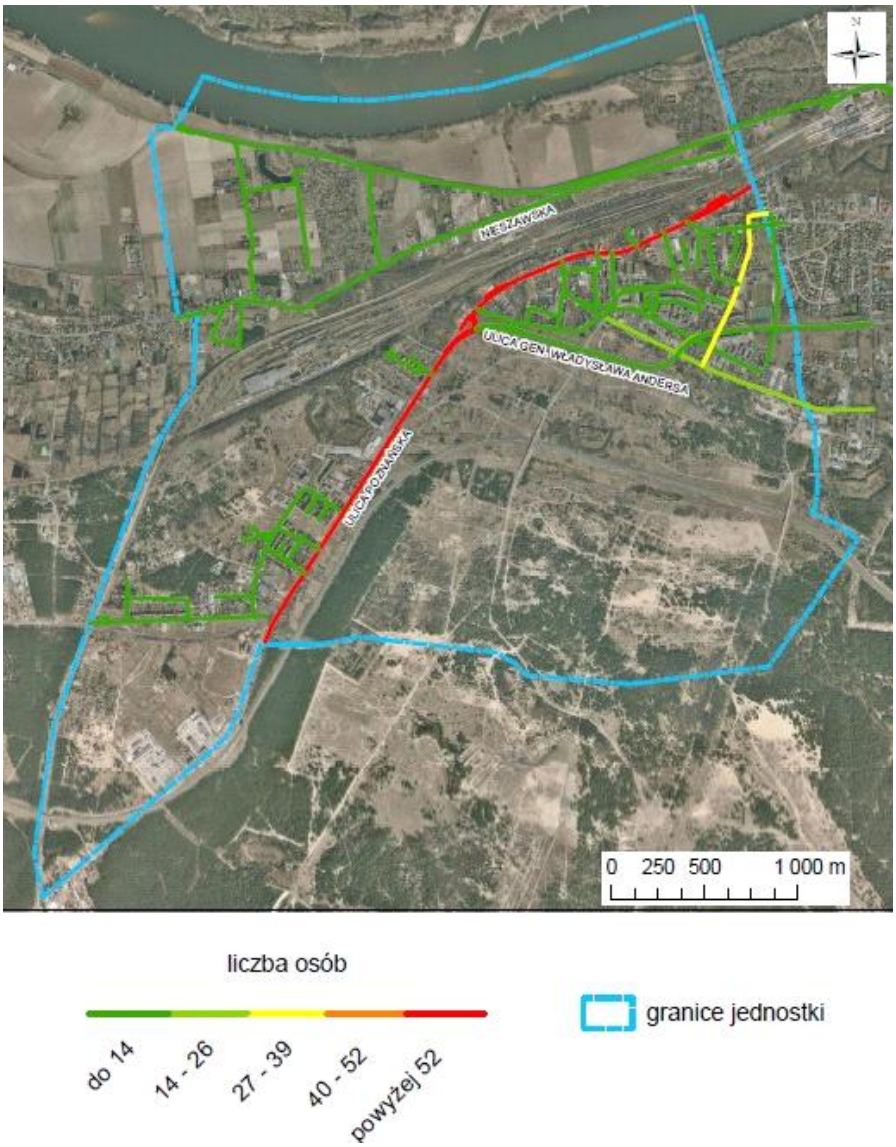

Rycina 10. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie Podgórza wg ulic
Źródło: opracowanie własne

Cechą charakterystyczną problemu bezrobocia kobiet jest młody wiek tych osób. W przypadku przedmiotowego podobszaru rewitalizacji również ten wskaźnik osiąga wynik wyższy niż średnia dla miasta. Udział osób bezrobotnych do 25. roku życia w ogóle bezrobotnych wynosi 12,72% (dla miasta: 10,29%). Wzrost jednego ze wskaźników przekłada się na wzrost drugiego, przy czym relacja ta jest symetryczna. Potwierdzeniem złej sytuacji związanej z trudnościami na rynku pracy są sprawozdania MOPR. Bezrobocie wymienia się jako jeden z głównych czynników kryzysowych społecznych dotykających mieszkańców Podgórza i jedną z podstawowych przesłanek korzystania z pomocy MOPR. Co ważne, udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r. na Podgórzu wyniósł 47,3% i był jednym z najwyższych w mieście (przy średniej wynoszącej 29%). Trudność znalezienia zatrudnienia, jak i powrotu na rynek pracy, wiąże się również z niskimi kwalifikacjami zawodowymi osób bezrobotnych.

Osoby bierne zawodowo zwracają głównie uwagę na kwestie utrwalające ich sytuację, czyli ograniczony dostęp do pracy, ograniczone warunki prowadzenia działalności gospodarczej, złe warunki mieszkaniowe, niewystarczający dostęp do infrastruktury publicznej oraz nasilenie kryzysowych czynników społecznych, takich jak chuligaństwo i wandalizm, alkoholizm, narkomania oraz przemoc. Natomiast w ankiecie dotyczącej uszeregowania kwestii społecznych, które powinny być usunięte w pierwszej kolejności, wszyscy badani jako pierwszy czynnik wskazali dostęp do pracy i warunków pracy (64,9% ankietowanych wskazało ten aspekt jako najpilniejszy do rozwiązania). Zatem również mieszkańcy Podgórza zwracają uwagę na zjawiska związane z bezrobociem występujące na tym obszarze.

Przeprowadzone analizy jednoznacznie pokazują, że kwestia bezrobocia dotykająca mieszkańców Podgórza, z naciskiem na problem bezrobotnych kobiet jest jednym z głównych problemów społecznych zdiagnozowanych na tym podobszarze. Potwierdzenie tego faktu stanowi wyższy udział bezrobotnych w ludności ogółem w wieku produkcyjnym na danym obszarze. Średnia dla miasta kształtuje się na poziomie 5,24%, natomiast dla Podgórza wynosi 7,61%. Społeczno-ekonomiczne następstwa bezrobocia to m.in.: ubóstwo, uzależnienie od systemu pomocy społecznej, niezaradność ekonomiczna, poczucie wykluczenia, niemożność pełnego uczestniczenia w życiu społecznym oraz ograniczone możliwości podniesienia jakości życia. Konieczne jest również zwrócenie uwagi na czynniki mające negatywny wpływ na rozpoczęcie pracy lub na powrót na rynek pracy, takie jak: niepełnosprawność, choroba,

niskie kwalifikacje, uzależnienie oraz brak możliwości zapewnienia opieki nad dziećmi lub innymi członkami rodziny. Oczywiście trudno jednoznacznie oddzielić od siebie sprawy, które są przyczyną, a które skutkiem złej sytuacji, ponieważ wymienione zjawiska bardzo często przenikają się, a w dalszej perspektywie działają na siebie wzmacniająco.

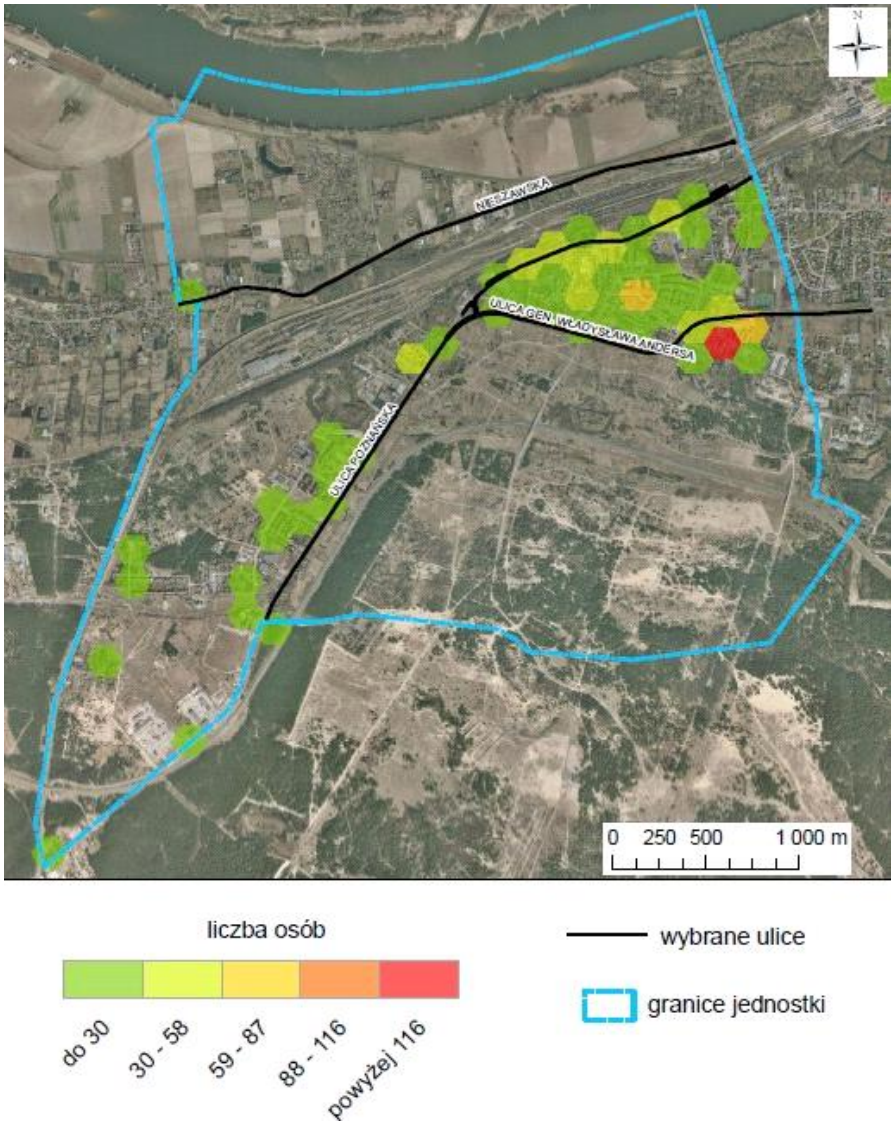

Rycina 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Podgórza
Źródło: opracowanie własne

Kolejnym wskaźnikiem ze sfery społecznej weryfikującym samowystarczalność ekonomiczną ludności i gospodarstw domowych jest wskaźnik pn. „Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze". W tym przypadku średnia dla miasta wynosi 6,19%, natomiast dla Podgórza kształtuje się na poziomie 13,21%. Jak widać, stopień przekroczenia średniej dla miasta jest znaczny. Badanie udziału osób korzystających ze środowiskowej

pomocy społecznej pomaga określić poziom ubóstwa występujący na analizowanym podobszarze rewitalizacji. Ubóstwo definiuje się m.in. jako niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, czyli brak dostępu do tego, co niezbędne dla przeżycia w dobrym zdrowiu i odpowiednio długo. Często brak środków materialnych powoduje niezaspokojenie podstawowych potrzeb. Poza ubóstwem obiektywnym można mówić również o subiektywnym wymiarze tego zjawiska. Osoba uznająca się za ubogą z tej perspektywy postrzega własną sytuację życiową. Takie indywidualne odczucie często prowadzi do samowykluczenia ze sfery społecznej, kulturowej, politycznej itd. Ubóstwo w wielu przypadkach współwystępuje z innymi zjawiskami społecznymi, takimi jak: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, trudności opiekuńczo-wychowawcze, dysfunkcyjność rodzin, nieporadność wychowawcza, kłopoty wewnątrzrodzinne (nadużywanie alkoholu, przemoc, brak dostępu do edukacji, łatwiejsze wypadanie z systemu kształcenia w związku z postawami wobec edukacji, wpływ wykształcenia na szanse życiowe, brak wspierania wysiłków edukacyjnych dzieci przez rodziców).

Tabela 14. Powody udzielania pomocy społecznej na terenie Podgórza w latach 2013-2016

Wyszczególnienie	Liczba							
	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach
	2013		2014		2015		2016	
Ubóstwo	480	1291	490	1193	631	1362	517	1209
Potrzeba ochrony macierzyństwa	81	253	65	224	57	185	32	137
w tym wielodzietność	25	112	16	75	21	105	12	86
Bezrobocie	441	1075	395	869	366	672	328	615
Niepełnosprawność	237	408	180	306	166	393	162	296
Długotrwała lub ciężka choroba	188	376	201	386	138	236	46	88
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	123	332	109	288	79	221	52	206
w tym rodziny: niepełne	109	211	85	187	63	162	42	97
w tym rodziny: wielodzietne	14	63	16	82	41	181	31	103
Przemoc w rodzinie	15	42	9	6	2	4	21	56
Narkomania	2	2	5	5	0	0	2	2
Alkoholizm	22	34	22	28	27	38	29	32
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	13	18	13	19	8	8	7	12

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Toruniu

Jak wynika z danych MOPR za lata 2013 – 2016 (Tab. 14) głównymi przyczynami udzielania pomocy społecznej dla jednostki Podgórz jest ubóstwo - aż 1 209 osób w 2016 r. korzystało z pomocy społecznej właśnie z tego powodu. Kolejną powodem uzyskania wsparcia materialnego jest bezrobocie (615 osób). Następnymi przesłankami do przyznania pomocy społecznej w rodzinach są niepełnosprawność (296 osób) oraz długotrwała lub ciężka choroba (88 osób). Ponadto trudna sytuacja finansowa mieszkańców Podgórza przyczynia się do pogorszenia stanu zdrowia oraz wpływa na powstawanie patologii społecznych, tj. przemocy w rodzinie, alkoholizmu, narkomanii itp.

Zauważalne jest, że problemy z którymi borykają się rodziny uzależnione od systemu środowiskowej pomocy społecznej są nawzajem ze sobą powiązane i jeden wynika z drugiego. Często niepełnosprawność lub ciężka choroba nie pozwala na podjęcie zatrudnienia, natomiast to wpływa na trudną sytuację finansową. Ponadto powinno się wskazać, że w jednej rodzinie może występować kilka przesłanek uprawniających do korzystania z pomocy. Co więcej powinno się zwrócić uwagę na bezradność opiekuńczo-wychowawczą rodziców wobec dzieci znajdującą się na szóstej pozycji pod względem ubiegania się o wsparcie finansowe – dane MOPR za rok 2016 wskazują, iż pomoc z środowiskowej pomocy społecznej z tego powodu otrzymało 206 osób. Jest to zjawisko nasilające się i coraz bardziej złożone. Komplikacje dotykające rodziny dysfunkcyjne nakładają się na siebie i przyczyniają do marginalizacji oraz wykluczenia społecznego tych rodzin. Najczęstszą przyczyną pojawiania się trudności opiekuńczo-wychowawczych jest niska wiedza pedagogiczna rodziców, trudna sytuacja finansowa, która rodzi napięcia, alkoholizm czy samotne macierzyństwo. Ponadto na zachowanie dzieci ma bardzo duży wpływ środowisko, w którym dzieci się wychowują. Nieporadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dotyka głównie rodzin niepełnych, które borykają się z wieloma kłopotami finansowymi oraz mieszkaniowymi. Bezradność dziedziczona jest najczęściej z pokolenia na pokolenie, a rodziny nią dotknięte często nie mają wsparcia najbliższych osób oraz środowiska, w którym zamieszkują. Kwestia niezaradności opiekuńczo-wychowawczej jest zazwyczaj związana z uzależnieniem rodziców. Często w takich rodzinach opiekunowie nie interesują się losem dzieci. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny oraz brak wsparcia ze strony innych osób i instytucji może doprowadzić do wykluczenia społecznego tych rodzin, nieumiejętności wypełniania ról społecznych oraz powielania niewłaściwych wzorców w swoim dorosłym życiu. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych występujących szczególnie

w rejonie Podgórza jest jedną z przesłanek uprawniających do uzyskania wsparcia oraz została też zasygnalizowana jako jedna ze spraw do naprawienia w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Torunia na lata 2014–2020. W związku z powyższym, uzależnienie od systemu pomocy społecznej jest jednym z ważniejszych problemów ze sfery społecznej i łączy się z wieloma innymi czynnikami oraz ma wpływ na pogarszanie się stanu kryzysowego. Poniżej przedstawiono rycinę, obrazującą w których rejonach tej jednostki występuje najwyższa liczba osób objętych pomocą społeczną. Obszar ten pokrywa się częściowo z obszarem, na którym zdiagnozowano występowanie problemów przebadanych za pomocą pozostałych wskaźników służących delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Na podstawie tych danych można jednoznacznie stwierdzić korelację badanych problemów.

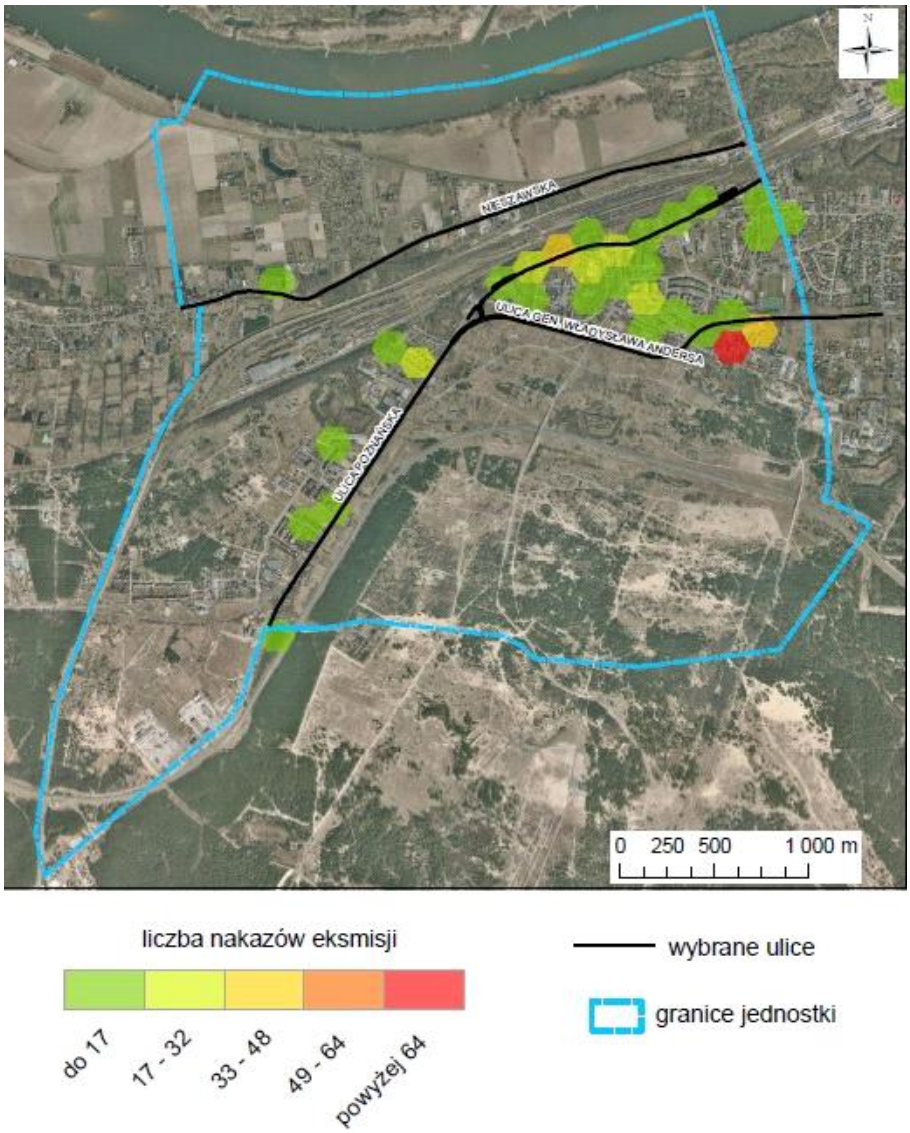

Rycina 12. Liczba nakazów eksmisji na terenie Podgórza
Źródło: opracowanie własne

Ostatnim wskaźnikiem ze sfery społecznej jest wskaźnik pn. „Udział osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ludności ogółem na danym obszarze". W tym przypadku średnia dla gminy wynosi 2,51%, natomiast w przypadku Podgórza wynik wynosi 5,26%. Zatem jest to kolejny obszar problematyczny zdiagnozowany na badanym podobszarze rewitalizacji. Jak zostało to wcześniej pokazane, objęcie mieszkańca wyrokiem eksmisyjnym jest wynikiem nieregulowania opłat za zajmowany lokal mieszkalny. Zaległości czynszowe są przeważnie konsekwencją złej sytuacji finansowej danej osoby. Wobec tego można uznać, że zadłużenia w regulowaniu opłat są wynikiem ubóstwa, którego przyczyn można doszukiwać się m.in. w bezrobociu, niepełnosprawności oraz innych wyżej wymienionych zjawiskach społecznych przyczyniających się do pogorszenia sytuacji życiowej.

Obszar problemowy po raz kolejny pokrywa się z miejscami, które wykazywały nasilone występowanie innych negatywnych zjawisk społecznych – nakładają się one na siebie, przenikają i wzajemnie wzmacniają. W przypadku osób objętych nakazem eksmisji, zarówno z lokali będących własnością gminy, jak i tych stanowiących własność prywatną, czas oczekiwania na przyznanie lokalu zgodnie z wyrokiem trwa kilka lat. Zatem przez długi okres osoby te pozostają w trudnym położeniu. Co więcej w przyszłości zostaną skierowane do lokali socjalnych (lub innych), co również wpływa na ich negatywny odbiór społeczny. Poza objęciem wyrokami eksmisyjnymi równie ważną kwestię stanowi sytuacja dotycząca zadłużeń w opłatach czynszowych. Obecnie na Podgórzu występują miejsca, w których liczba najemców borykających się z terminowym uregulowaniem należności za lokale będące własnością gminy jest wyższa niż w innych miejscach jednostki. Jak zostało to wcześniej podkreślone, są to osoby, które już dzisiaj dotyka kwestia ubóstwa i które jako zbędne do przeżycia traktują m.in. konieczność regulowania opłat czynszowych. Jednocześnie są to osoby potencjalnie zagrożone problemem nakazu eksmisji z tytułu tych zaległości.

Podsumowując analizę zjawisk kryzysowych ze sfery społecznej na Podgórzu należy uznać, że największym problemem dotykającym jego mieszkańców jest bezrobocie, w szczególności problem bezrobocia kobiet, które przyczynia się do pogorszenia ich sytuacji finansowej, co znajduje odzwierciedlenie w znaczącej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej oraz objętych wyrokami eksmisyjnymi. Zła sytuacja finansowa przekłada się w szczególności na kwestie związane z niewłaściwą opieką nad dziećmi, co w przyszłości może przyczynić się do pogłębiania się stanu kryzysowego. Należy również zwrócić uwagę na inne czynniki utrudniające poprawę sytuacji życiowej, takie jak niska samoocena, poczucie

wykluczenia społecznego, które w szczególności może dotykać osób zamieszkujących nowo powstałe osiedla komunalne, choroba, podeszły wiek lub niepełnosprawność. Jednakowo ważne są wyniki badania jakościowego, w trakcie którego jako miejsca szczególnie zaniedbane i wymagające poprawy z naciskiem na sytuację społeczną wskazano osiedla komunalne, w tym również nową zabudowę socjalną przy ulicy Letniej i Okólnej.

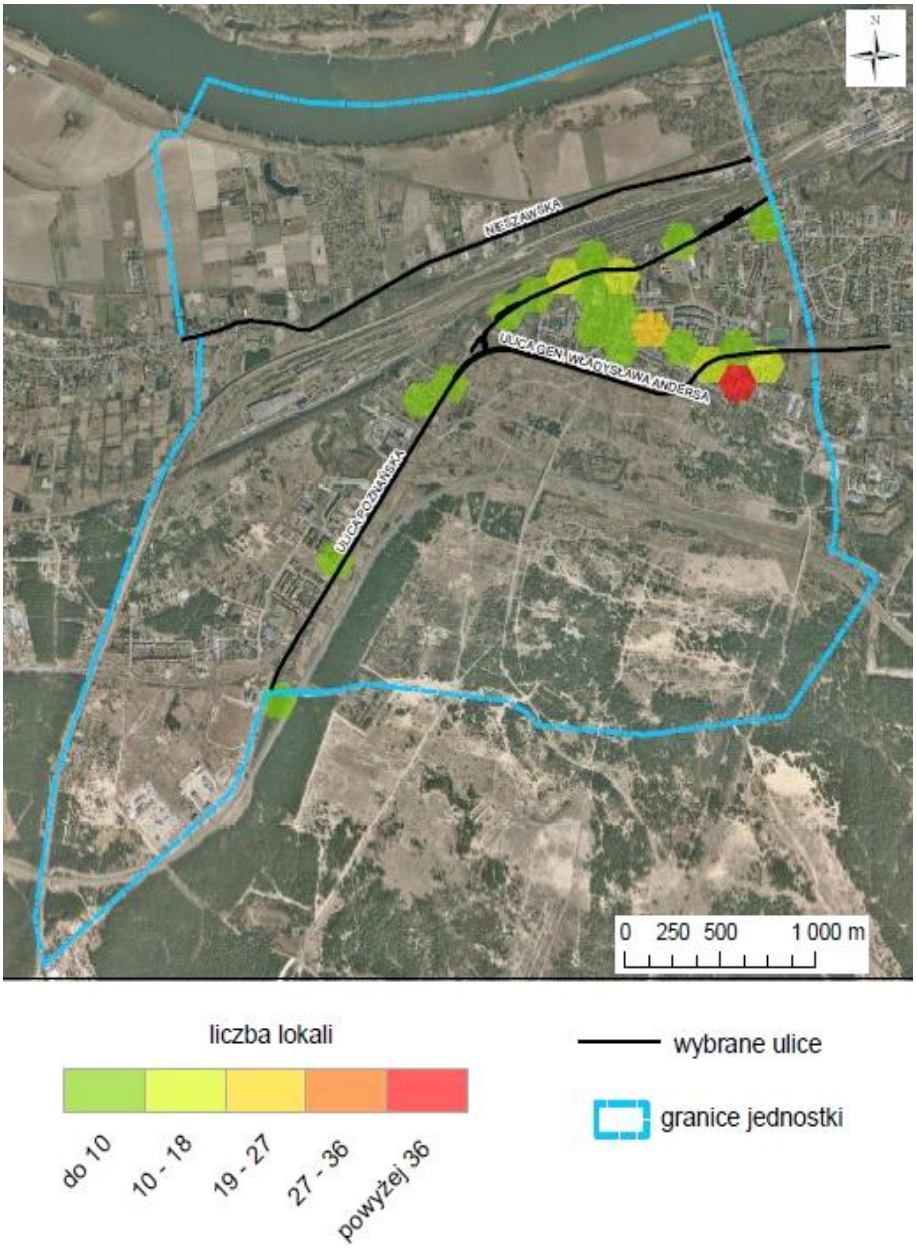

Rycina 13. Liczba lokali zadłużonych na terenie Podgórza
Źródło: opracowanie własne

Sfera gospodarcza

Podgórz badany liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym nie wykazuje cech stanu kryzysowego (średnia dla miasta – 0,37%, dla Podgórza – 0,43%). Ta sytuacja została potwierdzona też w badaniach jakościowych, gdzie również przedsiębiorcy pozytywnie ocenili warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Wiąże się to m.in. ze strukturą demograficzną, która jest bardziej korzystna niż w pozostałych podobszarach rewitalizacji. Rosnąca liczba osób młodych na Podgórzu (w tym w wieku produkcyjnym) jest powiązana z inwestycjami mieszkaniowymi. Mieszkania na lewobrzeżu mają korzystniejsze ceny niż na obszarach położonych na drugim brzegu Wisły. Deweloperski boom inwestycyjny łączy się ze zrealizowaną kilka lat temu budową nowego mostu im. gen. Elżbiety Zawackiej. Nowa przeprawa mostowa odciążyła ruch na jedynym wówczas moście im. Józefa Piłsudskiego, zachęcając mieszkańców do osiedlania się i lokowania siedzib podmiotów gospodarczych.

Jednym z problemów głównych występujących na Podgórzu, który wykorzystano podczas delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji jest udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze. Przyczyn wspominanego problemu należy doszukiwać się w braku kompetencji zawodowych, niedostatecznej pomocy w poruszaniu się na rynku pracy, niewystarczającej edukacji ekonomicznej dotyczącej prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Potrzeba poprawy warunków prowadzenia takiej działalności jest dostrzegana przez mieszkańców i uplasowała się na czwartej pozycji w zestawieniu rodzaju przesłanek, które powinny zostać usunięte w pierwszej kolejności (47,6% wskazań). Pomoc i informowanie o możliwościach samozatrudnienia jest pierwszym etapem poprawiającym warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.

Sfera środowiskowa

W obrębie tej jednostki urbanistycznej znajdują się obszary objęte ochroną prawną w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów (kulturowego i naturalnego), takie jak: obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków, obszar wydmowy na południe od Torunia, obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnej Wisły (Natura 2000), pomniki przyrody, lasy ochronne i strefy ochronne ujęcia wód podziemnych Mała Nieszawka.

W przypadku udziału terenów zielonych w ogólnej powierzchni jednostki urbanistycznej Podgórz wypada poniżej średniej dla miasta (średnia – 40,5%, Podgórz –

30,7%, dane na koniec 2015 r.). W zestawieniu z opinią mieszkańców na temat ilości terenów zielonych i spacerowych oraz stanu terenów zielonych i spacerowych wynika, że ilość i stan terenów zielonych jest niewystarczający i nie spełnia oczekiwań mieszkańców. Badanie jakościowe pokazało, że zjawiska dotyczące czystości przestrzeni oraz zanieczyszczeń środowiska są niskie lub średnie lub w ogóle nie występuje taka niedogodność. Planując działania rewitalizacyjne na Podgórzu, jako kroki dopełniające należałoby wskazać zagospodarowanie i polepszenie terenów zielonych, podwórzy przy budynkach mieszkalnych, kamienicach. Jest to istotny element wpływający na poprawę estetyki i podwyższenie standardu życia mieszkańców podobszaru. Działaniami uzupełniającymi przyczyniającymi się do poprawy stanu środowiska, z wykluczeniem tych dotyczących terenów zielonych, są czynności termomodernizacyjne. Dotyczy to zwłaszcza części Podgórza z historyczną zabudową w większości wyposażoną w ogrzewanie piecowe, które w sezonie grzewczym przyczynia się do pogorszenia jakości powietrza.

Analizując sferę środowiskową Podgórza należy zwrócić uwagę na zjawisko zagrożenia hałasem. Centralna część Podgórza jest umiejscowiona przy głównym ciągu komunikacyjnym, a mianowicie przy ulicy Poznańskiej, którą jest jedną z głównych ulic łącząca Toruń m.in. z takimi miastami jak Bydgoszcz i Poznań. Hałas może doprowadzić do obniżenia standardu życia mieszkańców Podgórza.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Podgórz jest największą jednostką urbanistyczną miasta zajmującą obszar o powierzchni 1 146,5 ha, co stanowi blisko 10% powierzchni całego Torunia. Podgórz, wraz ze Stawkami i Rudakiem, jest zlokalizowany w lewobrzeżnej części miasta. Od północy graniczy z Wisłą, od wschodu ze Stawkami, natomiast zachodnia i południowa granica są jednocześnie granicami administracyjnymi miasta. Główną ulicą Podgórza jest Poznańska. Innymi ważnymi arteriami w historycznej części jednostki są: gen. Władysława Andersa, 63. Pułku Piechoty (dawniej: Armii Ludowej), Okólna, Drzymały, Parkowa i Akacjowa. Bliżej granicy miasta znajdują się m.in. następujące ulice: Pogodna, Kręta, Stepowa i Gniewkowska. Jednostka ma charakter głównie przedmieścia, z wyjątkiem najstarszej części Podgórza, gdzie skupiają się funkcje mieszkaniowe i usługowe. Ważnym elementem zlokalizowanym po tej stronie miasta jest sieć wielkich węzłów kolejowych z dwoma dworcami: Głównym i Kluczyki. Na granicy ze Stawkami znajduje się wykształcony z zieleni fortecznej, a założony w latach 60.

XX w. Park Tysiąclecia. Natomiast południowe krańce jednostki zajmuje poligon artyleryjski.

Rozwój Podgórza przez wiele lat był mocno spowolniony, momentem przełomowym było otwarcie pod koniec 2013 r. drugiej przeprawy przez Wisłę – mostu drogowego im. Elżbiety Zawackiej w Toruniu. Od tego czasu zauważa się jego przyspieszony rozwój. W głównej mierze zaczęło rozwijać się budownictwo mieszkaniowe, zarówno wielo-, jak i jednorodzinne. Skutkiem rozwijania się budownictwa, zarówno komunalnego, jak i prywatnego, jest napływ nowej ludności. Ważny aspekt stanowi również zapewnienie odpowiedniej infrastruktury oświatowej, kulturalnej, sportowej i rozbudowa terenów rekreacyjnych, na których można aktywnie spędzać czas wolny. Jest to szczególnie ważne dla osób, które nie są w stanie odpłatnie zagospodarować swojego czasu wolnego.

W zakresie infrastruktury oświatowej na Podgórzu zlokalizowane są następujące placówki: dwa żłobki, trzy przedszkola lub oddziały przedszkolne (w tym dwa miejskie), dwa zespoły szkół, Franciszkańskie Liceum oraz Technikum Ogólnokształcące. W 2017 r. zarysował się plan budowy kolejnego żłobka miejskiego, który miałby być zlokalizowany przy ul. Andersa. Przy parafii pw. św. Piotra i Pawła działa Stowarzyszenie Opiekuńczo-Wychowawcze im. św. Franciszka, które prowadzi świetlicę środowiskową dla dzieci. Ponadto funkcjonują tutaj następujące instytucje związane ze zdrowiem oraz pomocą społeczną: trzy przychodnie zdrowia, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Sióstr Serafitek. Pozostałymi instytucjami służącymi mieszkańcom są: Komisariat Policji Toruń – Podgórz, Punkt Informacyjny Urzędu Miasta Torunia, siedziba MOPR, Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza 2 Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej, Archiwum Państwowe.

W tej części miasta znajduje się niewiele instytucji związanych z działalnością kulturalną i możliwością zagospodarowania czasu wolnego (obiekty rekreacyjne). Są to między innymi: Wojewódzka Biblioteka Publiczna, świetlica środowiskowa przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie, Klub Samopomocy dla Rencistów i Emerytów, Akademia Poznańska, Centrum Sportowo-Rekreacyjne (boisko orlik, korty tenisowe, boiska do badmintona i piłki plażowej), siedem siłowni zewnętrznych oraz Dom Muz, który prowadzi zajęcia dla dzieci, dorosłych i osób starszych.

Badanie ilościowe dotyczące udziału przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru pokazało, że Podgórz wypada gorzej niż całe miasto (Podgórz – 17,3%, miasto – 9,5%). Należy zwrócić uwagę, że sporą część tej jednostki stanowią tereny wojskowe (poligon) lub powojskowe. Pomimo uznania tego za niedogodność można jednocześnie

dostrzec duży potencjał tej jednostki w postaci znacznych rezerw terenowych. Mieszkańcy Podgórza wskazują na zagrożenie wynikające z dużej liczby zdewastowanych i opuszczonych obiektów (60,3% ankietowanych).

W kwestii analizy zjawisk z przedmiotowej sfery należy przywołać wnioski *Programu Rewitalizacji Miast* w sprawie podsystemu urbanistycznego Podgórza, które pokazują, że ten obszar miasta boryka się z trudnościami przestrzenno-funkcjonalnymi, zasadniczo brak jest zaplecza na planowane działania pomocowe np. Dzienne Domy Opieki Społecznej oferowane osobom starszym. Ponadto występuje tutaj wyższa konieczność odnowy budynków użyteczności publicznej. Mieszkańcy Podgórza zauważają, także braki w podstawowej infrastrukturze społecznej, w szczególności brak wystarczającej liczby żłobków, przedszkoli i instytucji kultury.

Fotografia 3. Dawny budynek ratusza, miejsce o potencjale do społecznego oddziaływania na cały podobszar
Źródło: https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Ratusz_Podg%C3%B3rz_3.JPG, autor: Rasalve.

Sfera techniczna

Wskaźnik służący delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji pn. „Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru" dla Podgórza przyjął wartość 0,69%, natomiast średnia dla miasta wyniosła 0,48%. Zatem jest to sfera, w której zdiagnozowano występowanie problemu dotyczącego stanu technicznego obiektów budowlanych. Kwestią

związaną degradacją i złym stanem technicznym nieruchomości budowlanych jest również liczba obiektów zabytkowych na danym obszarze. Analizy dotyczące udziału obiektów zabytkowych znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków w ogólnej liczbie budynków wykazały, że na obszarze Podgórza udział ten jest wyższy niż w całym mieście (Podgórz – 13,06%, miasto – 9,03%). W związku z tym, że obiekty zabytkowe przeważnie ze względu na swój wiek są w gorszym stanie (dodatkowo koszt prowadzenia prac budowlanych przy zabytkach jest wyższy niż w przypadku innych obiektów) należy przyjąć, że wyższa liczba obiektów zabytkowych przekłada się na wyższą liczbę obiektów w złym stanie technicznym.

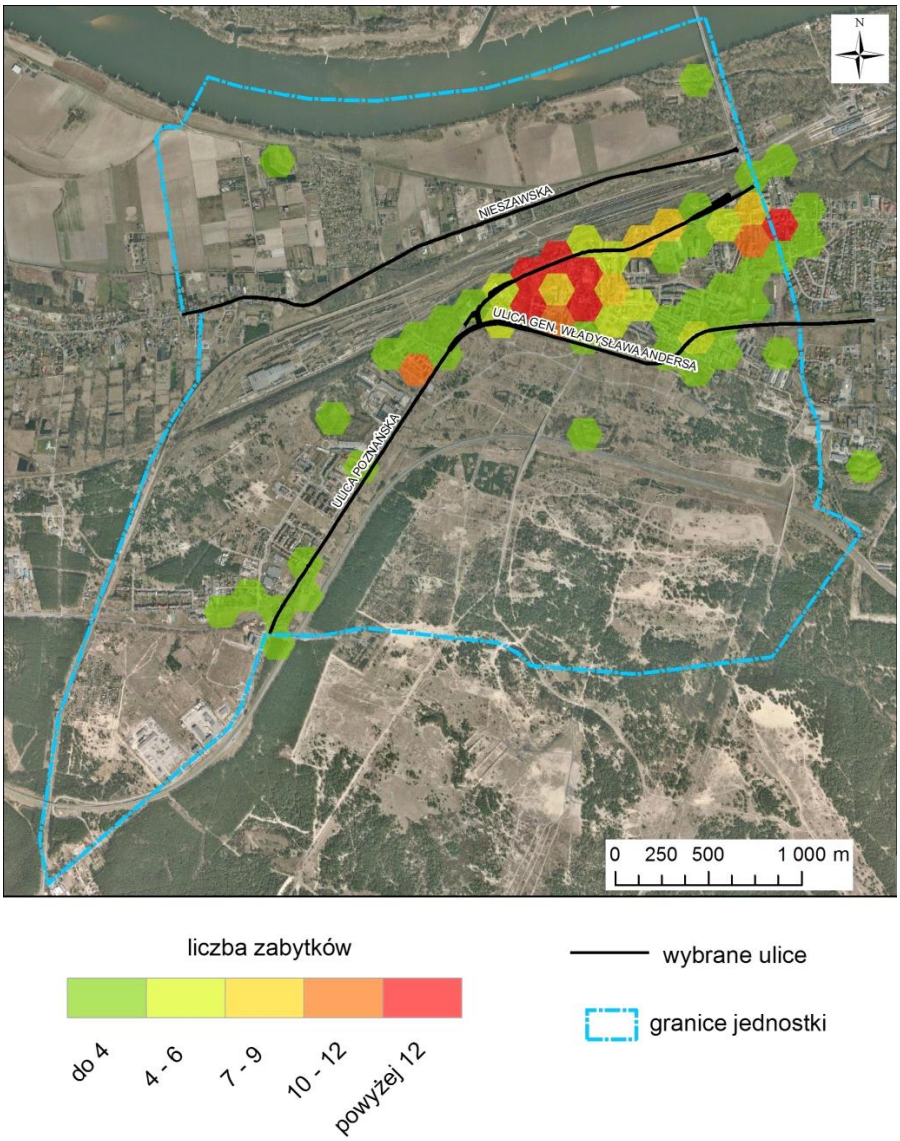

Rycina 14. Liczba obiektów zabytkowych na terenie Podgórza
Źródło: opracowanie własne

Analizy prowadzone na potrzeby *Programu Rewitalizacji Miast* ujawniły również, że Podgórz jest obszarem szczególnie zdegradowanym pod względem urbanistycznym. Dotyczy to zwłaszcza degradacji substancji budynków mieszkalnych. Problemy w sferze technicznej są również zauważane przez mieszkańców Podgórza: stan zabytków jest problemem o wysokim zagrożeniu według 65,6% ankietowanych, a według 94,2% ankietowanych stan ten jest gorszy niż winnych częściach miasta, zły stan techniczny budynków jest problemem o wysokim zagrożeniu dla 47,3% ankietowanych, natomiast dla 52,7% ankietowanych jest to niskie lub średnie zagrożenie, przy czym nikt nie wskazał tego Podgórza, jako obszaru, w którym nie występuje taki problem.

Lokalne potencjały podobszaru Podgórz:

- korzystna sytuacja gospodarcza stwarza możliwości rozwijania się jednostki w tym zakresie, co jednak powinno zostać zewnętrznie wzmocnione;
- spory udział terenów niezagospodarowanych, dających możliwość do dalszego rozwoju;
- zabytkowy charakter i układ urbanistyczny,
- fortyfikacje o wysokiej wartości historycznej i krajobrazowej.

6.3. Stare Miasto

Sfera społeczna

Jednym ze wskaźników ze sfery społecznej weryfikującym samowystarczalność ekonomiczną ludności i gospodarstw domowych jest wskaźnik pn. „Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze”. W 2015 r. na terenie gminy ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało 12 066 osób, w tym na Starym Mieście 1 000 osób. Średnia wartość wskaźnika udziału osób gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej osób dla miasta wynosi 6,19%, natomiast dla Starego Miasta wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 16,42%. Jest to jedna z najwyższych wartości przekraczających średnią dla miasta spośród wszystkich jednostek urbanistycznych Torunia.

Analiza danych MOPR w Toruniu za lata 2013-2016 (Tab. 15) wykazuje, że najczęstszą przesłanką do korzystania z pomocy społecznej było ubóstwo – 31% wszystkich świadczeń przyznanych na Starym Mieście. W 2016 r. ze świadczeń pomocy społecznej skorzystały 402

rodziny, liczące w sumie 869 osób. Problem ubóstwa jest zjawiskiem wielowymiarowym, uzależnionym od wielu czynników: ekonomicznych, społecznych, demograficznych. Rodziny ubogie, to takie które nie mają możliwości zaspokojenia potrzeb uznanych za podstawowe. Ubóstwo wiąże się z wykluczeniem społecznym, które jest pojęciem szerszym, co nie zmienia faktu, że ubóstwo przyczynia się do wyłączenia jednostek zżycia społecznego.

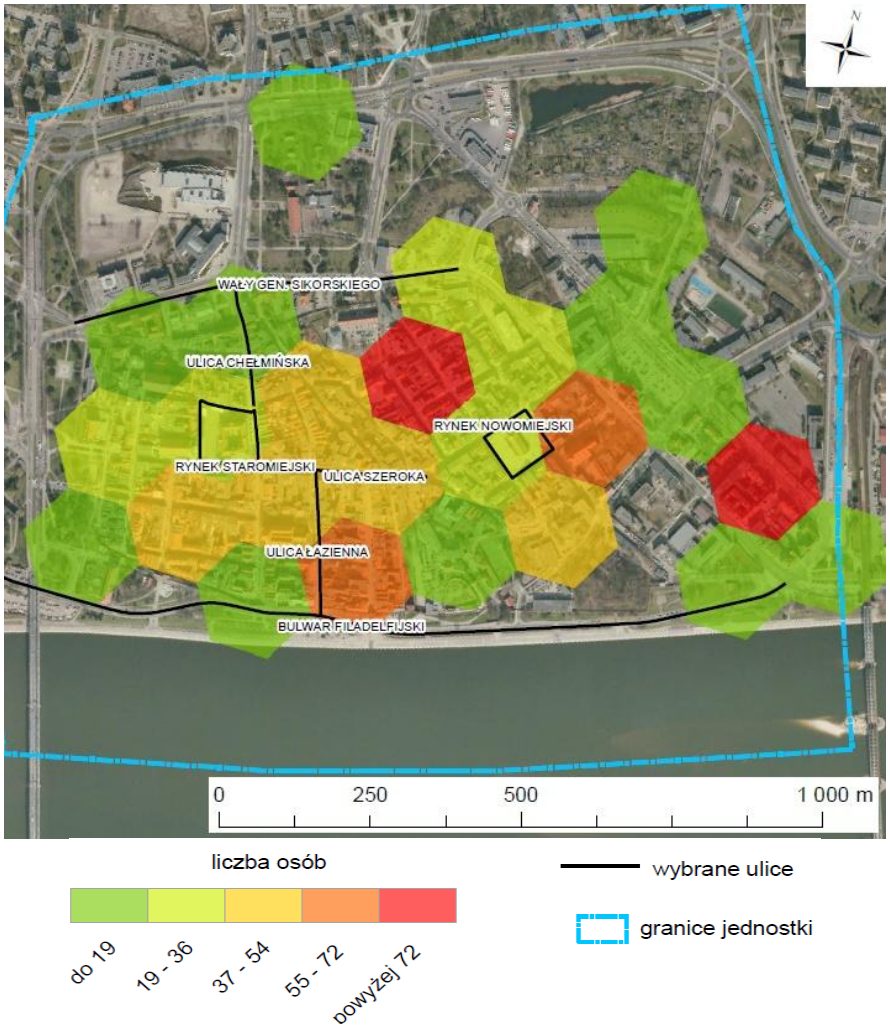

Rycina 15. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Starego Miasta
Źródło: opracowanie własne

Ubóstwo jest ściśle związane ze zjawiskiem bezrobocia. Jak wynika z przedstawionych danych, ze świadczeń MOPR w 2016 r. z tytułu bezrobocia skorzystało 270 rodzin z obszaru Starego Miasta, co przekłada się na 752 osoby w tych rodzinach. Zagrożenie biedą i wykluczeniem społecznym wzrasta w przypadku osób długotrwale pozostających poza rynkiem pracy, co skutkuje długotrwałym ubóstwem zwiększającym prawdopodobieństwo dziedziczenia biedy. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na Starym

Mieście jest niemal dwukrotnie wyższy (10,63%) niż średnia dla gminy (5,24%). Zjawisko bezrobocia dotyka tu zarówno mężczyzn, jak i kobiet w różnym wieku, osoby młode i zbliżające się do wieku emerytalnego oraz bardzo często osoby niepełnosprawne. Pomimo spadających wskaźników bezrobocia, ciągle nie spada liczba osób dotkniętych biedą utrwaloną, przekazywaną z pokolenia na pokolenie.

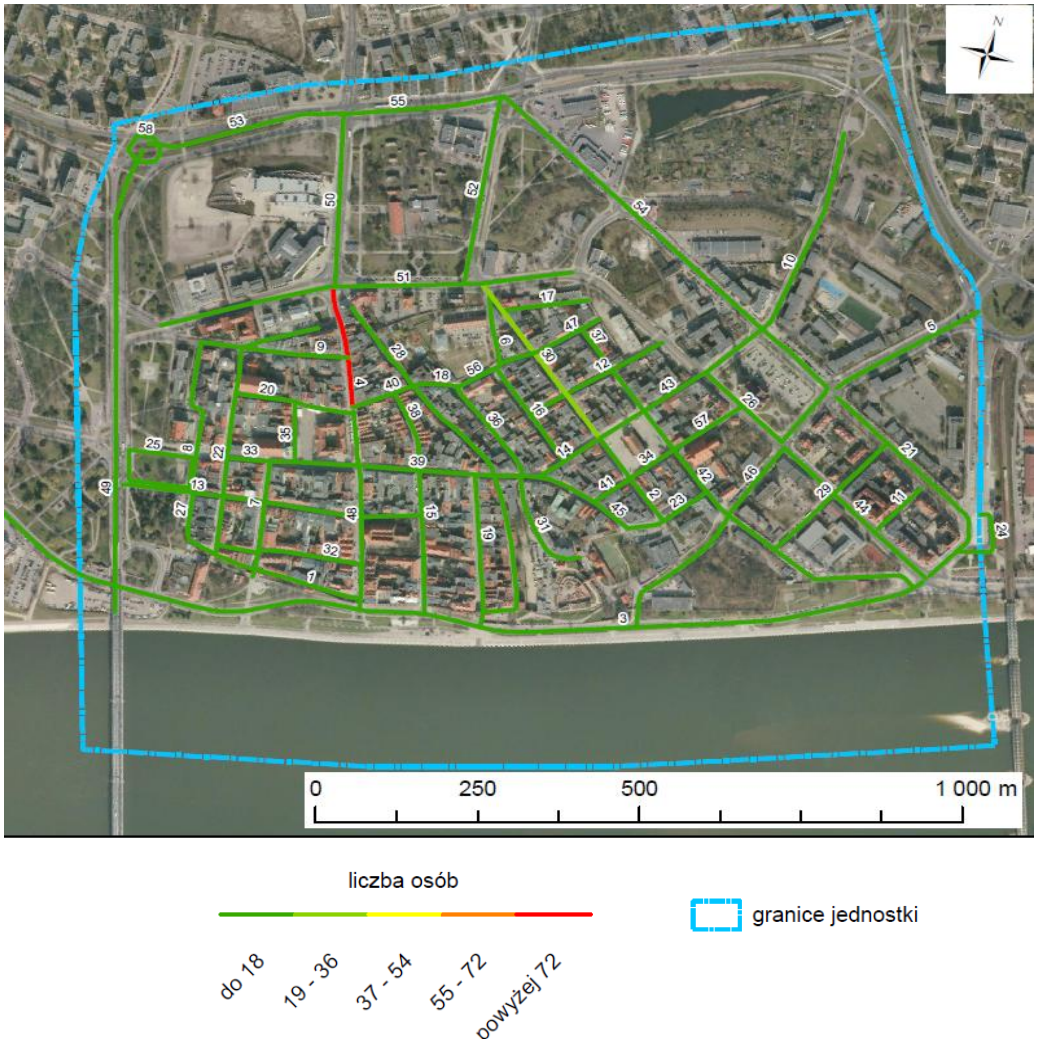

Rycina 16. Liczba osób bezrobotnych na terenie Starego Miasta według ulic
Źródło: opracowanie własne

Co dziesiąty mieszkaniec podobszaru w wieku produkcyjnym jest zarejestrowany jako bezrobotny. Ponad połowę tych osób cechuje bezrobocie trwałe (chociaż bezrobocie to nie dotyczy młodzieży i kobiet w większym stopniu niż winnych częściach miasta), co jest pochodną składu społecznego tej jednostki (m.in. niski poziom wykształcenia). Największy problem ze znalezieniem pracy mają osoby długotrwale bezrobotne. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w liczbie osób bezrobotnych na danym

obszarze wynosi 54,98%, zaś średnia dla gminy wynosi 49,40%. Długotrwałe bezrobocie powoduje poczucie zagrożenia społecznego, obniżenie samooceny, rozwija zjawiska patologii społecznej, jak również chuligaństwo, zażywanie środków odurzających, przestępczość. W konsekwencji prowadzi do pogorszenia standardu życia, ubóstwa i izolacji społecznej. Dlatego tak ważne jest przywrócenie tych osób do aktywności zawodowej i społecznej.

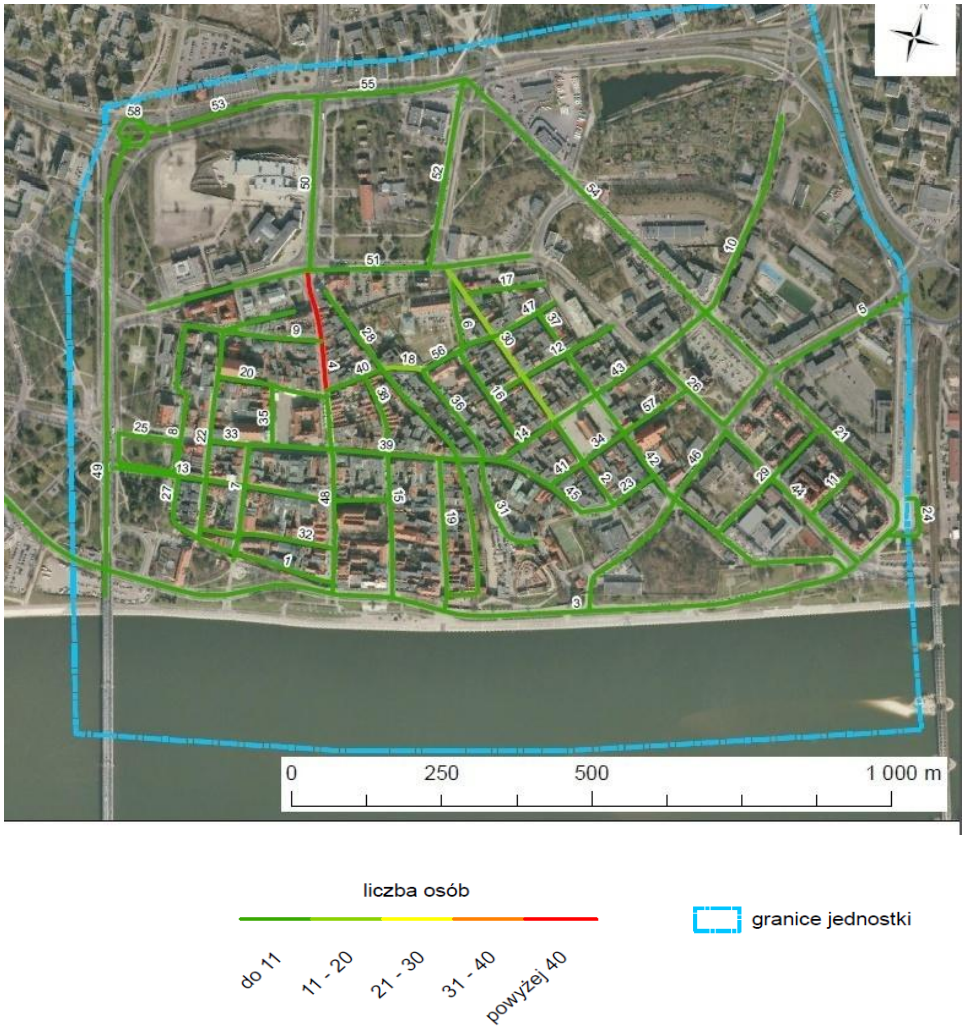

Rycina 17. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie Starego Miasta wg ulic
Źródło: opracowanie własne

Pracownicy socjalni MOPR rejonu Starówki oceniają, że do głównych przyczyn pozostawania bez zatrudnienia należą:

- brak motywacji do podjęcia pracy;
- bezradność;
- brak odpowiedniego wykształcenia i kwalifikacji zawodowych;
- niska samoocena;
- niepełnosprawność;

- dziedziczenie biedy i stylu życia;
- niska aktywność ekonomiczna;
- brak możliwości zapewnienia opieki dla dzieci.

Osoby zainteresowane podjęciem zatrudnienia mają trudności w powrocie na rynek pracy również z uwagi na wiek, stan zdrowia, uzależnienia, karalność, fakt samotnego wychowywania dzieci, szczególnie w rodzinach wielodzietnych (brak możliwości zapewnienia opieki dzieciom). Długotrwały okres pozostawania bez zatrudnienia powoduje ubóstwo, izolację społeczną, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa wżyciu społecznym, kulturalnym i politycznym. Duże problemy z zatrudnieniem mają matki, które chciałyby wrócić na rynek pracy, lecz z powodu braku możliwości zapewnienia opieki dziecku rezygnują z tego. Większość z nich nie posiada wyuczonego zawodu, najczęściej są to osoby z wykształceniem podstawowym, bez stażu pracy, które decydują się na pracę bez umowy o pracę lub prace dorywcze. Brak stałego źródła dochodu prowadzi do ubóstwa, co z kolei ma bezpośredni wpływ na jakość życia bezrobotnych.

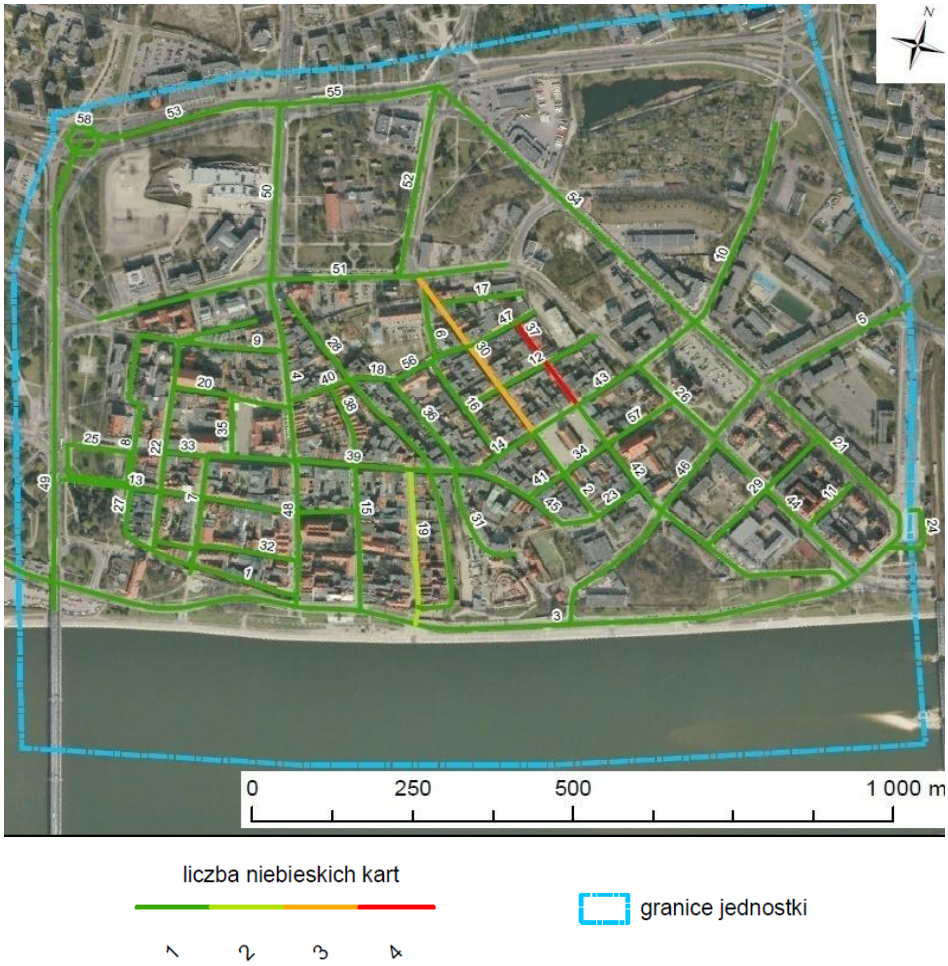

Rycina 18. Liczba Niebieskich Kart na terenie Starego Miasta wg ulic
Źródło: opracowanie własne

Wśród czynników zwiększających ryzyko życia w ubóstwie znajduje się również niepełnosprawność – 9% wszystkich świadczeń na Starym Mieście dotyczyło niepełnosprawności. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (8% wszystkich świadczeń na Starym Mieście) jest także istotną kwestią społeczną, która została zdefiniowana jako jeden z problemów i jednocześnie wyzwań w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Torunia na lata 2014-2020*.

Istotnym powodem przyznawania pomocy społecznej jest również przemoc domowa. Jak wynika z danych MOPR (Tab. 15) w roku 2016 aż 58 osób korzystało z pomocy społecznej właśnie z powodu przemocy w rodzinie, co stanowiło 2,1% wszystkich korzystających ze środowiskowej pomocy w tym roku w jednostce Stare Miasto.

Kolejną istotną przesłanką przyznawania pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych przejawiająca się brakiem lub ograniczonymi umiejętnościami wychowawczymi - w roku 2016 aż 213 osób korzystało z pomocy społecznej właśnie z tego powodu (Tab. 15). Stanowili oni 7,6% wszystkich korzystających z pomocy społecznej w tym roku w jednostce Stare Miasto. Z kwestią bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych wiąże się także niski poziom edukacji dzieci i młodzieży. Niewielkie zainteresowanie opiekunów edukacją, rozwojem i problemami dzieci skutkuje między innymi ich wysoką absencją w szkole, zaległościami w nauce, a w konsekwencji brakiem wykształcenia i powielaniem wzorców rodziców i opiekunów. Wskaźnik dot. udziału uczniów, którzy nie otrzymali promocji w roku 2014/2015 w ogóle uczniów na Starym Mieście wynosi 1,66 %, przy średniej dla miasta – 0,81%. Natomiast udział młodzieży w wieku 16-18 lat, o których nie wiadomo w jakiej formie spełniają obowiązek nauki w ogóle młodzieży na Starym Mieście jest również niemal dwukrotnie wyższy (1,23%) niż średnia dla miasta (0,75%). Zgodnie zdanymi MOPR to najczęściej dzieci z rodzin dotkniętych problemami społecznymi słabiej się uczą, nie mają pasji, dostępu do zajęć o profilu artystycznym, do sztuki. Ponadto nie integrują się z dziećmi z innych środowisk. Konieczne są działania skierowane do dzieci i młodzieży niwelujące to zjawisko. Pomoc w nauce dla dzieci i młodzieży, aktywne zagospodarowanie czasu wolnego czy rozwijanie talentów przeciwdziała chuligaństwu, wandalizmowi i przestępczości, a bardziej dostępna oferta edukacyjna przyczynia się do zmniejszenia w przyszłości bezrobocia, wykluczenia społecznego i ma pozytywny wpływ na usamodzielnianie się młodzieży. Niepodejmowanie działań

profilaktycznych dotyczących ograniczania i eliminowania problemów społecznych w jeszcze większym zakresie niż dotychczas, przyczyni się w przyszłości do ich narastania.

Tabela 15. Powody udzielania pomocy społecznej na terenie Starego Miasta w latach 2013-2016

Wyszczególnienie		Liczba							
		rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach
		2013		2014		2015		2016	
Ubóstwo		612	1279	419	866	337	775	402	869
Potrzeba ochrony macierzyństwa		108	344	97	345	101	331	87	285
w tym wielodzietność		21	94	17	113	33	135	19	78
Bezrobocie		319	723	314	711	267	747	270	752
Niepełnosprawność		190	294	167	272	116	237	121	247
Długotrwała lub ciężka choroba		223	479	249	531	151	346	152	348
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych		79	264	79	278	74	243	62	213
w tym rodziny:	Niepełne	53	169	66	207	54	171	61	190
	wielodzietne	18	79	18	104	33	155	33	155
Przemoc w rodzinie		9	26	1	3	8	26	18	58
Narkomania		3	3	1	1	1	1	-	-
Alkoholizm		6	8	3	7	4	8	7	10
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego		8	11	9	21	3	3	5	9
Zdarzenia losowe		1	1	1	2	-	-	1	1
Sytuacja kryzysowa		1	1	1	1	-	-	-	-

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Toruniu

Kolejnym wskaźnikiem będącym podstawą delimitacji obszaru rewitalizacji był: „Udział osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ludności ogółem na danym obszarze”. Z powodu braku stałych środków na utrzymanie dochodzi często do zadłużenia w opłatach mieszkaniowych, najczęściej czynszu, co skutkuje eksmisją. Przyczynia się to przede wszystkim do problemu bardzo wysokiego udziału osób objętych wyrokami eksmisyjnymi (łącznie 202 orzeczenia zarejestrowane do realizacji, wyroki obejmują 555 osób) oraz do niekorzystnych zjawisk wewnątrz rodzin zamieszkujących Stare Miasto. Udział osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ludności ogółem na danym obszarze wynosi 12,43%, zaś średnia dla gminy wynosi 2,51%. Pojawiające się problemy wynikające pierwotnie z braku pracy, tym samym z niewystarczających środków finansowych na godne życie, zmuszają do skorzystania ze wsparcia oferowanego przez miejskie instytucje świadczące pomoc społeczną. Posiadając

niewielkie zasoby pieniężne, mieszkańcy zmuszeni są zajmować lokale o niskim standardzie. Mimo iż niski standard mieszkań przekłada się na niewielkie koszty eksploatacji, społeczność dotknięta bezrobociem i ubóstwem często zalega z opłatami, co skutkuje kumulującymi się zadłużeniami, a w konsekwencji koniecznością wydania nakazu eksmisji i wykluczeniem społecznym.

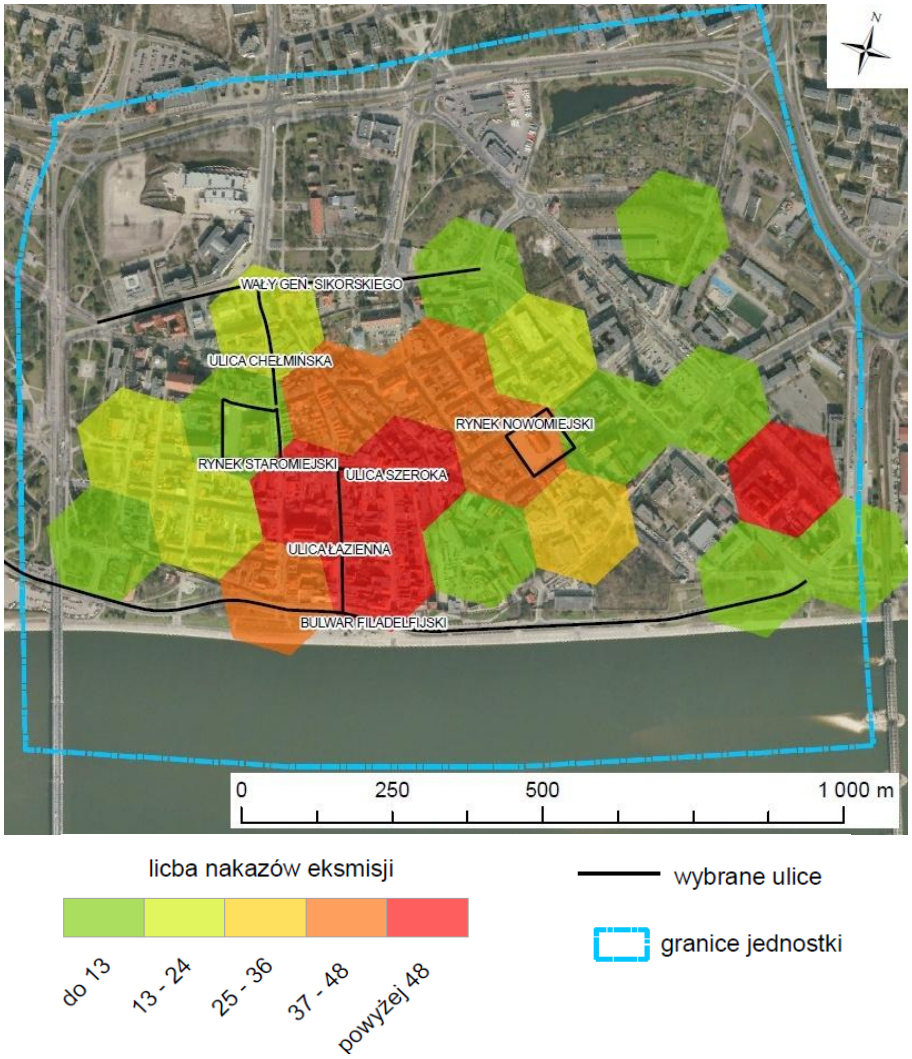

Rycina 19. Liczba nakazów eksmisyjnych na terenie Starego Miasta
Źródło: opracowanie własne

Na terenie Starego Miasta zdiagnozowano także stosunkowo niski stopień integracji mieszkańców. W społeczności lokalnej Starego Miasta brak jest współpracy i porozumienia między mieszkańcami. W rodzinach zanikają więzi międzypokoleniowe, a nawet międzyludzkie. Z oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej korzystają głównie mieszkańcy, w tym dzieci i młodzież, z innych części Torunia. Zajęcia proponowane na Starym Mieście są często odpłatne, co stanowi barierę dla mniej zamożnych rodzin. Istnieje potrzeba poprawy

warunków dla rozwoju kulturalnego społeczności lokalnej czy nieodpłatnego udostępnienia obiektów sportowych. Nadal istnieją bariery społeczne i zagrożenie wykluczeniem. Brakuje miejsca spotkań dla mieszkańców, mającego na celu ożywienie społeczności lokalnej, miejsca do działania, wspierania się, wspólnego wypoczynku i rekreacji. Potrzebna jest aktywna integracja środowiska, a wśród podopiecznych MOPR aktywizacja społeczno-zawodowa i budowanie większej tożsamości z miejscem zamieszkania. Brakuje również miejsc spotkań przeznaczonych dla mieszkających na starówce dzieci i młodzieży, również niepełnosprawnych intelektualnie. Nadal istnieją wśród najmłodszych nierówne szanse rozwoju.

Poza analizą wskaźników i danych statystycznych konieczne jest przytoczenie wyników badań społecznych jakościowych. Umożliwi to przedstawienie szerokiego spektrum czynników kryzysowych zdiagnozowanych na Starym Mieście. Duże znaczenie problemu słabej integracji społeczności lokalnej wskazała prawie połowa mieszkańców. Mieszkańcy jako miejsca, z którymi się identyfikują wymieniali głównie najbardziej charakterystyczne i powszechnie rozpoznawalne zabytki miasta. Z wywiadów wyłania się obraz społeczności zdezintegrowanej, na „ziemi niczyjej" – niewiele jest tu miejsc spotkań wybieranych wyłącznie przez mieszkańców. Mieszkańcy traktują całą zabudowę staromiejską jako swoją, ale i należącą do wszystkich innych – mają trudność zbudowaniem własnej tożsamości lokalnej. Ma na to wskazywać także liczba osób uczestniczących i angażujących się w przygotowanie święta poszczególnych ulic. Są to cykliczne plenerowe imprezy (pokazy, koncerty, degustacje), które mają unaocznić istotę poszczególnych części Starego Miasta – mieszkańcy jednak bardzo rzadko w tych świętach uczestniczą, a jeszcze mniej chętnie je organizują.

W grupie problemów wymagających pilnego rozwiązania są przede wszystkim te zjawiska, które wpływają na obniżenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, zarówno ze względu na zjawiska wewnątrz rodziny (alkoholizm, narkomania, przemoc), jak i te zachodzące w otoczeniu (chuligaństwo, wandalizm, przestępczość). Ważnym problemem, wymagającym pilnego rozwiązania jest też zwiększenie dostępu i warunków pracy oraz poprawa warunków mieszkaniowych.

Sfera gospodarcza

Stare Miasto nie wykazało cech stanu kryzysowego w sferze gospodarczej pod kątem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Wskaźnik dotyczący liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi dla Starego Miasta - 1,01%, przy średniej dla miasta - 0,37%. Pomimo korzystnych wskaźników gospodarczych, mieszkańcy zauważyli czynniki negatywnie wpływające na rozwój gospodarczy Starego Miasta. Wyniki badań jakościowych wskazują, że Stare Miasto odróżnia się negatywnie ze względu na warunki prowadzenia działalności gospodarczej (wysokie opłaty czynszowe, utrudniony dojazd), dostęp i warunki pracy (niski udział prac niskokwalifikowanych), co prowadzi do wykluczenia społecznego różnych grup.

W *Programie Rewitalizacji Miast* jako problem gospodarczy zauważa się zamieranie handlu na Starym Mieście. Handel kwitł do momentu, gdy nie istniały centra handlowe. Wtedy przy ul. Szerokiej działało wiele sklepów, w tym najbardziej znane sklepy sieciowe, które obecnie funkcjonują prawie w każdym centrum handlowym w Polsce. Na przestrzeni ostatnich lat charakter Starego Miasta ulegał przeobrażeniu, zgodnie z typowymi tendencjami dotyczącymi centrum miast w całym kraju. Likwidacji ulegały kolejne sklepy, których oferta nie była w stanie przyciągnąć mieszkańców na Starówkę. Opuszczone lokale skutkowały pojawieniem się dużej ilości pustostanów oczekujących na kolejnych dzierżawców. Na przestrzeni ostatnich lat zauważalną na terenie Starego Miasta zmiana jest wyparcie funkcji handlowej na rzecz gastronomii. Nowa organizacja ruchu wprowadziła modyfikacje godzące interesy pieszych użytkowników oraz przedsiębiorców poprzez utworzenie miejsc postojowych dla zaopatrzenia, kurierów i dostawców, meleksów, riksz i posiadaczy abonamentów.

Sfera środowiskowa

W 2015 r. nie zanotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego dla roku kalendarzowego (40 µg/m3), a poziom stężeń średnich rocznych pyłu zawieszonego PM10w Toruniu był nieco niższy niż w roku 2014. Przekroczenia wystąpiły natomiast dla poziomu 24-godzinnego (50 µg/m3) na wszystkich stacjach pomiarowych. Stwierdzono dwukrotnie wyższe stężenia pyłu zawieszonego PM10 w sezonie grzewczym niż w sezonie

letnim na wszystkich stanowiskach pomiarowych[4]. Na przestrzeni ostatnich lat Gmina Miasta Toruń podejmowała skuteczne działania na rzecz likwidacji tzw. niskiej emisji. Ówczesny producent i dostawca ciepła firma Cergia oraz władze samorządowe Torunia już w 2007 r. rozpoczęły realizację wspólnego programu pod nazwą „Zero emisji dla Starówki". Założenia programu zaplanowanego na okres 10 lat przewidziały całkowitą likwidację źródeł niskiej emisji (dymiących kominów) w staromiejskiej części Torunia i zastąpienia starych systemów ogrzewania miejska siecią ciepłowniczą lub innymi systemami ekologicznymi (np. pompami cieplnymi). W ramach projektu mieszkańcy Starówki i zarządcy budynków otrzymali dofinansowanie do wymiany urządzeń grzewczych np. grzejników oraz ciepłomierzy.

Na obszarze Starego Miasta zdiagnozowano bardzo niski udział terenów zielonych – pierwotna otulina zieleni wokół Starego Miasta była przez lata stopniowo ograniczana. Wskaźnik dotyczący udziału terenów zielonych w powierzchni ogólnej danego obszaru wynosi dla Starego Miasta 13,8%, zaś dla gminy - 40,5%. Niski udział terenów zielonych stanowi istotny problem na Starym Mieście.

Podczas przeprowadzonego badania jakościowego mieszkańcy ocenili problemy dotyczące czystości przestrzeni oraz zanieczyszczeń środowiska jako niskie lub średnie (61,4% wskazań), zaś stan gorszy niż winnych jednostkach wskazało 55% mieszkańców.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Stare Miasto obejmuje fragment centralnej części miasta położony pomiędzy osią nurtu rzeki Wisły – al. Jana Pawła II – ul. Czerwona Droga – ul. Odrodzenia – ul. Przy Kaszowniku do pl. Pokoju Toruńskiego – odcinkiem linii kolejowej w rejonie dworca Toruń Miasto. Zajmuje teren o powierzchni 154,6 ha. Główną osią skupiającą aktywność mieszkańców i turystów jest ul. Szeroka.

W jednostce relatywnie niski (3,7%) jest udział przestrzeni zdegradowanej w ogólnej powierzchni obszaru. W *Programie Rewitalizacji Miast* zdiagnozowano, że Stare Miasto jest mało przyjazne dla mieszkańców pod względem niewystarczającej liczby i słabego zagospodarowania terenów zieleni. Podobszar dysponuje terenami zieleni m.in. przy Placu Rapackiego, Alei Jana Pawła II, Przy Kaszowniku, na Bulwarze Filadelfijskim, przed budynkiem Muzeum Etnograficznego. Większość terenów zieleni występujących w obrębie Starego Miasta ma jednak charakter reprezentacyjny. Nie są wyposażone w place zabaw dla dzieci,

[4] *Raport ostanie miasta* (2016 r.)

czy np. siłownię zewnętrzną dla dorosłych. Dzieci starsze i młodzież mogą korzystać z infrastruktury sportowej w Fosie Staromiejskiej. Jedyny ogólnie dostępny plac zabaw dla młodszych dzieci znajduje się przy ul. Podmurnej. Przedstawiona powyżej sytuacja nie zachęca do zamieszkania na Starym Mieście[5]. Według mieszkańców na Starym Mieście są gorsze warunki mieszkaniowe niż w pozostałych częściach miasta. W porównaniu z innymi częściami miasta problemem jest też ilość zdewastowanych i opuszczonych terenów, (niewielka) liczba boisk i placów zabaw oraz stan dróg i chodników, ilość ścieżek rowerowych oraz bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych.

W zakresie infrastruktury oświatowej na Starym Mieście zlokalizowane są dwa przedszkola (wraz z oddziałami), Szkoła Podstawowa nr 1, Zespół Szkół nr 10, I Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół nr 4. Do najważniejszych placówek szkolnictwa wyższego zlokalizowanych na Starym Mieście należy zaliczyć Wydział Filologiczny UMK, Wydział Humanistyczny UMK, Kolegium Jagiellońskie – Toruńska Szkoła Wyższa. Inne placówki edukacyjne to: Centrum Kształcenia Ustawicznego oraz OPP Dom Harcerza. Działalność opiekuńczo-wychowawczą prowadzi m.in. Świetlica Środowiskowa „Dzieciom Starówki".

Na terenie Starego Miasta działa bardzo dużo instytucji prowadzących działalność kulturalną, są to m.in.: Teatr Baj Pomorski, Teatr im. Wilama Horzycy, Kujawsko-Pomorski Impresaryjny Teatr Muzyczny, Teatr Impresaryjny Afisz, Muzeum Okręgowe, Muzeum Etnograficzne, Dom Mikołaja Kopernika, Żywe Muzeum Piernika, Muzeum Diecezjalne, Muzeum Uniwersyteckie UMK, Interaktywne Muzeum Witraży Nisza, Muzeum Zabawek i Bajek, Dom Legend Toruńskich, Centrum Kultury Dwór Artusa, Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu, Centrum Kultury Zamek Krzyżacki, Toruńska Agenda Kulturalna, Młodzieżowy Dom Kultury, filia Książnicy Kopernikańskiej, Biblioteka Pedagogiczna, Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury, Centrum Kulturalno-Kongresowe Jordanki Sp. z o.o., Toruńska Orkiestra Symfoniczna, Fundacja TUMULT, Planetarium, Orbitarium i Geodium, Galeria Sztuki Wozownia, Galeria i Ośrodek Plastycznej Twórczości Dziecka, Galeria Malarstwa Maya, Galeria Dom Muz, Galeria Na Piętrze, Galeria Pro Arte, Galeria Roka.

Wśród głównych funkcji, jakie pełni obecnie Stare Miasto, można wymienić:

- turystyczne;
- kulturalne o znaczeniu krajowym, regionalnym i lokalnym;

[5] *Program Rewitalizacji Miast. Opracowanie eksperckie*; wrzesień 2014 ; s. 220

- rekreacyjne – rola „pasażu spacerowego” nadbrzeży Wisły (Bulwaru Filadelfijskiego) z możliwością rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznych szlaku wodnego rzeki Wisły;
- gospodarcze – ze względu na skupienie działalność handlowej i usługowej;
- administracyjne – ulokowane są tu instytucje samorządowe i publiczne;
- transportowe – rozwijany jest zintegrowany system transportu publicznego.

Sfera infrastrukturalna

Stan techniczny budynków jest jednym z wyznaczników stopnia zdegradowania infrastrukturalnego danego obszaru. Poddano analizie budynki, których stan techniczny ogranicza lub uniemożliwia ich właściwe użytkowanie**,** gdyż pozwala to określić stopień zdegradowania określonej jednostki strukturalnej. Na terenie Starego Miasta problem ten jest bardzo widoczny. Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru wynosi 2,72 (przy średniej dla miasta 0,48).

Stare Miasto to obszar największego nagromadzenia zabytków wmieście – niemal połowa budynków wpisana jest do Gminnej Ewidencji Zabytków (46,62%), a 248 budynków to obiekty zabytkowe wpisane indywidualnie do rejestru zabytków (to 2/3 wszystkich budynków tej klasy wmieście). Większość budynków pełni funkcje mieszkalne. Obserwowana jest dekapitalizacja budynków – w złym stanie technicznym jest ponad 124 budynków, w tym 35 z nich objętych jest nakazem rozbiórki, opróżnienia lub zabezpieczenia ze względu na stan techniczny.

Istotną kwestią w sferze infrastrukturalnej na obszarze Starego Miasta jest duża liczba obiektów zabytkowych. Wskaźnik dotyczący udziału obiektów zabytkowych znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków w ogólnej liczbie budynków na obszarze Starego Miasta przyjął wartość 46,62%, przy średniej dla gminy 9,03%. Wskaźnik ten przyjął wartość najwyższą spośród wszystkich jednostek urbanistycznych Torunia. Bardzo wysoka wartość historyczna budynków i całego obszaru, pociąga za sobą konieczność remontów i utrzymania zabytków w dobrym stanie. Wiele kamienic na obszarze Starego Miasta wymaga modernizacji w zakresie remontu części wspólnych. Istotnym problemem jest niska jakość mieszkań w zabytkowych kamienicach oraz degradacja zabytkowych budynków, przede wszystkim będących własnością prywatną.

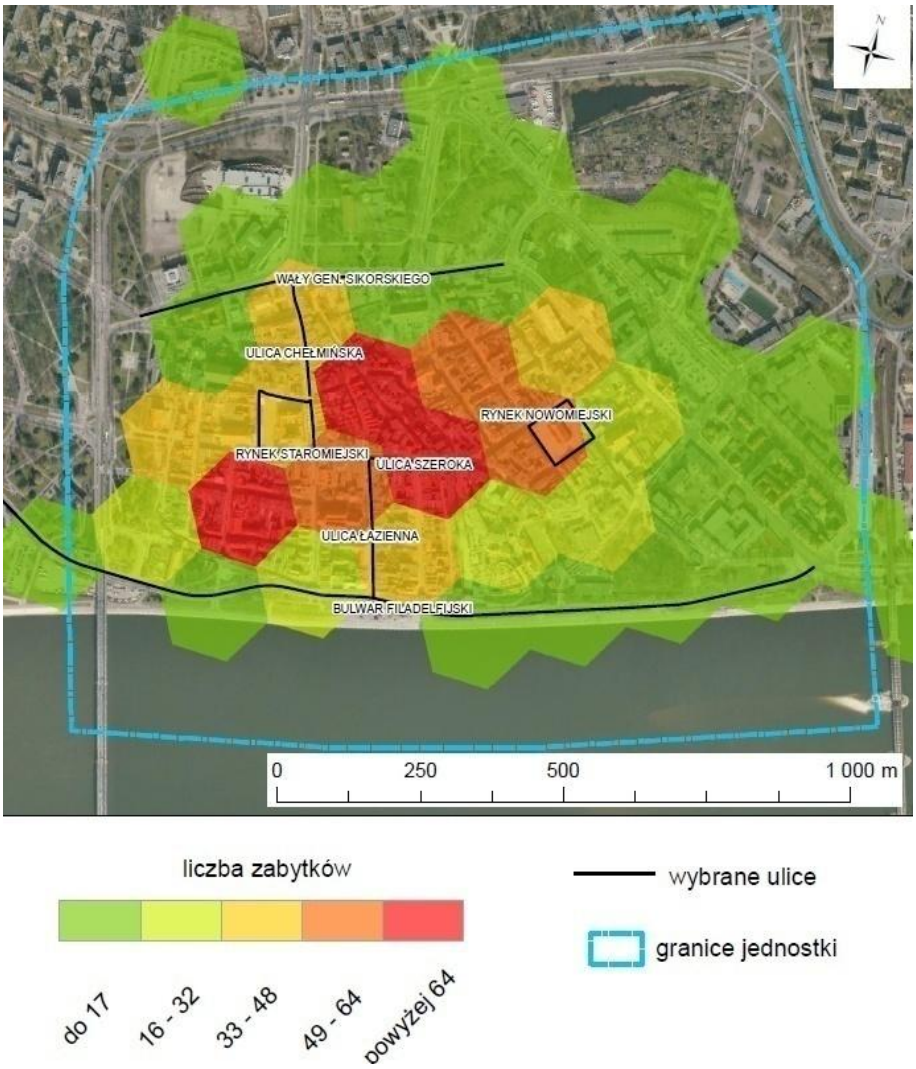

Rycina 16. Liczba obiekty zabytkowych na terenie Starego Miasta
Źródło: opracowanie własne

Gmina Miasta Toruń zrealizowała inwestycje polegającą na budowie podziemnych pojemników na odpady na Starówce, które są doskonałą alternatywą dla tradycyjnego systemu gromadzenia odpadów komunalnych (zwarta zabudowa toruńskiej starówki utrudnia, a czasem nawet uniemożliwia ich zastosowanie). Podziemne pojemniki przeznaczone są dla posesji zamieszkałych. Wygląd kiosków wrzutowych został uzgodniony z Miejskim Konserwatorem Zabytków. Podziemne pojemniki na odpady są estetyczne, nie wydobywają się z nich nieprzyjemne zapachy, a gromadzone odpady nie są roznoszone przez ptaki czy gryzonie.

Lokalne potencjały podobszaru Stare Miasto:

- bardzo wysoka wartość historyczna budynków i całego obszaru;
- pełnienie ważnych funkcji turystycznych;
- łączenie istotnych funkcji (m.in. administracyjnych, transportowych);
- centrum kulturalne miasta – duża liczba wydarzeń kulturalnych;
- utrzymanie wysokiego poziomu rozwoju działalności gospodarczej;
- zagospodarowanie opuszczonych i zdekapitalizowanych budynków lub niewykorzystywanych obecnie budynków na działania prospołeczne;
- możliwość wykorzystania ulokowanych na Starym Mieście placówek edukacyjnych na cele aktywizacji społecznej.

6.4. Zagrożenie powodziowe

Zjawiskiem w sferze środowiskowej wspólnym dla całego obszaru rewitalizacji (wszystkich trzech podobszarów) jest powódź. Wyznaczony obszar jest bowiem położony na terenie szczególnego zagrożenia powodzią, czyli na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (raz na 100 lat) oraz wysokie (raz na 10 lat). Poza tym, obszar rewitalizacji obejmuje również tereny o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (raz na 500 lat). Zasięg tych powodzi został określony na mapach zagrożenia powodziowego Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, poniżej zamieszczono ich fragmenty, dotyczące obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (jednostka Grębocin nie jest uwzględniona, bowiem ze względu na swoje położenie w oddaleniu od brzegów Wisły nie jest ona objęta zagrożeniem).

Na tej podstawie oszacowano poziom ryzyka powodziowego i negatywne konsekwencje dla ludności (w postaci map ryzyka powodziowego), wraz z szacunkową liczbą ludności zagrożonych powodzią. Dla jednostek miasta stanowiących podobszary rewitalizacji, w przypadku wystąpienia największej, najbardziej ekstremalnej powodzi (o prawdopodobieństwie raz na 500 lat) wartości te wnoszą: Bydgoskie Przedmieście - 125 osób zamieszkujących w pobliżu ul. Rybaki; Stare Miasto – 7 osób; w jednostce Podgórz brak zagrożenia dla osób. Ryzyko to nakłada obowiązek stosowania obowiązujących przepisów odrębnych i jest uwzględniane we wszystkich projektach i inwestycjach przewidzianych do realizacji na tych terenach.

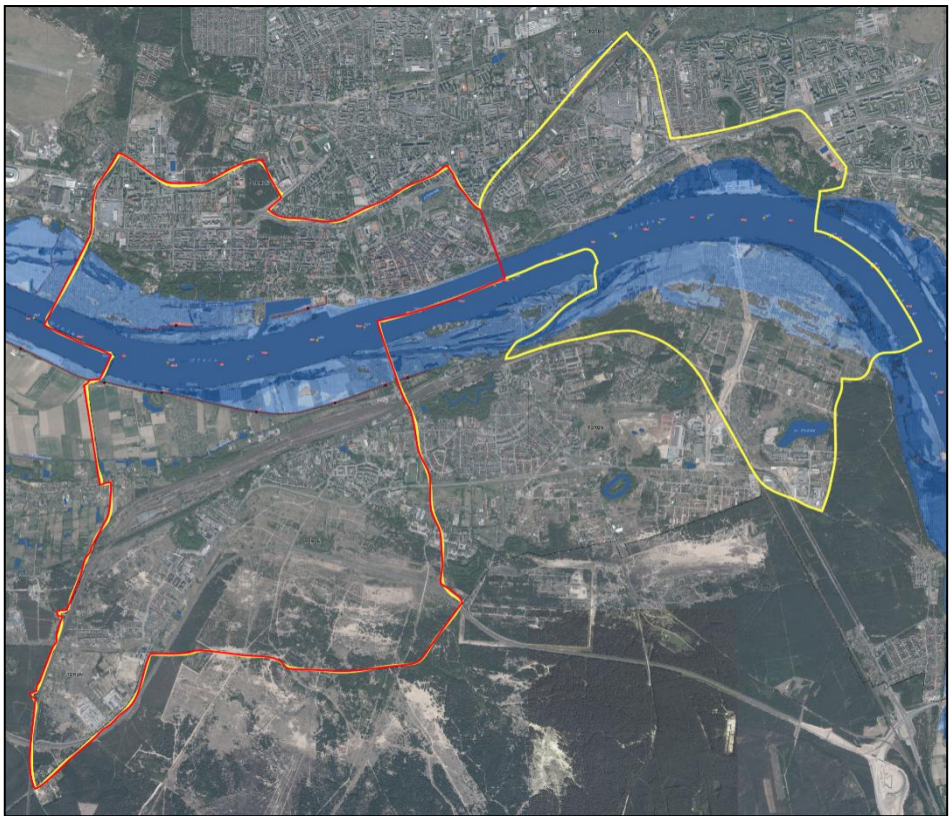

Rycina 17. Obszar wysokiego prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi (raz na 10 lat) a granice obszaru zdegradowanego (czerwona linia) i obszaru rewitalizacji (żółta linia)

Źródło: Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Hydroportal http://mapy.isok.gov.pl

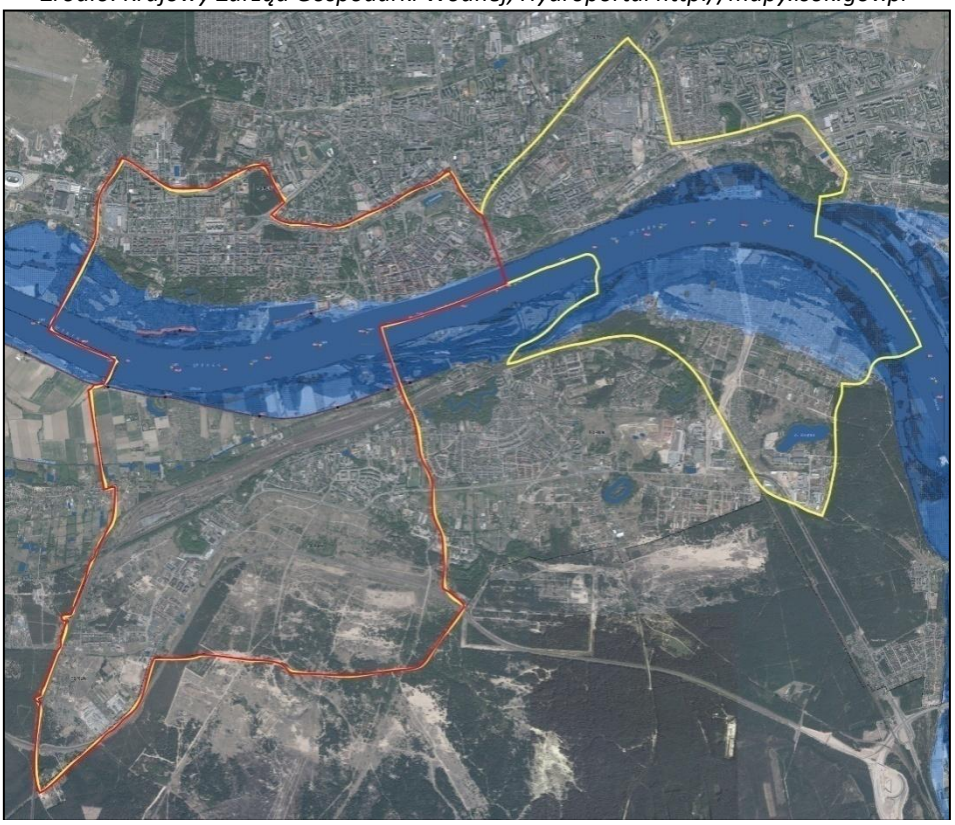

Rycina 18. Obszar średniego prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi (raz na 100 lat) a granice obszaru zdegradowanego (czerwona linia) i obszaru rewitalizacji (żółta linia)

Źródło: Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Hydroportal http://mapy.isok.gov.pl

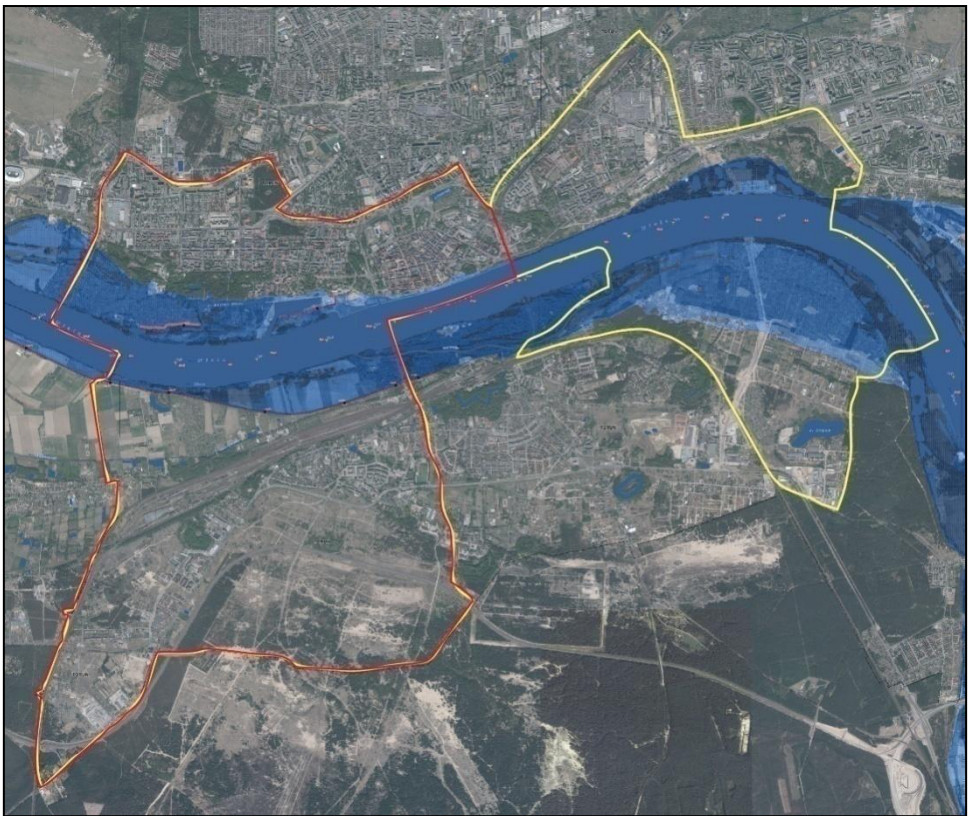

Rycina 19. Obszar niskiego prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi (raz na 500 lat) a granice obszaru zdegradowanego (czerwona linia) i obszaru rewitalizacji (żółta linia)
Źródło: Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Hydroportal http://mapy.isok.gov.pl

6.5. Badanie społeczne mieszkańców obszaru

W niniejszym rozdziale przedstawiono wyniki badania empirycznego przeprowadzonego w ramach pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji w Toruniu, które zostało przeprowadzone w dniach 2-14 września 2016 roku. Raport z badania stanowił materiał pomocniczy przy analizie sytuacji kryzysowej na obszarze rewitalizacji. W badaniu zastosowano działania badawcze, takie jak: analiza danych zastanych, wywiady kwestionariuszowe z mieszkańcami (oraz przedstawicielami firm i instytucji umiejscowionych w danej jednostce urbanistycznej), mapowanie behawioralne, mini-fokus z liderami lokalnymi oraz spacer badawczy (badanie przestrzeni). W badanie zaangażowano mieszkańców, lokalnych liderów, reprezentantów Rad Okręgów, Rady Miasta Torunia, Lokalnej Grupy Działania „Dla Miasta Torunia" oraz organizacji pozarządowych. W wyniku badań opisano wskazane tereny pod kątem problemów, zjawisk negatywnych, potencjałów, potrzeb rozwojowych i potrzeb mieszkańców.

Badanie to było również formą wypełnienia ustawowego obowiązku. Rewitalizacja jako proces kompleksowych przemian realizowanych w interesie mieszkańców i w ścisłym

porozumieniu z interesariuszami rewitalizacji, wymaga włączenia mieszkańców na każdym etapie opracowania programu. Powyższe wynika z art. 5.2. ustawy o rewitalizacji, zgodnie z którym: *„Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji, o których mowa w ust. 1, polegają w szczególności na: 1) poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami (…)”*.

Tabela 16. Problemy społeczne, które powinny być usunięte w pierwszej kolejności opinie mieszkańców (procent odpowiedzi)*

Rodzaj problemu	Bydgoskie Przedmieście	Podgórz	Stare Miasto
Alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie	60,7	8,9	87,3
Bezpieczeństwo mieszkańców	91,9	35,1	54,7
Chuligaństwo, wandalizm, przestępczość	68,8	25,6	81,8
Dostęp do infrastruktury publicznej	16,8	33,9	5,5
Dostęp do możliwości kształcenia dzieci i dorosłych	5,8	33,9	13,8
Dostęp do pracy i warunki pracy	52	64,9	60,2
Możliwość korzystania z oferty kulturalnej/imprez	20,2	57,7	2,2
Możliwość zagospodarowania czasu wolnego	23,1	34,5	2,2
Niska atrakcyjność dla turystów	58,4	50,6	5
Słaba integracja lokalnej społeczności	9,2	8,9	16
Warunki do prowadzenia własnej firmy	29,5	47,6	39,8
Warunki mieszkaniowe	26,6	44,6	50,8
Wykluczenie społeczne różnych grup	5,2	6,5	35,9

**nie sumuje się do 100, ponieważ można było udzielić więcej niż 1 odpowiedź*

Źródło: Program Rewitalizacji Torunia. Raport zbadania; Monika Kwiecińska-Zdrenka; wrzesień 2016

Tabela 17. Problemy techniczne, które powinny być usunięte w pierwszej kolejności opinie mieszkańców (procent odpowiedzi)*

Rodzaj problemu	Bydgoskie Przedmieście	Podgórz	Stare Miasto
Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych	14	7,2	29,3
Czystość przestrzeni	24,4	18,1	28,7
Dostęp do łączy internetowych	44,2	27,1	1,1
Ilość boisk, placów zabaw	14,5	25,3	72,4
Ilość ścieżek rowerowych	37,2	51,8	16
Ilość terenów zielonych i spacerowych	12,8	58,4	13,8
Liczba obiektów handlowych i usługowych	1,7	1,2	0,6
Liczba obiektów publicznych (przychodnie, urzędy)	2,9	15,7	6,1
Słaba komunikacja	11	4,8	3,9
Stan dróg i chodników	37,2	29,5	49,2
Stan terenów zieleni i rekreacyjnych	39	45,8	77,3
Stan zabytków	59,9	30,7	8,3
Zanieczyszczenie środowiska (czystość powietrza)	14	6,6	5,5
Zdewastowane i opuszczone tereny	54,7	57,8	54,1
Zły stan techniczny budynków	73,3	53,6	80,1
Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych	14	7,2	29,3

**procent nie sumuje się do 100, ponieważ można było udzielić więcej niż 1 odpowiedź*

Źródło: Program Rewitalizacji Torunia. Raport zbadania; Monika Kwiecińska-Zdrenka; wrzesień 2016

7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzonej interwencji

Wizja podobszaru rewitalizacji jest sporządzana w celu przedstawienia opisu stanu po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych. Przedstawia koncepcję PRT z uwzględnieniem szczegółowych założeń zaplanowanej interwencji oraz przedstawia stan, który będzie miał miejsce po zakończeniu rewitalizacji i częściowej likwidacji lub ograniczeniu zdiagnozowanego stanu kryzysowego. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę ogólną wraz z identyfikacją problemów głównych, delimitację oraz wyniki diagnozy szczegółowej, sformułowano szeroką wizję każdego z podobszarów rewitalizacji.

Działania zmierzające do poprawy stanu kryzysowego Bydgoskiego Przedmieścia w pierwszej kolejności skupią się na zdiagnozowanym specyficznym problemie tego podobszaru, tj. zaawansowanym procesie starzenia się społeczeństwa. Wyraża się on dużym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym - niesamodzielnych, bezradnych, z niepełnosprawnościami, mających problemy z poruszaniem i przemieszczaniem się. Problem wynika m.in. ze zmiany struktury demograficznej, zmiany stylu życia młodszego pokolenia, jego większej mobilności, porzucaniem rodzinnego miejsca zamieszkania, niedostosowaniem infrastruktury do potrzeb osób starszych i nie w pełni sprawnych, niedostatecznie atrakcyjną ofertą spędzania czasu wolnego. Skutkuje to poczuciem osamotnienia osób starszych, wycofaniem z życia społecznego, dezintegracją międzypokoleniową, niewystarczającą opieką nad osobami potrzebującymi. W celu zniwelowania tego problemu przewiduje się objęcie osób w wieku poprodukcyjnym pakietem działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu, m.in. poprzez promowanie i rozwijanie inicjatyw społecznych aktywizujących i integrujących osoby zagrożone wykluczeniem, zachęcające do wyjścia z domu i udziału w życiu lokalnej społeczności. Dla realizacji tych działań społecznych niezbędnym będzie dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób starszych (często nie w pełni sprawnych). Oprócz obiektów architektonicznych pomyślano również o przestrzeni publicznej i półpublicznej, o istotnej roli Parku Miejskiego w procesie rewitalizacji tego podobszaru, otoczeniu szkół, o zastosowaniu udogodnień i nawierzchni sprzyjających płynnemu i bezproblemowemu przemieszczaniu się. Aby poprawić stan przestrzeni publicznych i terenów zieleni, wdrożone zostaną przedsięwzięcia polegające m.in. na rekultywacji parków, adaptacji ogólnodostępnej przestrzeni przyszkolnej na cele sportowe

i rekreacyjne, pozwalające mieszkańcom spędzać czas wolny poza domem, tym samym integrując ich i budując poczucie tożsamości z miejscem zamieszkania.

Działania zmierzające do poprawy stanu kryzysowego Podgórza w pierwszej kolejności skupią się na zdiagnozowanym specyficznym problemie tego podobszaru, tj. wysokiej liczbie bezrobotnych kobiet, wyrażanym poprzez wysoki udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych na podobszarze. Brak zatrudnienia jest spowodowany na przykład niepełnosprawnością, niskim wykształceniem, brakiem kwalifikacji zawodowych i skutkuje zwiększonym prawdopodobieństwem wystąpienia innych negatywnych zjawisk społecznych dotykających mieszkańców tej jednostki urbanistycznej (ubóstwo, niezaradność w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienia, dziedziczenie biedy, zagrożenie wykluczeniem społecznym, wyższe ryzyko pojawienia się zaległości czynszowych, które w przyszłości skutkują problemem nakazów eksmisyjnych). Obecnie najbardziej niepokojącym problemem jest bezrobocie dotykające kobiety, które ściśle wiąże się zarówno z długim czasem pozostawania poza rynkiem pracy, jak i bezrobociem występującym wśród osób młodych. W celu poprawy tej sytuacji zachodzi potrzeba aktywizacji bezrobotnych, z naciskiem na problem bezrobotnych kobiet (nieaktywnych zawodowo, zagrożonych zjawiskiem ubóstwa oraz wykluczenia społecznego) poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia w oparciu o zindywidualizowane i kompleksowe działania umożliwiające powrót na rynek pracy. Będą to m.in. szkolenia i doradztwo (treningi komunikacji, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, treningi umiejętności i kompetencji społecznych, warsztaty z doradztwa zawodowego, szkolenie komputerowe, porady psychologiczne), a także aktywne włączenie społeczne realizowane w oparciu o interwencje aktywizacyjne. Bezrobotni z podobszaru Podgórz (z naciskiem na grupę docelową bezrobotnych kobiet) poprzez przedsięwzięcia zaprogramowane w PRT nabędą nowe oraz podwyższą dotychczasowe kwalifikacje zawodowe. Osoby pozostające bez zatrudnienia poprzez pogłębienie swoich umiejętności nabiorą pewności siebie, co w skutkach przyczyni się do zwiększenia motywacji do podjęcia pracy i zniweluje zdiagnozowany problem. Kolejnym działaniem w obrębie tego problemu Podgórza będzie aktywizacja młodych matek pozostających w domu z powodu konieczności wychowania dzieci lub sprawowania opieki nad innymi członkami rodziny. W tej kwestii planuje się przeprowadzenie działań, których głównym celem będzie aktywizacja zawodowa połączona z przygotowaniem merytorycznym i psychologicznym. Równie ważnym aspektem tego przedsięwzięcia będzie integracja uczestniczek projektu w ramach swojej grupy oraz

integracja z pozostałymi mieszkańcami podobszaru. Planowanym rezultatem tego działania jest możliwość „wyjścia z domu", która przełoży się na wzrost kompetencji społecznych oraz będzie bodźcem pobudzającym do dalszego działania, w tym zwiększenia szans na ekonomiczne uniezależnienie się.

Działania zmierzające do poprawy stanu kryzysowego trzech podobszarów będą skupione na rozwiązywaniu pozostałych problemów głównych - wspólnych dla każdego z nich. Pierwszym z nich jest problem niedostatecznej samowystarczalności ekonomicznej ludności, wyrażony poprzez wysoki udział osób w gospodarstwach korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem. Jest to efektem bezrobocia, niezaradności, dziedziczenia złych wzorców, niskich kwalifikacji zawodowych, braku umiejętności poruszania się na rynku pracy, nieumiejętności gospodarowania budżetem domowym. Brak środków do życia skutkuje mieszkaniem w substandardowych warunkach, postępującym poczuciem bezradności, narastającymi zaległościami czynszowymi, a w konsekwencji nakazami eksmisji. Nieuiszczanie opłat za mieszkanie, w tym składek na fundusz remontowy powoduje zaniechania prac bieżących przy budynku, pogarszającym się stanem technicznym nieruchomości, co ostatecznie prowadzi do decyzji o rozbiórce. Wysoki udział osób w gospodarstwach korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, bezrobocie oraz eksmisje to problemy i negatywne zjawiska które są mocno ze sobą powiązane. Osoby pozostające bez pracy pozbawione są dochodów. Brak lub ograniczone środki do życia implikują kolejne przeciwności losu związane z bezradnością życiową. Napędza to spiralę niepowodzeń, doprowadzając do efektu domina i dziedziczenia biedy (bezrobocie => ubóstwo => niezaradność życiowa => brak środków na czynsz i podstawowe potrzeby życiowe => narastające zadłużenie => pogarszający się standard życia, jak i stan techniczny nieruchomości => decyzje nakazujące rozbiórkę nieruchomości => eksmisje => ucieczka w alkohol => przestępstwa i wykroczenia, przemoc w rodzinie => brak możliwości zapewnienia dziecku odpowiednich warunków bytowych, sprzyjających rozwojowi fizycznemu, intelektualnemu => problemy wychowawcze => dziedziczenie ubóstwa => zaległości, złe wyniki w nauce => młodzież, o której nie wiadomo, w jakim stopniu spełnia obowiązek nauki => rezygnacja z edukacji => brak kompetencji i kwalifikacji utrudniających lub uniemożliwiających podjęcie pracy => bezrobocie => ubóstwo). W celu poprawy tej sytuacji planuje się szereg inicjatyw społecznych. Wiele z nich będzie mogło być zrealizowanych dopiero po przeprowadzeniu remontów i adaptacji, ponieważ gros organizacji

pozarządowych nie posiada swojej siedziby ani miejsca, w którym można by przeprowadzić zajęcia lub warsztaty. Są to m.in. przedsięwzięcia związane z adaptacjami (nierzadko zabytkowych obiektów) na cele społecznie użyteczne, polegające na utworzeniu nowych miejsc integracji, animacji kulturalnej, doradztwa, nieformalnej edukacji, podnoszenia kompetencji zawodowych, zatrudnienia itp. W tej sprawie podejmowana interwencja w pierwszej kolejności powinna uczyć mieszkańców samodzielności, w szczególności ekonomicznej, pozwolić na wyjście z kręgu wykluczenia bądź zagrożenia wykluczeniem społecznym, wpłynąć na podniesienie ich jakości życia, integrować lokalną społeczność oraz zniwelować prawdopodobieństwo popadnięcia w długi czynszowe. Poza specjalistyczną pomocą świadczoną przez jednostki organizacyjne gminy równie ważne są działania oddolne prowadzone przez organizacje pozarządowe działające na podobszarach rewitalizacji. W tego typu przypadkach działania powinny skupiać się na utworzeniu miejsc spotkań dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym w sąsiedztwie obszarów charakteryzujących się występowaniem nasilonych negatywnych zjawisk społecznych. Celem tych działań jest m.in. budowanie poczucia bycia w społeczeństwie, łamania barier, korzystanie z zajęć bez konieczności ponoszenia opłat oraz integracja społeczna (również osób w podeszłym wieku), która pozytywnie wpływa na podniesienie samooceny, umożliwienie spotkania osób borykających się z podobnymi trudnościami, a w dalszej kolejności zwiększenia ich szansy na wyjście z kręgu kultury ubóstwa. Jedną z niezaprzeczalnych przyczyn doprowadzających do problemu uzależnienia się od środowiskowej pomocy społecznej jest niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba, które mogą w konsekwencji prowadzić do wykluczenia z normalnego życia społecznego i zawodowego. To szczególna grupa osób niezaradnych życiowo, zagrożona wykluczeniem społecznym. W tym zakresie powinno podjąć się działania, których celem będzie zapobiegnięcie poczucia odizolowania społecznego tych osób. W tym celu należy podjąć działania mające na celu wzrost samodzielności i zaradności życiowej, oraz aktywności społecznej i ograniczenia bierności zawodowej osób z grupy docelowej. Objęcie nieodpłatnym systemem pomocy społecznej w zakresie wsparcia psychologicznego oraz rehabilitacji wpłynie na podniesienie jakości życia i ograniczenie skutków wykluczenia społecznego z tytułu choroby lub niepełnosprawności. Poza aktywizacją społeczną interwencja powinna skupi się na nabywaniu kompetencji społecznych niezbędnych do prowadzenia maksymalnie samodzielnego życia, wzrostu świadomości na temat własnych

możliwości, co w konsekwencji przyczyni się do zmniejszenia poziomu głównego problemu uzależnienia od systemu opieki społecznej.

Kolejnym problemem wspólnym dla wszystkich trzech podobszarów jest problem niskiego standardu budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych, wyrażony poprzez dużą liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru. Z zakresu potrzeb infrastrukturalnych wymagane są działania remontowe, które przyczynią się do polepszenia stanu technicznego budynków obecnie zdegradowanych, polepszenia stanu substancji zabytkowej (zarówno w przypadku nieruchomości wpisanych indywidualnie do Rejestru Zabytków Miasta Torunia, jak i znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków). Zły stan infrastruktury (w tym mieszkaniowej), skutkuje w niektórych przypadkach decyzjami nakazującymi ich rozbiórkę. W wielu miejscach infrastruktura nie jest przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wśród nieruchomości znajdują się takie, które obecnie stoją puste i niewykorzystane. Przyczyną jest głównie brak środków na podjęcie kosztownego remontu, w tym termomodernizacji lub adaptacji na nowe cele. Decyzje o nakazie rozbiórki podejmowane są w przypadku dużych zaniechań remontowych, które są wynikiem braku środków na comiesięczne opłaty eksploatacyjne oraz składki remontowe. Najczęstszymi konsekwencjami nieuiszczania przez mieszkańców opłat są zaległości czynszowe, które w dalszej perspektywie czasowej kumulują się w postaci długów prowadzących do eksmisji, obniżania się standardu życia, coraz większego podupadania technicznego infrastruktury, a w najbardziej pesymistycznym scenariuszu do znacznych zniszczeń obiektów. W wyniku realizacji projektów z zakresu remontu części wspólnych budynków wielorodzinnych budynki mieszkalne zostaną wyremontowane. Poprawie ulegnie efektywność energetyczna budynków, w których prowadzone będą prace termomodernizacyjne. Poprawi się stan powietrza atmosferycznego oraz ograniczy się tzw. niska emisja. Dzięki polepszeniu warunków technicznych budynków mieszkalnym podniesie się standard zamieszkania i jakości życia mieszkańców. Jednym z elementów procesu rewitalizacji są adaptacje budynków na cele społecznie użyteczne.

Działania mają na celu zniwelowanie lub chociaż zahamowanie dalszej degradacji infrastruktury mieszkaniowej, która pozostaje w ściślej relacji z problemami społecznymi

ludności ją zamieszkującej. Badania dowodzą[6], że działania w infrastrukturę, zwłaszcza w mieszkaniową mają duży wpływ na zachowanie ludzi zamieszkujących zdegradowaną przestrzeń, na ich samopoczucie i problemy z którymi się borykają. Już samodzielna decyzja wspólnoty mieszkaniowej o remoncie nieruchomości pełniącej funkcje mieszkalne jest inicjatywą oddolną, wyrazem współodpowiedzialności za miejsce, w którym żyją. Ludzie zamieszkujący zniszczone budynki nierzadko wstydzą się przed innymi (sąsiadami, rodziną, znajomymi) swoich warunków lokalowych. Skutkiem tego jest izolowanie się i poczucie wykluczenia ze społeczeństwa. Konsekwencją izolowania natomiast – niska aktywność, brak integracji społecznej i narastająca skala problemów. W sytuacji ograniczonego kontaktu z innymi, mieszkańcy nie mają możliwości zapoznania się z odmiennymi wzorcami funkcjonowania, powielają więc często mechanizmy, które doprowadziły ich do problemów ekonomicznych i społecznych (zmuszeni są korzystać ze środowiskowej pomocy społecznej, w rodzinach dochodzi do zaniedbań wychowawczych, przemocy wynikającej m.in. z nadużywania substancji psychoaktywnych). W ten sposób następne generacje żyjące w substandardowych warunkach dotykane są kolejnymi problemami społecznymi oraz dziedziczą wielopokoleniowo ubóstwo. Aby to przerwać, należy zacząć m. in. od remontów części wspólnych wielorodzinnych kamienic mieszkalnych. Jedna zmiana jest w stanie zachęcić do kolejnych, podejmowanych przez osoby z najbliższego otoczenia modernizowanej nieruchomości. W efekcie proces, który rozpoczyna się na małą skalę, rozrasta się stopniowo. Co więcej, im bardziej zaawansowany jest dany proces, tym trudniej go zatrzymać – oznacza to trwała pozytywną zmianę społeczną, polegającą na budzeniu współodpowiedzialności za miejsce zamieszkania.

Podjęte będą działania w celu połączenia interwencji infrastrukturalnej w zasób mieszkaniowy z interwencją społeczną - tak aby móc jednocześnie przysłużyć się lokalnej społeczności, zaspokajając jej potrzeby oraz niwelując występujące problemy, przy jednoczesnej trosce o stan substancji mieszkaniowej. Zatem w przypadku z pozoru tylko „twardych" inwestycji polegających na remontach części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych realizowane będą projekty „miękkie" dotyczące niwelowania problemów społecznych podobszaru rewitalizacji, które odbywać się będą w zaadaptowanych częściach kamienic, podwórzy czy terenów okalających nieruchomości.

[6] George Kelling, Catherine Coles, *„Fixing Broken Windows: Restoring Order and Reducing Crime in Our Communities",* 1982

Zmiana, która ma nastąpić po wdrożeniu zaplanowanych inwestycji, powinna doprowadzić do podniesienia funkcjonalności przestrzeni publicznych i półpublicznych.

Ostatnim problemem wspólnym dla wszystkich trzech podobszarów jest problem niestabilnej sytuacji mieszkaniowej i ekonomicznej mieszkańców, wyrażony poprzez dużą liczbę osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ludności ogółem na danym obszarze. Problem ten pozostaje w ściślej korelacji ze wszystkimi wcześniej wymienionymi problemami głównymi. Niewystarczające środki na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych skutkują mieszkaniem w substandardowych warunkach, narastającymi należnościami czynszowymi, a w konsekwencji nakazami eksmisji. Planuje się włączyć mieszkańców w inicjatywy, dzięki którym podejmą oni próby wydostania się ze spirali zadłużenia, oraz poprawią swoją sytuację finansową poprzez podjęcie zatrudnienia, przez co problem związany z wysokim udziałem eksmisji będzie hamowany i niwelowany. Powyższy problem związany jest bezpośrednio z kwestią bezrobocia i ubóstwa. Bezrobocie, ubóstwo i eksmisje to czynniki kryzysowe, pomiędzy którymi zachodzi zależność przyczynowo-skutkowa. Osoby pozostające bez pracy pozbawione są dochodów. Brak lub ograniczone środki do życia implikują kolejne przeciwności losu związane z bezradnością życiową. W konsekwencji prowadzi to do wykluczenia społecznego mieszkańców. Wykluczenie społeczne wykracza poza brak środków pieniężnych i zasobów materialnych, gdyż dotyczy ono braku możliwości uczestniczenia w wielu aspektach życia społecznego, gospodarczego, politycznego czy kulturalnego. Bezrobotni mieszkańcy dzięki podniesieniu kwalifikacji zawodowych, korzystaniu z oferty poradnictwa zawodowego w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych nabędą nowe kwalifikacje, co docelowo pozwoli im na podjęcie pracy. Zaplanowana interwencja powinna skutkować aktywizacją zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji. Koniecznym jest zapewnienie możliwości uczestnictwa w nieodpłatnych szkoleniach i warsztatach, w tym projektach umożliwiających bezrobotnym i biernym zawodowo osobom rozpoczęcie i prowadzenie własnej działalności gospodarczej. W konsekwencji powyższych działań mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą w coraz mniejszym stopniu korzystać ze świadczeń pomocy społecznej. Bezrobotni objęci wsparciem zwiększą swoją motywację do podjęcia zatrudnienia, podniosą poczucie własnej wartości i wiary we własne możliwości. Problem niestabilnej sytuacji mieszkaniowej i ekonomicznej mieszkańców jest złożony, trudny do zniwelowania oraz ściśle powiązany z innymi zjawiskami negatywnymi i problemami

głównymi, dlatego cała interwencja zaplanowana w ramach PRT (rozpatrywana łącznie) będzie bezpośrednio i pośrednio wpływać na jego niwelację.

W wyniku przeprowadzonego procesu rewitalizacji, na Bydgoskim Przedmieściu poprawie ulegnie sytuacja osób w wieku poprodukcyjnym. Stworzenie oferty dopasowanej do tej grupy osób przyczyni się do przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu. Natomiast na Podgórzu interwencja w szczególności dotyczyć będzie osób bezrobotnych, z naciskiem na bezrobotne kobiety, osoby młode i osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Stworzenie placówek niosących pomoc tej grupie osób przyczyni się do zwiększenia ich szans na powrót na rynek pracy, m.in. poprzez możliwość podniesienia swoich kwalifikacji, poradnictwo zawodowe, stałą współpracę z trenerami prowadzącymi zajęcia aktywizacyjne. Na wszystkich podobszarach poprawie ulegnie sytuacja osób wykluczonych społecznie bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa (dużej liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej) i innych problemów będących jego przyczyną (np. niezaradność, dziedziczenie złych wzorców, niskie kwalifikacje zawodowe, brak umiejętności poruszania się po rynku pracy) lub skutkiem (np. niezaradność życiowa, narastające zadłużenia, eksmisje, pogarszający się standard życia). Bezrobotni mieszkańcy dzięki podniesieniu kwalifikacji zawodowych, korzystaniu z oferty poradnictwa zawodowego podejmą pracę i w coraz mniejszym stopniu korzystać będą ze świadczeń pomocy społecznej. Bezrobotni objęci wsparciem zwiększą swoją motywację do podjęcia zatrudnienia, podniosą poczucie własnej wartości i wiary we własne możliwości. Dzieci i młodzież będą miały dostęp do szerokiej oferty wsparcia w zakresie zdobywania wiedzy, podnoszenia kompetencji i rozwijania zainteresowań. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaprocentuje ograniczeniem ubóstwa, mniejszym uzależnieniem ekonomicznym od systemu pomocy społecznej, zwiększeniem aktywności indywidualnej i poczuciem odpowiedzialności za swoje życie oraz przekonaniem mieszkańców obszaru rewitalizacji o możliwości poprawy swojej sytuacji. W szczególności dotyczy to rodzin: z jednej strony zostaną podjęte kroki mające na celu zwiększenie wiedzy i świadomości opiekunów dzieci oraz ich sytuacji życiowej, z drugiej strony zwiększy się nieodpłatna oferta dla dzieci, które do tej pory nie miały możliwości zagospodarowania czasu wolnego. Dodatkowym efektem powinno być zahamowanie zjawiska dziedziczenia biedy i przekazywania z pokolenia na pokolenie wzorców życiowych przyczyniających się do zwiększenia niezaradności życiowej. Podjęcie działań skierowanych do dzieci i młodzieży wpływających na edukację nieformalną i zagospodarowanie czasu wolnego

będzie miało charakter prewencyjny. Niepodejmowanie tego typu działań skutkować może w przyszłości włączeniem tych osób w krąg uzależnionych od środowiskowej pomocy społecznej. Zjawisko wykluczenia społecznego wynikające z problemu uzależnienia od środków pomocy społecznej będzie konsekwentnie niwelowane. Istotnym będzie również podjęcie działań ukierunkowanych na zapobieganie wpadania mieszkańców w zaległości czynszowe, dzięki czemu zmniejszy się zagrożenie objęcia wyrokami eksmisyjnymi.

W kwestiach infrastrukturalnych będzie można dostrzec mniejszą liczbę zdegradowanych obiektów, również tych zabytkowych. Miejsca, które obecnie są niedostępne dla mieszkańców ze względu na ich zły stan techniczny lub niezagospodarowanie (w tym tereny zieleni), staną się atrakcyjną przestrzenią integrującą mieszkańców podobszaru rewitalizacji i budującą poczucie tożsamości z miejscem zamieszkania. Podwórza i okolice budynków mieszkalnych zostaną wyremontowane przyczyniając się do likwidacji barier społecznych skutkujących zjawiskiem wykluczenia. Pojawią się zagospodarowane nowe przestrzenie publiczne, które będą przyjazne i atrakcyjne dla mieszkańców. Przestrzeń publiczna ulegnie ożywieniu, powstaną w niej miejsca spotkań, dzięki czemu umocni się poczucie wspólnoty.

8. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Przeprowadzona diagnoza ogólna wskazała na występowanie pięciu problemów głównych: czterech w sferze społecznej (zaawansowanie procesu starzenia się; niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna; wysoka liczba bezrobotnych kobiet; niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna) oraz jednego w sferze infrastrukturalnej (niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej). W ramach każdego z problemów głównych zidentyfikowano grupę (często wzajemnie nakładających się) negatywnych zjawisk społecznych - każdy problem główny łączy się z nimi bezpośrednio lub pośrednio. Chcąc zniwelować lub zahamować rozwój problemów głównych, należy skierować w pierwszej kolejności interwencję zapobiegającą przyczynie występowania rozpoznanych dysfunkcji. Wśród wskazanych negatywnych zjawisk, znaczna ich część stanowi formalnie uznane przyczyny udzielania pomocy społecznej w ramach systemów publicznych (jak wskazano w Tab. 13, 14, 15), natomiast pozostałą część można uznać za nieformalne przyczyny udzielania tej pomocy. Dlatego, aby skierować interwencję do źródła problemu, przy jej projektowaniu (w formie celów, kierunków działań, przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych) uwzględnia się wskazane negatywne zjawiska bezpośrednio lub pośrednio powiązane z problemami głównymi. Przykładowo, problemu „zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa" nie zlikwiduje się zmniejszając udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze. Miasto nie ma narzędzi wpływających na procesy demograficzne o takim charakterze i tak rozległej skali, dlatego w tym przypadku należy podjąć w pierwszej kolejności kroki prowadzące do podniesienia standardu życia seniorów, najliczniejszej grupy wiekowej na Bydgoskim Przedmieściu. Innym przykładem problemu głównego jest „liczba osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ludności ogółem na danym obszarze". Nierealnym jest bezpośrednie ograniczenie wyroków eksmisyjnych, ale poprawa warunków materialnych mieszkańców poprzez zwiększenie szans na zatrudnienie już tak. Można zatem założyć, że wpływając pozytywnie na bezrobocie i tym samym polepszając sytuację ekonomiczną osób zagrożonych wyrokami eksmisyjnymi, pośrednio ograniczy się liczbę eksmisji. Na tej podstawie uznaje się, że każde działanie wpływające pozytywnie na ograniczenie wskazanego negatywnego zjawiska, jednocześnie jest działaniem ograniczającym jeden bądź więcej problemów głównych.

Wskazane problemy główne były też czytelną przesłanką co do wyboru wskaźników delimitujących obszar rewitalizacji i obszar zdegradowany – wskaźniki te są wprost do nich odniesione. W dalszej kolejności, zachowując konsekwencję i logikę całej interwencji w ramach PRT, zdefiniowano dwa cele rewitalizacji, skoncentrowane na zniwelowaniu problemów i towarzyszących im negatywnych zjawisk:

1. „Aktywna integracja i włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym", który obejmuje swoją interwencją wyłącznie sferę społeczną.

   W jego ramach wyznacza się dwa kierunki działań:

   1.1. „Animacja społeczna i aktywna integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji", odnoszący się do problemu głównego zaawansowanego procesu starzenia się społeczeństwa;

   1.2. „Włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym", odnoszący się do problemu głównego niedostatecznej samowystarczalności ekonomicznej ludności.

2. „Podniesienie standardu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji", który obejmuje sferę społeczną i infrastrukturalną.

   W jego ramach wyznacza się dwa kierunki działań:

   2.1. „Poprawa i wzmocnienie zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych", odnoszący się do dwóch problemów głównych wysokiej liczby bezrobotnych kobiet oraz niestabilnej sytuacji mieszkaniowej i ekonomicznej mieszkańców;

   2.2. „Modernizacja infrastruktury w celu przeciwdziałania problemom społecznym", odnoszący się do problemu głównego niskiego standardu budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych.

Kolejnym poziomem programowania interwencji są przedsięwzięcia, ściśle powiązane ze zdefiniowanymi kierunkami działań. W ramach celu nr 1 wskazano następujące przedsięwzięcia: 1.1.1. „Aktywizacja seniorów", 1.1.2. „Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji", 1.2.1. „Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami", 1.2.2. „Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi". W ramach celu nr wskazano: 2.1.1. „Aktywizacja zawodowa bezrobotnych kobiet", 2.1.2. „Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji", 2.2.1. „Działania aktywizujące

poprzez dostosowanie przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji", 2.2.2. „Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych". Do każdego z przedsięwzięć wskazano również dedykowane im projekty społeczne (wiodące) i infrastrukturalne (uzupełniające).

Rezultaty podjętej interwencji badane będą za pomocą proponowanych wskaźników oddziaływania, wraz z ich wartościami docelowymi:

- Liczba seniorów objętych specjalistycznym wsparciem;
- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej;
- Udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych na danym obszarze;
- Liczba osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ludności ogółem na danym obszarze;
- Udział budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru.

Za rok bazowy przyjęto rok 2015 (z tego okresu pochodzą dane, którymi posłużono się podczas delimitacji), rokiem docelowym jest rok 2023 - to cezura czasowa określająca moment osiągnięcia założonych wskaźników oddziaływania.

Poniżej zamieszczono schemat całej interwencji PRT, pozwalający na zaobserwowanie wszelkich zależności pomiędzy poszczególnymi elementami programu, jak również kolejności przeprowadzonych działań i całej logiki, prowadzącej od problemów głównych aż do poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Proces rewitalizacji dopełniają uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Tabela 18. Schemat interwencji PRT wobec obszaru rewitalizacji i jej poszczególne elementy

Diagnoza ogólna				
Problemy główne				
sfera społeczna				**sfera techniczna**
I. Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa	II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności	III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet	IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców	V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych
Negatywne zjawiska (bezpośrednio lub pośrednio powiązane z problemami głównymi)				
1. samotność, niezaradność; 2. niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego; 3. niedostosowanie infrastruktury i przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych, nie w pełni sprawnych (bariery architektoniczne, niedostateczna liczba obiektów małej architektury); 4. niski udział i zły stan terenów zieleni, terenów przy budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej; 5. izolacja społeczna, zaniechanie życia społecznego, niska aktywność społeczna, niski stopień integracji społecznej; 6. niepełnosprawność, choroby; 7. ubóstwo; 8. zaniedbania remontowe, niski standard życia, jako skutek braku środków na koszty związane z pracami budowlanymi.	9. bezrobocie, w tym długotrwałe; 7. ubóstwo; 5. izolacja społeczna, zaniechanie życia społecznego, niska aktywność społeczna, niski stopień integracji społecznej; 10. niezaradność zwłaszcza ekonomiczna i opiekuńczo-wychowawcza; 11. przestępczość i przemoc w rodzinie; 12. niekorzystne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej; 13. brak dostępnych punktów opieki z infrastrukturą towarzyszącą; 14. dziedziczenie biedy; 6. niepełnosprawność, choroby; 8. zaniedbania remontowe, niski standard życia, jako skutek braku środków na koszty związane z pracami budowlanymi; 15. zadłużenie (zaleganie z opłatami za mieszkanie i koszty eksploatacyjne); 16. wykluczenie osób, które odbyły karę więzienną, osób opuszczających pieczę zastępczą; 17. podwyższone ryzyko	18. uzależnienie ekonomiczne od partnera życiowego; 14. dziedziczenie biedy; 10. niezaradność zwłaszcza ekonomiczna i opiekuńczo-wychowawcza; 11. przestępczość i przemoc w rodzinie; 19. niedostateczna oferta skierowana do dzieci i młodzieży zapewniających opiekę i dostęp do edukacji nieformalnej; 20. niewystarczająca liczba instytucji zapewniających nieodpłatne zajęcia dla dzieci i młodzieży z rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem, umożliwiająca spędzanie czasu wolnego; 21. zadłużenie (zaleganie z opłatami za mieszkanie i koszty eksploatacyjne); 7. ubóstwo; 5. izolacja społeczna, zaniechanie życia społecznego, niska aktywność społeczna, niski stopień integracji społecznej; 22. niewystarczające kwalifikacje zawodowe i brak umiejętności poruszania się na rynku pracy;	9. bezrobocie, w tym długotrwałe; 7. ubóstwo; 23. niski standard i złe warunki techniczne zasobów mieszkaniowych; 10. niezaradność zwłaszcza ekonomiczna i opiekuńczo-wychowawcza; 5. izolacja społeczna, zaniechanie życia społecznego, niska aktywność społeczna, niski stopień integracji społecznej; 17. podwyższone ryzyko wypadania dzieci i młodzieży z systemu edukacyjnego; 19. niedostateczna oferta skierowana do dzieci i młodzieży zapewniających opiekę i dostęp do edukacji nieformalnej; 20. niewystarczająca liczba instytucji zapewniających nieodpłatne zajęcia dla dzieci i młodzieży z rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem, umożliwiająca spędzanie czasu wolnego; 11. przestępczość i przemoc w rodzinie; 21. zadłużenie	3. niedostosowanie infrastruktury i przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych, nie w pełni sprawnych (bariery architektoniczne, niedostateczna liczba obiektów małej architektury); 4. niski udział i zły stan terenów zieleni, terenów przy budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej; 8. zaniedbania remontowe, niski standard życia, jako skutek braku środków na koszty związane z pracami budowlanymi; 24. zły stan zachowania substancji zabytkowej; 5. izolacja społeczna, zaniechanie życia społecznego, niska aktywność społeczna, niski stopień integracji społecznej; 1. samotność, niezaradność; 2. niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego.

	wypadania dzieci i młodzieży z systemu edukacyjnego; 19. niedostateczna oferta skierowana do dzieci i młodzieży zapewniających opiekę i dostęp do edukacji nieformalnej; 20. niewystarczająca liczba instytucji zapewniających nieodpłatne zajęcia dla dzieci i młodzieży z rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem, umożliwiająca spędzanie czasu wolnego; 4. niski udział i zły stan terenów zieleni, terenów przy budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej; 2. niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego; 1. samotność, niezaradność; 3. niedostosowanie infrastruktury i przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych, nie w pełni sprawnych (bariery architektoniczne, niedostateczna liczba obiektów małej architektury).	8. zaniedbania remontowe, niski standard życia, jako skutek braku środków na koszty związane z pracami budowlanymi; 4. niski udział i zły stan terenów zieleni, terenów przy budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej;	(zaleganie z opłatami za mieszkanie i koszty eksploatacyjne).	
Wskaźniki służące do wyznaczenia obszaru zdegradowanego				
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	Udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych na danym obszarze	Liczba osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ludności ogółem na danym obszarze	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru
Wyznaczenie obszaru rewitalizacji				
Diagnoza szczegółowa obszaru rewitalizacji				
Wizja obszaru rewitalizacji				
Cele rewitalizacji				

<table>
<tr><td colspan="2">1. Aktywna integracja i włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym</td><td colspan="2">2. Podniesienie standardu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji</td></tr>
<tr><td colspan="4">Kierunki działań</td></tr>
<tr><td>1.1. Animacja społeczna i aktywna integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji</td><td>1.2. Włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym</td><td>2.1. Poprawa i wzmocnienie zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych</td><td>2.2. Modernizacja infrastruktury w celu przeciwdziałania problemom społecznym</td></tr>
<tr><td colspan="4">Przedsięwzięcia</td></tr>
<tr><td colspan="2">1.1.1. Aktywizacja seniorów</td><td colspan="2">2.1.1. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych kobiet</td></tr>
<tr><td colspan="2">Nr projektów: 1,2,3,4</td><td colspan="2">Nr projektów: 31,32,33,34</td></tr>
<tr><td colspan="2">1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji</td><td colspan="2">2.1.2.Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji</td></tr>
<tr><td colspan="2">Nr projektów: 5,6,7,8,9,10,11,12</td><td colspan="2">Nr projektów: 3,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45</td></tr>
<tr><td colspan="2">1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami</td><td colspan="2">2.2.1. Działania aktywizujące poprzez dostosowanie przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji</td></tr>
<tr><td colspan="2">Nr projektów: 13,14,15,16,17,18,19,20</td><td colspan="2">Nr projektów: 46,47,48</td></tr>
<tr><td colspan="2">1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi</td><td colspan="2">2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych</td></tr>
<tr><td colspan="2">Nr projektów: 21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,38,81</td><td colspan="2">Nr projektów: 49,50,51,52,53,54,55,56,57,58,59,60,61,62,63,64,65,66,67,68,69,70,71, 72,73,74,75,76,77,78,79,80</td></tr>
<tr><td colspan="4">Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne (numer)</td></tr>
<tr><td>1,2</td><td>3</td><td>4,5</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="4">Wskaźniki oddziaływania</td></tr>
<tr><td colspan="4">2015</td></tr>
<tr><td colspan="2">Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej – 10,3%</td><td>Udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych na danym obszarze – 52,6%</td><td>Liczba osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ludności ogółem na danym obszarze – 6,8%</td><td>Udział budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru – 1,3%</td></tr>
<tr><td colspan="4">2023</td></tr>
<tr><td colspan="2">Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej – 9,6%</td><td>Udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych na danym obszarze – 50,7%</td><td>Liczba osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ludności ogółem na danym obszarze – 6,7%</td><td>Udział budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru – 0,6%</td></tr>
</table>

Źródło: opracowanie własne

9. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Na liście głównych projektów rewitalizacyjnych znajduje się 81 projektów, z czego 48 to projekty o charakterze infrastrukturalnym i 33 projekty o charakterze społecznym. Szacunkowa wartość całkowita wszystkich projektów wynosi 90 938 660,60 zł przy docelowej wartości dofinansowania 64 675 918,71 zł.

Projekty infrastrukturalne planowane są do dofinansowania w ramach Poddziałania 6.4.1. RPO, ich łączna wartość wynosi 50 707 738,24 zł, zaś dofinansowanie wynosi 28 747 920,33 zł. Spośród 48 projektów infrastrukturalnych 19 to przedsięwzięcia o charakterze zintegrowanym, zaś 29 to projekty ze sfery mieszkalnictwa.

Dla 33 projektów społecznych szacunkowy koszt całkowity wynosi 40 230 922,36 zł, a dofinansowanie 35 927 998,38 zł. Projekty te dofinansowanie będą m.in. w ramach: Działania 8.1 RPO, Poddziałania 8.2.1 RPO, Poddziałania 8.4.1. RPO, Poddziałania 9.1.1 RPO, Poddziałania 9.2.1 RPO, Poddziałania 9.3.2 RPO, Działania 11.1 RPO.

Tabela 19. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
CEL REWITALIZACJI 1. AKTYWNA INTEGRACJA I WŁĄCZENIE SPOŁECZNE OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM									
KIERUNEK DZIAŁANIA 1.1. ANIMACJA SPOŁECZNA I AKTYWNA INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI									
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE /PODGÓRZ	1.1.1. Aktywizacja seniorów	1. Aktywny senior	S	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu/ Fundacja Pro Omnis	**Zakres:** utworzenie sieci dziennych domów pobytu dla osób niesamodzielnych, w tym starszych i niepełnosprawnych na terenie Gminy Miasta Toruń. Planuje się utworzenie 4 dziennych domów pobytu w różnych lokalizacjach na terenie miasta (z czego 3 na obszarze rewitalizacji). Każdy dzienny dom pobytu będzie obejmował wsparciem 30 osób niesamodzielnych. Zaplanowano również utworzenie 1 klubu seniora. Dla seniorów oraz osób niepełnosprawnych zaplanowano również utworzenie mieszkań wspieranych pozwalających na jak najdłuższe pozostawanie w środowisku lokalnym i odejście od systemu instytucjonalnego na rzecz lokalnego wsparcia. Wnioskodawca wraz z Partnerami wprowadzać będzie elementy wolontariatu opiekuńczego oraz innych form samopomocy sąsiedzkiej, ponadto	ul. Mickiewicza 57 ul. Bydgoska 52 ul. Podgórska 2 ul. Watzenrodego 15-15a	11 486 224,20 (MOPR - 6 186 752,20 partner – 5 299 472,00)	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 4, **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie	Pomiar wskaźników odbywać się będzie zgodnie z zapisami dokumentacji konkursowej, tj. m.in. na podstawie dokumentów potwierdzających przynależność do grupy docelowej oraz kontraktów socjalnych / umów z uczestnikami.

[7] S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					zaplanowano również wdrożenie na terenie Gminy Miasta Toruń systemu teleopieki wykorzystującego nowe technologie i jednocześnie przyczyniającego się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych i niepełnosprawnych. **Grupa docelowa:** osoby niesamodzielne, w tym starsze i niepełnosprawne oraz osoby z ich otoczenia, seniorzy, osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** I. Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa; II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			ogólnym w programie – 200, w tym min. 20% z obszaru rewitalizacji.	
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	1.1.1. Aktywizacja seniorów	2. Remont i przebudowa budynku mieszkalnego przy ul. Mickiewicza 57	T	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	**Zakres:** zagospodarowanie zdegradowanego budynku przy ul. Mickiewicza 57, w tym przebudowa, modernizacja i adaptacja. Dostosowanie przestrzeni wokół budynku do potrzeb osób z	ul. Mickiewicza 57	3 000 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		z przeznaczeniem na świadczenie usług w społeczności lokalnej			niepełnosprawnościami poprzez m.in. montaż poręczy i podjazdów jako usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami. Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Aktywny senior”*. **Grupa docelowa:** osoby niesamodzielne, w tym starsze i niepełnosprawne oraz osoby z ich otoczenia, seniorzy, osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** I. Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa; II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) – 30 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (sztuki) – 1	odbioru robót
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	1.1.1. Aktywizacja seniorów 2.1.2. Podniesienie kwalifikacji	3. REanimacja Bydgoskiej 52 – adaptacja zabytkowej kamienicy na cele społecznie	T	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	**Zakres:** adaptacja pomieszczeń na cele społeczne. Projekt obejmuje prace termomodernizacyjne, remont konserwatorski, zagospodarowanie terenu przy budynku. Budynek zostanie przystosowany do potrzeb	ul. Bydgoska 52	7 814 157,11	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	użyteczne			osób niepełnosprawnych. Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Aktywny senior”* i *„Akademia Współpracy”*. **Grupa docelowa:** osoby niesamodzielne, w tym starsze i niepełnosprawne oraz osoby z ich otoczenia, seniorzy, osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby bezrobotne, w szczególności bezrobotne kobiety i osoby długotrwale bezrobotne. **Problem, na który odpowiada projekt:** I. Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa; II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.			wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) – 6 000 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (sztuki) – 1	odbioru robót
PODGÓRZ	1.1.1. Aktywizacja seniorów	4. Remont i adaptacja budynku	T	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek	**Zakres:** adaptacja pomieszczeń na cele społeczne. Projekt obejmuje prace termomodernizacyjne, remont	ul. Podgórska 2	5 584 773,54	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego**	Pomiar wskaźników odbywać się

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		mieszkalnego przy ul. Podgórska 2 z przeznaczeniem na świadczenie usług w społeczności lokalnej		Pomocy Rodzinie w Toruniu	konserwatorski, zagospodarowanie terenu przy budynku. Budynek zostanie przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Aktywny senior”*. **Grupa docelowa:** osoby niesamodzielne, w tym starsze i niepełnosprawne oraz osoby z ich otoczenia, seniorzy, osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** I. Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa; II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			**RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) – 40 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (sztuki) – 1	będzie na podstawie protokołu odbioru robót
PODGÓRZ	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	5. Muzeum Historii Podgórza miejscem spotkań i aktywizacji	S	Stowarzyszenie „Nasz Podgórz”	**Zakres:** utworzenie wielopokoleniowego centrum społecznego Podgórza. W ramach projektu zostanie powołane do życia Muzeum Historii Podgórza, które zostanie zlokalizowane w budynku	ul. Poznańska 63/65 – Drzymały 2/4	58 823,53	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		osób zagrożonych wykluczeniem			Ratusza Miasta Podgórza. Muzeum Historii Podgórza oferować będzie szeroki wachlarz działań aktywizacyjnych. Projekt zakłada m.in. organizację wielopokoleniowych warsztatów mających na celu zebranie, opracowanie oraz wyeksponowanie wszelkich przedmiotów, informacji oraz prac o wartości historycznej. Umożliwi to integrację lokalnej społeczności. Ponadto projekt zakłada utworzenie darmowej poradni (prawnej, psychologicznej itp.) dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym w budynku Muzeum Historii Podgórza. **Grupa docelowa**: osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby) – 15, w tym 100% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 15, w tym 100% z obszaru rewitalizacji	monitorujących beneficjentów projektu
PODGÓRZ	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców	6. Adaptacja budynku przy	T	Wspólnota Mieszkaniowa	**Zakres:** zniwelowanie złego stanu technicznego budynku poprzez	ul. Poznańska 63-65/Drzymały 2-4	850 000,00	**Wskaźniki rezultatu**	Pomiar wskaźników

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	obszaru rewitalizacji	ul. Poznańskiej 63-65/Drzymały 2-4 na cele społeczne		ul. Poznańska 63-65/Drzymały 2-4	wykonanie prac remontowych, m.in.: wymianę pokrycia dachowego, naprawę kominów, odrestaurowanie klatek schodowych, elewacji, wymianę instalacji oraz dostosowanie budynku do osób niepełnosprawnych. W ramach projektu planuje się także zagospodarowanie podwórza wraz z małą architekturą na potrzeby realizacji działań społecznych. Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Muzeum Historii Podgórza miejscem spotkań i aktywizacji osób wykluczonych”.* **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			**bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) – 1 000 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.) – 1	odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót
STARE MIASTO	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	7. Toruń dla Starówki, Starówka dla Torunia.	S	Gmina Miasta Toruń/Zespół Szkół nr 10 im. prof. Stefana	**Zakres:** przeprowadzenie zajęć animacyjnych, których celem będzie aktywizacja społeczna osób wykluczonych przy wykorzystaniu	Plac Św. Katarzyny 9	58 823,53	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców w nowo powstałej nowoczesnej przestrzeni społecznej.		Banacha w Toruniu	powstałej infrastruktury. W ramach projektu planuje się zatrudnić animatora, którego zadaniem będzie aktywizacja społeczna osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem oraz edukacja osób z ich otoczenia. W wyniku realizacji projektu powstanie szeroka oferta edukacyjna oraz oferta spędzania czasu wolnego. Projekt przyczyni się do wyrównanie szans w dostępie do form aktywności fizycznej wśród osób ubogich oraz korzystających z pomocy społecznej, stworzenie alternatywnych możliwości spędzania wolnego czasu, pogłębianie integracji lokalnej społeczności, poprzez stworzenie warunków do wspólnego spędzania wolnego czasu. Dodatkowo wzrośnie świadomości społeczna, co do roli sportu w życiu człowieka, jego znaczenia dla zachowania zdrowia i sprawności. **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym osoby niepełnosprawne. **Problem, na który odpowiada projekt:**			zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby) – 30, w tym 100% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 30, w tym 100% z obszaru rewitalizacji	podstawie ankiet monitorujących beneficjentó w projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.				
STARE MIASTO	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	8. Toruń dla Starówki, Starówka dla Torunia. Rewitalizacja odpowiedzią na potrzeby nowoczesnej przestrzeni społecznej.	PF	Gmina Miasta Toruń/Zespół Szkół nr 10 im. prof. Stefana Banacha w Toruniu	**Zakres:** zagospodarowanie terenu szkoły Zespołu Szkół nr 10 poprzez zastosowanie innowacyjnych rozwiązań w celu utworzenia miejsc integracji społecznej. Projekt zakłada stworzenie wspólnej, przystosowanej do podjęcia zajęć rekreacyjno-sportowych, przestrzeni. W ramach projektu powstanie miejsce rekreacji, gdzie w atmosferze integracji osoby zagrożone wykluczeniem społecznym wspólnie z mieszkańcami obszaru rewitalizacji będą brali udział w różnych formach aktywności fizycznej, spędzać czas na świeżym powietrzu oraz realizować swoje sportowe pasje. Nowoczesna przestrzeń społeczna będzie dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dostosowanie przestrzeni publicznej niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Toruń dla Starówki, Starówka dla Torunia. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców w nowo powstałej nowoczesnej przestrzeni społecznej”*.	Plac Św. Katarzyny 9	1 250 500,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach (osoby) – 1 750 **Wskaźniki produktu RPO WK-P :** Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (CI38) - 16 473 m²	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Grupa docelowa: osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym osoby niepełnosprawne. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.				
STARE MIASTO	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	9. Centrum multimedialno-edukacyjne - Starówka dla Ciebie, Ty dla Starówki. Kompleksowy program aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	S	Gmina Miasta Toruń/Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4 w Toruniu	**Zakres:** różnego rodzaju formy wsparcia w oparciu o centrum multimedialno-edukacyjne z bazą danych i dostępem do Internetu oraz przyległy teren ze stworzoną bazą sportowo-rekreacyjną. Przewidywane formy wsparcia to m.in.: - diagnoza kompetencji i Indywidualny Plan Działania – identyfikacja potrzeb uczestników przez psychologa i doradcę zawodowego, - szkolenia liderów i animatorów centrum multimedialno-edukacyjnego, - grupowe warsztaty poszukiwania pracy, mobilności geograficznej oraz nabywania umiejętności poruszania się po rynku pracy,	ul. Warszawska 1	58 823,53	**Wskaźnik rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby) – 30, w tym 100% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P i LSR:**	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących beneficjentó w projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					- wsparcie doradcze o charakterze indywidualnym, - warsztaty, treningi i szkolenia podnoszące kluczowe kompetencje, - organizacja spotkań i imprez aktywizacyjno-integracyjnych. W wyniku realizacji projektu powstanie nowe miejsce sprzyjające nauce poprzez zabawę dla dzieci i młodzieży, także z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby bezrobotne. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 30, w tym 100% z obszaru rewitalizacji	
STARE MIASTO	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	10. Utworzenie Centrum multimedialno-edukacyjnego - Starówka dla Ciebie, Ty dla Starówki	T, PF	Gmina Miasta Toruń/Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4 w Toruniu	**Zakres:** adaptacja części pomieszczeń na poziomie -1 i parterze w budynku IV LO na potrzeby centrum multimedialno-edukacyjnego oraz zagospodarowanie przyległego terenu celem utworzenia bazy sportowo-rekreacyjnej dla	ul. Warszawska 1	1 172 650,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P** Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowan	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					mieszkańców obszaru rewitalizacji. W ramach projektu planuje się także zagospodarowanie terenów zielonych. Infrastruktura zostanie dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Teren zostanie wyposażony w małą architekturę zewnętrzną (ławki, stól do gier, szachy), zaś pomieszczenia wysposażone będą w meble, sprzęt i księgozbiór. Dostosowanie przestrzeni publicznej niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Centrum multimedialno-edukacyjne - Starówka dla Ciebie, Ty dla Starówki. Kompleksowy program aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji”*. **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			ych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) – 600 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (sztuk) – 1	robót

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	11. Działamy razem i uczymy się od siebie	S	Gmina Miasta Toruń/Szkoła Podstawowa Nr 11 w Toruniu	**Zakres:** różnego rodzaju formy wsparcia w oparciu o powstałą przestrzeń oraz punkt konsultacyjny, m.in.: nabywania umiejętności poruszania się po rynku pracy, wsparcie doradcze o charakterze indywidualnym, warsztaty, treningi i szkolenia podnoszące kluczowe kompetencje, organizację spotkań, imprez aktywizacyjno-integracyjnych, konkursów i warsztatów integrujących różne grupy wiekowe. Projekt przyczyni się także do integracji międzypokoleniowej mieszkańców podobszaru rewitalizacji (kontakt osób starszych z osobami młodymi, wymiana doświadczeń). **Grupa docelowa:** seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** I. Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa; II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.	ul. Gagarina 36	58 823,53	**Wskaźnik rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby) – 25, w tym 100% z obszaru rewitalizacji **Wskaźnik produktu RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 25, w tym 100% z obszaru	Pomiar wskaźników odbywać się będzie ma podstawie ankiet monitorujących beneficjentów w projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
								rewitalizacji	
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	12. Zagospodarowanie przestrzeni przy Szkole Podstawowej nr 11	PF	Gmina Miasta Toruń/Szkoła Podstawowa Nr 11 w Toruniu	**Zakres:** utworzenie wspólnej, otwartej przestrzeni integrującej mieszkańców poprzez przeprowadzenie prac remontowych i zagospodarowanie części boiska szkolnego oraz działalność punktu konsultacyjnego w szkole. Planuje się także montaż małej architektury przyjaznej dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. Zagospodarowanie przestrzeni wokół placówki edukacyjnej jest niezbędne do przeprowadzenia działań społecznych polegających na prowadzeniu szkoleń, doradztwa i warsztatów przez animatorów oraz posiadaną kadrę Projekt zwiększy funkcjonalność obiektu użyteczności publicznej. Dostosowanie przestrzeni publicznej niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Działamy razem i uczymy się od siebie”*. **Grupa docelowa:** seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada**	ul. Gagarina 36	415 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach (osoby) – 150 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (m²) – 1 400 m²	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					projekt: I. Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa; II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.				
KIERUNEK DZIAŁANIA 1.2 WŁĄCZENIE SPOŁECZNE OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM									
STARE MIASTO	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	13. Akademia Rewitalizacji Społecznej	S	Fundacja Revital Medic	**Zakres:** wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wymagających opieki w ramach wsparcia dziennego. Wsparcie ma na celu zwiększenie sprawności psychoruchowej oraz motorycznej w oparciu o specjalistyczną opiekę, diagnostykę, rehabilitacje ruchową jak i psychologiczną. Realizacja projektu umożliwi zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych nad osobami niesamodzielnymi, w tym także starszymi i z niepełnosprawnościami świadczonymi na obszarze rewitalizacji. **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, korzystające z pomocy społecznej, osoby z niepełnosprawnościami, osoby	ul. Gregorkiewicza 3	616 362,50	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu (sztuk) – 1 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					niesamodzielne m.in. z problemami psychoruchowymi oraz motorycznymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie (osoby) – 200, w tym 100% z obszaru rewitalizacji	
STARE MIASTO	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	14. Adaptacja wybranych pomieszczeń budynku przy ul. Gregorkiewicza 3 w Toruniu wraz z zagospodarowaniem terenu na cele społeczne	T	Fundacja Revital Medic	**Zakres:** działania adaptacyjne umożliwiające realizację działań społecznych skierowanych do osób wykluczonych społecznie korzystających z pomocy społecznej, m.in.: - naprawa poszycia dachowego oraz częściowe zagospodarowanie przestrzeni strychu, - częściowa wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w budynku, - wymiana posadzki w ciągach komunikacyjnych oraz niektórych pomieszczeniach, - montaż windy zewnętrznej, - częściowa adaptacja pomieszczeń na potrzeby działań społecznych, - zagospodarowanie terenów wokół budynku.	ul. Gregorkiewicza 3	3 600 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) – 10 000 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Budynki publiczne lub	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektów społecznych *„Akademia Rewitalizacji Społecznej", „Aktywny opiekun – MONASTI", „Akademia Przyszłego Przedsiębiorcy".* **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, korzystające z pomocy społecznej, osoby z niepełnosprawnościami. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (sztuki)- 1	
STARE MIASTO	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	15. Akademia Walki z Rakiem szansą na powrót do zdrowia	S	Fundacja Światło	**Zakres**: udzielenie szeroko rozumianego wsparcia psychoonkologicznego osobom dotkniętym chorobą nowotworową poprzez działania Akademii Walki z Rakiem Fundacji Światło. Realizacja zadania ma na celu zapewnienie wsparcia, rehabilitacji i profesjonalnej pomocy psychologicznej i doradczej. Realizacja projektu przyczyni się do zmniejszenia negatywnych zjawisk społecznych oraz zmniejszenia liczby	ul. Łazienna 9	58 823,53	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących beneficjentów projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					osób niezaradnych życiowo poprzez organizowanie warsztatów, szkoleń oraz innych inicjatyw podnoszących jakość życia osób dotkniętych chorobą onkologiczną i zapobiegających ich wykluczeniu społecznemu. **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w szczególności osoby wykluczone ze względu na chorobę onkologiczną korzystające z pomocy społecznej **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			(osoby) – 30, w tym min. 50% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 30, w tym min. 50% z obszaru rewitalizacji	
STARE MIASTO	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	16. Adaptacja pomieszczeń kamienicy na cele działalności społecznej przy ul. Łaziennej 9	T	Ogólnokrajowa Spółdzielnia Turystyczna GROMADA Oddział w Toruniu	**Zakres:** wykonanie remontu pomieszczeń w oficynie budynku. Prace budowlane zakładają także remont klatki schodowej, dachu oraz wzmocnienie konstrukcji budynku niezbędne do przeprowadzenia działań społecznych. Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Akademia Walki z*	ul. Łazienna 9	200 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Rakiem szansą na powrót do zdrowia". **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w szczególności osoby wykluczone ze względu na chorobę onkologiczną korzystające z pomocy społecznej. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) – 100 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (sztuki) – 1	
PODGÓRZ	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	17. Mieszkanie treningowe „Arkadia"	S	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Arkadia"	**Zakres:** poprawa dostępu do usług świadczonych w mieszkaniu treningowym dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Projekt przyczyni się do wzrostu samooceny, poziomu samodzielności i kompetencji społecznych poprzez prowadzenie poradnictwa psychospołecznego i trening mieszkaniowy. Nie jest możliwe zrealizowanie projektu ze środków EFS ze względu na wymóg zachowania trwałości obecnie	ul. Młyńska 2-4	1 500 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu (sztuki)	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					realizowanego projektu, którego okres trwania określono na lata 2018-2020, natomiast okres trwałości obowiązuje od 2020-2022. Oznacza to, że w tym okresie finansowanie mieszkania treningowego musi pochodzić z innych środków niż unijne. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			– 1 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie (osoby) – 24, w tym min. 12,5% z obszaru rewitalizacji	
PODGÓRZ	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	18. Adaptacja budynku i terenu przyległego przy ul. Młyńskiej 2-4 na cele mieszkania treningowego	T	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Arkadia”	**Zakres:** prace budowlane będą obejmować m.in. docieplenie ścian zewnętrznych i dachu, zamontowanie energooszczędnego pieca, wymianę drzwi wewnętrznych i wymianę części okien, dostosowanie budynku do potrzeb osób poruszających się na wózkach. Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu	ul. Młyńska 2-4	350 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					społecznego *„Mieszkanie treningowe „Arkadia”"* **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) – 24 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (sztuki) – 1	
PODGÓRZ	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	19. My też jesteśmy aktywni 5	S	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Arkadia”	**Zakres:** wsparcie o charakterze społecznym i zawodowym osobom z niepełnosprawnością intelektualną, wzrost kompetencji społecznych i zawodowych uczestników oraz wzrost świadomości nt. własnych możliwości i ograniczeń związanych z pracą. Zmniejszenie bierności zawodowej i niezaradności życiowej. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym.	ul. Młyńska 2-4	1 000 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Problem, na który odpowiada projekt: II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			własny rachunek) (osoby) - 4, w tym min. 25 % z obszaru rewitalizacji. **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 28, w tym min. 14% z obszaru rewitalizacji	
PODGÓRZ	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	20. Adaptacja budynku przy ul. Młyńskiej 2-4 na cele aktywizacji społeczno-zawodowej osób z niepełnospraw	T	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Arkadia”	**Zakres:** polepszenie stanu technicznego budynku oraz adaptację pomieszczeń na cele aktywizacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnością intelektualną m.in. wykonany zostanie demontaż i utylizacja azbestu stanowiącego pokrycie dachowe i wymianę go na papę termozgrzewalną.	ul. Młyńska 2-4	285 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		nością			Zamontowane zostanie nowe orynnowanie, wykonane zostanie docieplenie elewacji i dachu w celu zwiększenia efektywności energetycznej budynku. Zostanie przeprowadzona też renowacja wnętrza budynku poprzez wymianę drzwi wewnętrznych, płytek podłogowych, renowacja parkietu, remont łazienek w celu dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową, zakup zjazdu do sali zajęciowej, stworzenie pomieszczenia socjalnego. Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„My też jesteśmy aktywni 5”.* **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) – 60 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (sztuki) – 1	

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE /PODGÓRZ	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	21. Wspólnie działamy, Toruń zmieniamy!	S	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu/ CISTOR STOWARZYSZENIE PARTNERSTWO SPOŁECZNE	**Zakres:** kompleksowe wsparcie rodzin naturalnych oraz zastępczych poprzez utworzenie świetlicy środowiskowej lub placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, zapewnienie rodzicom naturalnym oraz zastępczym wsparcia w postaci poradnictwa, warsztatów, treningów podnoszących umiejętności opiekuńczo-wychowawcze. W projekcie wsparciem zostaną również objęci wsparciem wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych, którzy otrzymają możliwość zamieszkania w mieszkaniu chronionym i uczestniczenia w warsztatach podnoszących kompetencje społeczne. W projekcie zaplanowano również mieszkania treningowe dla osób bezdomnych realizujących Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności. Osoby bezdomne obligatoryjnie przejdą ścieżkę aktywizacji społeczno-zawodowej przygotowująca do wejścia na rynek pracy i powrotu do funkcjonowania w społeczności lokalnej. Ponadto uczestnicy projektu, będą wspierani przez asystenta/opiekuna mieszkań, którego zadaniem będzie bieżący	ul. Parkowa 3 ul. Bydgoska 74	2 379 177,50 (MOPR – 2 161 817,50 partner – 217 360,00)	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu (sztuki) – 2 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	Pomiar wskaźników odbywać się będzie zgodnie z zapisami dokumentacji konkursowej, tj. m.in. na podstawie dokumentów potwierdzających przynależność do grupy docelowej oraz kontraktów socjalnych / umów z uczestnikami.

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					nadzór oraz wspieranie zarówno usamodzielniających się wychowanków, jak również osób bezdomnych. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców.			(osoby) – 48 osoby, w tym min. 20% osób z obszaru rewitalizacji	
PODGÓRZ	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	22. Przebudowa, adaptacja, modernizacja, remont i termomodernizacja budynku przy ul. Parkowej 3 na cele społeczne	T	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	**Zakres:** zagospodarowanie zdegradowanego budynku przy ul. Parkowej 3, w tym przebudowa, modernizacja, adaptacja, remont zdegradowanych obiektów wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów społecznych, gospodarczych na obszarze rewitalizacji. Prace remontowe wewnątrz budynku oraz na zewnątrz obejmują m.in. wymianę stolarski drzwiowej i okiennej,	ul. Parkowa 3	1 600 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					termomodernizację budynku, wymianę pionów wentylacyjnych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, demontaż rampy, wymianę instalacji elektrycznej i sanitarnej, oddzielenie części przeznaczonej na Klub Integracji Społecznej oraz na dzienny ośrodek wsparcia dla dzieci w postaci Centrum Wspierania Rodzin, wymianę posadzek montaż aneksu kuchennego oraz dostosowanie pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych – brak barier architektonicznych. Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Wspólnie działamy, Toruń zmieniamy!”* i *„Akademia Współpracy”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych;			(osoby) – 60 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (sztuki) – 1	

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					IV Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców.				
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	23. Mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej i mieszkania wspomagane dla osób bezdomnych przy ul. Bydgoskiej 74	T	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	**Zakres**: modernizacja i adaptacja budynku przy ul. Bydgoskiej 74 na potrzeby społeczności lokalnej zamieszkującej na terenie Bydgoskiego Przedmieścia. Mieszkania chronione i wspomagane będą dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Wspólnie działamy, Toruń zmieniamy!”* **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców	ul. Bydgoska 74	3 628 437,38	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) – 12 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (sztuki) – 1	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
STARE MIASTO	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	24. Rozwój Kamienicy Inicjatyw w obszarze aktywnej integracji o charakterze środowiskowym	S	Fundacja Archipelag Inicjatyw	**Zakres:** utworzenie Staromiejskiego Centrum Aktywizacji i Integracji Mieszkańców. Projekt obejmuje rozwój Kamienicy Inicjatyw jako placówki z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym. Zajęcia aktywizacyjno-integracyjne skierowane będą dla osób lub rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej lub kwalifikujących się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, osób niepełnosprawnych oraz chorych psychicznie; osób długotrwale bezrobotnych zakwalifikowanych do III profilu pomocy; rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością oraz osób niesamodzielnych. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.	ul. Kopernika 22	58 823,53	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P i LSR:** Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu (sztuki) – 1 **Wskaźniki produktu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 15, w tym 100% z obszaru rewitalizacji	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
STARE MIASTO	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	25. Adaptacja budynku przy ul. Kopernika 22 wraz z podwórzem na cele społeczne	T	Gmina Miasta Toruń	**Zakres:** remont części wspólnych budynku, m.in. dachu, klatki schodowej, instalacji, elewacji oraz podwórza. Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Rozwój Kamienicy Inicjatyw w obszarze aktywnej integracji o charakterze środowiskowym”* **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.	ul. Kopernika 22	970 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) – 500 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (sztuki) – 1	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i	26. Społeczny Dom Kultury. Aktywna integracja osób zagrożonych	S	Fundacja Fabryka UTU	**Zakres:** działalność klubu samopomocowego dla młodzieży, poradnictwo i doradztwo prawne i zawodowe, aktywną integrację osób zagrożonych ubóstwem i	ul. Sienkiewicza 11/2	1 067 064,00	**Wskaźnik rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	materialnymi	ubóstwem i wykluczeniem społecznym na Bydgoskim Przedmieściu			wykluczeniem społecznym, w tym seniorów oraz tzw. Młodzieży NEET (ang. Not in Education, Employmentor Training). **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym młodzież i seniorzy. **Problem, na który odpowiada projekt:** I. Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa; II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 110, w tym min. 80% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (osoby) – 15, w tym min. 80% z obszaru rewitalizacji	ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	27. Adaptacja kamienicy przy ul. Sienkiewicza 11 na cele społeczne i kulturalne	T	Fundacja Fabryka UTU	**Zakres:** adaptacja pomieszczenia na potrzeby działań społecznych dla mieszkańców poprzez m.in. wymianę nieszczelnych okien, zagospodarowani podwórka na cele społeczne i kulturalne oraz budowę	ul. Sienkiewicza 11/2	150 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					podjazdu dla osób niepełnosprawnych. Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Społeczny Dom Kultury. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym na Bydgoskim Przedmieściu”.* **Grupa docelowa**: osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym młodzież i seniorzy. **Problem, na który odpowiada projekt:** I. Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa; II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) - 110 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (sztuki) – 1	odbioru robót
STARE MIASTO	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	28. NOE - usamodzielnianie młodzieży	S	Stowarzyszenie Dzieciom i Młodzieży Wędka im. każdego Człowieka	**Zakres:** przeprowadzenie programu usamodzielniania młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym kończącej pobyty w domach dziecka, ośrodkach odwykowych, zakładach karnych, mieszkaniach zagrożonych eksmisją poprzez stworzenie	ul. Łazienna 9	248 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorując

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					przestrzeni do pobudzenia samodzielności i zaradności życiowej. Celem projektu jest pomoc młodzieży w usamodzielnieniu poprzez zdobywanie praktycznej wiedzy i umiejętności oraz kształtowanie postaw potrzebnych w samodzielnym życiu i eliminowania zachowań szkodzących społeczeństwu. Program zapewnia zarówno naukę umiejętności jak i wsparcie emocjonalne i opiekuńcze. Pierwszy etap projektu to stworzenie klubu **NoeKlub,** jako miejsca do bezpiecznego spędzania czasu wolnego, klub prowadzony będzie przez młodego lidera, który stworzy swój zespół do prowadzenia klubu. Kolejne etapy to: **- NoeRejs** - cykliczne spotkania młodzieży w godzinach południowych i spędzanie czasu ze sobą realizując swoje pasje, **- NoeGame** - różnego rodzaju gry symulujące prawdziwe sytuacje z życia, jako narzędzie dotarcia do pobudzenia młodzieży do wzięcia odpowiedzialności za swoje życie, **- NoeNet** - nabywanie umiejętności korzystania z Internetu co w dobie ogólnego chaosu informacyjnego			społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby) – 5, w tym 100% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 5, w tym 100% z obszaru rewitalizacji	ych/umów z uczestnikam i projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					będzie uporządkowaniem i efektywną umiejętnością posługiwania się zasobami Internetu, **- NoeGo** - program wspierający indywidualny rozwój każdego chcącego kontynuować i rozwijać swoje kompetencje. NOE ma być pierwszym miejscem w Toruniu dla młodzieży pełniącym rolę klubu młodzieżowego, domu kultury, przestrzeni do realizacji ich pasji, zainteresowań itp. **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym młodzież kończąca pobyty w domach dziecka, ośrodkach odwykowych, zakładach karnych, mieszkaniach zagrożonych eksmisją. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji.				

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/ STARE MIASTO/PODGÓRZ	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi 2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	38. DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych	S	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	**Zakres**: zindywidualizowane i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne, a także powrót na rynek pracy, realizowane poprzez kontrakt socjalny i Program Aktywności Lokalnej. Proces wsparcia osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, odbywać się będzie w oparciu o ścieżkę reintegracji, stworzona indywidualnie dla każdej osoby, rodziny, środowiska zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w ramach realizacji projektu zakłada ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy dla Miasta Torunia. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; III. Wysoka liczba bezrobotnych	Bydgoskie Przedmieście Podgórz Stare Miasto	1 395 180,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby) – 32, w tym min. 20% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 80, w tym min. 20%	Pomiar wskaźników odbywać się będzie zgodnie z zapisami dokumentacji konkursowej, tj. m.in. na podstawie dokumentów potwierdzających przynależność do grupy docelowej oraz kontraktów socjalnych / umów z uczestnikami.

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					kobiet.			osób z obszaru rewitalizacji	
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE /STARE MIASTO/PODGÓRZ	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi 2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	29. Bank Inicjatyw Społecznych	S	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	**Zakres**: w projekcie prowadzone będą zindywidualizowanie i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne, a także powrót na rynek pracy realizowane poprzez kontrakt socjalny oraz Program Aktywności Lokalnej. W ramach projektu będą podejmowane działania z udziałem instrumentów aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, społecznej oraz o charakterze zdrowotnym. Proces wsparcia osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym odbywać się będzie w oparciu o ścieżkę reintegracji, stworzoną indywidualnie dla każdej osoby, rodziny, środowiska zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji i potrzeb. Wsparcie w ramach projektu koncentrowane jest na osobie i jej potrzebach, nie zaś na rozwijaniu usług. Projekt uwzględnia sytuację na lokalnym rynku pracy.	Bydgoskie Przedmieście Podgórz Stare Miasto	2 849 390,88	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby) – 32, w tym min. 20% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 80, w	Pomiar wskaźników odbywać się będzie zgodnie z zapisami dokumentacji konkursowej, tj. m.in. na podstawie dokumentów potwierdzających przynależność do grupy docelowej oraz kontraktów socjalnych / umów z uczestnikami.

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Grupa docelowa: osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych, III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.			tym min.20% osób z obszaru rewitalizacji	
STARE MIASTO	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	30. Adaptacja kamienicy przy ul. Mostowej 6 na cele społeczne	T	Fundacja STUDIO M6	**Zakres:** remont kamienicy w zakresie niezbędnym do adaptacji pomieszczeń przeznaczonych na działalność społeczną świadczoną przez MOPR dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Bank Inicjatyw Społecznych”.* **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym.	ul. Mostowa 6	750 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) – 30 **Wskaźniki**	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Problem, na który odpowiada projekt: II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			**produktu RPO WK-P:** Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (sztuki) – 1	
CEL REWITALIZACJI 2. PODNIESIENIE STANDARDU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI									
KIERUNEK DZIAŁANIA 2.1. POPRAWA I WZMOCNIENIE ZDOLNOŚCI DO ZATRUDNIENIA OSÓB WYKLUCZONYCH									
PODGÓRZ	2.1.1. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych kobiet	31. Mama wraca do pracy	S	Młodzieżowa Spółdzielnia Mieszkaniowa	**Zakres:** aktywizacja matek zajmujących się wychowaniem dzieci. Celem projektu jest aktywizacja zawodowa, połączona z przygotowaniem merytorycznym i psychologicznym oraz integracja ich z mieszkańcami osiedla i dzielnicy. Opieka nad dziećmi matek uczestniczących w projekcie. W ramach projektu realizowane będą zajęcia dla 20 matek: - szkolenia i doradztwo (treningi komunikacji, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, treningi umiejętności i kompetencji społecznych, warsztaty z doradztwa zawodowego, szkolenie	ul. Galona 2-4-6	110 200,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby) – 20, w tym 100% z obszaru rewitalizacji **Wskaźnik**	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					komputerowe –obsługa programów WORD, EXCEL, POWER POINT, OUTLOOK oraz projektowanie stron internetowych, warsztaty wizażu i autoprezentacji); - integracja środowiskowa matek uczestniczących w projekcie. -uzupełnienie wyposażenia niezbędnego do prowadzenia projektu: sprzęt komputerowy, drukarka, telewizor, rzutnik multimedialny, stoliki, krzesła, **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym bezrobotne kobiety. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.			**produktu RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 20, w tym 100% z obszaru rewitalizacji	
PODGÓRZ	2.1.1. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych kobiet	32. Moje bezpieczne miejsce	PF	Młodzieżowa Spółdzielnia Mieszkaniowa	**Zakres:** dostosowanie pomieszczeń w lokalu przy ul. Galona 6 na potrzeby prowadzenia świetlicy środowiskowej, w której prowadzone będą zajęcia i warsztaty dla kobiet	ul. Galona 6	130 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					poszukujących pracy oraz zajęcia dla dzieci z obszaru. Obiekt zostanie przystosowany do potrzeb prowadzenia szkoleń i zajęć opiekuńczo- wychowawczych dla dzieci. W tym celu niezbędny jest remont pomieszczeń, sanitariatów oraz kotłowni gazowej. W ramach projektu planuje się także zagospodarowania terenów zielonych wraz z montażem małej architektury na potrzeby prowadzenia działań społecznych. Dostosowanie przestrzeni publicznej niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Mama wraca do pracy”.* **Grupa docelowa:** bezrobotne kobiety, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym dzieci i młodzież. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.			korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (osoby) – 50 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (sztuki) – 1	protokołu odbioru robót

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
PODGÓRZ	2.1.1. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych kobiet	33. Wspieramy mamy	S	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	**Zakres:** finansowanie opieki nad dzieckiem do lat 3 (żłobek, klubik dziecięcy, wynagrodzenie dziennego opiekuna, pokrycie składek niani). Podniesienie kompetencji lub kwalifikacji zawodowych, wśród osób bezrobotnych lub biernych zawodowo (przy założeniu, że jest to niezbędne do ich aktywizacji). **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w szczególności bezrobotne kobiety. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.	Bydgoskie Przedmieście Podgórz Stare Miasto	3 009 966,76	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu (osoby) – 54, w tym min. 20% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie (osoby) – 200, w tym min.20% z obszaru rewitalizacji	Pomiar wskaźników odbywać się będzie zgodnie z zapisami dokumentacji konkursowej, tj. m.in. na podstawie dokumentów potwierdzających przynależność do grupy docelowej oraz kontraktów socjalnych / umów z uczestnikami.

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE /STARE MIASTO/PODGÓRZ	2.1.1. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych kobiet	34. Aktywna Kobieta	S	Gmina Miasta Toruń/Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia	**Zakres:** Działania w projekcie będą ukierunkowane na zwiększenie możliwości zatrudnienia bezrobotnych kobiet poprzez organizację poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, Indywidualnego Planu Działań, staży, studiów podyplomowych, refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy oraz refundację kosztów opieki nad dzieckiem do 7 roku życia. **Grupa docelowa:** bezrobotne kobiety zarejestrowanych w PUP dla MT w wieku powyżej 29 lat, w szczególności zamieszkujące obszar rewitalizacji. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.	Bydgoskie Przedmieście Podgórz Stare Miasto	1 285 718,40 zł	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Odsetek kobiet, które po zakończeniu udziału w projekcie podjęły pracę mierzoną zgodnie z kryterium efektywności zatrudnieniowej – 42%, w tym min. 30% z obszaru rewitalizacji. **Wskaźniki produktu RPO WK-P :** Liczba osób bezrobotnych w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie – 80 kobiet, w tym	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
								min. 30% z obszaru rewitalizacji.	
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE /STARE MIASTO/PODGÓRZ	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	35. Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)	S	Gmina Miasta Toruń/Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia	**Zakres:** Działania w projekcie będą ukierunkowane na pomoc uczestnikom w aktywnym poszukiwaniu pracy. Organizacja staży pozwoli uczestnikom nabyć doświadczenie zawodowe i zdobyć aktualną wiedzę praktyczną potrzebną na określonych stanowiskach pracy. Uzyskane środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, poprzedzone szkoleniem z zakresu przedsiębiorczości, zainicjują i umożliwią aktywność przedsiębiorczą uczestników, u których stwierdzi się chęć i predyspozycje potrzebne do założenia firmy. Refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy powinna zachęcić pracodawców do zatrudniania uczestników projektu i zniwelować bariery np. w przypadku osób z niepełnosprawnościami. Organizowanie szkoleń i finansowanie studiów podyplomowych wpłyną na wzrost kompetencji i/lub kwalifikacji zawodowych uczestników projektu.	Bydgoskie Przedmieście Podgórz Stare Miasto	4 636 915,85	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu (osoby) – 196, w tym min. 30% z obszaru rewitalizacji (min. 50% kobiet) **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Grupa docelowa: osoby bezrobotne powyżej 29. roku życia. Szczególnym wsparciem w projekcie objęte zostaną osoby: z niepełnosprawnościami, powyżej 50 r.ż., długotrwale bezrobotne, o niskich kwalifikacjach oraz bezrobotne kobiety. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.			wsparciem w programie (osoby) – 455, w tym min. 15% z obszaru rewitalizacji (min. 40% kobiet)	
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	36. Akademia Współpracy	S	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	**Zakres**: powrót do aktywnego funkcjonowania społecznego i zawodowego w oparciu o udział w ścieżce reintegracji społecznej i zawodowej w ramach Klubu Integracji Społecznej (KIS, ul. Parkowa 3) lub Zakładu Aktywności Zawodowej (ZAZ, ul. Bydgoska 52) oraz zwiększenie umiejętności opiekuńczych i świadomości nt. dostępnych form pomocy. Prowadzone będą zindywidualizowanie i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne, a także powrót	ul. Bydgoska 52 ul. Parkowa 3	4 525 802,92	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 2	Pomiar wskaźników odbywać się będzie zgodnie z zapisami dokumentacji konkursowej, tj. m.in. na podstawie dokumentów potwierdzających

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					na rynek pracy realizowane poprzez kontrakt socjalny, uczestnictwo w zajęciach KIS lub programie na rzecz wsparcia zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami w ZAZ. W ramach projektu będą podejmowane działania z udziałem instrumentów aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, społecznej oraz o charakterze zdrowotnym. Proces wsparcia odbywać się będzie w oparciu o ścieżkę reintegracji, stworzoną indywidualnie dla każdej osoby, rodziny, środowiska - z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji i potrzeb. Wsparcie skoncentrowane na osobie i jej potrzebach, nie zaś na rozwijaniu usług. **Grupa docelowa:** osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które w pierwszej kolejności wymagają aktywizacji społecznej, w tym osoby bezrobotne, osoby ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub			**Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 80, w tym 20% z obszaru rewitalizacji	przynależność do grupy docelowej oraz kontraktów socjalnych / umów z uczestnikami.

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					wykluczeniem społecznym, w tym osoby pełniące obowiązki opiekuńcze. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji.				
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE /STARE MIASTO/PODGÓRZ	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	37. Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń	S	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	**Zakres**: zindywidualizowane i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne , a także powrót na rynek pracy, realizowane poprzez kontrakt socjalny i Program Aktywności Lokalnej. Proces wsparcia osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, odbywać się będzie w oparciu o ścieżkę reintegracji, stworzona indywidualnie dla każdej osoby, rodziny, środowiska zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w ramach realizacji projektu zakłada ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy dla Miasta Torunia.	Bydgoskie Przedmieście Podgórz Stare Miasto	1 395 540,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby) – 32, w tym min. 20% z obszaru rewitalizacji **Wskaźnik**	Pomiar wskaźników odbywać się będzie zgodnie z zapisami dokumentacji konkursowej, tj. m.in. na podstawie dokumentów potwierdzających przynależność do grupy docelowej oraz

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					W ramach Programów Aktywności Lokalnej osoby zamieszkujące obszary objęte rewitalizacją będą uczestniczyć w zaplanowanych w ramach PRT działaniach związanych z systemową restauracją budynków mieszkalnych z obszaru rewitalizacji, m.in. poprzez włączenie w zagospodarowanie terenów zielonych, odmalowanie elementów małej architektury bądź samodzielne ich wykonanie np. drobny sprzęt na placu zabaw, ławeczki, stoliki, odmalowanie podwórek, ogrodzeń, wspólne nasadzenia kwiatów, dbanie o czystość. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby niepełnosprawne. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.			**produktu RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 80, w tym min. 20% z obszaru rewitalizacji	kontraktów socjalnych / umów z uczestnikami.

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE /STARE MIASTO/PODGÓRZ	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	39. Twoja przyszłość w Twoich rękach	S	Gmina Miasta Toruń/Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia	**Zakres:** doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, staże i szkolenia zawodowe. Działania w projekcie będą prowadzone przy współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. Powiatowy Urząd Pracy będzie m.in. w ramach Centrum Aktywizacji i Integracji Mieszkańców „Kamienica Inicjatyw" przy ul. Kopernika 22 organizował zajęcia z aktywizacji zawodowej osób z obszaru rewitalizacji. Remont budynku przy ul. Kopernika 22 umożliwi realizację projektu z zakresu aktywizacji osób bezrobotnych zamieszkujących obszar rewitalizacji. Preferencją w projekcie zostaną objęte bezrobotne kobiety z Podgórza. **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, bezrobotne kobiety z Podgórza **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych;	Bydgoskie Przedmieście Podgórz Stare Miasto	176 470,58	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby) - 10, w tym 100% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P :** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) - 20, w tym 100% z obszaru	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.			rewitalizacji	
STARE MIASTO	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	40. Akademia Przyszłego Przedsiębiorcy	S	Fundacja Revital Medic	**Zakres:** projekt umożliwiający bezrobotnym bądź biernym zawodowo osobom rozpoczęcie i prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Uczestnicy projektu oprócz otrzymania jednorazowej dotacji oraz otrzymania co najmniej jednej formy pomocy pomostowej, zostaną objęci kompleksowym wsparciem. Zaplanowane działania pozwolą na samodzielne prowadzenie działalności gospodarczej, która umożliwi im na wykonywanie pracy zarobkowej i pozostanie osobami pracującymi. W projekcie zaplanowano działania mające na celu kompleksowe przygotowanie osób pozostających bez pracy do podjęcia działalności gospodarczej w sposób taki, aby utworzone przedsiębiorstwa potrafiły się utrzymać na rynku i prawidłowo funkcjonować. **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, korzystające z pomocy społecznej, osoby bezrobotne.	ul. Gregorkiewicza 3	950 950,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej (osoby) – 20 osób **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie (osoby) – 20	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Problem, na który odpowiada projekt: II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji.			osób	
STARE MIASTO	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	41. Aktywny opiekun - MONASTI	S	Fundacja Revital Medic	**Zakres:** skierowany jest do 40 opiekunów dzieci do lat 3. Wszyscy uczestnicy projektu otrzymają Vouchery finansujące koszty opieki nad dziećmi do lat 3 na okres nieprzekraczający 12 miesięcy. Natomiast osoby bezrobotne i bierne zawodowo zostaną dodatkowo objęte kompleksowymi działaniami aktywizacyjnymi. Dla części uczestników przewidziane są certyfikowane szkolenia dopasowane do ich indywidualnych potrzeb. Działania zaplanowane w projekcie dodatkowo pozwolą tym osobom na poszukiwanie i podjęcie pracy zarobkowej. Natomiast osoby kończące urlop macierzyński/wychowawczy staną się osobami pracującymi.	ul. Gregorkiewicza 3	480 900,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu (osoby) – 40, w tym 5 z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Liczba osób	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Grupa docelowa: osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, korzystające z pomocy społecznej, osoby bezrobotne. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie (osoby) - 40, w tym 5 z obszaru rewitalizacji	
STARE MIASTO	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	42. Aktywność i praca. Wsparcie podnoszące kompetencje zawodowe i społeczne na obszarze Starego Miasta	S	Fundacja Archipelag Inicjatyw	**Zakres:** utworzenie Staromiejskiego Centrum Aktywizacji i Integracji Mieszkańców „Kamienica Inicjatyw", którego działania będą adresowane do: osób lub rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej lub kwalifikujących się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, osób niepełnosprawnych oraz chorych psychicznie; osób długotrwale bezrobotnych zakwalifikowanych do III profilu pomocy; rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością oraz osób niesamodzielnych. W ramach projekty przewiduje się wsparcie podnoszącego kompetencje	ul. Kopernika 22	117 647,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P i LSR**: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby) – 7, w tym 100% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO**	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					i/lub dające nowe umiejętności zawodowe i społeczne, w tym szkolenia, doradztwo (niwelowanie wysokiego bezrobocia oraz wspieranie działalności gospodarczej na obszarze Starego Miasta). **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby bezrobotne. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.			**WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 12, w tym 100% z obszaru rewitalizacji	
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE /STARE MIASTO/PODGÓRZ	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	43. Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych – edycja I	S	CISTOR Stowarzyszenie Partnerstwo Społeczne	**Zakres:** wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących obszar rewitalizacji poprzez udział w programie zatrudnienia socjalnego realizowanym w ramach Centrum Integracji Społecznej. Poza powyższymi działania przewiduje się inicjatywy na rzecz społeczności lokalnej, odbywanie praktyk w ramach reintegracji zawodowej we współpracy z firmami realizującymi	ul. Stokrotkowa 22 Bydgoskie Przedmieście Podgórz Stare Miasto	150 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO, LSR**: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które podniosły kwalifikacje lub nabyły	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					działania infrastrukturalne w ramach rewitalizacji. Zajęcia społeczne obywać się będą w siedzibie CISTOR ze względu na wyposażone sale szkoleniowe i komputerowe, praktyczna nauka zawodu odbywać się będzie na obszarze rewitalizacji. **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby bezrobotne **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.			kompetencje po opuszczeniu programu (osoby) - 10, w tym 100% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO, LSR**: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 10, w tym 100% z obszaru rewitalizacji	
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE /STARE MIASTO/PODGÓRZ	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	44. Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych – edycja II	S	CISTOR Stowarzyszenie Partnerstwo Społeczne	**Zakres:** wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących obszar rewitalizacji poprzez udział w programie zatrudnienia socjalnego realizowanym w ramach Centrum Integracji Społecznej. Poza powyższymi działania przewiduje się inicjatywy na	ul. Stokrotkowa 22 Bydgoskie Przedmieście Podgórz Stare Miasto	150 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO, LSR**: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					rzecz społeczności lokalnej, odbywanie praktyk w ramach reintegracji zawodowej we współpracy z firmami realizującymi działania infrastrukturalne w ramach rewitalizacji. Zajęcia społeczne obywać się będą w siedzibie CISTOR ze względu na wyposażone sale szkoleniowe i komputerowe, praktyczna nauka zawodu odbywać się będzie na obszarze rewitalizacji. **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby bezrobotne **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.			społecznym, które podniosły kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu (osoby) - 10, w tym 100% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO, LSR**" Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 10, w tym 100% z obszaru rewitalizacji	uczestnikam i projektu
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE /STARE MIASTO/PODG	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych	45. Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców	S	CISTOR Stowarzyszeni e Partnerstwo Społeczne	**Zakres:** wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących obszar rewitalizacji poprzez udział w programie	ul. Stokrotkowa 22 Bydgoskie Przedmieście Podgórz	150 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO, LSR:**	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ÓRZ	mieszkańców obszaru rewitalizacji	obszarów rewitalizowanych – edycja III			zatrudnienia socjalnego realizowanym w ramach Centrum Integracji Społecznej. Poza powyższymi działania przewiduje się inicjatywy na rzecz społeczności lokalnej, odbywanie praktyk w ramach reintegracji zawodowej we współpracy z firmami realizującymi działania infrastrukturalne w ramach rewitalizacji. Zajęcia społeczne obywać się będą w siedzibie CISTOR ze względu na wyposażone sale szkoleniowe i komputerowe, praktyczna nauka zawodu odbywać się będzie na obszarze rewitalizacji. **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby bezrobotne **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; III. Wysoka liczba bezrobotnych kobiet.	Stare Miasto		Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które podniosły kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu (osoby) - 10, w tym 100% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO, LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 10, w tym 100% z obszaru rewitalizacji	podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikami projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
KIERUNEK DZIAŁANIA 2.2. MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY W CELU PRZECIWDZIAŁANIA PROBLEMOM SPOŁECZNYM									
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2.2.1. Działania aktywizujące poprzez dostosowanie przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji	46. Rewitalizacja zabytkowego Parku Miejskiego na Bydgoskim Przedmieściu w Toruniu – 3 etap	PF	Gmina Miasta Toruń	**Zakres:** odtworzenie, modernizacja i uzupełnienie elementów zagospodarowania parku, wraz z nadaniem im funkcji gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i kulturalnych, z dostosowaniem ich do potrzeb osób niepełnosprawnych. Adaptacja przestrzeni parkowych na cele sportowe i rekreacyjne, pozwoli mieszkańcom podobszaru rewitalizacji spędzać czas wolny poza domem, tym samym integrując ich i budując poczucie tożsamości z miejscem zamieszkania. Przedsięwzięcie obejmuje m.in.: - modernizację układu komunikacji pieszo-rowerowej, łączącego błonia nadwiślańskie z północną częścią Parku (aleja główna ze schodami prowadzącymi nad Martówkę) oraz dojściem od strony ul. Przybyszewskiego, - umocnienie i reprofilacja brzegów oraz uszczelnienie zbiornika Martówka, w celu zwiększenia bezpieczeństwa przebywających na błoniach i ochrony zbiornika i jego otoczenia przed degradacją,	teren pomiędzy ul. Przybyszewskiego, Bydgoską, Konopnickiej, rzeką Wisłą	3 991 800,21	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach (osoby) – 150 tys. rocznie **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 25 ha	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					- doposażenie Parku w obiekty małej architektury. Realizacja projektu przyczyni się do zniwelowania problemu związanego z niską integracją społeczną, niewystarczającą ofertą spędzania wolnego czasu wynikającą m.in. z niedostatecznie funkcjonalnych przestrzeni publicznych i terenów zieleni. Dostosowanie przestrzeni skutkujące nowym miejscem do realizacji projektów i inicjatyw społecznych dla osób starszych lub wykluczonych/zagrożonych wykluczeniem społecznym, m. in.: *„Aktywny senior”*, *„Wspólnie działamy, Toruń zmieniamy!”*, *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych”*, *„Aktywna kobieta”*, *„Akademia Współpracy”*, *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”*. **Grupa docelowa:** seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada**				

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					projekt: I. Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa; II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych.				
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2.2.1. Działania aktywizujące poprzez dostosowanie przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji	47. Ogród Zoobotaniczny – miejsce aktywizacji społecznej	S	Ogród Zoobotaniczny w Toruniu	**Zakres:** prowadzenie zajęć warsztatowych z wykorzystaniem innowacyjnej metody terapii z zakresu hortiterapii (ogrodolecznictwa) w dostosowanej na te cele części ogrodu zoobotanicznego. W ramach projektu prowadzone będą zajęcia w ogrodzie, podczas których wykorzystane zostaną rośliny i środowisko ogrodu jako narzędzie przekazu terapeutycznego. Hortiterpia stanowi narzędzie pomocy osobom chorym i niepełnosprawnym. Podczas zajęć hortiterapii osoby niepełnosprawne stają się osobami pełnosprawnymi i zdrowymi - współodpowiedzialnymi członkami grupy opiekującymi się ogrodem. Przebywanie i praca wśród roślin prowadzić będzie do poprawy dobrostanu fizycznego, psychicznego i	ul. Bydgoska 7	58 823,53	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których zwiększyła się aktywność społeczna (osoby) – 40, w tym 100% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P:**	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie list obecności i ankiet monitorujących beneficjentó w projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					społecznego osób niepełnosprawnych, osób z ograniczeniami w funkcjonowaniu wykluczonych społecznie i seniorów. **Grupa docelowa**: osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym seniorzy. **Problem, na który odpowiada projekt:** I. Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa; II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.			Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami aktywnej integracji o charakterze społecznym, edukacyjnym lub zdrowotnym (osoby) – 40, w tym 100% z obszaru rewitalizacji	
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2.2.1. Działania aktywizujące poprzez dostosowanie przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji	48. Zagospodarowanie i poprawa funkcjonalności terenu Ogrodu Zoobotanicznego wpływające na poprawę jego funkcjonowania – etap II	PF	Ogród Zoobotaniczny w Toruniu	**Zakres:** zagospodarowanie wyznaczonych obszarów ogrodu poprzez m.in. utwardzenie alejek ogrodowych, wykonaniu systemu doprowadzającego wodę, od istniejącej studni głębinowej, w te obszary ogrodu, które nie miały dotychczas źródła wody. Umożliwi to wykonanie dodatkowych nasadzeń i lepszą dbałość o stan szaty roślinnej, w celu stworzenia miejsca do prowadzenia innowacyjnych zajęć	ul. Bydgoska 7	420 420,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					terapeutycznych, tj. hortiterapii – ogrodolecznictwa. Niezbędne jest przystosowanie ogrodu w taki sposób, aby osoby niepełnosprawne i chore mogły swobodnie poruszać się wśród roślin i przy nich pracować Na bazie powstałej infrastruktury prowadzona będzie terapia ogrodnicza wykorzystująca rośliny i środowisko ogrodu jako narzędzia przekazu terapeutycznego, prowadząca do poprawy dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego osób niepełnosprawnych, osób z ograniczeniami w funkcjonowaniu wykluczonych społecznie i seniorów. Innym elementem projektu jest zainstalowanie monitoringu wizyjnego, w celu ochrony, zapobieganiu niszczeniu infrastruktury, zwiększeniu bezpieczeństwa osób odbywających zajęcia na terenie ogrodu. Dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu społecznego *„Ogród Zoobotaniczny– miejsce aktywizacji społecznej”.* **Grupa docelowa**: osoby uzależnione od środowiskowej pomocy			(osoby) – 85 000 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 3,81 ha	

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym seniorzy. **Problem, na który odpowiada projekt:** I. Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa; II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.				
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	49. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Mickiewicza 61 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mickiewicza 61	**Zakres:** - część remontu elewacji kamienicy, - adaptacja pomieszczeń wspólnych i kuchennej klatki schodowej na cele społeczne. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*.	ul. Mickiewicza 61	410 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) - 10 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Grupa docelowa: osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			obszarach miejskich (sztuki) – 1	
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	50. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Mickiewicza 92/Sienkiewicza 16 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mickiewicza 92/Sienkiewicza 16	**Zakres:** - remont zabytkowych napisów i balkonów na elewacji frontowej, - remont pomieszczenia wspólnego z przeznaczeniem na siedzibę NGO/organizacji społecznej. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności*	ul. Mickiewicza 92/Sienkiewicza 16	410 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) - 10	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		obszarze rewitalizacji			*lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			**Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków	51. Modernizacja budynku mieszkalnego	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mickiewicza	**Zakres:** - odrestaurowanie elewacji głównej budynku, - wymiana pokrycia dachowego wraz	ul. Mickiewicza 90	550 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:**	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	wraz z podwórzem przy ul. Mickiewicza 90 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji		90	z dociepleniem, - termomodernizacja elewacji podwórzowej budynku, - odrestaurowanie klatki schodowej, - wymiana stolarki okiennej, - wymiana instalacji elektrycznej/domofonowej, - rekultywacja terenu podwórza. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:**			Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 37 **Wskaźniki produktu RPO WK-P :** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.				
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	52. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Mickiewicza 60 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mickiewicza 60	**Zakres:** - remont elewacji podwórzowej wraz z balkonami, - remont klatek oraz stolarek, - adaptacja podwórza. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione	ul. Mickiewicza 60	400 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) - 10 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			(sztuki) – 1	
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	53. Modernizacja budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy ul. Mickiewicza 146 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na	T	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	**Zakres:** - wymiana pokrycia dachowego, - naprawa kominów, - odrestaurowanie klatki schodowej, - wymiana stolarki okiennej w częściach wspólnych, - wymiana instalacji elektrycznej, - odrestaurowanie elewacji wraz z docieplenieniem, - zmiana sposobu ogrzewania, - remont instalacji wod.-kan., - rekultywacja terenu podwórza.	ul. Mickiewicza 146	940 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 145	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		obszarze rewitalizacji			Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			**Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	54. Modernizacja budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy ul. Mickiewicza 150 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	**Zakres:** - wymiana pokrycia dachowego, - naprawa kominów, - odrestaurowanie klatki schodowej, - wymiana stolarki okiennej w częściach wspólnych, - wymiana instalacji elektrycznej, - odrestaurowanie elewacji wraz z docieplenieniem, - zmiana sposobu ogrzewania, - remont instalacji wod.-kan., - rekultywacja terenu podwórza. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym,	ul. Mickiewicza 150	940 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 142 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.				
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	55. Modernizacja budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy ul. Mickiewicza 148 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	**Zakres:** remont części wspólnych obiektu poprzez: - wymianę pokrycia dachowego, - naprawę kominów, - odrestaurowanie klatki schodowej, - wymianę stolarki okiennej w częściach wspólnych, - wymianę instalacji elektrycznej, - odrestaurowanie elewacji wraz z docieplenieem, - zmianę sposobu ogrzewania, - remont instalacji wod.-kan., - rekultywację terenu podwórza. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy*	ul. Mickiewicza 148	940 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 144 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowan	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Miasta Toruń" i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych"* i/lub *„Aktywna Kobieta"* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych"* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)"*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			e budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2.2.2. Modernizacja	56. Modernizacja	T	Gmina Miasta Toruń/Zakład	**Zakres:** remont części wspólnych obiektu poprzez:	ul. Reja/ Broniewskiego 24	880 000,00	**Wskaźniki rezultatu**	Pomiar wskaźników

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy ul. Reja/Broniewskiego 24 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji		Gospodarki Mieszkaniowej	- wymianę pokrycia dachowego, - naprawę kominów, - odrestaurowanie klatki schodowej, - wymianę stolarki okiennej, - wymianę instalacji elektrycznej/domofonowej, - odrestaurowanie elewacji wraz z dociepleniem, - wymianę instalacji, - rekultywację terenu podwórza. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi.			**bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 21 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Problem, na który odpowiada projekt: II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.				
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	57. Modernizacja budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy ul. Reja 44 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	**Zakres:** remont części wspólnych obiektu poprzez: - wymianę pokrycia dachowego, - naprawę kominów, - odrestaurowanie klatki schodowej, - wymianę stolarki okiennej, - wymianę instalacji elektrycznej/domofonowej, - odrestaurowanie elewacji wraz z dociepleniem, - wymianę instalacji, - rekultywację terenu podwórza. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach*	ul. Reja 44	720 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 20 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych” i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			obszarach miejskich (sztuki) – 1	
PODGÓRZ	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych,	58. Modernizacja budynku z lokalem użyteczności	T	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	**Zakres:** remont części wspólnych obiektu poprzez: - wymianę pokrycia dachowego wraz z pracami towarzyszącymi, - naprawę kominów wraz z pracami	ul. Poznańska 95	890 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	publicznej wraz z podwórzem przy ul. Poznańskiej 95 z oficyną w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji			towarzyszącymi, - odrestaurowanie klatki schodowej, - wymianę instalacji elektrycznej/domofonowej, - odrestaurowanie elewacji wraz z dociepleniem oraz rekultywację terenu podwórza wraz z nowymi elementami dla mieszkańców Podgórza. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi.			korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 31 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 2	protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Problem, na który odpowiada projekt: II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.				
PODGÓRZ	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	59. Modernizacja budynku wraz z podwórzem przy ul. Poznańskiej 76 w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	**Zakres:** remont części wspólnych obiektu poprzez: - wymianę pokrycia dachowego wraz z pracami towarzyszącymi, - naprawę kominów wraz z pracami towarzyszącymi, - odrestaurowanie klatki schodowej, - wymianę instalacji elektrycznej, - wykonanie instalacji domofonowej, - odrestaurowanie elewacji wraz z docieplenie oraz rekultywację terenu podwórza wraz z nowymi elementami dla mieszkańców Podgórza. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy*	ul. Poznańska 76	500 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 9 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Miasta Toruń" i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych"* i/lub *„Aktywna Kobieta"* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych"* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)"*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	
PODGÓRZ	2.2.2. Modernizacja	60. Street art jako narzędzie	S	Stowarzyszenie „Nasz	**Zakres:** cykl warsztatów z dziećmi i młodzieżą ze środowisk zagrożonych	ul. Poznańska 36	58 823,53	**Wskaźniki rezultatu**	Pomiar wskaźników

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	aktywizacji mieszkańców i pobudzenie inicjatyw oddolnych		Podgórz”	wykluczeniem społecznym, w ramach których animator – jeden z artystów toruńskiej sceny street art wciągnie uczestników w fascynujący świat graffiti. Ukoronowaniem projektu będzie wspólna realizacja muralu na ścianie bocznej zachodniej budynku mieszczącego się przy ul. Poznańskiej 36. Temat muralu będzie związany z historią Podgórza, ze względu na zaangażowanie środowiska lokalnego w jego powstanie. Historyczna tematyka muralu umożliwi późniejsze włączenie go do projektu *„Szlakiem murali patriotycznych”* (realizowanego w ramach budżetu partycypacyjnego), zwiększając tym samym atrakcyjność turystyczną tej części miasta, przy jednoczesnym zwiększeniu udziału lewobrzeża na mapie artystyczno-kulturowej Torunia. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym dzieci i młodzież. **Problem, na który odpowiada projekt:**			**bezpośredniego RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby) – 10, w tym 100% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) - 10, w tym 100% z obszaru rewitalizacji	odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących uczestników projektu.

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych.				
PODGÓRZ	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	61. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 36 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Poznańska 36	**Zakres:** odbudowa zniszczonej substancji zabytkowej kamienicy poprzez remont elewacji i dachu z dociepleniem oraz izolację piwnic i ich remont. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Street art jako narzędzie aktywizacji mieszkańców i pobudzenie inicjatyw oddolnych”* i/lub *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych” i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym,	ul. Poznańska 36	250 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 10 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.				
PODGÓRZ	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	62. Modernizacja budynku wraz z podwórzem przy ul. Poznańskiej 66 z oficyną w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	**Zakres:** remont części wspólnych obiektu poprzez: - wymianę pokrycia dachowego wraz z pracami towarzyszącymi, - naprawę kominów wraz z pracami towarzyszącymi, - odrestaurowanie klatki schodowej, - wymianę instalacji elektrycznej, - wykonanie instalacji domofonowej, - odrestaurowanie elewacji wraz z docieplenie oraz rekultywację terenu podwórza wraz z nowymi elementami dla mieszkańców Podgórza. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne*	ul. Poznańska 66	790 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 22 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowan	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń" i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych"* i/lub *„Aktywna Kobieta"* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych"* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)"*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			e budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
PODGÓRZ	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	63. Modernizacja willi przy ul. Poznańskiej 30-32 w Toruniu wraz z zagospodarowaniem podwórza w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Poznańska 30-32	**Zakres:** - remont zabytkowej elewacji budynku wraz z dociepleniem i odtworzeniem dekoracji, - wymianę okien, - wymianę instalacji wodno-kanalizacyjnej i elektrycznej, - budowę kotłowni gazowej wraz z instalacją c.o. i c.w.u., - remont dachu, - osuszenie i izolację piwnic, - remont podwórka, - utworzenie nowych terenów zielonych, - remont i odtworzenie ogrodzenia, - montaż monitoringu oraz instalacji domofonu. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*.	ul. Poznańska 30-32/Młyńska 2	680 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 5 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Grupa docelowa: osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej				
PODGÓRZ	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	64. Modernizacja budynku wraz z podwórzem przy ul. Poznańskiej 173 w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	**Zakres:** remont części wspólnych obiektu poprzez: - wymianę pokrycia dachowego wraz z pracami towarzyszącymi, - naprawę kominów wraz z pracami towarzyszącymi, - odrestaurowanie klatki schodowej, - wymianę instalacji elektrycznej, - wykonanie instalacji domofonowej, - odrestaurowanie elewacji wraz z docieplenie oraz rekultywację terenu podwórza wraz z nowymi	ul. Poznańska 173	550 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 32	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					elementami dla mieszkańców Podgórza. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru			**Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.				
PODGÓRZ	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	65. Modernizacja budynku Gazowni Miasta Podgórza w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Poznańska 126-128	**Zakres:** - remont zabytkowej elewacji budynku, - remont i adaptację poddasza na cele społeczne (wraz z termomodernizacją), - remont podwórka, - utworzenie nowych terenów zielonych oraz montaż monitoringu. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub	ul. Poznańska 126-128	80 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) - 6 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.				
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	66. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Poniatowskiego 5 w Toruniu wraz z zagospodarowaniem podwórka w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Poniatowskiego 5	**Zakres:** - dokończenie remontu elewacji frontowej, - odrestaurowanie dekoracji rzeźbiarskiej powtarzalnej, - remont elewacji tylnej oraz remont przyziemia w tym izolacja fundamentów, - zagospodarowanie podwórka z przeznaczeniem na cele społeczne, - wyremontowanie pomieszczenia pralni w piwnicy z przeznaczeniem na pracownię. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne*	ul. Poniatowskiego 5	300 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) - 10 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowan	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń" i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych"* i/lub *„Aktywna Kobieta"* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych"* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)"*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			e budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	67. „Święto ulicy" – warsztaty rzemieślnicze, warsztaty ogrodnicze, diagnozowanie wad postawy u dzieci, zabawy, integracja środowiska sąsiedzkiego.	S	Wspólnota Mieszkaniowa Apartamenty Książęce ul. Poniatowskiego 3 w Toruniu, Pracownia CECH Joanna Suchomska, Kwiatostany Anna Włodarczyk, Fundacja z Widokiem	**Zakres:** różnorodne działania z zakresu aktywizacji społecznej i animacji poprzez organizacje święta ulicy, w ramach którego planuje się warsztaty rzemieślnicze, warsztaty ogrodnicze, diagnozowanie wad postawy u dzieci, zabawy, integracje środowiska sąsiedzkiego. Projektem objęci będą m.in. mieszkańcy kamienicy przy ul. Poniatowskiego 3 w Toruniu. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji.	ul. Poniatowskiego 3	20 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby) – 15 **Wskaźniki produktu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami aktywnej integracji o charakterze społecznym, edukacyjnym lub zdrowotnym (osoby) - 15	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących beneficjentów w projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	68. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Poniatowskiego 3 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji.	T	Wspólnota Mieszkaniowa Apartamenty Książęce ul. Poniatowskiego 3	**Zakres:** naprawa i zabezpieczenie pęknięcia, naprawa elementów konstrukcyjnych balkonów, ocieplenie i wykonanie nowej elewacji zgodnie z wymogami konserwatorskimi. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Święto ulicy” – warsztaty rzemieślnicze, warsztaty ogrodnicze, diagnozowanie wad postawy u dzieci, zabawy, integracja środowiska sąsiedzkiego”* i/lub *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych”* i/lub *„Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada**	ul. Poniatowskiego 3	250 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 20 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					projekt: II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.				
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	69. Modernizacja budynku mieszkalno-użytkowego (NGO) wraz z podwórzem przy ul. Piastowska 5/Jagiellończyka 2 w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	**Zakres:** remont części wspólnych obiektu poprzez: - wymianę pokrycia dachowego wraz z pracami towarzyszącymi, - naprawę kominów, odrestaurowanie klatki schodowej, - wymianę instalacji elektrycznej, - rekultywację terenu podwórza wraz z nowymi elementami dla mieszkańców zespołu staromiejskiego. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub	ul. Piastowska 5/Jagiellończyka 2	980 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 72 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					„Aktywna Kobieta” i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			(sztuki) – 1	
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania	70. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Łaziennej 2 w Toruniu wraz z	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Łazienna 2	**Zakres:** remont i konserwacja elewacji frontowych oraz oficyn, dachów, pionów wodno-kanalizacyjnych, elektrycznych, gazowych, klatek schodowych, korytarzy, pomostów, fundamentów, belek stropowych, stolarki drewnianej i okiennej,	ul. Łazienna 2	250 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	problemów społecznych	zagospodarowaniem podwórza w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji			zagospodarowanie przestrzeni podwórka. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru			mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 33 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					rewitalizacji; V Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej				
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	71. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Szerokiej 32 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Szeroka 32	**Zakres:** - remont klatki schodowej, - remont podwórka, utworzenie terenów zielonych oraz montaż monitoringu. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada**	ul. Szeroka 32	75 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 20 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					projekt: II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.				
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	72. Strefa Kreatywnego Czasu – miejsce spotkań i działań	S	Stowarzyszenie Wspierania Twórczej Aktywnej Młodzieży „Pestka”/Wspólnota Mieszkaniowa ul. Szczytna 10-12	**Zakres:** stworzenie miejsca spotkań w zaadaptowanej przestrzeni kamienicy przy ul. Szczytna 10-12, gdzie prowadzone będą warsztaty z zakresu aktywności twórczej, rozwoju osobistego, kompetencji społecznych, a także poszukiwań „geniusloci”, czyli dlaczego dobrze jest mieszkać na obszarze Starego Miasta oraz spotkania integracyjne dla mieszkańców. Projekt skierowany jest do mieszkańców w szczególności zagrożonych ubóstwem, bezrobociem i osoby niepełnosprawne. Działania mają na celu inspirowanie i aktywizowanie mieszkańców oraz łączyć emocjonalnie z obszarem Starego Miasta.	ul. Szczytna 10-12 ul. Żeglarska 21/ ul. Kopernika 1 ul. Szewska 10 ul. Kopernika 12/ul. Żeglarska 23 ul. Szczytna 5-7 ul. Prosta 3/3a ul. Szeroka 26-28/ul. Szczytna 2-4	58 823,53	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby) – 12 **Wskaźniki produktu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób z otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących beneficjentó w projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Grupa docelowa: osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 20	
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	73. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Szeroka 26-28/Szczytna 2-4 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Wspólnota Mieszkaniowa Szeroka 26-28/Szczytna 2-4	**Zakres:** renowacja elewacji frontowych od strony ul. Szerokiej i Szczytnej. Mieszkańcy kamienicy będą objęci projektami społecznymi: *„Strefa Kreatywnego Czasu – miejsce spotkań i działań”* i/lub *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych”* i/lub *„Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub	ul. Szeroka 26-28/Szczytna 2-4	430 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 35 **Wskaźniki**	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					„Aktywna Kobieta” i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			**produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania	74. Modernizacja budynku mieszkalno-użytkowego przy ul. Żeglarska	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Żeglarska 21/Kopernika 1	**Zakres:** -odrestaurowanie klatki schodowej, - wymiana instalacji elektrycznej/domofonowo, -rekultywacja terenu podwórza. Mieszkańcy kamienicy będą objęci	ul. Żeglarska 21/Kopernika 1	150 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	problemów społecznych	21/Kopernika 1 w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji.			projektami społecznymi: *„Strefa Kreatywnego Czasu – miejsce spotkań i działań”* i/lub *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych”* i/lub *„Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej			mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 23 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					oraz przestrzeni publicznej.				
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	75. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Kopernika 12/Żeglarska 23 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Kopernika 12/Żeglarska 23	**Zakres:** - remont elewacji kamienicy, - docieplenie dachu. Mieszkańcy kamienicy będą objęci projektami społecznymi: *„Strefa Kreatywnego Czasu – miejsce spotkań i działań”* i/lub *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych”* i/lub *„Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach	ul. Kopernika 12/Żeglarska 23	250 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 2 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.				
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	76. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Szczytnej 10-12 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Szczytna 10-12	**Zakres:** - wymiana instalacji centralnego ogrzewania, - wybudowanie indywidualnego węzła cieplnego, - wymiana instalacji c.w.u. i cyrkulacji, - wymiana instalacji zimnej wody i kanalizacji, - zabudowa pionów, - remont pomieszczeń piwnicznych na cele działań społecznych. Mieszkańcy kamienicy będą objęci projektami społecznymi: *„Strefa Kreatywnego Czasu – miejsce spotkań i działań”* i/lub *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych”* i/lub *„Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub	ul. Szczytna 10-12	450 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 22 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.				
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	77. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Szewska 10 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Szewska 10	**Zakres:** **-** remont elewacji frontowej z naprawą detali architektonicznych oraz wymianą obróbek blacharskich, - remont dachu mansardowego, - wymiana trzech drzwi do budynku. Mieszkańcy kamienicy będą objęci projektami społecznymi: *„Strefa Kreatywnego Czasu – miejsce spotkań*	ul. Szewska 10	450 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		obszarze rewitalizacji			*i działań"* i/lub *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń"* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych"* i/lub *„Bank Inicjatyw Społecznych"* i/lub *„Aktywna Kobieta"* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych"* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)"*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			miejskich (osoby) – 9 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	78. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Szczytna 5-7 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Szczytna 5-7	**Zakres:** - wymiana instalacji centralnego ogrzewania, - wymiana instalacji c.w.u. i cyrkulacji, - wymiana instalacji zimnej wody i kanalizacji, - roboty budowlane związane z zabudową pionów. Mieszkańcy kamienicy będą objęci projektami społecznymi: *„Strefa Kreatywnego Czasu – miejsce spotkań i działań”* i/lub *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych”* i/lub *„Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada**	ul. Szczytna 5-7	160 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 9 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 459 m²	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					projekt: II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.				
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	79. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Prosta 3/3a w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	Wspólnota Mieszkaniowa Prosta 3/3a	**Zakres:** - wykonanie prac remontowych więźby dachowej wraz z przebudową stropu drugiego pietra, - przebudowę klatki schodowej, - wymianę konstrukcji stropodachu i podniesienie do normatywnej wysokości. - remont dwóch klatek schodowych. Mieszkańcy kamienicy będą objęci projektami społecznymi: *„Strefa Kreatywnego Czasu – miejsce spotkań i działań”* i/lub *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych”* i/lub *„Bank Inicjatyw Społecznych”* i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum*	ul. Prosta 3/3a	370 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 8 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych" i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)"*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.			miejskich (sztuki) – 1	
STARE MIASTO	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów	80. Modernizacja budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy Woli Zamkowej 12 w	T	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	**Zakres:** remont części wspólnych obiektu poprzez: - wymianę pokrycia dachowego wraz z pracami towarzyszącymi, - naprawę kominów wraz z pracami towarzyszącymi, - odrestaurowanie klatki schodowej, -wymianę instalacji	Wola Zamkowa 12	500 000,00	**Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:** Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	społecznych	celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji			elektrycznej/domofonowej, - odrestaurowanie elewacji wraz z dociepleniem od strony podwórza, - rekultywację terenu podwórza wraz z nowymi elementami dla mieszkańców. Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: *„Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń”* i/lub *„DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych”* i/lub „Bank Inicjatyw Społecznych” i/lub *„Aktywna Kobieta”* i/lub *„Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych”* i/lub *„Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)”*. **Grupa docelowa:** osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna samowystarczalność ekonomiczna			mieszkalnych na obszarach miejskich (osoby) – 11 **Wskaźniki produktu RPO WK-P:** Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (sztuki) – 1	lokatorów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; V. Niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej.				
STARE MIASTO	1.2.2 Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	81. Dotknąć Teatru	S	Fundacja Alma	**Zakres:** projekt realizowany będzie wspólnie z Kujawsko-Pomorskim Impresaryjnym Teatrem Muzycznym w Toruniu. Polega na utworzeniu oferty dla dzieci i młodzieży z obszaru Starego Miasta zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ubóstwem. Zakłada zwiększenie dostępności do różnych form sztuki, organizację zajęć i warsztatów rozwijających wyobraźnię i pasje oraz utworzenie placówki z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym. **Grupa docelowa:** osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym dzieci i młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym. **Problem, na który odpowiada projekt:** II. Niedostateczna	ul. Warszawska 11	650 000,00	**Wskaźniki rezultatu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby) – 100, w tym min. 60% z obszaru rewitalizacji **Wskaźniki produktu RPO WK-P i LSR:** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie ankiet monitorujących/umów z uczestnikam i projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[7]	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					samowystarczalność ekonomiczna ludności w gospodarstwach domowych; IV. Niestabilna sytuacja mieszkaniowa i ekonomiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji.			społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) – 100, w tym min. 60% z obszaru rewitalizacji	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 20. Uzupełniające projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	L.p.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
1	2	3	4
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/PODGÓRZ	**CEL REWITALIZACJI 1. Aktywna integracja i włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym**		
	Kierunek działań 1.1. Animacja społeczna i aktywna integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji		
	1.	S	Punkty Integracji Społecznej na Podgórzu i Bydgoskim Przedmieściu
STARE MIASTO	**CEL REWITALIZACJI 1. Aktywna integracja i włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym**		
	Kierunek działań 1.1. Animacja społeczna i aktywna integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji		
	2.	T	Nadbudowa i rozbudowa dawnego budynku kinoteatru Grunwald usytuowanego przy ulicy Warszawskiej 11 na teatr – Utworzenie „DUŻEJ SCENY" Kujawsko-Pomorskiego Impresaryjnego Teatru Muzycznego w Toruniu.
STARE MIASTO/BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/PODGÓRZ	**CEL REWITALIZACJI 1. Aktywna integracja i włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i zagrożeniem społecznym**		
	Kierunek działań 1.2. Włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym		
	3.	S	Klub Wędka – prowadzenie świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży na obszarze rewitalizacji.
PODGÓRZ	**CEL REWITALIZACJI 2: Podniesienie standardu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji**		
	Kierunek działań2.1. Poprawa i wzmocnienie zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych		
	4.	S	Utworzenie Punktu Konsultacyjnego dla mieszkańców dzielnicy Podgórz w Toruniu
PODGÓRZ	**CEL REWITALIZACJI 3: Podniesienie standardu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji**		
	Kierunek działań 2.1. Poprawa i wzmocnienie zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych		
	5.	PF/T	Rozbudowa Toruńskiego Parku Technologicznego dotycząca budowy infrastruktury na nieruchomości gruntowej położonej w Toruniu przy ul. Andersa

Źródło: opracowanie własne

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem

Komplementarność przestrzenna

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane co od zasady na obszarze rewitalizacji. Wyjątek stanowi jeden z projektów, którego realizacja odbędzie się w jego bezpośrednim sąsiedztwie (budynek przy ul. Podgórskiej 2, w odległości 180 m od granicy podobszaru Podgórz). Wskazanie do skierowania projektu poza obszar rewitalizacji uzasadnione jest brakiem odpowiedniej infrastruktury na Podgórzu. Gmina na dysponuje tam obiektem, umożliwiającym przeprowadzenie wymaganej interwencji społecznej, w odpowiednio szerokim zakresie. Zamierzone przedsięwzięcie rozwiązuje ściśle powiązane dysfunkcje dotyczące sfer społecznych (uzależnienia od środowiskowej pomocy społecznej oraz zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa) i dlatego jego realizacja jest niezwykle istotna dla powodzenia interwencji. Zakres projektu społecznego wymaga więc dużej powierzchni i odpowiedniej funkcjonalności budynku. Z tego powodu, dla realizacji projektu w granicach podobszaru konieczne byłoby wynajmowanie lokalu prywatnego na zasadach komercyjnych, co ze względów kosztowych byłoby nieefektywne[8], a ze względu na sąsiedztwo odpowiedniego lokalu tuż przy granicy podobszaru - nieracjonalne. Dlatego decydując się na realizację projektu poza obszarem rewitalizacji, kierowano się dostępnością oraz jakością istniejącej infrastruktury, tak aby jak największą część środków finansowych przeznaczyć na komplementarne działania społeczne. Należy zaznaczyć, że projekt ten będzie skierowany dla mieszkańców podobszaru rewitalizacji.

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie. Zakres oddziaływania realizowanych projektów społecznych nie będzie ograniczać się do danego podobszaru tylko do całego obszaru rewitalizacji. Wszystkie inicjatywy społeczne skierowane zostaną do osób zamieszkujących obszar kryzysowy, przewidziany do wsparcia. Dzięki temu PRT będzie efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar. Przy czym wskazać należy, że zasięg oddziaływania projektów rewitalizacyjnych będzie znacznie większy niż wyznaczony

[8] analizy lokalizacji dla projektu prowadzone były m. in. przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, również w formie zapytania ofertowego mającego na celu sondaż oferty lokalowej na Podgórzu oraz jej koszty.

obszar rewitalizacji. Prowadzone działania rewitalizacyjne nie spowodują przenoszenia problemów z obszaru rewitalizacji na inne obszary. Komplementarność przestrzenna w PRT została zagwarantowana również na poziomie *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia.*

Komplementarność problemowa

Wyznaczając w PRT obszar rewitalizacji zdiagnozowano określone problemy poszczególnych podobszarów rewitalizacji. W nawiązaniu do diagnozy obszaru rewitalizacji i problemów będących podstawą jego wyznaczenia w PRT zaplanowano projekty skierowane na rozwiązanie stanu kryzysowego. Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym). Tym samym prowadzona rewitalizacja będzie miała charakter kompleksowy a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą do osiągnięcia celów rewitalizacji dla miasta Torunia.

Wszystkie zdiagnozowane problemy główne w sferze społecznej i sferze technicznej, oraz odpowiadające im wskaźniki delimitacji obszaru zdegradowanego nie pozostają bez stosownej interwencji, skupionej na rozwiązane lub ograniczenie danego problemu. Podstawą interwencji są projekty społeczne, jako najbardziej istotne dla rozwiązania sytuacji kryzysowej wyznaczonego obszaru, skoncentrowane na problemach zaawansowanego procesu starzenia się społeczeństwa, niedostatecznej samowystarczalności ekonomiczna ludności, wysokiej liczby bezrobotnych kobiet oraz niestabilnej sytuacji mieszkaniowej i ekonomicznej mieszkańców. W celu spełnienia niezbędnego wymogu komplementarności problemowej, bez dedykowanej interwencji nie mógł pozostać również problem niski standard budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych. Wobec tego, zaprogramowano szereg działań skoncentrowanych również na tym problemie obszaru rewitalizacji. Należy jednak zaznaczyć, iż interwencja w sferze technicznej skierowana do zasobu mieszkaniowego oraz przestrzeni publicznych wciąż pozostaje ściśle skorelowana z interwencją społeczną, tj. zachowuje ideę projektu zintegrowanego. Tylko dzięki takiemu podejściu, w którym prowadzi się działania również w sferze technicznej, możliwe jest zachowanie komplementarności problemowej PRT i tym samym interwencja wobec wszystkich zdiagnozowanych problemów obszaru.

Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy również wskazać, że PRT wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym. Komplementarność problemowa została zatem zapewniona już na poziomie planowania programowania rewitalizacji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedstawiona w rozdziale 13 *Struktura zarządzania oraz ramowy harmonogram realizacji Programu Rewitalizacji Torunia do roku 2023* została zaprojektowana w taki sposób, aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania Gminy Miasta Toruń, W związku z czym została zapewniona komplementarność proceduralno-instytucjonalna a potrzeba angażowania wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji będzie spełniana w formule Komitetu Rewitalizacji.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty realizowane w PRT będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków własnych gminy oraz kapitału prywatnego. Szczegółowo źródła finansowania poszczególnych projektów zostały wskazane w rozdziale 12.

Ponadto proces rewitalizacji nie powinien ograniczać się tylko do wyżej wymienionych źródeł finansowania. Środki z Unii Europejskiej powinny się uzupełniać z innymi funduszami dedykowanymi obszarowi rewitalizacji. W związku z powyższym Prezydent Miasta Torunia, działając na podstawie art. 11 ust. 2 i art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450) uruchomił otwarty konkurs ofert na wykonanie zadań publicznych związanych z realizacją zadań gminy w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji (Bydgoskiego Przedmieścia, Podgórza i Starego Miasta). Zadania te będą dedykowane obszarowi rewitalizacji oraz jego

mieszkańcom, tak aby uzupełniać i wspierać całość procesu rewitalizacji. Tematycznie, zadania będą wykonane w celu niwelowania głównych problemów rozpoznanych podczas diagnozy miasta oraz negatywnych zjawisk poprzez realizację szerokiego pakietu inicjatyw społecznych (aktywizacji i integracji społecznej, aktywizacji zawodowej, zdobywania nowych kompetencji i umiejętności, budowania więzi międzypokoleniowej, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, tworzenia nowej oferty spędzania czasu wolnego, szerzenia dobrych praktyk, dzielenia się wiedzą, budowania tożsamości z najbliższym otoczeniem i współodpowiedzialności za nie, edukacji, aktywności ruchowej, przeciwdziałania uzależnieniom i innych). Wartością dodaną, poza konkretnym efektem społecznym wynikającym z zakresu zrealizowanych przedsięwzięć, jest aktywizacja organizacji pozarządowych na polu rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa

PRT zapewnia zachowanie ciągłości programowej polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013. Poniżej przedstawiono zestawienie wybranych projektów zrealizowanych na obecnie wyznaczonym obszarze rewitalizacji w ramach polityki spójności:

- *Adaptacja Zabytkowej Baszty Gołębnik na pracownie artystyczne i siedziby organizacji pozarządowych prowadzących działalność w dziedzinie kultury;*
- *Adaptacja Zabytkowej Bramy Klasztornej na cele kulturalne, społeczne i gospodarcze;*
- *Kompleksowy remont budynku Młodzieżowego Domu Kultury, ul. Przedzamcze 15w Toruniu;*
- *Kompleksowy remont budynku Przedszkola Miejskiego nr 4, ul. Bydgoska 34w Toruniu;*
- *Modernizacja budynku przy ulicy Kopernika 27 - nowa siedziba TFPK Sp. z o.o.;*
- *Modernizacja i rozbudowa sali gimnastycznej I Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Toruniu;*
- *Przebudowa budynku przy ul. Strumykowej 4 w Toruniu wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby Muzeum Okręgowego w Toruniu pod ekspozycję pn. „Świat Toruńskiego Piernika";*
- *Remont elewacji i dachu I Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika przy ul. Zaułek Prosowy 1 w Toruniu;*

- *Rewitalizacja Bulwaru Filadelfijskiego wraz z nabrzeżem Wisły na odcinku od mostu drogowego do przystani AZS w Toruniu;*
- *Rewitalizacja Dworu Artusa;*
- *Rewitalizacja elementów Ogrodu Zoobotanicznego na Bydgoskim Przedmieściu w Toruniu;*
- *Rewitalizacja Społeczna na Bydgoskim Przedmieściu;*
- *Rewitalizacja zabytkowego Parku Miejskiego na Bydgoskim Przedmieściu w Toruniu;*
- *Rozbudowa i organizacja systemu monitoringu wizyjnego na obszarze Zespołu Staromiejskiego i Bydgoskiego Przedmieścia miasta Torunia;*
- *Wykonanie remontu konserwatorskiego i adaptacji na cele muzealne budynku przy ul. Franciszkańskiej 9 w Toruniu;*
- *Zagospodarowanie przestrzeni publicznej ul. Mickiewicza w Toruniu;*
- *Zagospodarowanie przestrzeni publicznej ulicy Szerokiej i Królowej Jadwigi;*
- *Adaptacja nowych pomieszczeń wraz z wymianą powierzchni dachu budynku celem zwiększenia bazy edukacyjno-wychowawczej na Bydgoskim Przedmieściu przez Stowarzyszenie Opieki Nad Dziećmi Opuszczonymi pn. Oratorium im. Bł. Ks. Bronisława Markiewicza*

PRT kontynuuje również proces rewitalizacji rozpoczęty w ramach LPR-T, w którym za obszar zdegradowany uznano Stare Miasto i Bydgoskie Przedmieście i na tych jednostkach skoncentrowano działania o charakterze rewitalizacyjnym. PRT jest ich bezpośrednią kontynuacją, wskazując ponownie te dwie jednostki jako obszar o cechach obszaru zdegradowanego i dalej – obszaru rewitalizacji. Istotne znaczenie ma również to, że granice obu jednostek są niezmienione, tzn. w obu programach rewitalizacji proces rewitalizacji dotyczył Starego Miasta i Bydgoskiego Przedmieścia w dokładnie tych samych granicach. W warstwie projektowej PRT również nawiązuje do wcześniej realizowanych inwestycji i przedsięwzięć (wymienionych powyżej), spełniając tym samym wymóg komplementarności międzyokresowej.

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

11.1 Udział interesariuszy rewitalizacji w procesie tworzenia Programu

Gmina Miasta Toruń przygotowała PRT zgodnie z ustawą z dnia 15 października 2015 r. o rewitalizacji, co nałożyło na gminę obowiązek prowadzenia określonej partycypacji społecznej.

Prezydent Miasta Torunia powołał Zarządzeniem nr 146 z dnia 16 czerwca 2014 r**.** Zespół Zadaniowy ds. Programu Rewitalizacji, w skład którego weszli przedstawiciele poszczególnych działów i jednostek podległych UMT. Zadaniem Zespołu było merytoryczne wsparcie podczas przygotowywania PRT. Kolejnym z organów wspomagających pracę nad PRT jest Komisja Rewitalizacji Miasta RMT. Komisja została powołana uchwałą nr 4/2014 Rady Miasta Torunia w sprawie ustalenia liczby i rodzajów stałych komisji Rady Miasta Torunia VII kadencji z dnia 18 grudnia 2014 r. Do głównych zadań Komisji należą:

- działania na rzecz programu rewitalizacji i jego powiązań z dokumentami strategicznymi i planistycznymi miasta Torunia;
- opiniowanie projektów uchwał i dokumentów realizujących wytyczne ustawy o rewitalizacji na obszarze miasta Torunia;
- wspieranie mechanizmów włączenia mieszkańców i innych podmiotów na terenie miasta Torunia w program rewitalizacji;
- inicjowanie procesów rewitalizacyjnych, współpraca z mieszkańcami i innymi podmiotami w zakresie rewitalizacji na terenie miasta Torunia.

W 2015 r. powołano stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dla Miasta Torunia" (LGD), które jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i prawnych, reprezentujących sektor publiczny, gospodarczy, społeczny oraz mieszkańców. Stowarzyszenie ma realizować działania na rzecz osób wykluczonych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Od początku prac nad PRT Gmina Miasta Toruń współpracuje z LGD w zakresie możliwości dofinansowania projektów rewitalizacyjnych z działania 11.1 RPO WK-P. Współpraca z LGD będzie kontynuowana również w fazie wdrażania PRT poprzez realizację inicjatyw „miękkich", kontakt z potencjalnymi Wnioskodawcami oraz członkami LGD.

Rada Miasta Torunia przyjęła trzy uchwały poprzedzające przyjęcie programu rewitalizacji: pierwsza w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (uchwała nr 513/16 Rady Miasta Torunia z dnia 29 grudnia 2016 r.), druga o przystąpieniu do sporządzenia Programu Rewitalizacji Torunia do roku 2023 (uchwała nr 539/17 Rady Miasta Torunia z dnia 23 lutego 2017 r.), trzecia w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji na terenie Gminy Miasta Toruń (uchwała nr 794/18 Rady Miasta Torunia z dnia 25 stycznia 2018 r.).

Podjęcie uchwały nr 513/16 poprzedziły konsultacje społeczne. Odbyły się one w terminie od dnia 31 października do dnia 30 listopada 2016 r. Zbierano uwagi za pomocą formularzy konsultacyjnych. Pierwsze spotkanie informacyjne miało miejsce 8 listopada 2016 r., na obszarze Starego Miasta, w auli I Liceum Ogólnokształcącego. Miało ono charakter otwarty, mogli w nim uczestniczyć wszyscy zainteresowani. Celem spotkania było omówienie zagadnień związanych z procesem rewitalizacji oraz prezentacja diagnozy miasta Torunia, na podstawie której wyznaczono granice obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. W spotkaniu wzięło udział 30 osób, w tym mieszkańcy, radni, przedstawiciele spółdzielni mieszkaniowych, organizacji pozarządowych i przedstawiciele UMT oraz jednostek organizacyjnych gminy. Drugie spotkanie konsultacyjne grup przedstawicielskich, które odbyło się 15 listopada 2016 r. w auli I Liceum Ogólnokształcącego było kolejną okazją do pogłębienia dyskusji na temat granic proponowanych obszarów zdegradowanych i rewitalizacji. W skład grup przedstawicielskich weszli: reprezentanci spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, Rady Miasta Torunia, organizacji pozarządowych, magistratu oraz jednostek organizacyjnych gminy. Zainteresowani dyskutowali w formie kawiarenki obywatelskiej. Każdy z gości miał dostęp do wydrukowanych materiałów informacyjnych i map Torunia obrazujących wyznaczone w wyniku diagnozy obszary. Metoda organizacji spotkania pozwoliła na aktywne uczestnictwo każdego z uczestników. Udział w spotkaniu wzięło łącznie około 30 osób.

W ramach akcji informacyjno-promocyjnej, która miała na celu dotarcie do jak najszerszego grona interesariuszy, zastosowano następujące narzędzia komunikacji:

- Serwisy internetowe Urzędu Miasta Torunia: www.bip.torun.pl (zakładka *Ogłoszenia Prezydenta*), www.torun.pl, www.konsultacje.torun.pl, www.orbitorun.pl;
- Miejskie profile na serwisie społecznościowym Facebook: Mój Toruń, Moja Starówka;
- Strona na serwisie społecznościowym Facebook prowadzona przez toruńskich działaczy NGO: Konsultacje społeczne w Toruniu;

- Informacja w serwisie dla NGO: www.ngo.kujawsko-pomorskie.pl;
- Informacja w ogólnopolskim serwisie dla organizacji pozarządowych: www.ngo.pl;
- Ogłoszenie w gazecie *Nowości Dziennik Toruński* w dniu 31 października 2016 r. oraz informacja we wkładce *Mój Toruń* w gazecie *Nowości Dziennik Toruński* pt.: *Co i gdzie rewitalizować?* w dniu 10 listopada 2016 r.;
- Dwa artykuły na portalu internetowym ddtorun.pl;
- Plakaty dystrybuowane w: budynkach UMT, użyteczności publicznej (np. w Młodzieżowym Domu Kultury, Domu Muz, wybranych punktach usługowych na Starym Mieście, w pojazdach komunikacji miejskiej;
- Toruń SMS (7 i 14 listopada 2016 r.);
- Mailing oraz zaproszenia kierowane drogą elektroniczną do organizacji pozarządowych, radnych Rady Miasta Torunia, zarządców wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni mieszkaniowych, Rad Okręgów, Lokalnej Grupy Działania „Dla Miasta Torunia", instytucji kulturalnych, Rady Seniorów i lokalnych mediów.

Prowadząc konsultacje zapewniono udział różnych grup interesariuszy procesu rewitalizacji. Oprócz wspomnianych uczestników dwóch spotkań, uwagi zebrano także na formularzach konsultacyjnych. Łącznie swoje sugestie zgłosiły 43 osoby. Na podstawie wypełnionych formularzy dokonano oceny wskazanego obszaru zdegradowanego. Opinię zdecydowanie pozytywną wyraziły 23 osoby, pozytywną 19, natomiast negatywną 1 osoba. W przypadku obszaru rewitalizacji, 22 osoby wypowiedziały się zdecydowanie pozytywnie, a 10 osób pozytywnie. Wśród ocen mieszkańców nie było ani jednej negatywnej.

Na pierwszym spotkaniu konsultacyjnym, mieszkańcy proponowali inne granice obszaru rewitalizacji. Ze względu na ustawowe ograniczenia dotyczące powierzchni i ludności obszaru rewitalizacji uwagi nie zostały uwzględnione. Mieszkańcy byli przeciwni wprowadzeniu do uchwały zapisu odnoszącego się do wydawania decyzji o warunkach zabudowy na obszarze rewitalizacji. Sugestia ta została uwzględniona. Na drugim spotkaniu, oprócz uwag ogólnych, pojawiły się pytania związane z realizacją konkretnych typów projektów. Na wszystkie zadane pytania udzielono odpowiedzi. Zastosowane formy konsultacji pozwoliły na zapoznanie się z potrzebami i oczekiwaniami interesariuszy rewitalizacji, rozwinięcie dialogu między podmiotami zaangażowanymi w ten proces oraz ich integracji. Niezwykle ważny był aspekt informacyjny. Uczestnicy spotkań i warsztatów zapoznali się z tematyką rewitalizacji, uzyskali

informacje o możliwościach zaangażowania się w prace nad opracowaniem i wdrożeniem założeń programu rewitalizacji oraz źródłach finansowania projektów. Raport końcowy opublikowano na stronie internetowej[9]. Znalazły się w nim szczegółowe informacje dotyczące partycypacji społecznej związanej z etapem wyznaczania obszarów zdegradowanego i rewitalizacji.

Informacje na temat rewitalizacji przekazywane są również przy okazji spotkań organizowanych przez Biuro Toruńskiego Centrum Miasta. W dniu 15 lutego 2016 r., w Dworze Artusa, w ramach otwarcia sezonu turystycznego, przedstawiono prezentację o możliwościach jakie daje proces rewitalizacji.

Przygotowując PRT, w dniu 17 sierpnia 2016 r., zorganizowano spotkanie konsultacyjne w formule „wordcafe", na którym rozmawiano z organizacjami pozarządowymi na temat udoskonalenia form współpracy gminy z NGO. Oprócz współpracy w obszarze rewitalizacji, debatowano m.in. o problemach seniorów, kultury, bezpieczeństwa oraz rekreacji.

Kolejnym elementem partycypacji społecznej było spotkanie z mieszkańcami na temat zasad zgłaszania propozycji projektów, których wnioskodawcy starali się o wpisanie do PRT. Odbyło się ono w dniu 14 marca 2017 r. a nabór projektów trwał od 13 marca do 24 kwietnia 2017 r. – w tym czasie funkcjonowały dwa punkty informacyjno-konsultacyjne, gdzie Wnioskodawcy mogli zasięgnąć opinii, uzyskać odpowiedź na pojawiające się wątpliwości związane z wypełnieniem formularza służącego zgłaszaniu propozycji projektów.

W dniu 26 kwietnia 2017 r. powołano Zarządzeniem nr 98/2017 PMT Komisję Oceny Projektów (KOP). W jej skład weszło 15 członków: przedstawiciele UMT oraz jednostek mu podległych, organizacji pozarządowych oraz Radni Miasta Torunia. Zadaniem Komisji była ocena propozycji projektów, które zarekomendowano Prezydentowi Miasta Torunia do wpisania do PRT. Wnioskodawcy projektów wpisanych na listę głównych projektów/przedsięwzięć PRT, będą mieli możliwość ubiegania się o dofinansowanie ze środków RPO WK-P.

Ponadto GMT regularnie prowadzi dialog z mieszkańcami, m.in. podczas corocznych spotkań Prezydenta Miasta Torunia z mieszkańcami. Podczas tych spotkań prowadzone są rozmowy ze społecznością lokalną poszczególnych części miasta Torunia celem zebrania

---

9 http://www.konsultacje.torun.pl/sites/default/files/pictures/2016/rew_2016_obsz_rew_raport_konc_z_kons_spol.pdf

uwag, opinii i pytań na tematy nurtujące mieszkańców. Jest to również okazja do dyskusji na temat rewitalizacji.

W dniach od 27-28 marca 2017 r. zorganizowano wyjazd szkoleniowy do Łodzi dla szerokiego grona interesariuszy (przedstawiciele RMT, NGO, uniwersytetu, samorządu, jednostek podległych gminie) zaangażowanych w przygotowanie, a następnie realizację PRT. Podczas wizyty studyjnej odbyło się szkolenie, przeprowadzone przez eksperta współpracującego od wielu lat z samorządami oraz przedstawicieli Urzędu Miasta Łodzi.

Dodatkowo Gmina Miasta Toruń z organizowała w dniu 30 maja 2017 r. ponadregionalną konferencję pn.: *Ludzie. Przestrzeń. Narzędzia. 3 wymiary rewitalizacji*, której celem było zaprezentowanie najważniejszych kwestii związanych z tematyką rewitalizacji. W konferencji wzięło udział około 100 osób, m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy, zarządcy nieruchomości, artyści, przedstawiciele uczelni wyższych, Radni Miasta Torunia i urzędnicy.

Ponadto, UMT prowadzi stronę internetową, która jest miejscem wymiany informacji, łącznikiem z mieszkańcami. Na stronie zamieszczane są systematycznie relacje z poszczególnych etapów przygotowania PRT. Strona jest źródłem wiedzy o rewitalizacji i kwestiach bezpośrednio związanych z tą tematyką. Znajduje się pod następującym adresem: www.rewitalizacja.torun.pl.

W dniu 24 czerwca 2017 r. pracownicy UMT spotkali się w ramach Święta Bydgoskiego Przedmieścia z mieszkańcami podobszaru rewitalizacji. Podczas prac artystycznych, w niezobowiązującej atmosferze, rozmawiano o planowanych do realizacji projektach, które będą prowadzone na tym terenie. Inicjatywa miała pozytywny oddźwięk wśród mieszkańców, Rady Okręgu Bydgoskie Przedmieście i środowisk trzeciego sektora. Stanowiła zachętę dla lokalnej społeczności do angażowania się w inicjatywy mające na celu budzenie współodpowiedzialności za miejsce, w którym żyją i funkcjonują na co dzień.

Projekt uchwały Rady Miasta Torunia w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji na terenie Gminy Miasta Toruń był przedmiotem konsultacji społecznych, które miały miejsce w terminie 27 października - 27 listopada 2017 r. W dniu 27 października 2017 r. GMT zorganizowała spotkanie otwarte ze wszystkimi zainteresowanymi procesem rewitalizacji, które odbyło się w Centrum Kulturalno-Kongresowym Jordanki. W pierwszej części spotkania organizatorzy przedstawili zapisy ustawy o rewitalizacji w zakresie działania Komitetu Rewitalizacji oraz treść projektu uchwały

Rady Miasta Torunia. Drugą część spotkania stanowiła dyskusja z uczestnikami konsultacji. W spotkaniu udział wzięli mieszkańcy Torunia, przedstawiciele Rady Miasta Torunia, reprezentanci spółdzielni mieszkaniowych i organizacji pozarządowych. Drugie spotkanie konsultacyjne odbyło się w dniu 30 października 2017 r. w Centrum Kulturalno-Kongresowym Jordanki. Formuła otwartego spotkania polegała na zbieraniu opinii i uwag ustnych mieszkańców na formularzach konsultacyjnych.

W ramach akcji informacyjno-promocyjnej zastosowano następujące narzędzia komunikacyjne:

- zbierano uwagi w postaci papierowej i elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności za pomocą poczty elektronicznej, na formularzach zamieszczonych na stronie podmiotowej UMT. Dokumenty konsultacyjne dostępne były na stronach: www.bip.torun.pl (zakładka *Ogłoszenia Prezydenta*), w aktualnościach: www.torun.pl, www.rewitalizacja.torun.pl, www.konsultacje.torun.pl, a także w Punktach Informacyjnych UMT oraz w siedzibie Wydziału Rozwoju i Programowania Europejskiego.
- informację w zakresie przedmiotu konsultacji zamieszczono również:
  - na miejskich profilach społecznościowych (Facebook, Mój Toruń, Moja Starówka);
  - ogłoszenie w gazecie *Nowości Dziennik Toruński w dniu* 20 października 2017 r.;
  - plakaty dystrybuowane w pojazdach komunikacji miejskiej (przed pierwszym i drugim spotkaniem) w dniach od 23 października do 1 listopada 2017 r.;
  - Toruń SMS (25 października 2017 r.).

W ramach konsultacji społecznych zapewniony został udział różnych grup interesariuszy procesu rewitalizacji. Byli to mieszkańcy, radni miasta, przedstawiciele spółdzielni mieszkaniowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych. W trakcie spotkań konsultacyjnych interesariusze zgłosili 36 uwag, zapytań i sugestii, które odnosiły się zarówno do przedmiotu konsultacji jak i całego procesu rewitalizacji.

Raport końcowy opublikowano na stronach:

- http://www.konsultacje.torun.pl/pl/komitet-rewitalizacji-podsumowanie-konsultacji;
- http://www.rewitalizacja.torun.pl/?aktualnosci=projekt-uchwaly-dotyczacej-komitetu-rewitalizacji.

Projekt uchwały Rady Miasta Torunia w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji pn. *Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023* był przedmiotem konsultacji społecznych, które miały miejsce w terminie od 2 lipca do 2 sierpnia 2018 r.

W dniu 5 lipca 2018 r. GMT zorganizowała spotkanie otwarte ze wszystkimi zainteresowanymi procesem rewitalizacji, które odbyło się w Centrum Dialogu im. Jana Pawła II w Toruniu. W pierwszej części spotkania organizatorzy przedstawili kwestie związane z opracowaniem projektu PRT oraz zapisami dokumentu, w tym listą propozycji projektów, których Wnioskodawcy będą starać się o współfinansowanie ze środków unijnych. Druga część spotkania stanowiła dyskusja z uczestnikami konsultacji. Na pytania zebranych odpowiedzieli przedstawciele UMT.

Drugie spotkanie konsultacyjne odbyło się w dniu 6 lipca 2018 r. w siedzibie Biura Rewitalizacji. Formuła otwartego spotkania polegała na zbieraniu opinii i uwag ustnych mieszkańców na formularzach konsultacyjnych. Uwagi zbierane były od 7:30 do 18:00, co umożliwiło wzięcie udziału w spotkaniu szerokiemu gronu interesariuszy, czas trwania konsultacji dopasowano do różnych godzin pracy mieszkańców.

W ramach prowadzonego procesu partycypacyjnego, w dniu 12 lipca 2018 r. spotkano się również z Radnymi Rady Miasta Torunia. W spotkaniu wzięło udzial 9 uczestików, w tym 5 Radnych RMT.

Osoby, który nie mogły osobiście uczestniczyć w spotkaniach, mogły zgłosić swoje opinie na formularzach konsultacyjnych. Łącznie, uwagi zgłosiło 12 osób.

Informacja w zakresie przedmiotu konsultacji dostępna była w: serwisie społecznościowym Facebook (Mój Toruń, Moja Starówka), w gazecie *Nowości* w dniu 22.06.2018 r., na plakatach dystrybuowanych w PIUM przy ul. Wały gen. Sikorskiego 8 oraz w wybranych punktach gastronomicznych na Starym Mieście. Ponadto, w dniu 12.07.2018 r. wysłano wiadomości z systemu Toruń SMS, skierowano zaproszenia do składania uwag na formularzach konsultacyjnych do Radnych Miasta Torunia, w tym do Komisji Rewitalizacji, Wnioskodawców, którzy zgłosili propozycje projektów do PRT, Rad Okręgów, Lokalnej Grupy Działania „Dla miasta Torunia" (6, 9, 13.07.2018 r.) oraz do organizacji pozarządowych (6.07.2018 r.).

Raport końcowy opublikowano na stronach:

- http://www.bip.torun.pl/info_ogl_pmt.php?Kod=5338
- http://www.rewitalizacja.torun.pl/?aktualnosci=raport-koncowy-z-konsultacji-spolecznych.

11.2 Udział interesariuszy rewitalizacji w procesie wdrażania programu

Partycypacja społeczna powinna być prowadzona na każdym etapie procesu rewitalizacji. Organy i jednostki biorące udział w przygotowaniu PRT będą również zaangażowane w fazę wdrażania procesu rewitalizacji. Lokalna Grupa Działania stanowiąca cenny głos doradczy podczas tworzenia projektów w formule zintegrowanej będzie koordynować realizację inicjatyw społecznych prowadzonych m.in. na podobszarach rewitalizacji. GMT kontynuować będzie także coroczne spotkania Prezydenta Miasta Torunia z mieszkańcami, stanowiące platformę dialogu i wymiany opinii oprowadzeniu rewitalizacji. W Toruniu funkcjonuje Rada Działalności Pożytku Publicznego składająca się z przedstawicieli UMT, Rady Miasta Torunia i NGO. Rada była informowana o zasadach przygotowania PRT oraz typach projektów możliwych do realizacji w ramach rewitalizacji.

Dodatkowo, strona internetowa www.rewitalizacja.torun.pl jest miejscem, w którym pojawiają się i będą nadal publikowane aktualności na temat rewitalizacji, a także gdzie będzie można zgłaszać swoje pytania i opinie.

11.3 Komitet Rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji to forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji pełniący funkcję opiniodawczo-doradczą Prezydenta Miasta Torunia. Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy.

W dniu 25 stycznia 2018 r. Rada Miasta Torunia podjęła Uchwałę Nr 794/18 w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji na terenie Gminy Miasta Toruń. Zgodnie z jej zapisami skład Komitetu tworzy:

1) 3 przedstawicieli mieszkańców obszaru rewitalizacji – po jednym przedstawicielu z każdego podobszaru rewitalizacji;
2) 3 przedstawicieli (łącznie) właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości, podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji, w tym spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych i towarzystw budownictwa społecznego;
3) 2 przedstawicieli mieszkańców Gminy Miasta Toruń spoza obszaru rewitalizacji;
4) 2 przedstawicieli podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze Gminy Miasta Toruń działalność gospodarczą;

5) 2 przedstawicieli podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze Gminy Miasta Toruń działalność społeczną, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych;
6) 3 przedstawicieli Gminy Miasta Toruń i jej jednostek organizacyjnych, wskazanych przez Prezydenta;
7) 3 przedstawicieli Rady Miasta Torunia;
8) po 1 przedstawicielu każdej z Rad Okręgu działających na obszarze rewitalizacji;
9) 1 przedstawiciel organów władzy publicznej;
10) 1 przedstawiciel podmiotów innych niż organy władzy publicznej, realizujących na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

W związku z podjęciem przez Radę Miasta Torunia Uchwały Nr 794/18 z dnia 25 stycznia 2018 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji na terenie Gminy Miasta Toruń, w dniu 14 lutego 2018 r. ogłoszony został nabór na Członków Komitetu. Wynik przeprowadzonego naboru nie pozwolił na powołanie Komitetu Rewitalizacji w pełnym składzie. W związku z powyższym, zgodnie z § 9 ust. 1 uchwały RMT Nr 794/2018 w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji na terenie Gminy Miasta Toruń, została przeprowadzona ponowna procedura naboru w nieobsadzonych kategoriach. Prezydent Miasta Torunia powołał Komitet Rewitalizacji zarządzeniem nr 200 z dnia 13 czerwca 2018 r. Lista Członków Komitetu Rewitalizacji została opublikowana w miejskich serwisach internetowych.

12. Szacunkowe ramy finansowe projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 21. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe (wg dotychczas złożonych wniosków, które będą weryfikowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w ramach działań i poddziałań: 8.1. RPO, 8.2.1. RPO, 8.4.1. RPO, 9.1.1. RPO, 9.2.1. RPO, 9.3.2. RPO, 11.1. RPO)

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu[10]	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2020-2021	1. Aktywny senior	S	1.1.1. Aktywizacja seniorów	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu/ Fundacja Pro Omnis	11 486 224,20 (MOPR- 6 186 752,20 partner – 5 299 472,00)	90	10 337 601,78 (MOPR– 5 568 076,98 partner- 4 769 524,80)	EFS 10 337 601,78	-	budżet gminy 618 675,22	529 947,20	9.3	9.3.2	2,3,4
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2019-2020	2. Remont i przebudowa budynku mieszkalnego przy ul. Mickiewicza 57 z przeznaczeniem na świadczenie usług w społeczności lokalnej	T	1.1.1. Aktywizacja seniorów	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	3 000 000,00	61	1 830 000,00	-	EFRR 1 830 000,00	budżet gminy 1 170 000	-	6.4	6.4.1	1

[10] S – społeczny, G - gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2019-2020	3. REanimacja Bydgoskiej 52 – adaptacja zabytkowej kamienicy na cele społecznie użyteczne	T	1.1.1. Aktywizacja seniorów 2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	7 814 157,11	61	4 766 635,84	-	EFRR 4 766 635,84	budżet gminy 3 047 521,27	-	6.4	6.4.1	1,36
PODGÓRZ	2019-2020	4. Przebudowa, adaptacja, modernizacja, remont i termomodernizacja budynku przy ul. Podgórska 2 na cele społeczne	T	1.1.1. Aktywizacja seniorów	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	5 584 773,54	61	3 406 711,86	-	EFRR 3 406 711,86	budżet gminy 2 178 061,68	-	6.4	6.4.1	1
PODGÓRZ	2019-2020	5. Muzeum Historii Podgórza miejscem spotkań i aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem	S	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	Stowarzyszenie „Nasz Podgórz”	58 823,53	85	50 000,00	EFS 50 000,00	-	-	8 823,53	11.1	-	6
PODGÓRZ	2018-2019	6. Adaptacja budynku przy ul. Poznańskiej 63-65/Drzymały 2-4 na cele społeczne	T	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Poznańska 63-65/ Drzymały 2-4	850 000,00	58,82	500 000,00	-	EFRR 500 000,00	-	350 000,00	6.4	6.4.1	5

STARE MIASTO	2019-2020	7. Toruń dla Starówki, Starówka dla Torunia. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców w nowo powstałej nowoczesnej przestrzeni społecznej.	S	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Miasta Toruń/Zespół Szkół nr 10 im. prof. Stefana Banacha w Toruniu	58 823,53	85	50 000,00	EFS 50 000,00	-	budżet gminy 8 823,53	-	11.1	-	8
STARE MIASTO	2018-2019	8. Toruń dla Starówki, Starówka dla Torunia. Rewitalizacja odpowiedzią na potrzeby nowoczesnej przestrzeni społecznej	PF	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Miasta Toruń/Zespół Szkół nr 10 im. prof. Stefana Banacha w Toruniu	1 250 500,00	61	762 805,00	-	EFRR 762 805,00	budżet gminy 487 695,00	-	6.4	6.4.1	7
STARE MIASTO	2019-2020	9. Centrum multimedialno-edukacyjne - Starówka dla Ciebie, Ty dla Starówki. Kompleksowy program aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	S	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Miasta Toruń/Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4 w Toruniu	58 823,53	85	50 000,00	EFS 50 000,00	-	budżet gminy 8 823,53	-	11.1	-	10

STARE MIASTO	2018-2020	10. Utworzenie Centrum multimedialno-edukacyjne - Starówka dla Ciebie, Ty dla Starówki.	T, PF	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Miasta Toruń/Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4 w Toruniu	1 172 650,00	61	715 316,50	-	EFRR 715 316,50	budżet gminy 457 333,50	-	6.4	6.4.1	9
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2020-2022	11. Działamy razem i uczymy się od siebie	S	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Miasta Toruń/Szkoła Podstawowa Nr 11 w Toruniu	58 823,53	85	50 000,00	EFS 50 000,00	-	budżet gminy 8 823,53	-	11.1	-	12
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2018-2019	12. Zagospodarowanie przestrzeni przy Szkole Podstawowej nr 11	PF	1.1.2. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Miasta Toruń/Szkoła Podstawowa Nr 11 w Toruniu	415 000,00	61	253 150,00	-	EFRR 253 150,00	budżet gminy 161 850,00	-	6.4	6.4.1	11
STARE MIASTO	2018-2019	13. Akademia Rewitalizacji Społecznej	S	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	Fundacja Revital Medic	616 362,50	91,53	564 162,50	EFS 564 162,50	-	-	52 200,00	9.3	9.3.2	14
STARE MIASTO	2018-2020	14. Adaptacja wybranych pomieszczeń budynku przy ul. Gregorkiewicza 3 w Toruniu wraz z zagospodarowaniem terenu na cele społeczne	T	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	Fundacja Revital Medic	3 600 00,00	16,67	600 000,00	-	EFRR 600 000,00	-	3 000 000,00	6.4	6.4.1	13, 40, 41

STARE MIASTO	2019-2020	15. Akademia Walki z Rakiem szansą na powrót do zdrowia	S	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	Fundacja Światło	58 823,53	85	50 000,00	EFS 50 000,00/lub inne źródło, np. PFRON	-	-	8 823,53	11.1	-	16
STARE MIASTO	2018-2019	16. Adaptacja pomieszczeń kamienicy na cele działalności społecznej przy ul. Łaziennej 9	T	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	Ogólnokrajowa Spółdzielnia Turystyczna GROMADA Oddział w Toruniu	200 000,00	61	122 000,00	-	EFRR 122 000,00	-	78 000,00	6.4	6.4.1	15
PODGÓRZ	2020-2022	17. Mieszkanie treningowe „Arkadia”	S	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Arkadia”	1 500 000,00	95	1 425 000,00	PFRON 1 425 000,00	-	-	75 000,00	-	-	18
PODGÓRZ	2017-2020	18. Adaptacja budynku i terenu przyległego przy ul. Młyńskiej 2-4 na cele mieszkania treningowego	T	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Arkadia”	350 000,00	61	213 500,00	-	EFRR 213 500,00	budżet gminy 84 000,00	52 500,00	6.4	6.4.1	17
PODGÓRZ	2018-2020	19. My też jesteśmy aktywni 5	S	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Arkadia”	1 000 000,00	85	850 000,00	EFS 850 000,00	-	-	150 000,00	9.2.	9.2.1	20

PODGÓRZ	2017-2019	20. Adaptacja budynku przy ul. Młyńskiej 2-4 na cele aktywizacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnością	T	1.2.1. Wsparcie osób chorych i z niepełnosprawnościami	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Arkadia”	285 000,00	61	173 850,00	-	EFRR 173 850,00	budżet gminy 68 400,00	42 750,00	6.4	6.4.1	19
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/PODGÓRZ	2020-2021	21. Wspólnie działamy, Toruń zmieniamy!	S	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu/ CISTOR STOWARZYSZENIE PARTNERSTWO SPOŁECZNE	2 379 177,50 (MOPR – 2 161 817,50 partner-217 360,00)	90	2 141 259,75 (MOPR-1 945 635,75 partner-195 624,75)	EFS 2 141 259,75	-	budżet gminy 216 181,75	21 736,00	9.3	9.3.2	22,23
PODGÓRZ	2019-2020	22. Przebudowa, adaptacja, modernizacja, remont i termomodernizacja budynku przy ul. Parkowej 3 na cele społeczne	T	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	1 600 000,00	61	976 000,00	-	EFRR 976 000,00	budżet gminy 624 000	-	6.4	6.4.1	21,36
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2019-2020	23. Mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej i mieszkania wspomagane dla osób bezdomnych przy ul. Bydgoskiej 74	T	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	3 628 437,38	61	2 213 346,80	-	EFRR 2 213 346,80	budżet gminy 1 415 090,58	-	6.4	6.4.1	21

STARE MIASTO	2019-2023	24. Rozwój Kamienicy Inicjatyw w obszarze aktywnej integracji o charakterze środowiskowym	S	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	Fundacja Archipelag Inicjatyw	58 823,53	85	50 000,00	EFS 50 000,00	-	budżet gminy 8 823,53	-	11.1	-	25
STARE MIASTO	2019-2020	25. Adaptacja budynku przy ul. Kopernika 22 wraz z podwórzem na cele społeczne	T	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	Gmina Miasta Toruń	970 000,00	61	591 700,00	-	EFRR 591 700,00	budżet gminy 378 300,00	-	6.4	6.4.1	24, 42, 39
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2018-2022	26. Społeczny Dom Kultury. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym na Bydgoskim Przedmieściu	S	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	Fundacja Fabryka UTU	1 067 064,00	85	907 004,40	EFS 907 004,40	-	100 000,00	60 059,60	9.2	9.2.1	27
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2018-2023	27. Adaptacja kamienicy przy ul. Sienkiewicza 11 na cele społeczne i kulturalne	T	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	Fundacja Fabryka UTU	150 000,00	61	91 500,00	-	EFRR 91 500,00	-	58 500,00	6.4	6.4.1	26

STARE MIASTO	2019-2023	28. NOE - usamodzielnianie młodzieży	S	1.2.2 Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	Stowarzyszenie Dzieciom i Młodzieży Wędka im. każdego Człowieka	248 000,00	80	200 000,00	EFS 200 000,00	-	Konkursy miejskie i marszałkowskie, granty z fundacji korporacyjnych – 48 000	-	11.1	-	
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/STARE MIASTO/PODGÓRZ	2018-2020	38. DZIAŁAJ LOKALNIE! - aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach rewitalizowanych	S	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	1 395 180,00	85	1 185 903,00	EFS 1 185 903,00	-	budżet gminy 209 277,00	-	9.1	9.1.1	46, 49-59, 61-66,68-71,73-80
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/STARE MIASTO/PODGÓRZ	2020-2022	29. Bank Inicjatyw Społecznych	S	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	2 849 390,88	85	2 421 982,24	EFS 2 421 982,24	-	budżet gminy 427 408,64	-	9.2	9.2.1	30,46, 49-59, 61-66,68-71,73-80
STARE MIASTO	2019-2020	30. Adaptacja kamienicy przy ul. Mostowej 6 na cele społeczne	T	1.2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	Fundacja STUDIO M6	750 000,00	26,7	200 000,00	-	EFRR 200 000,00	-	550 000,00	6.4	6.4.1	29
PODGÓRZ	2019-2020	31. Mama wraca do pracy	S	2.1.1. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych kobiet	Młodzieżowa Spółdzielnia Mieszkaniowa	110 200,00	85	93 670,00	EFS 93 670,00	-	-	16 530,00	11.1	-	32

PODGÓRZ	2019	32. Moje bezpieczne miejsce	T	2.1.1. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych kobiet	Młodzieżowa Spółdzielnia Mieszkaniowa	130 000,00	61	79 300,00	-	EFRR 79 300,00	-	50 700,000	6.4	6.4.1	31
PODGÓRZ	2018-2020	33. Wspieramy mamy	S	2.1.1. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych kobiet	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	3 009 966,76	85	2 558 471,74	EFS 2 558 471,74	-	budżet gminy 451 495,02	-	8.4	8.4.1	**-**
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/STARE MIASTO/PODGÓRZ	2018-2020	34. Aktywna Kobieta	S	2.1.1. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych kobiet	Gmina Miasta Toruń/Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia	1 285 718,40	95	1 221 432,48	EFS 1 092 860,64	**-**	BP 192 857,76 FP 64 285,92	**-**	8.2	8.2.1	49-59, 61-66,68-71,73-80
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/STARE MIASTO/PODGÓRZ	2017-2019	35. Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Toruniu (III)	S	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Miasta Toruń/Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia	4 636 915,85	100	4 636 915,85	EFS 4 636 915,85	**-**	**-**	**-**	8.1	-	46, 49-59, 61-66,68-71,73-80
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/PODGÓRZ	2022-2023	36. Akademia Współpracy	S	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	4 525 802,92	85%	3 846 932,48	EFS 3 846 932,48	-	budżet gminy 678 870,44	-	9.2	9.2.1	3,22

BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/STARE MIASTO/POD GÓRZ	2017-2019	37. Aktywne włączenie społeczne na terenie Gminy Miasta Toruń	S	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Miasta Toruń/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu	1 395 540,00	85	1 186 209,00	EFS 1 186 209,00	-	budżet gminy 209 331,00	-	9.2	9.2.1	46, 49-59, 61-66,68-71,73-80
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/STARE MIASTO/POD GÓRZ	2018-2019	39. Twoja przyszłość w Twoich rękach	S	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Miasta Toruń/Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia	176 470,58	85	150 000,00	EFS 150 000,00	-	budżet gminy 26 470,58	-	-	11.1	25
STARE MIASTO	2018-2019	40. Akademia Przyszłego Przedsiębiorcy	S	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Fundacja Revital Medic	950 950,00	97,24	924 670,00	EFS 924 670,00	-	-	26 280,00	9.3	9.3.2	14
STARE MIASTO	2017-2019	41. Aktywny opiekun - MONASTI	S	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Fundacja Revital Medic	480 900,00	95	456 855,00	EFS 456 855,00	-	-	88 819,69	8.4	8.4.1	14
STARE MIASTO	2019-2020	42. Aktywność i praca. Wsparcie podnoszące kompetencje zawodowe i społeczne na obszarze Starego Miasta	S	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Fundacja Archipelag Inicjatyw	117 647,00	85	100 000,00	EFS 100 000,00	-	-	17 647,00	11.1	-	25

BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/PODGÓRZ/ STARE MIASTO	2018-2019	43. Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych – edycja I	S	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	CISTOR Stowarzyszenie Partnerstwo Społeczne	150 000,00	85	127 500,00	EFS 127 500,00	-	dotacja miejska 22 500,00	-	11.1	-	49-59, 61-66,68-71,73-80
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/PODGÓRZ/ STARE MIASTO	2020-2021	44. Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych – edycja II	S	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	CISTOR Stowarzyszenie Partnerstwo Społeczne	150 000,00	85	127 500,00	EFS 127 500,00	-	dotacja miejska 22 500,00	-	11.1	-	49-59, 61-66,68-71,73-80
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/PODGÓRZ/ STARE MIASTO	2022-2023	45. Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych – edycja III	S	2.1.2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	CISTOR Stowarzyszenie Partnerstwo Społeczne	150 000,00	85	127 500,00	EFS 127 500,00	-	dotacja miejska 22 500,00	-	11.1	-	49-59, 61-66,68-71,73-80
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2019-2023	46. Rewitalizacja zabytkowego Parku Miejskiego na Bydgoskim Przedmieściu w Toruniu – 3 etap	PF	2.2.1.Działania aktywizujące poprzez dostosowanie przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji	Gmina Miasta Toruń	3 991 800,21	61	2 434 998,13	-	EFRR 2 434 998,13	budżet gminy 1 556 802,08	-	6.4	6.4.1	1,21, 29,36,37, 38
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2019-2020	47. Ogród Zoobotaniczny – miejsce aktywizacji społecznej	S	2.2.1. Działania aktywizujące poprzez dostosowanie przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji	Ogród Zoobotaniczny w Toruniu	58 825,53	85	50 000,00	EFS 50 000,00	-	budżet gminy 8 825,53	-	11.1	-	48

BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2019	48. Zagospodarowanie i poprawa funkcjonalności terenu Ogrodu Zoobotanicznego wpływające na poprawę jego funkcjonowania – etap II	PF	2.2.1. Działania aktywizujące poprzez dostosowanie przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji	Ogród Zoobotaniczny w Toruniu	420 420,00	61	256 456,20	-	EFRR 256 456,20	budżet gminy 163 963,80	-	6.4	6.4.1	47
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2018-2020	49. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Mickiewicza 61 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mickiewicza 61	410 000,00	60,98	250 000,00	-	EFRR 250 000,00	-	160 000,00	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2018-2020	50. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Mickiewicza 92/Sienkiewicza 16 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mickiewicza 92/Sienkiewicza 16	410 000,00	60,98	250 000,00	-	EFRR 250 000,00	-	160 000,00	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2017-2019	51. Modernizacja budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy ul. Mickiewicza 90 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mickiewicza 90 w Toruniu	550 000,00	45,45	250 000,00	-	EFRR 250 000,00	-	300 000,00	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81

		społecznym na obszarze rewitalizacji		społecznych											
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2018-2020	52. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Mickiewicza 60 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mickiewicza 60 w Toruniu	400 000,00	61	244 000,00	-	EFRR 244 000,00	-	156 000,00	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2019-2020	53. Modernizacja budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy ul. Mickiewicza 146 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	940 000,00	61	573 400,00	-	EFRR 573 400,00	budżet gminy 366 600,00	-	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2019-2020	54. Modernizacja budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy ul. Mickiewicza 150 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	940 000,00	61	573 400,00	-	EFRR 573 400,00	budżet gminy 366 600,00	-	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCI	2019-2020	55. Modernizacja budynku	T	2.2.2. Modernizacja	Gmina Miasta	940 000,00	61	573 400,00	-	EFRR 573	budżet gminy	-	6.4	6.4.1	29,34,35,

E		mieszkalnego wraz z podwórzem przy ul. Mickiewicza 148 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji		wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej					4000,00	366 600,00				37,38,43,44,45,81
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2017-2018	56. Modernizacja budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy ul. Reja/Broniewskiego 24 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	880 000,00	61	536 800,00	-	EFRR 536 800,00	budżet gminy 343 200,00	-	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	2018-2019	57. Modernizacja budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy ul. Reja 44 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	720 000,00	61	439 200,00	-	EFRR 439 200,00	budżet gminy 280 800,00	-	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81
PODGÓRZ	2018-2019	58. Modernizacja budynku z lokalem użyteczności	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków	Gmina Miasta Toruń/Zakład	890 000,00	61	542 900,00	-	EFRR 542 900,00	budżet gminy 347 100,00	-	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,

		publicznej wraz z podwórzem przy ul. Poznańskiej 95 z oficyną w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji		mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Gospodarki Mieszkaniowej w Toruniu										44,45,81
PODGÓRZ	2019-2020	59. Modernizacja budynku wraz z podwórzem przy ul. Poznańskiej 76 w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	500 000,00	61	305 000,00	-	EFRR 305 000,00	budżet gminy 195 000,00	-	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81
PODGÓRZ	2019	60. Street art jako narzędzie aktywizacji mieszkańców i pobudzenie inicjatyw oddolnych	S	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Stowarzyszenie „Nasz Podgórz”	58 823,53	85	50 000,00	EFS 50 000,00	-	-	8 823,53	11.1	-	61
PODGÓRZ	2018-2020	61. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 36 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Poznańska 36	250 000,00	61	152 500,00	-	EFRR 152 500,00	-	97 500,00	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,60,81
PODGÓRZ	2018-2019	62. Modernizacja budynku wraz z	T	2.2.2. Modernizacja	Gmina Miasta	790 000,00	61	481 900,00	-	EFRR 481	budżet gminy	-	6.4	6.4.1	29,34,35,

		podwórzem przy ul. Poznańskiej 66 z oficyną w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji		wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej					900,00	308 100,00				37,38,43,44,45,81
PODGÓRZ	2018-2021	63. Modernizacja willi przy ul. Poznańskiej 30-32 w Toruniu wraz z zagospodarowaniem podwórza w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Poznańska 30-32	680 000,00	36,76	250 000,00	-	EFRR 250 000,00	-	430 000,00	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81
PODGÓRZ	2019-2020	64. Modernizacja budynku wraz z podwórzem przy ul. Poznańskiej 173 w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	550 000,00	61	335 500,00	-	EFRR 335 500,00	budżet gminy 214 500,00	-	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81
PODGÓRZ	2020	65. Modernizacja budynku Gazowni Miasta Podgórza przy ul. Poznańskiej 126 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Poznańska 126-128	80 000,00	61	48 800,00	-	EFRR 48 800,00	-	31 200,00	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81

STARE MIASTO	2018-2020	66. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Poniatowskiego 5 w Toruniu wraz z zagospodarowaniem podwórka w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji.	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Poniatowskiego 5	300 00,00	61	183 000,00	-	EFRR 183 000,00	-	117 000,00	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81
STARE MIASTO	2019-2023	67. „Święto ulicy" – warsztaty rzemieślnicze, warsztaty ogrodnicze, diagnozowanie wad postawy u dzieci, zabawy, integracja środowiska sąsiedzkiego.	S	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa Apartamenty Książęce ul. Poniatowskiego 3 w Toruniu, Pracownia CECH Joanna Suchomska, Kwiatostany Anna Włodarczyk, Fundacja z Widokiem	20 000,00	80	16 000,00	EFS 16 000,00	-	-	4 000,00	11.1	-	68
STARE MIASTO	2017-2023	68. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Poniatowskiego 3 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów	Wspólnota Mieszkaniowa Apartamenty Książęce ul. Poniatowskiego 3 w Toruniu	250 000,00	61	152 500,00	-	EFRR 152 500,00	-	97 500,00	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,67,81

		obszarze rewitalizacji.		społecznych											
STARE MIASTO	2018-2019	69. Modernizacja budynku mieszkalno/użytkowego (NGO) wraz z podwórzem przy ul. Piastowska 5/Jagiellończyka 2 w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	980 000,00	61	597 800,00	-	EFRR 597 800,00	budżet gminy 382 200,00	-	6.4	6.4.1.	29,34,35,37,38,43,44,45,81
STARE MIASTO	2018-2020	70. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Łaziennej 2 w Toruniu wraz z zagospodarowaniem podwórza w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Łazienna 2 w Toruniu	250 000,00	61	152 500,00 zł	-	EFRR 152 500,00	-	97 500,00	6.4	6.4.1.	29,34,35,37,38,43,44,45,81
STARE MIASTO	2019	71. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Szerokiej 32 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Szeroka 32	75 000,00	61	45 750,00	-	EFRR 45 750,00	-	29 250,00	6.4	6.4.1.	29,34,35,37,38,43,44,45,81
STARE MIASTO	2019	72. „Strefa Kreatywnego	S	2.2.2. Modernizacja	Stowarzyszenie	58 823,53	85	50 000,00	EFS 50	-	-	8 823,5	11.1	-	73,74,75,

		Czasu –miejsce spotkań i działań”		wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspierania Twórczej Aktywnej Młodzieży „Pestka”/Wspólnota Mieszkaniowa ul. Szczytna 10-12				000,00			3			76,77,78,79
STARE MIASTO	2018-2023	73. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Szeroka 26-28/Szczytna 2-4 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa Szeroka 26-28/Szczytna 2-4 w Toruniu	430 000,00	58,14	250 000,00	-	EFRR 250 000,00	-	180 000,00	6.4	6.4.1.	29,34,35,37,38,43,44,45,72,81
STARE MIASTO	2017-2019	74. Modernizacja budynku mieszkalno/użytkowego przy ul. Żeglarska 21/Kopernika 1 w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji.	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Żeglarska 21/Kopernika 1 w Toruniu	150 000,00	61	91 500,00	-	EFRR 91 500,00	-	58 500,00	6.4	6.4.1.	29,34,35,37,38,43,44,45,72,81
STARE MIASTO	2018-2020	75. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Kopernika 12/Żeglarska 23 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Kopernika 12/Żeglarska 23	250 000,00	61	152 500,00	-	EFRR 152 500,00	-	97 500,00	6.4	6.4.1.	29,34,35,37,38,43,44,45,72,81

		społecznym na obszarze rewitalizacji		problemów społecznych											
STARE MIASTO	2016-2022	76. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Szczytnej 10-12 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Szczytna 10-12	450 000,00	55,56	250 000,00	-	EFRR 250 000,00	-	200 000,00	6.4	6.4.1.	29,34,35,37,38,43,44,45,72,81
STARE MIASTO	2019-2022	77. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Szewska 10 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Szewska 10	450 000,00	55,56	250 000,00	-	EFRR 250 000,00	-	500 000,00	6.4	6.4.1.	29,34,35,37,38,43,44,45,72,81
STARE MIASTO	2019-2021	78. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Szczytna 5-7 w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Szczytna 5-7	160 000,00	61	97 600,00	-	EFRR 97 600,00	-	62 400,00	6.4	6.4.1.	29,34,35,37,38,43,44,45,72,81
STARE MIASTO	2017-2020	79. Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Prosta 3/3a w Toruniu w celu przeciwdziałania problemom	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do	Wspólnota Mieszkaniowa Prosta 3/3a	370 000,00	61	225 700,00	-	EFRR 225 700,00	-	144 300,00	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81

		społecznym na obszarze rewitalizacji		niwelowania problemów społecznych											
STARE MIASTO	2019-2020	80. Modernizacja budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy Woli Zamkowej 12 w celu przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze rewitalizacji	T	2.2.2. Modernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, przyczyniająca się do niwelowania problemów społecznych	Gmina Miasta Toruń/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	500 000,00	61	305 000,00	-	EFRR 305 000,00	-	195 000,00	6.4	6.4.1	29,34,35,37,38,43,44,45,81
STARE MIASTO	2019-2023	81. Dotknąć Teatru	S	1.2.2 Wsparcie rodzin zmagających się z problemami społecznymi i materialnymi	Fundacja Alma	650 000,00	85%	552 500,00	EFS 552 500,00	-	-	97 500,00	11.1	-	49-59,61-66,68-71,73-80

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22. Uzupełniające projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr / nazwa)	L.p.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
1	2	3	4	5	6	7	8	9
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/PODGÓRZ	1	S	Punkty Integracji Społecznej na Podgórzu i Bydgoskim Przedmieściu	3 500 000,00	EFS 3 125 000,00	-	300 000,00	75 000,00
STARE MIASTO	2	T	Nadbudowa i rozbudowa dawnego budynku kinoteatru Grunwald usytuowanego przy ulicy Warszawskiej 11 na teatr – Utworzenie „DUŻEJ SCENY" Kujawsko-Pomorskiego Impresaryjnego Teatru Muzycznego w Toruniu.	-	-	-	-	-
STARE MIASTO/BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE/PODGÓRZ	3	S	Klub Wędka – prowadzenie świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży na obszarze rewitalizacji.	100 000,00	-	-	100 000,00	-
PODGÓRZ	4	S	Utworzenie Punktu Konsultacyjnego dla mieszkańców dzielnicy Podgórz w Toruniu	300 000,00	-	-	300 000,00	-
PODGÓRZ	5	PF/T	Rozbudowa Toruńskiego Parku Technologicznego dotycząca budowy infrastruktury na nieruchomości gruntowej położonej w Toruniu przy ul. Andersa	14 000 000,00	-	EFRR 11 900 000,00	2 100 000,00	-

Źródło: opracowanie własne

13. Struktura zarządzania oraz ramowy harmonogram realizacji

13.1 System zarządzania

Proces rewitalizacji wymaga właściwego zarządzania, w celu uzyskania zamierzonych efektów rewitalizacji, a także odpowiadających im kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk. Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest sprawna koordynacja działań przepływu informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Zgodnie z zapisami art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią zadania własne gminy. Zadania te powinny być realizowane w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy na każdym etapie, a także w sposób zapobiegający wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji.

Struktura zarządzania jest jak najmniej rozbudowana w wymiarze instytucjonalnym, co pozwoli na szybki przepływ informacji oraz reakcję na ewentualne problemy lub komplikacje pojawiające się w trakcie dalszych etapów przygotowywania działań rewitalizacyjnych i ich wdrażania. Głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces przygotowania i wdrożenia programu są Prezydent Miasta Torunia, Rada Miasta Torunia oraz Komitet Rewitalizacji:

- Prezydent Miasta Torunia: kierując pracą Urzędu Miasta Torunia pełni rolę nadzorczą nad całym procesem realizacji procesu rewitalizacji. Do kompetencji Prezydenta Miasta Torunia należy: przeprowadzenie procedury wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzenie i aktualizacja PRT, przeprowadzenie konsultacji społecznych na każdym wymaganym w ustawie o rewitalizacji etapie przygotowania PRT, tworzenie podstaw prawnych i formalnych, które umożliwiają uczestnictwo w procesie rewitalizacji pozostałych interesariuszy, zapewnienie w planach budżetowych finansowania zadań ujętych w PRT, zgodnie z założonym udziałem miasta oraz podejmowanie decyzji o potrzebie weryfikacji programu rewitalizacji, m.in. na podstawie wyników okresowego monitoringu.
- Rada Miasta Torunia – uchwala PRT, akceptując zarekomendowane propozycje projektów służące realizacji zadań własnych gminy do Wieloletniej Prognozy

Finansowej miasta Torunia na lata 2016-2041, podejmuje uchwałę o aktualizacji PRT, o uchyleniu PRT w całości lub części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych. Ponadto, Rada Miasta Torunia w ramach prac Komisji Rewitalizacji opiniuje projekty uchwał i dokumenty realizujące zapisy ustawy o rewitalizacji na obszarze miasta Torunia, wspiera mechanizmy włączenia mieszkańców i innych podmiotów na terenie miasta Torunia w program rewitalizacji, inicjuje procesy rewitalizacyjne, współpracuje z mieszkańcami i innymi podmiotami w zakresie rewitalizacji na terenie miasta Torunia.

- Komitet Rewitalizacji – jego zadaniem jest dostarczanie w procesie rewitalizacji opinii i stanowisk, które mają pomóc gminie w prawidłowym ukształtowaniu jego przebiegu. Uprawniony jest do wyrażania opinii, stanowisk oraz rekomendowania rozwiązań w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji jest elementem bezpośredniej partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji (Komitet Rewitalizacji został szerzej opisany w *Podrozdziale 11.3.).*

Zarządzeniem Nr 319/2017 z dnia 31 października 2017 r. Prezydent Miasta Torunia powołał w strukturze Urzędu Miasta Torunia Biuro Rewitalizacji, które będzie koordynatorem rewitalizacji na terenie Gminy Miasta Toruń odpowiedzialnym za realizację zadań z zakresu rewitalizacji. Do zadań koordynatora rewitalizacji należeć będzie:

- przygotowanie i wdrożenie PRT;
- współpraca ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu;
- współpraca z Komitetem Rewitalizacji w sprawach związanych z przygotowaniem, prowadzeniem i oceną procesu rewitalizacji, w tym zapewnienie obsługi organizacyjnej Komitetu Rewitalizacji;
- przygotowywanie w uzasadnionych przypadkach projektów aktualizacji programu;
- podejmowanie działań w zakresie informacji i promocji programu;
- monitoring rzeczowy, finansowy oraz osiągania założonych celów rewitalizacji;
- dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów;
- sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji PRT;

- przekazywanie do IZ RPO raz na kwartał sprawozdania z osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu określonych działań/poddziałań RPO WK-P;
- przekazywanie do IZ RPO raz na dwa lata sprawozdania zawierającego informacje w zakresie wskaźników stanu kryzysowego;
- przygotowywanie informacji na stronę internetową Urzędu Miasta Torunia www.um.torun.pl;
- obsługa i aktualizacja strony internetowej www.rewitalizacja.torun.pl;
- współpraca z innymi działami oraz jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Torunia w zakresie realizacji programu rewitalizacji;
- współpraca z toruńskimi organizacjami pozarządowymi poprzez udzielanie im wsparcia finansowego dla realizacji działań nie inwestycyjnych na obszarze rewitalizacji;
- poszukiwanie źródeł finansowania dla inwestycji realizowanych w ramach PRT.

Wdrażanie PRT wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiąże się z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania także w procesie monitoringu i oceny programu. Głównym zadaniem wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji jest ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskania środków z funduszy strukturalnych.

Tak zoragnizowany struktura zarządzania PRT nie będzie generowała żadnych dodatkowych kosztów. Obowiązki z tym związane są realizowane w ramach zadań służbowych zaanagażowanych pracowników wydziałów i jednostek UMT. Osoby te nie będą otrzymywały dodatkowego wynagrodzenia, wynikającego z obowiązku zarządzania PRT. Dodatkowych kosztów nie będzie generował również Komitet Rewitalizacji. Udział w pracach Komitetu jest nieodpłatny i ma charakter działalności społecznej - jego Członkowie nie będą otrzymywać wynagrodzenia.

13.2 System informacji i promocji

Ważnym elementem składowym systemu zarządzania programem rewitalizacji jest całość zagadnień związanych z tematyką działań komunikacji w zakresie zamierzeń programu, procesu jego wdrażania oraz podsumowania jego efektów. System informacji obejmuje działania związane z partycypacją społeczną na każdym etapie powstawania i realizacji PRT dostarczając rzetelnych informacji na temat problemów, potrzeb oraz potencjałów danego obszaru, które nie byłyby możliwe do pozyskania na podstawie jedynie danych statystycznych.

Działania informacyjne i promocyjne są nierozerwalnie związane z mechanizmem włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu rewitalizacji przyniósł spodziewane efekty, niezbędne jest umożliwienie wymiany informacji i dyskusji na temat oczekiwań wobec procesu rewitalizacji. Konieczne jest prowadzenie szeregu działań, które skupiać się będą przede wszystkim na:

- organizacji zebrań z mieszkańcami zwłaszcza obszarów rewitalizowanych oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które stanowić mają forum wymiany informacji i pomysłów na przyszłe przedsięwzięcia rewitalizacyjne;
- wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego;
- publikowaniu ogłoszeń o kwestiach związanych z procesem rewitalizacji.

Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji PRT. W celu zapewnienia uczestnictwa w rewitalizacji możliwie szerokiego grona interesariuszy, informacje na temat rewitalizacji pojawiać się będą na stronie internetowej www.rewitalizacja.torun.pl.

13.3 Ramowy harmonogram realizacji

Ramowy harmonogram realizacji PRT obejmuje okres od roku 2016, kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca roku 2023, czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z PRT.

Tabela 23. Harmonogram realizacji programu

Wyszczególnienie	Rok							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Opracowanie	X	X	X					
Uchwalenie			X					
Realizacja			X	X	X	X	X	X
Ocena okresowa						X		
Raport końcowy								X

Źródło: opracowanie własne

14. Monitorowanie i ocena realizacji

Monitoring to obserwowanie procesu, w tym przypadku rewitalizacji oraz odnotowywanie zmieniającego się stanu, w celu uzyskania wiedzy o jego przebiegu. System monitorowania PRT musi umożliwiać dokonywanie obiektywnych pomiarów wskaźników w przyjętym odstępie czasu, dzięki czemu możliwa będzie ocena efektywności realizowanych przedsięwzięć i założonych celów, których rezultatem ma być niwelowanie zidentyfikowanych podczas diagnozy problemów ze sfery społecznej i infrastrukturalnej. Poprzedza ewaluację, której dokonuje się po zakończeniu realizacji programu, ale w przeciwieństwie do niej, pozwala na zmianę przyjętej taktyki w przypadku zidentyfikowania nieprawidłowości wdrożeniowych. To również rodzaj wewnętrznej kontroli, obejmującej ocenę terminowości poszczególnych działań względem harmonogramu. Proces ten pozwala na optymalne wykorzystanie środków finansowych w celu zmaksymalizowania spodziewanych efektów.

Monitoring rzeczowy obejmie kontrolę realizacji zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektów na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji zgodności z założeniami PRT. Monitoring finansowy obejmie zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu. Polegać będzie na systematycznej kontroli finansowych aspektów inwestycji. Monitoring osiągania celów rewitalizacji będzie polegał na śledzeniu postępu realizacji PRT poprzez monitorowanie wartości określonych wskaźników – tj. wskaźników celów rewitalizacji, które dostarczą informacji o efektach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zamieszczonych w PRT. Wybór wskaźników skupia się na ocenie osiągnięcia celów PRT, a nie produktów poszczególnych projektów. Jest to wynikiem postrzegania interwencji prowadzonej w ramach rewitalizacji jako całościowego procesu, który nie jest po prostu sumą zrealizowanych projektów, ale ma na celu osiągnięcie planowanej zmiany we wskazanych obszarach poddanych rewitalizacji.

Postęp prac w zakresie wdrażania PRT oraz realizacji przedsięwzięć ujętych w przedmiotowym dokumencie będzie podlegał monitorowaniu przez IZ RPO. Raz na kwartał dostarczane będzie do Urzędu Marszałkowskiego sprawozdanie z osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu określonych działań/poddziałań RPO WK-P. Ponadto sprawozdawczość będzie także obejmować informacje w zakresie efektywności podejmowanych działań rewitalizacyjnych w oparciu o aktualne dane dotyczące kryteriów stanu kryzysowego, na

podstawie których wyodrębniono obszar rewitalizacji. Sprawozdania zawierające informacje w zakresie wskaźników stanu kryzysowego będą przekazywane do IZ RPO raz na dwa lata.

W sytuacji, gdy efekty prowadzonego procesu rewitalizacji będą niesatysfakcjonujące lub w zaistnieniu ryzyka nieosiągnięcia założonych wartości wskaźników, zostaną podjęte odpowiednie działania. Konieczna będzie wówczas analiza projektów ujętych w programie pod kątem założonych rezultatów, analiza zasadności przeprowadzenia ponownego naboru projektów, w celu wyłonienia przedsięwzięć, które będą efektywniej wpływać na poprawę sytuacji obszaru rewitalizacji. W przypadku, gdy przyczyny nieosiągnięcia wskaźników będą wynikały z przyczyn leżących poza zakresem kompetencji gminy (np. będą wynikały ze zmiany sytuacji mikroekonomicznej lub makroekonomicznej, zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie), wówczas planowane będą konsultacje z IZ RPO w celu zmiany założonych wartości wskaźników docelowych lub zmiany projektów w PRT, w zakresie koniecznym do osiągnięcia celów rewitalizacji. Podjęte zostaną również konsultacje odnośnie zmiany projektów zawartych w PRT lub zmiany zakresów projektów, które pozwolą na osiągniecie założonych wskaźników celów rewitalizacji.

Zasady aktualizacji programu określa art. 22 i 23 ustawy o rewitalizacji, obligujący do oceny aktualności dokumentu co najmniej raz na trzy lata. Przepis ten ustanawia w istocie dwa obowiązki:

- stwierdzenia, czy treść programu rewitalizacji jest aktualna, tj. czy odpowiada stanowi faktycznemu w zakresie ustaleń mających znaczenie dla realizacji programu, oraz
- w jakim stopniu projekty/przedsięwzięcia zaplanowane w programie rewitalizacji zostały zrealizowane w przyjętym harmonogramie.

Obowiązek dokonania tych ocen spoczywa na Prezydencie Miasta Torunia, który kierując się w tym zakresie zapisami samego PRT określa system monitorowania i oceny. Ocena PRT zostanie sporządzona przez Prezydenta Miasta Torunia raz na trzy lata. Podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP). Zmiana PRT może być również efektem innych działań, np. aktualizacji listy przedsięwzięć. Proces wprowadzania zmian do PRT rozpoczyna odpowiednia decyzja Prezydenta Miasta Torunia, podjęta po przeprowadzeniu oceny PRT i uzyskaniu opinii Komitetu Rewitalizacji. Zmiana PRT wymaga procedury analogicznej do tej, w jakiej został on uchwalony, co wynika wprost z zapisów art. 23 ustawy o rewitalizacji. Oznacza to, że uchwałę

Rady Miasta Torunia odnośnie zmiany PRT poprzedzać będą konsultacje społeczne, prowadzone na zasadach określonych w ustawie o rewitalizacji. Wyjątkiem będą tutaj sytuacje, gdy zmiana PRT nie wiąże się z umieszczeniem nowych działań na liście planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub gdy zmiana nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji (SSR).

Poniżej przedstawiono sytuacje, w których konieczna może być zmiana PRT:

- zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Miasta Toruń;
- zidentyfikowane nowe potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych;
- spadek/wzrost poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania;
- konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu Gminy Miasta Toruń oraz dostępności środków zewnętrznych.

15. Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii

Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023 a uchwały w sprawie Wieloletniego gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy oraz Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy

Miasto prowadzi swoje działania dotyczące gospodarowania zasobem mieszkaniowym w oparciu o przepisy Ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Zapisy w niej określają zasady zarządzania lokalami komunalnymi, uwzględniane przez wszystkie uchwały Rady Miejskiej dotyczące zasobu mieszkaniowego. W związku z uchwaleniem PRT, planuje się wprowadzenie zmian w następujących uchwałach Rady Miasta Torunia określających politykę mieszkaniową:

1. W uchwale nr 1129/06 Rady Miasta Torunia z dnia 28 września 2006 r. w sprawie „Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Toruń" (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 149, poz. 2171 z późn. zm.) w paragrafie 8 po punkcie 5 dodaje się punkt 6 w brzmieniu *„6) realizacji Programu Rewitalizacji Torunia do roku 2023"*;
2. W uchwale nr 95/15 Rady Miasta Torunia z dnia 18 czerwca 2015 r. w sprawie „wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Toruń na lata 2015-2019" (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2016 r., poz. 1778) w paragrafie 15 po punkcie 2 dodaje się punkt 3 w brzmieniu: *„3) osoby mieszkające w budynkach objętych Programem Rewitalizacji Torunia do roku 2023 mają pierwszeństwo przed innymi osobami w otrzymaniu tymczasowego pomieszczenia, lokalu socjalnego, lokalu mieszkalnego lub lokalu zamiennego*".

Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023 a uchwała w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji na terenie Gminy Miasta Toruń.

Przyjęcie PRT nie wymaga zmiany Uchwały Nr 794/18 Rady Miasta Torunia z dnia 25 stycznia 2018 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji na terenie Gminy Miasta Toruń.

Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023 a planowanie i zagospodarowanie przestrzenne miasta

Dla obszaru rewitalizacji w granicach określonych w załączniku nr 1A do Uchwały Nr 513/16 Rady Miasta Torunia z dnia 29 grudnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2017 r., poz. 287) obowiązują (stan na dzień 31 lipca 2017 r.):

- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia" (Uchwała Nr 805/18 Rady Miasta Torunia z dnia 25 stycznia 2018 r.);
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia" biorąc po uwagę kryteria urbanistyczne – wskazano jako obszary zdegradowane - jednostki urbanistyczne w granicach tożsamych z granicami tych jednostek na załączniku graficznym studium: V-Bydgoskie Przedmieście, VI-Stare Miasto, VIII-Jakubskie Przedmieście, XIV-Grębocin Nad Strugą, XVIII-Rudak i XX-Podgórz. Jako dodatkowy obszar zdegradowany wymieniona została jednostka IX-Mokre Przedmieście. Ponieważ oba dokumenty były opracowywane równolegle i w procesie koordynowanym, nie zachodzi konieczność wprowadzania zmian w studium instrumentami ustawy o rewitalizacji.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są zgodne z niniejszym Programem Rewitalizacji Torunia do roku 2023. Zgodne z PRT są także plany miejscowe opracowywane na obszarze rewitalizacji w chwili uchwalania Programu, w tym plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Starego Miasta wraz z otoczeniem, do którego Gmina Miasta Toruń przystąpiła Uchwałą Nr 321/12 Rady Miasta Torunia z dnia 28 czerwca 2012 r. Załącznik nr 1 obrazujący kierunki zmian funkcjonalno-przestrzenne i zawierający mapy z lokalizacjami projektów infrastrukturalnych ukazuje, że osiągane przez nie cele i realizowane kierunki działań są zgodne z obecnymi i docelowymi funkcjami tych miejsc i z tytułu realizacji projektów nie zachodzi potrzeba zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji. Projekty te dotyczą obiektów użyteczności publicznej, przestrzeni publicznych oraz części wspólnych budynków mieszkalnych, co jest w zgodzie z zapisami Studium.

Ocena oddziaływania na środowisko zmiany Programu Rewitalizacji Torunia do roku 2023

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania

na środowisko projekt Programu Rewitalizacji Torunia do roku 2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Obie instytucje uznały, iż realizacja programu nie spowoduje zagrożeń dla środowiska naturalnego i dla zdrowia ludzi, program nie wyznacza ram dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i w związku z tym przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie jest wymagane.

Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023 a ochrona zabytków

Wszelkie prace prowadzone przy obiektach zabytkowych będą prowadzone zgodnie z wymogami odrębnych przepisów dotyczących ochrony zabytków. Realizatorzy projektów, w tym także rewitalizacyjnych muszą dokonać niezbędnych uzgodnień w zależności od statusu budynku. W tym celu występują do Miejskiego Konserwatora Zabytków, który wydaje stosowną decyzję – pozwolenie na prowadzenie prac przy zabytku.

Do zbioru istotnych opracowań związanych z ochroną zabytków, należy wymienić:

- Studium uwarunkowań konserwatorskich do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Zespołu Staromiejskiego z fragmentem otulin (2017 r.)
- Program ochrony architektury szkieletowej Torunia obejmujący także Bydgoskie Przedmieście, Podgórz i Zespół Staromiejski (2017 r.)

Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023 a Specjalna Strefa Rewitalizacji (SSR)

Ustawa o rewitalizacji daje możliwość utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji. Strefę ustanawia się w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia. Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji, bądź jego części nie przewiduje się utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji i zastosowania instrumentów prawnych dedykowanych Strefie. Jeżeli w późniejszym terminie zajdzie konieczność ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, zostanie ona wprowadzona w drodze uchwały będącej aktem prawa miejscowego na okres maksymalnie 10 lat zgodnie z postanowieniami ustawy o rewitalizacji.

Opiniowanie Programu Rewitalizacji Torunia do roku 2023 przez właściwe organy administracji publicznej i inne podmioty

Zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2018 poz. 1398), po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji pn. *Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023* przekazano dokument do szeregu podmiotów administracji publicznej oraz operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych w celu zaopiniowania.

Prezydent Miasta Torunia zgodnie z art. 18 ust. 2 Ustawy wyznaczył 14 dniowy termin na przedstawienie opinii licząc od dnia doręczenia projektu dokumentu. Nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie, zgodnie z art. 18 ust. 3 Ustawy uważane było za równoznaczne z pozytywnym zaopiniowaniem projektu gminnego programu rewitalizacji. Podmioty wskazane w art. 17 ust. 2 pkt 4 Ustawy opiniowały projekt dokumentu w zakresie swojej właściwości rzeczowej lub miejscowej.

Opiniowanie odbyło się zgodnie z określonym w Ustawie sposobem jego przeprowadzenia. Projekt dokumentu wysłano łącznie do 29 podmiotów opiniujących, od których uzyskano pozytywne opinie.

Załącznik 1. Zasady aktualizacji list projektów rewitalizacyjnych

W sytuacji uwolnienia się środków możliwa będzie aktualizacja listy podstawowej projektów rewitalizacyjnych. Powyższa sytuacja może mieć miejsce w sytuacji aktualizacji kosztów projektów, rezygnacji wnioskodawcy z aplikowania o dofinansowanie bądź innych nieprzewidzianych sytuacji.

W przypadku projektów o charakterze zintegrowanym dofinansowywanych z Poddziałania 6.4.1. RPO WK-P dopuszcza się podwyższenie wartości całkowitej i/lub poziomu dofinansowania projektów Gminy Miasta Toruń do 85% lub przeniesienie projektu zintegrowanego z listy rezerwowej na listę podstawową.

Jeżeli projekt, którego wnioskodawcą jest Gmina Miasta Toruń, otrzyma dofinansowanie z innego źródła, gmina ma prawo wprowadzić na jego miejsce nowy projekt zintegrowany nieprzekraczający proponowanego dofinansowania.

W przypadku projektów z zakresu mieszkalnictwa dofinansowywanych z Poddziałania 6.4.1. RPO WK-P dopuszcza się podwyższenie poziomu dofinansowania projektów Gminy Miasta Toruń do 85% z listy podstawowej lub przeniesienie z listy rezerwowej na listę podstawową projektu według rankingu z zachowaniem podziału na podobszary rewitalizacji.

Tabela 24. Lista rezerwowa projektów rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji	Projekt	Typ projektu	Podmiot realizujący projekt	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Proponowane dofinansowanie (zł)
1	2	3	4	5	6	7
PROJEKTY ZINTEGROWANE						
STARE MIASTO	Remont i adaptacja pomieszczeń na cele społeczne. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Remont i adaptacja pomieszczeń na cele społeczne”.	T/S	Automobilklub Toruński	ul. Ducha Św. 5	320000,00	195200,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Adaptacja kamienicy przy ul. Chopina na hostel. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Nowy zawód – nowa perspektywa innowacyjna. Pracownik branży turystycznej na rynku pracy”.	T/S	EURO-MAX Anna Sadowska	ul. Chopina 26	5 000 000,00	200 000,00
PROJEKTY Z ZAKRESU MIESZKALNICTWA – BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE						
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Bydgoska 10. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Bydgoska 10”.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Bydgoska 10	ul. Bydgoska 10	2 200 000,00	250 000,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Rewitalizacja kamienicy mieszkalnej przy ul. Bydgoskiej 54 w Toruniu. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Nasze poddasze”.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Bydgoska 54	ul. Bydgoska 54	600 000,00	250 000,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Systemowa restauracja budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy ul. Klonowica 36 w Toruniu.	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Klonowica 36	ul. Klonowica 36	700 000,00	250 000,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Remont budynku przy ul. Fałata 91-99 w Toruniu związany z wymianą instalacji, naprawą dachu, wymianą stolarki drzwiowej, remontem klatek schodowych oraz robotami towarzyszącymi i zabezpieczającymi. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Klub Seniora”.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Fałata 91-99	ul. Fałata 91-99	556 000,00	250 000,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Remont kamienicy położonej przy ul. Klonowica 43.	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Klonowica 43	ul. Klonowica 43	50 000,00	30 500,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Moniuszki 5 – rewitalizacja. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Moniuszki 5 – rewitalizacja”.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa „Przy ul. Moniuszki 5 w Toruniu”	ul. Moniuszki 5	59 000,00	35 990,00

BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Rewitalizacja kamienicy mieszkalnej przy ul. Słowackiego 51/Konopnickiej 31	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Słowackiego 51/ Konopnickiej 31	ul. Słowackiego 51/ Konopnickiej 31	1 000 000,00	250 000,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Rewitalizacja kamienicy mieszkalnej przy ul. Bydgoskiej 68 w Toruniu	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Bydgoska 68	ul. Bydgoska 68	250 000,00	152 500,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Rewitalizacja kamienicy mieszkalnej przy ul. Sienkiewicza 2 w Toruniu	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Sienkiewicza 2	ul. Sienkiewicza 2	400 000,00	244 000,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Kompleksowy remont kamienicy położonej przy ul. Mickiewicza 1-3	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mickiewicza 1-3	ul. Mickiewicza 1-3	600 000,00	250 000,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Kompleksowy remont kamienicy położonej przy ul. Mickiewicza 5	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mickiewicza 5	ul. Mickiewicza 5	800 000,00	250 000,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Systemowa restauracja budynku mieszkalnego wraz z podwórzem przy ul. Bydgoskiej 24-24B	T	Gmina Miasta Toruń/ Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	ul. Bydgoska 24-24B	440 000,00	268 400,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Kompleksowy remont kamienicy położonej przy ul. Słowackiego 37	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Słowackiego 37	ul. Słowackiego 37	276 000,00	168 360,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Remont kamienicy położonej przy ul. Bydgoskiej 116	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Bydgoska 116	ul. Bydgoska 116	53 000,00	32 330,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Rewitalizacja budynku przy ul. Danielewskiego 5	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Danielewskiego 5	ul. Danielewskiego 5	270 000,00	164 700,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Poprawa wizerunku kluczowej części Bydgoskiego Przedmieścia i komfortu życia mieszkańców poprzez kompleksową termomodernizację budynku wielorodzinnego przy ul. Matejki 37/Mickiewicza 29 wraz z zagospodarowaniem podwórka na cele społeczne	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Matejki 37/Mickiewicza 29	ul. Matejki 37/ Mickiewicza 29	270 000,00	164 700,00
BYDGOSKIE PRZEDMIEŚCIE	Rewitalizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Krasińskiego 113-115	T	Wspólnota Mieszkaniowa „Polchemik”	ul. Krasińskiego 113-115	75 000,00	45 750,00

			ul. Krasińskiego 113-115			
PROJEKTY Z ZAKRESU MIESZKALNICTWA - PODGÓRZ						
PODGÓRZ	Rewitalizacja zdegradowanego budynku przy ul. Drzymały 9/11 w Toruniu poprzez przeprowadzenie prac budowlanych w zakresie elewacji, instalacji i klatek schodowych. Projekt infrastrukturalny realizowany razem z projektem społecznym pn.. Klub Seniora.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Drzymały 9/11, 87-100 Toruń	ul. Drzymały 9/11	483800,00	250000,00
PODGÓRZ	Systemowa restauracja budynku mieszkalnego wraz z oficyną i podwórzem przy Parkowej 7.	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Parkowa 7, 87-100 Toruń	ul. Parkowa 7	500000,00	250000,00
PROJEKTY Z ZAKRESU MIESZKALNICTWA – STARE MIASTO						
STARE MIASTO	Systemowa restauracja budynku mieszkalno/użytkowego przy ul. Rabiańska 7.	T	Gmina Miasta Toruń/ Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Toruniu	ul. Rabiańska 7	380 000,00	231 800,00
STARE MIASTO	Rewitalizacja kamienicy mieszkalnej przy ul. Warszawskiej 2 w Toruniu.	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Warszawska 2	ul. Warszawska 2	1 000 000,00	250 000,00
STARE MIASTO	Rewitalizacja zdegradowanego budynku przy ul. Bankowej 14/16 w Toruniu. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Społeczny Bank Czasu”.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Bankowa 14/16	ul. Bankowa 14/16	604 700,00	250 000,00
STARE MIASTO	Remont stropów nad piwnicą w kamienicy przy ul. Rabiańska 10 w Toruniu. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Strefa Kreatywnego Czasu – miejsce spotkań i działania”.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rabiańska 10	ul. Rabiańska 10	200 000,00	122 000,00
STARE MIASTO	Remont elewacji w kamienicy przy ul. Rabiańska 16 w Toruniu. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Strefa Kreatywnego Czasu – miejsce spotkań i działania”.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rabiańska 16	ul. Rabiańska 16	40 000,00	24 400,00
STARE MIASTO	Remont kamienicy przy ul. Rabiańska 14 w Toruniu. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Strefa Kreatywnego Czasu – miejsce spotkań i działania”.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rabiańska 14	ul. Rabiańska 14	160 000,00	97 600,00
STARE MIASTO	Remont elewacji budynku ul. Sukienniczej 11 w Toruniu od strony podwórka związany z częściową wymianą instalacji, stolarki,	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul.	ul. Sukiennicza 11	291 800,00	177 998,00

	zagospodarowaniem podwórka oraz robotami towarzyszącymi i zabezpieczającymi. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Społeczny Bank Czasu”.		Sukiennicza 11			
STARE MIASTO	Kompleksowy remont kamienicy położonej przy ul. Rabiańska 3.	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rabiańska 3	ul. Rabiańska 3	170 000,00	103 700,00
STARE MIASTO	Remont kamienicy przy ul. Ducha Św. 1 w Toruniu.	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Ducha Św.1	ul. Ducha Św.1	200 000,00	122 000,00
STARE MIASTO	Remont, konserwacja i zagospodarowanie na cele społeczne części wspólnych nieruchomości przy ul. Św. Katarzyny 6 w Toruniu. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Integracja międzypokoleniowa: aktywizacja poprzez współpracę”.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Św. Katarzyny 6	ul. Św. Katarzyny 6	350 000,00	213 500,00
STARE MIASTO	Systemowa restauracja budynku mieszkalno/użytkowego przy Rynku Staromiejskim 26-27/Chełmińska 1.	T	Gmina Miasta Toruń/ Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Toruniu	Rynek Staromiejski 26-27/Chełmińska 1	850 000,00	518 500,00
STARE MIASTO	Termomodernizacja dachu w kamienicy przy ul. Ducha Św. 7/9 w Toruniu. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Strefa Kreatywnego Czasu – miejsce spotkań i działania”.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Ducha Św. 7/9	ul. Ducha Św. 7/9	120 000,00	73 200,00
STARE MIASTO	Panny Marii w nowej odsłonie - adaptacja poddasza dla potrzeb społecznych i integracyjnych mieszkańców (wspólnoty) wraz z remontem i termomodernizacją dachu w budynku przy ul. Panny Marii 3 w Toruniu. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Panny Marii w nowej odsłonie – Adaptacja poddasza dla potrzeb społecznych i integracyjnych mieszkańców Wspólnoty wraz z remontem i termomodernizacją dachu w budynku przy ul. Panny Marii 3 w Toruniu”	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Panny Marii 3	ul. Panny Marii 3	69 233,22	42 232,26
STARE MIASTO	Rewitalizacja zdegradowanego budynku przy ul. Chełmińskiej 3 w Toruniu. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Społeczny Bank Czasu”.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Chełmińskiej 3	ul. Chełmińska 3	209 700,00	127 917,00
STARE MIASTO	Remont w kamienicy przy ul. Bankowa 8-8a w Toruniu. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Strefa Kreatywnego Czasu – miejsce spotkań i działania”.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Bankowa 8-8a	ul. Bankowa 8-8a	250 000,00	152 500,00
STARE MIASTO	Kompleksowy remont kamienicy położonej przy ul. Żeglarska 5.	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul.	ul. Żeglarska 5	650 000,00	250 000,00

			Żeglarska 5			
STARE MIASTO	Kompleksowy remont kamienicy położonej przy ul. Bankowa 2a.	T	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Bankowa 2a	ul. Bankowa 2a	51 000,00	31 110,00
STARE MIASTO	Remont zdegradowanego budynku przy ul. Sukienniczej 6 w Toruniu. Projekt infrastrukturalny będzie realizowany wraz z projektem społecznym pn. „Społeczny Bank Czasu”.	T/S	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Sukiennicza 6	ul. Sukiennicza 6	106 500,00	64 965,00
STARE MIASTO	Kompleksowy remont kamienicy położonej przy ul. Żeglarskiej 6.	T	Przedsiębiorstwo Snake	ul. Żeglarska 6	2 800 000,00	250 000,00

Źródło: opracowanie na podstawie fiszek projektowych

Załącznik 2. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

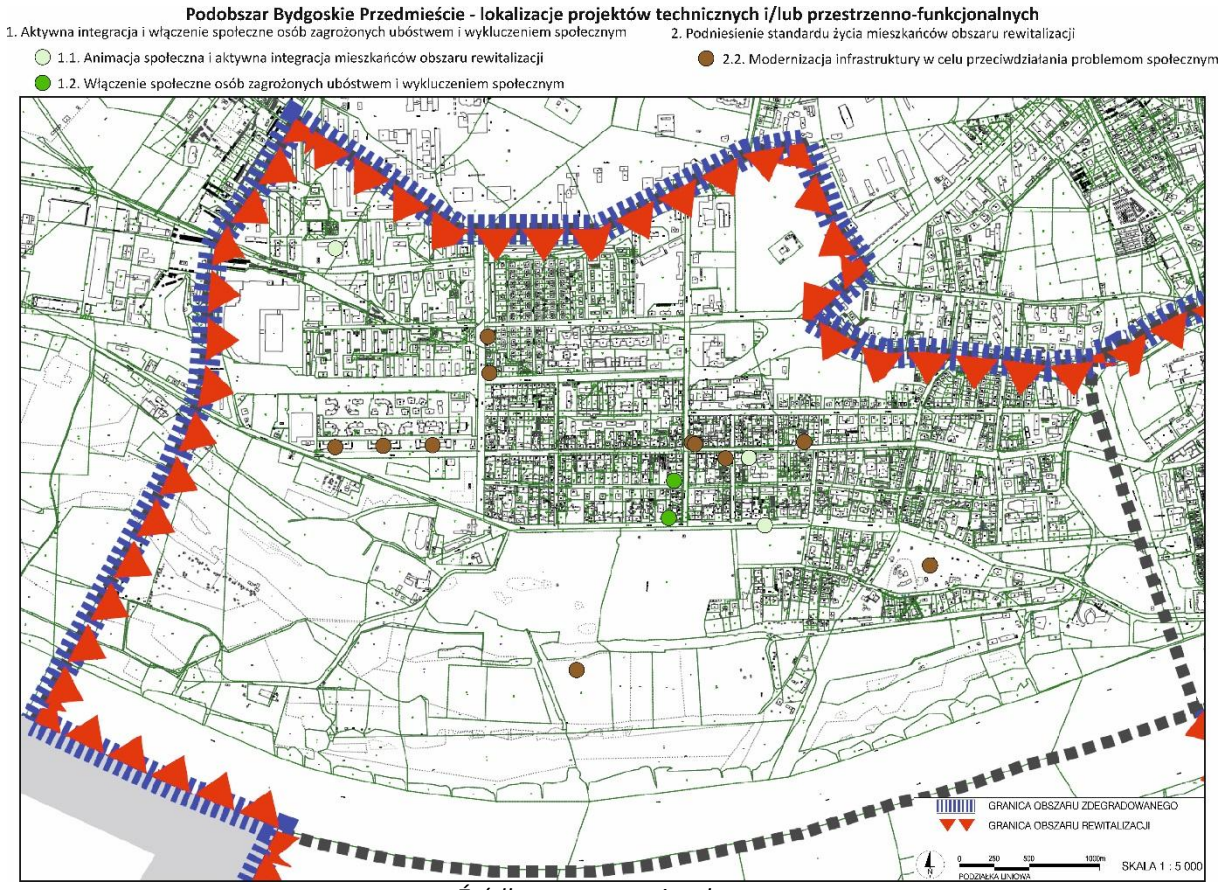

Źródło: opracowanie własne

Podobszar Stare Miasto - lokalizacje projektów technicznych i/lub przestrzenno-funkcjonalnych

1. Aktywna integracja i włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym

- 1.1. Animacja społeczna i aktywna integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji
- 1.2. Włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym

2. Podniesienie standardu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji

- 2.2. Modernizacja infrastruktury w celu przeciwdziałania problemom społecznym

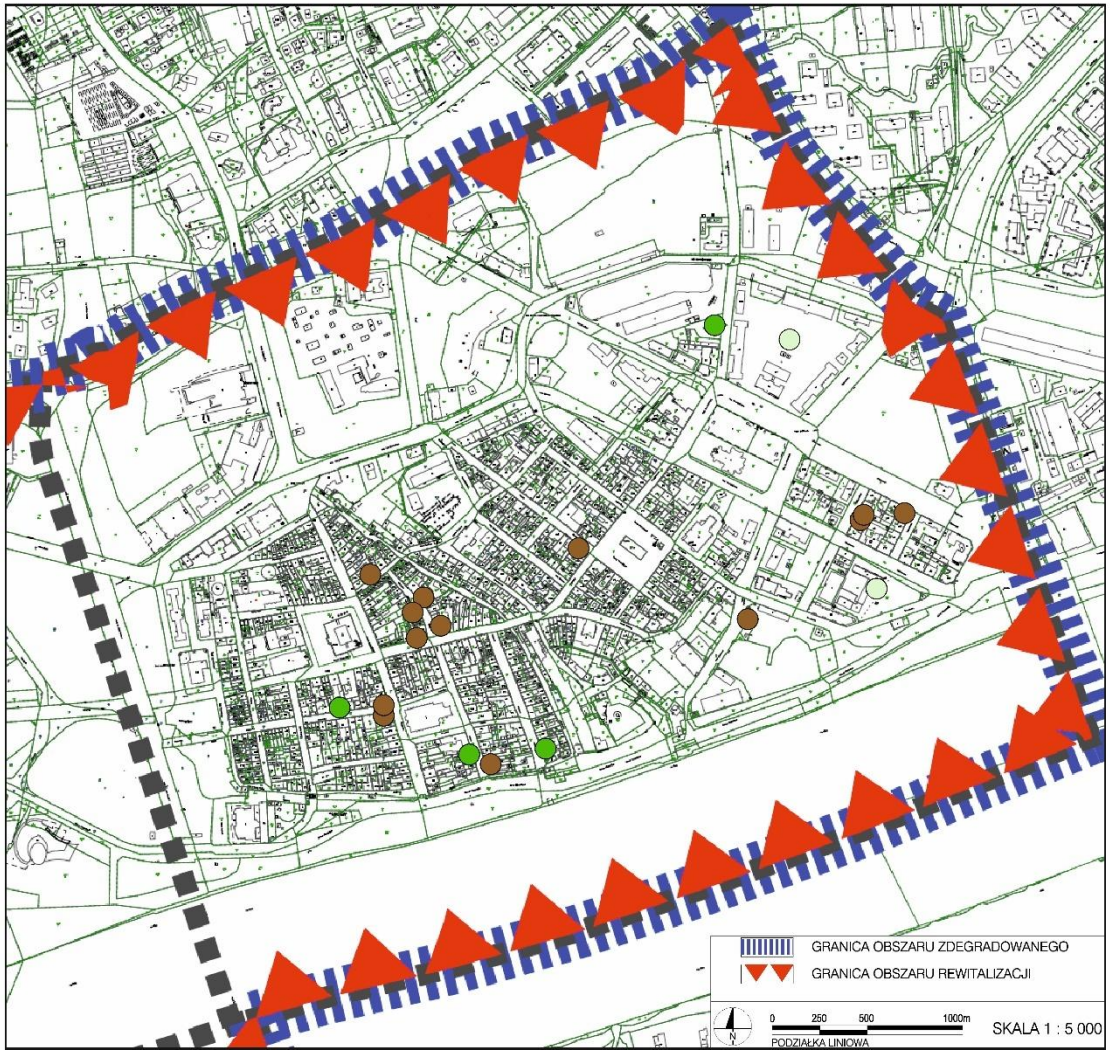

Źródło: opracowanie własne

Podobszar Podgórz - lokalizacje projektów technicznych i/lub przestrzenno-funkcjonalnych

1. Aktywna integracja i włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym
   - 1.1. Animacja społeczna i aktywna integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji
   - 1.2. Włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym
2. Podniesienie standardu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji
   - 2.1. Poprawa i wzmocnienie zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych
   - 2.2. Modernizacja infrastruktury w celu przeciwdziałania problemom społecznym

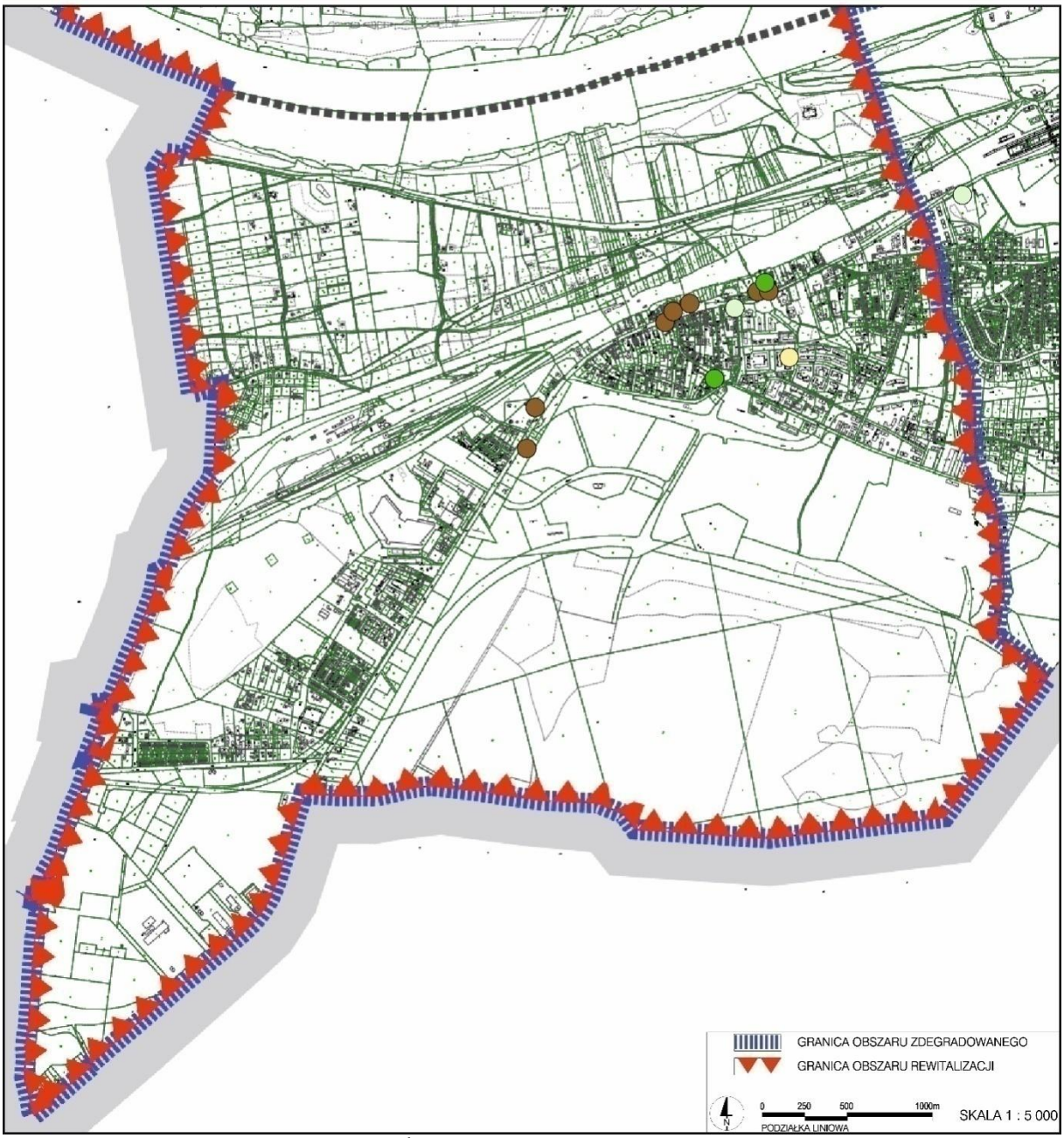

Źródło: opracowanie własne

Spis tabel

Tabela 1. Powiązania PRT z dokumentami strategicznymi, operacyjnymi i planistycznymi 11
Tabela 2. Powiązanie PRT z dokumentami na szczeblu lokalnym 11
Tabela 3. Powiązania PRT z dokumentami na szczeblu regionalnym 14
Tabela 4. Liczba mieszkańców Torunia na tle województwa i kraju w latach 2010-2015 (stan na 31.12.2015 r.). 18
Tabela 5. Zestawienie jednostek urbanistycznych (stan na 31.12.2015 r.) 28
Tabela 6. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (stan na 31.12.2015 r.) 31
Tabela 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej 32
Tabela 8. Udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych (stan na 31.12.2015 r.) 33
Tabela 9. Udział osób objętych wyrokami eksmisyjnymi w ludności ogółem (stan na 31.12.2015 r.) 35
Tabela 10. Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia 36
Tabela 11. Zestawienie jednostek strukturalnych z sumą przekroczonych średnich wartości dla miasta 37
Tabela 12. Ranking sumy różnic jednostek tworzących obszar zdegradowany 41
Tabela 13. Przyczyny udzielania pomocy społecznej na terenie Bydgoskiego Przedmieścia 48
Tabela 14. Powody udzielania pomocy społecznej na terenie Podgórza w latach 2013-2016 67
Tabela 15. Powody udzielania pomocy społecznej na terenie Starego Miasta w latach 2013-2016 83
Tabela 16. Problemy społeczne, które powinny być usunięte w pierwszej kolejności 94
Tabela 17. Problemy techniczne, które powinny być usunięte w pierwszej kolejności 94
Tabela 18. Schemat interwencji PRT wobec obszaru rewitalizacji i jej poszczególne elementy 107
Tabela 19. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne 110
Tabela 20. Uzupełniające projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne 216
Tabela 21. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.. 231
Tabela 22. Uzupełniające projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe 252
Tabela 23. Harmonogram realizacji programu 257
Tabela 24. Lista rezerwowa projektów rewitalizacyjnych 266

Spis rycin

Rycina 1. Położenie jednostek urbanistycznych na terenie Torunia 29
Rycina 2. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie Bydgoskiego Przedmieścia 44
Rycina 3. Liczba osób korzystających z pomocy społ. na terenie Bydgoskiego Przedmieścia 46
Rycina 4. Liczba nakazów eksmisji na terenie Bydgoskiego Przedmieścia 47
Rycina 5. Liczba lokali zadłużonych na terenie Bydgoskiego Przedmieścia 48
Rycina 6. Liczba osób bezrobotnych na terenie Bydgoskiego Przedmieścia wg ulic 50
Rycina 7. Liczba wydanych niebieskich kart na terenie Bydgoskiego Przedmieścia 52
Rycina 8. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie Podgórza 61
Rycina 9. Liczba bezrobotnych kobiet na terenie Podgórza wg ulic 63
Rycina 10. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie Podgórza wg ulic 64
Rycina 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Podgórza 66
Rycina 12. Liczba nakazów eksmisji na terenie Podgórza 69
Rycina 13. Liczba lokali zadłużonych na terenie Podgórza 71
Rycina 14. Liczba obiektów zabytkowych na terenie Podgórza 76
Rycina 15. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Starego Miasta 78
Rycina 16. Liczba obiekty zabytkowych na terenie Starego Miasta 90
Rycina 17. Obszar wysokiego prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi (raz na 10 lat) 92
Rycina 18. Obszar średniego prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi (raz na 100 lat) 92
Rycina 19. Obszar niskiego prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi (raz na 500 lat) 93

Spis fotografii

Fotografia 1. Park Miejski na Bydgoskim Przedmieściu 55
Fotografia 2. Kamienice przy ul. Bydgoskiej 50–52, widok od frontu, od ul. Bydgoskiej 58
Fotografia 3. Dawny budynek ratusza, miejsce o potencjale do społecznego oddziaływania na cały podobszar. 75

Spis map

Mapa 1. Obszar zdegradowany na tle miasta 39
Mapa 2. Granice obszaru rewitalizacji 42
Mapa 3. Mapa obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego 43

Rewitalizacja
Re: Toruń